

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมในสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน ทวีโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนที่แตกต่างกันมีความแตกต่างกันมากขึ้น ผู้คนจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษาและข้ามวัฒนธรรม มาอาศัยอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม โลกการทำงานปรับเปลี่ยนจากการทำงานที่ใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้เดียวกัน ทักษะเดียวกันและทำงานในสายงานเดียวกัน จำเป็นต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความท้าทายด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตเป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง (วิจารณ์ พานิช, 2556: 16-21)

การบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการจัดการทางการศึกษาของสถานศึกษา บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นหัวใจหลักสำคัญของการพัฒนาทางการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นกลไกสำคัญในการวางแผน กำกับ ติดตามและปฏิบัติงาน จากปัจจัยด้านบริบทของสถานศึกษาตามจุดมุ่งหมาย เนื่องจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพนั้นอยู่ภายใต้บริบทของสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีในสถานศึกษา สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 8) ที่กล่าวถึงการบริหารงานว่า เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนที่เป็นจุดมุ่งหมายหลัก สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546: 78) กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร โดยหากมองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว เป็นกระบวนการบริหารงานวิชาการในกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน การวัดผล

และประเมินผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน การปฏิรูปการศึกษานั้นเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อสร้างให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้เป็นแนวทางดำเนินงานมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางพัฒนา กอปรแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มุ่งพัฒนาสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (The Green and Happiness of Society) มีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา คุณลักษณะนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและ วัฒนธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ในมาตรา 22 ที่กำหนดการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 8)

การปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทยมีการดำเนินงานต่อเนื่องกันมาเป็นระยะ ๆ เริ่มตั้งแต่รัชกาลที่ 5 เพื่อมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษาให้ทันสมัยตามแบบตะวันตก อย่างไรก็ตาม เมื่อระบบ การศึกษาที่ถูกกำหนดให้จัดขึ้นในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการปฏิรูป การศึกษาตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา การจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ในส่วนที่เป็นทางการมีสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาหรือจัดการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของนักเรียนได้อย่าง เต็มที่ ตลอดจนปลูกฝังให้มีนิสัยรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความสามารถ ในการแก้ปัญหา มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักเชื่อมโยงความรู้ทักษะและค่านิยมที่ดีเพื่อการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมนโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ “การลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้” ให้กับนักเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งรัฐบาลใช้เป็นแนวทางการปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นทางการ เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูต้องใช้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นทีม รู้จักการปรับตัว มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีความรู้ ความสามารถ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) และที่สำคัญต้องพัฒนานักเรียนให้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการตามนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระยะที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเป็นโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,831 โรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม

การศึกษาเอกชน จำนวน 161 โรงเรียน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 108 โรงเรียน กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ในระยะแรกเน้น 4 หมวด คือ หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนานักเรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร) หมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ หมวดที่ 3 สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และหมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมการพัฒนาเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม และมีความสุขกับกิจกรรม ต่อมาได้มีการปรับเป้าหมายของกิจกรรม จาก 4 หมวด เป็นการพัฒนา 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ 4 ของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ให้นักเรียนได้ค้นคว้า ถกเถียง สร้างความคิดเชิงเหตุผลและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผล เป็นการประเมินความสุขและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ผลจากการติดตามของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระยะที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคุณภาพ 4 H โดยรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรม มีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด กล้าแสดงออก กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม ในระยะที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการเพิ่มอีกจำนวน 17,317 โรงเรียน เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15,897 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 504 โรงเรียน สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 479 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน รวม 2 ระยะมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 21,417 โรงเรียน ระยะนี้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) และเน้นให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยใช้ขั้นพัฒนาการของ Bloom Taxonomy (Krathwohl, D.R., 2002) เป็นหลักในการจัดกิจกรรมและเน้นให้เกิดทักษะการคิดขั้นสูง ผลจากการลงพื้นที่ของผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษามีความกังวลว่า การจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ที่แยกส่วนกับหลักสูตรอาจทำให้เรียนไม่ครบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด และกิจกรรมที่นักเรียนเข้าร่วมนอกจากจะมีความสุขกับการเรียนรู้แล้วควรจะได้รับประโยชน์ ทั้งในด้านการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อด้วย ในระยะที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และยังคงเน้นเป้าหมายการพัฒนา 4H ทั้งนี้ ให้ความสำคัญทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยมุ่งเน้นลดเวลาเรียนในลักษณะการรับการถ่ายทอดความรู้ด้วยการบรรยาย/สาธิต เพิ่มเวลาและโอกาสในการสร้างความรู้

ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติ มีความสุขกับการเรียนรู้ ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างหลากหลายตามสภาพจริง และเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558 จาก <https://nadee.thai.ac/client-upload/nadee/download/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2559.)

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ครูปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และนักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ มีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สำหรับสถานศึกษาเลือก หรือนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรมในการบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาแต่ละแห่งควรมีการตรวจสอบหรือทบทวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา ในประเด็นโครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน การจัดการเรียนรู้ของครู และศึกษาทำความเข้าใจนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติได้จากเอกสารคู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน เอกสารแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นและอัตลักษณ์ของสถานศึกษา เพื่อเตรียมการจัดตารางสอนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนานักเรียน ให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 14.30 น. เป็นต้น ส่วนการวางแผนจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการของนักเรียนเป็นหลักหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม โดยแบ่งงานหน้าที่รับผิดชอบ สุ่ม รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอแลกเปลี่ยน และสรุปข้อมูลจากการศึกษา โดยใช้ชุมชนสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนได้เผชิญกับสภาพจริงของชีวิตหลากหลายมิติ ได้สัมผัสกับธรรมชาติและได้ประสบการณ์ตรงกับการเรียนรู้กับผู้คนที่มีความแตกต่าง หลากหลายช่วงวัย มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดประสบการณ์เพิ่มเวลารู้ เป็นการถ่ายทอดแนวคิด ประสบการณ์ จริยวัตรและวิถีปฏิบัติที่พึงให้กับนักเรียนและเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดบรรยากาศเรียนรู้ร่วมกัน ถ่ายโอน ส่งต่อประสบการณ์จากนักเรียนที่ต่างวัยกัน รวมทั้งนักเรียนจะได้ฝึกฝนทักษะความสามารถพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนการวางแผน การแบ่งปันหน้าที่กันทำงาน การสังเกต การสำรวจค้นคว้า การลงมือปฏิบัติ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ประเมินผล การแก้ปัญหา การปรับปรุง การนำเสนอ การแลกเปลี่ยน การสรุปความรู้ทักษะทางสังคม การเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นและทักษะชีวิต เป็นต้น

นอกจากนั้น จากผลการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่า 1) ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการสอบ PISA ทั้ง ๆ ที่โรงเรียนใช้เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เป็นเวลา 7 หรือ 8 ชั่วโมงต่อวัน 2) เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต อึดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้เรียนรู้ด้วยตนเอง 3) เด็กนักเรียนมีภาระงาน การบ้านมากเกินไป 4) เด็กเครียดและต้องเรียนพิเศษมาก สอดคล้องกับ พิณสุตา สิริธรรังศรี (2556: 26) กล่าวว่า เมื่อพิจารณาด้านการจัดการเรียนการสอน ด้วยวิธีการเรียนการสอนที่เรียนแต่ในห้อง ท่องจำตำรา เพื่อนำไปสอบแข่งขัน นอกจากไม่เกิดการเรียนรู้ อย่างแท้จริงที่สามารถนำมาปฏิบัติ นำมาใช้ในชีวิตได้แล้ว ยังสร้างความเห็นแก่ตัว เกิดการแข่งขันใน กลุ่มทางการศึกษาสูงขึ้น ผู้สอนจัดการสอนเพื่อกวัดวิชามากกว่าการสอนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ นักเรียน เรียนเพื่อสอบแข่งขัน จึงเกิดภาวะที่นักเรียนเรียนหนังสือจนไม่รู้จักมนุษย์ ไม่รู้จักโลก ขาดทักษะชีวิต ขาดคุณธรรมและขาดจิตอาสา ภาพรวมของผลผลิตของระบบการศึกษาเป็นลักษณะที่สังคมไม่พึงประสงค์ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทฤษฎีไม่เน้นการปฏิบัติ คิดวิเคราะห์

จากที่กล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้น้อมนำพระดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การปฏิบัติ ในโรงเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้ อย่างแท้จริง (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558: 1-2) นอกจากนี้ยังพบว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระแสที่ได้รับการยอมรับในทุกวงการว่าเป็นปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จในกิจการต่าง ๆ โดยเฉพาะ ในวงการการศึกษาถือว่าการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ชุมชน ประชาชน และองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาเป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง ที่นำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษา ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้น การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการ การศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่แสดงความคิดเห็น การวางแผนดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล และร่วมในผลประโยชน์ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ประจวบ หนูเลี้ยง และคณะ, 2559)

โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการเรียน การสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จากการสำรวจสภาพปัญหาและการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง

ของโรงเรียน พบว่า ด้านการบริหารขาดการร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในชุมชน ทำให้ขาดการร่วมมือในการดูแลและพัฒนาเด็ก การพัฒนาเป็นในลักษณะต่างคนต่างทำ หน้าที่ ขาดการประสานงานความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ด้านนักเรียนมีปัญหาที่ต้องเร่งในการแก้ไข ได้แก่ 1) ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งโรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ 2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2558 ลดลงจากปีการศึกษา 2557 และมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทุกรายวิชา ด้านหลักสูตร ได้แก่ 1) มีรายวิชาที่เน้นทางด้านวิชาการมากจนเกินไป ส่งผลให้นักเรียนมีภาระงาน เช่น การบ้าน แบบฝึกหัด เพิ่มมากขึ้น 2) มีกิจกรรมที่ตอบสนองทางด้านทักษะชีวิตหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนน้อย (โรงเรียนไชยวานวิทยา, 2558) ถือเป็นปัญหาต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องจะต้องหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนา ส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการให้นักเรียนได้ทั้งความรู้ สมรรถนะ คุณลักษณะและค่านิยมที่เหมาะสม ตลอดจนมีทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมการพัฒนาเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมและ มีความสุขกับกิจกรรม ดังนั้น จึงต้องหาแนวทางพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา ทั้งรูปแบบและวิธีการที่มีประสิทธิภาพเข้าไปช่วยในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การจัดการศึกษา มีความหลากหลายตามบริบทและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษา นำเสนอแนวคิดการจัดการศึกษาของต่างประเทศ ที่ได้มีการปฏิรูปการศึกษามาโดยตลอด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ประกอบด้วย สาธารณรัฐฟินแลนด์ ได้บริหารจัดการศึกษาโดยการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการประเมินนักเรียน ส่งผลให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการดูแลและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2556: 55) ขณะที่ ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดการศึกษาโดยการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการติดตามประเมินผลการเรียนทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การศึกษาตอบสนองความต้องการได้มากที่สุด พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2556: 63) นอกจากนี้ ประเทศนิวซีแลนด์ ได้จัดการศึกษาโดยประชาชนมีส่วนร่วมทางการศึกษา ประชาชน ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา การเสนอความต้องการทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล แล้วแต่กรณี ในลักษณะของการร่วมวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนา ส่งผลให้การจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการและเป็นที่ยอมรับของท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พิณสุดา สิริธรงค์ศรี

(2556: 73) สอดคล้องกับ ธงชัย ชิวปรีชา (2551 อ้างถึงใน พิณสุตา สิริธรรังศรี, 2556: 16) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลในกำกับของรัฐของต่างประเทศ พบว่า โรงเรียนเน้นการตอบสนองความต้องการของชุมชน โรงเรียนมีหลักสูตรของตนเอง สามารถจัดโปรแกรมการเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ออกแบบร่วมกันระหว่างครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ขณะที่ วรากรณ์ สามโกเศศ และคณะ (2553 อ้างถึงใน พิณสุตา สิริธรรังศรี (2556: 16-17) ได้เสนอระบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ระบุว่า รูปแบบการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างหลากหลาย ไม่ใช่เพียงรูปแบบเดียวและหรือติดยึดกับระบบใดระบบหนึ่ง ที่ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและไม่ว่าใครก็มีสิทธิ์ในการจัดการศึกษาที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เน้นความสอดคล้องและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เป็นการจัดการศึกษาที่ฟังเสียงของประชาชน ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริมของรัฐ

การมีส่วนร่วมนั้น เป็นทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมที่จะสามารถจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้เป็นอย่างดี โดย เออร์วิน (Ervin, 1976: 138 อ้างถึงใน จิรนนท์ ฮังกาสี, 2551) กล่าวว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน พัฒนาร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วม ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การใช้วิทยาการที่เหมาะสมให้การสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ขณะที่ โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1977: 6 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์ แก้วหาวงษ์, 2550) นำเสนอแนวคิดของการมีส่วนร่วม ระบุว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของประชาชน 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร ทำด้วยวิธีการอย่างไร 2) มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ 3) มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา และ 4) มีส่วนในการประเมินผลโครงการ นอกจากนี้ ยาดาฟ (Yadav, 1980: 7 อ้างถึงใน โสภภี มัดลิ่ง, 2551) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมว่า เป็นการร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับ ซึ่งกระบวนการความร่วมมือต้องมีความรู้สึก ดังนี้ 1) การเข้าร่วมในการตัดสินใจตกลงใจ 2) การเข้าร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา 3) การเข้าร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการและแผนงานของการพัฒนา และ 4) การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วม ยังหมายถึง การมีส่วนร่วมตั้งแต่คิดโครงการ กิจกรรม โดยเริ่มค้นหาปัญหาสาเหตุ ร่วมการวางแผน ร่วมดำเนินการตัดสินใจมีการระดมทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย สรุบบทเรียนร่วมติดตาม ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลที่เกิดร่วมกัน โดยทั้งนี้ต้องตั้งอยู่ในความเป็นธรรม ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น

การวางแผน การดำเนินการ และการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามผล ประเมินผล และร่วมในผลประโยชน์ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หมายถึง การมีส่วนร่วม ตั้งแต่คิดโครงการ กิจกรรม โดยเริ่มค้นหา ปัญหา สาเหตุ วางแผนตัดสินใจ ดำเนินการ ระดม ทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย สรุบบทเรียน ติดตามประเมินผล รับผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยทั้งนี้ต้องตั้งอยู่ในความเป็นธรรม สอดคล้องกับ พงศพัณฑ์ แก้วหาวงษ์ (2550: 40) กล่าวถึง การมีส่วนร่วม ไว้ว่า เป็นการเข้าร่วมของบุคคลต่าง ๆ ในการตัดสินใจ การดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาและร่วมประเมินผล ในกิจการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองและเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มบุคคลได้ร่วมกันกำหนดไว้ นอกจากนี้ วัลภา พรหมฤทธิ์ (2550: 23) นำเสนอแนวคิด การมีส่วนร่วม ไว้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมชื่นชมในผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลาย ๆ กิจกรรม โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่

การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีความสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษามากขึ้นในปัจจุบัน เพราะปัญหาความตกต่ำของคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้น ต้องเป็นความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน หากยังยังใช้วิธีการแยกคิด แยกปฏิบัติ คุณภาพศึกษานับวันยิ่งถอยหลังลง เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นหน้าที่ที่จะต้องมาร่วมกันแก้ไข เพื่อให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ที่ผ่านมาระบบการศึกษาขาดหน่วยงานที่สำคัญ คือ หน่วยของสังคม ชุมชน จะเห็นได้ว่าการศึกษาที่ขาดบริบททางสังคมนั้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น ควรปล่อยให้การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของผู้คนในแต่ละชุมชนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น เปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนและเขตพื้นที่ มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่น วิธีการจัดการเรียนการสอนและร่วมแสวงหางบประมาณจากชุมชนมาสนับสนุนการจัดการศึกษา พัฒนาบรรยากาศสิ่งแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเน้นการสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียน และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง พิณสุดา สิริธรงค์ศรี (2556: 28) ขณะเดียวกัน การจัดการศึกษาไม่อาจจะอยู่ในระดับไหนระบบใด ล้วนแต่ต้องการให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จากการรับผิดชอบต่อจัดการศึกษาที่ยึดติดระบบจากหน่วยงานต้นสังกัดเพียงฝ่ายเดียว จึงเกิดกระแสผลักดันให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทหน้าที่ในการรับผิดชอบต่อจัดการศึกษามากขึ้น โดยกำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษากับชุมชน สถานศึกษาเป็นแหล่งพัฒนาคน ในขณะที่ชุมชนและท้องถิ่นก็จะช่วยพัฒนาสถานศึกษา เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สถานศึกษาจึงต้องมีกลยุทธ์ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน มีแผนพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ และมีหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น พิณสุตา สิริธรรังศรี (2556: 31) ซึ่งจะเห็นได้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชนหรือองค์กรในชุมชน ทั้งการร่วมคิดและเสนอความต้องการ ร่วมวางแผน ร่วมพัฒนาหลักสูตร ร่วมจัดการเรียนการสอน ร่วมการติดตามประเมินผลการเรียน ร่วมแก้ปัญหา ร่วมระดมทรัพยากรและร่วมชื่นชมในผลสำเร็จการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พิณสุตา สิริธรรังศรี (2556: 41)

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุป การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เข้ามาเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมการวางแผน ร่วมการตัดสินใจ ร่วมการแก้ไขปัญหา และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเพื่อปรับปรุง วางแผน ประเมินผลงาน ช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือส่วนรวม เป็นการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมประเมินในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งในที่นี้คือ การให้บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะ 1) ลักษณะเป็นคณะกรรมการ ประกอบด้วย 1.1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ 1.2) คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน 2) ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ 3) ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม และ 4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

จากการเข้าร่วมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งเป็นโครงการที่พัฒนา 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงปัญหาและความสำคัญของการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ว่าควรจะมีรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา จึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจาก การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนำแนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R & D) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาดำเนินการอย่างเป็นระบบโดยมีขั้นตอนและกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพ การพัฒนารูปแบบ การทดลองใช้ การประเมินประสิทธิผลและเผยแพร่ เพื่อให้สามารถจัดการศึกษาจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้

ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคลและมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง ตลอดจนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ให้สูงขึ้น

คำถามการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีลักษณะอย่างไร
3. ผลจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างมีกระบวนการ มากน้อยเพียงใด
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทางการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

สมมติฐานของการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การศึกษาในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีขั้นตอนดำเนินการศึกษา ดังนี้

1.1 ศึกษาบริบทสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยดำเนินการดังนี้

1.1.1 ศึกษาลักษณะสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.1.2 ศึกษาจุดด้อยของการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา

1.1.3 ศึกษาแนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.1.4 ศึกษาบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาและศึกษารูปแบบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.2.1 กลุ่มที่ 1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

1.2.2 กลุ่มที่ 2 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1.2.3 กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนไชยวานวิทยา (อดีตผู้บริหารสถานศึกษา) กรรมการผู้แทนครู และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (อดีตครูผู้สอน)

1.3 ตัวแปรศึกษา ได้แก่

ความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.4 ระยะเวลาในการศึกษา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย

เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยดำเนินการดังนี้

2.1 การศึกษาบริบทและกรอบแนวคิด เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการดังนี้

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อหาแนวคิด หลักการ วิธีการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.1.2 ศึกษาแนวคิดการจัดการการเรียนรู้และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นพื้นฐานในการกำหนดวิธีการหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.1.3 ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรม หลักการ ขั้นตอนและการส่งเสริมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ซึ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยการสังเคราะห์ทฤษฎี แนวคิดและข้อมูล การสนทนากลุ่มจากขั้นตอนที่ 1 และจากการสัมภาษณ์ ในข้อ 2.1.3

2.2.1 พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และกำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 2 หมวด คือ 1) หมวดกิจกรรมพัฒนานักเรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร) 2) หมวดสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ ครอบคลุม 4 ด้าน (4H) คือ ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head) ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart) ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands) และด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health)

2.2.2 การจัดทำคู่มือประกอบการดำเนินการจัดการศึกษาตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.2.3 การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและคู่มือประกอบการดำเนินการจัดการศึกษาตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สร้างขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยใช้วิธีการสุ่มภาคภูมิ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.3.1 กลุ่มที่ 1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

2.3.2 กลุ่มที่ 2 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3.3 กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนศิษย์เก่าและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 ตัวแปรศึกษา ได้แก่

2.4.1 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.4.2 การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 2 หมวด คือ 1) หมวดกิจกรรมพัฒนานักเรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร) 2) หมวดสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ ครอบคลุม 4 ด้าน (4H) คือ ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head) ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart) ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands) และด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health)

2.4.3 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.5 ระยะเวลาในการศึกษา

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

เป็นการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดังนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 โรงเรียนเป้าหมาย คือ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี

3.2 ผลจากการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 692 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

3.2.1 รองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน

3.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 35 คน

3.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

3.2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน จำนวน 320 คน

3.2.5 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน

3.2 ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย ครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ

3.2.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย

3.2.2.1 ผลจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (สมรรถนะและการเรียนรู้ 4H)

3.2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

3.2.2.3 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวานวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

3.3 เนื้อหาสาระ

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและใช้เนื้อหาวิชาจากหลักสูตรตามโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งกิจกรรมเพิ่ม

เวลาอยู่ในระยะแรกเน้น 4 หมวด คือ หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนานักเรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร) หมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ หมวดที่ 3 สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และหมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมการพัฒนาเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม และมีความสุขกับกิจกรรม ต่อมาได้มีการปรับเป้าหมายของกิจกรรม จาก 4 หมวด เป็นการพัฒนา 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) และระยะที่ 2 ในปีการศึกษา 2559 ซึ่งระยะนี้เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายการพัฒนา 4H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) และเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุข โดยใช้ขั้นพัฒนาการของ Bloom Taxonomy (Krathwohl, D.R., 2002) เป็นหลักในการจัดกิจกรรมและเน้นให้เกิดทักษะการคิดขั้นสูง โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีขั้นตอนและกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาสภาพ การพัฒนารูปแบบ การทดลองใช้ และการประเมินประสิทธิผลและเผยแพร่ โดยผู้วิจัยกำหนดขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและการประเมินผล ประกอบด้วย 1) ผลสมรรถนะการเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3.4 ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทดลองจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาระหว่างภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

จากแบบสอบถาม

1.2 สรุปผลความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษาในชั้นตอนที่ 4 จำนวน 692 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

2.1 รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน

2.2 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 35 คน

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน

2.5 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

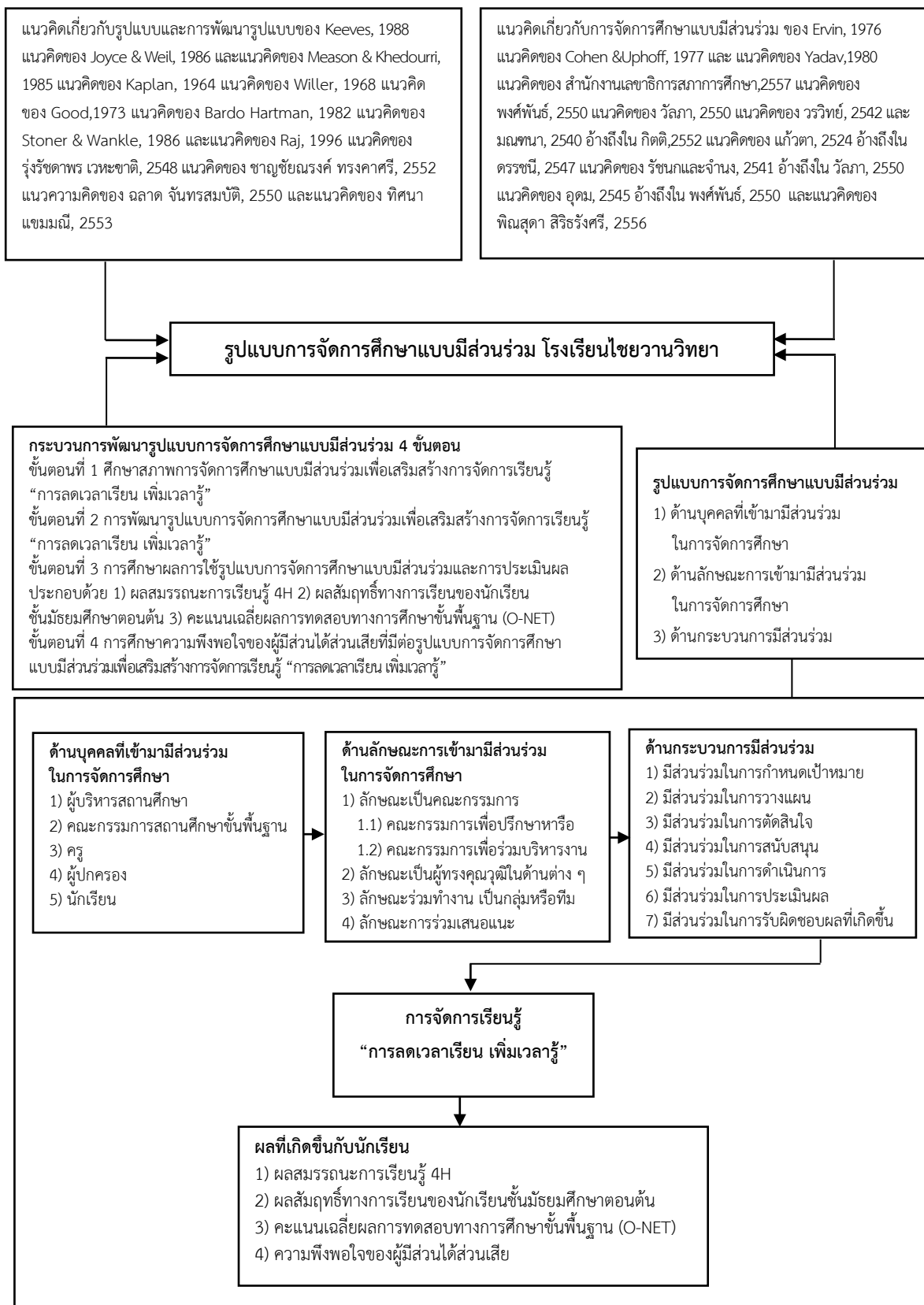
4. ระยะเวลาในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมรวมทั้งได้ศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยากรังนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการศึกษาและพัฒนาวิธีการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและการประเมินผล ประกอบด้วย 1) ผลสมรรถนะการเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วม และด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาตามกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ร่วมกันคิดกำหนด เป้าหมายทิศทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ร่วมกันวางแผน ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันสนับสนุน ร่วมกันดำเนินการปฏิบัติตามแผนของสถานศึกษา ร่วมกันประเมินผลและร่วมกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

4. ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้งผู้มีส่วนร่วมนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวแทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนร่วมในสถานศึกษา ประกอบด้วย นักเรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง บทบาทของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย บทบาทในลักษณะคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือและคณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน บทบาทในลักษณะบุคคลเป็นลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ บทบาทในลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม และบทบาทในลักษณะการร่วมเสนอแนะ

6. ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาทของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียน

ไชยวานวิทยา ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น ซึ่งรายละเอียดประกอบด้วย

6.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู และ 4) ผู้ปกครอง ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ 2) การศึกษานโยบายการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป้าหมายให้มีความสอดคล้อง สอดรับเป้าหมายของหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้าน 1) สมรรถนะ การเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และ 4) เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา

6.2 มีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ร่วมกันพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าในการวิเคราะห์ที่มีเหตุผลในเชิงระบบ โดยวางแผน 1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ 3) การกำหนดกิจกรรม 4) การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน 5) การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ 6) การกำหนดปัจจัยในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

6.3 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู มีส่วนร่วมเมื่อต้องตัดสินใจดำเนินงานในเรื่องสำคัญหรือที่เป็นเรื่องส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร ทุกฝ่ายจะมีการตัดสินใจร่วมกันของคณะทำงาน โดยเฉพาะการตัดสินใจพิจารณาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) การระบุปัญหาและขอบเขต กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 2) การสร้างทางเลือกในการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อผลประโยชน์ขององค์กรหรือของนักเรียน อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำขององค์กรด้วย

6.4 มีส่วนร่วมในการสนับสนุน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

และมีความรอบรู้ รวมทั้งสนับสนุนด้านทรัพยากร แนวคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และกิจกรรมทางการศึกษาอื่นๆ

6.5 มีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยร่วมกัน 1) การประชุมชี้แจงคณะทำงาน 2) การมอบหมายหน้าที่การดำเนินงาน 3) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน 4) การปฏิบัติงานตามแผน 5) การนิเทศ ติดตามการดำเนินงาน และ 6) การสรุปผลการดำเนินงาน

6.6 มีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันติดตามผลงานที่ปฏิบัติและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมคิด พัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น โดยร่วมกันรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่า ได้ผลตามที่กำหนดเพียงใด ซึ่งช่วยให้ครูผู้สอนรู้พื้นฐานของนักเรียน ช่วยให้ครูปรับปรุงเทคนิคการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนรู้ว่าตนเองเก่งหรืออ่อนเรื่องใด ความสามารถอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงข้อบกพร่องเรื่องใดช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดการศึกษาได้ ช่วยให้ผู้ปกครองทราบว่า นักเรียนในปกครองของตนมีความเจริญงอกงามอย่างไรเพื่อเตรียมสนับสนุนต่อไป

6.7 มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันยอมรับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งแสดงความชื่นชมยินดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ 1) การร่วมรับรู้ผลการดำเนินงาน 2) การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การร่วมเป็นเจ้าของผลงาน 4) การร่วมจัดสรรผลประโยชน์ 5) การร่วมชื่นชมผลงาน และ 6) การร่วมรับผิดชอบในผลงาน เป็นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน ซึ่งทุกฝ่ายต้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เกิดความภาคภูมิใจในกระบวนการมีส่วนร่วมและผลงานที่เกิดขึ้นและต้องส่งผลไปถึงนักเรียน สถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

7. การลดเวลาเรียน หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาใบความรู้ ให้น้อยลง

8. เพิ่มเวลารู้ หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรงคิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น

9. การจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจความถนัดและความต้องการได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้

10. การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ ครอบคลุม 4 ด้าน (4H) คือ ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head) ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart) ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands) และด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health)

11. กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ ครอบคลุม 4 ด้าน (4H) หมายถึง กิจกรรมที่พัฒนานักเรียนในด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head) ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart) ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands) และด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health) ประกอบด้วย

11.1 Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

11.2 Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

11.3 Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน ทักษะทางอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง

11.4 Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาวะเพื่อให้นักเรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

12. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง คุณภาพของการนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมไปใช้ โดยพิจารณาจากผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

13. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งมีส่วนในการรับผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

ไปใช้ในการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

14. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง ความพึงพอใจของรองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ที่ได้รับ ดังนี้

1. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
2. ได้แนวทางที่จะสนับสนุน เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ให้ครูผู้สอนกิจกรรมตามโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้
3. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับเข้ากับสถานการณ์ในสังคม จนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
4. นโยบายกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
5. การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
6. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
7. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
8. สภาพทั่วไปของโรงเรียนไชยวานวิทยา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย ความหมายของรูปแบบ องค์ประกอบ ของรูปแบบ ประเภทของรูปแบบ คุณลักษณะที่ดีของรูปแบบ การสร้างและการพัฒนา รูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1.1 ความหมายของรูปแบบ

กาแพลน (Kaplan, 1964) กล่าวว่า รูปแบบอาจเป็นแนวความคิดหรือแบบคณิตศาสตร์ ก็ได้ บางครั้งรูปแบบมีความหมายเช่นเดียวกับทฤษฎี โดยเฉพาะถ้าเป็นแบบข้อเสนอ ทั้งรูปแบบและ

ทฤษฎีต่างก็เป็นการเลียนแบบหรือการย่อจากความเป็นจริงโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจัดระเบียบความคิดเกี่ยวกับความเป็นจริงเพื่อให้เข้าใจสาระสำคัญของความเป็นจริงง่ายขึ้น

วิลเลอร์ (Willer, 1968: 15) สรุปไว้ดังนี้ รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์โดยอาศัยหลักการของระบบรูปนัยทั้งนี้จุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้องซึ่งรูปแบบที่มีความเที่ยงตรงจะพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป

กู๊ด (Good, 1973: 65) ให้ความหมายดังนี้ รูปแบบ หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบเป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิดเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันซึ่งรวมกันเป็นตัวประกอบและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคมตามความหมายดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่ารูปแบบคือแบบจำลองของสิ่งที่เป็น

บราโด และเฮอร์แมน (Bardo & Hartman, 1982: 70) ได้กล่าวถึงรูปแบบในทางสังคมศาสตร์ว่า เป็นชุดของข้อความเชิงนามธรรมเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เราสนใจ เพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะหรือบรรยายคุณสมบัตินั้น รูปแบบจึงไม่ใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่มุม รูปแบบจะมีรายละเอียดมากน้อยเพียงใดหรือควรมีองค์ประกอบใดบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดเป็นการตายตัว แล้วแต่วัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบที่ต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างไร

สโตนเนอร์ และวาร์เคิน (Stoner & Wankle, 1986: 12) Mescon และ Khedouri (1985: 199) ให้คำนิยามรูปแบบว่า เป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์องค์ประกอบที่เป็นกระบวนการของปรากฏการณ์นั้น ๆ ให้ง่ายขึ้น

คีฟส์ (Keeves, 1988: 559) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การแสดงโครงสร้างเพื่อใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร

ไรจ์ (Raj, 1996: 241) ได้ให้ความหมายของรูปแบบว่า รูปแบบ คือ รุ่ยย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงด้วยข้อความ หรือภาพ เพื่อช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นเป็นการประหยัดเวลาในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ฉลาด จันทรสมบัติ (2550: 98) ได้ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างโปรแกรมแบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริง ที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะพิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

ชาญชัยณรงค์ ทรงศาศรี (2552: 17) ให้ความหมาย รูปแบบ หมายถึง สภาพลักษณะที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือ

ซึ่งได้รับการพิสูจน์ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

ทิตินา แคมมณี (2553: 220) ได้กล่าวถึง รูปแบบว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิด ที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไตอะแกรมหรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบเป็น เครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบสอบหาคำตอบ ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลาย จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบจากนักวิชาการทางการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง โครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ที่สำคัญ ๆ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะ เพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริงอย่างหนึ่ง หรือเพื่อใช้ในการนิยามคุณลักษณะหรือบรรยายคุณสมบัติ

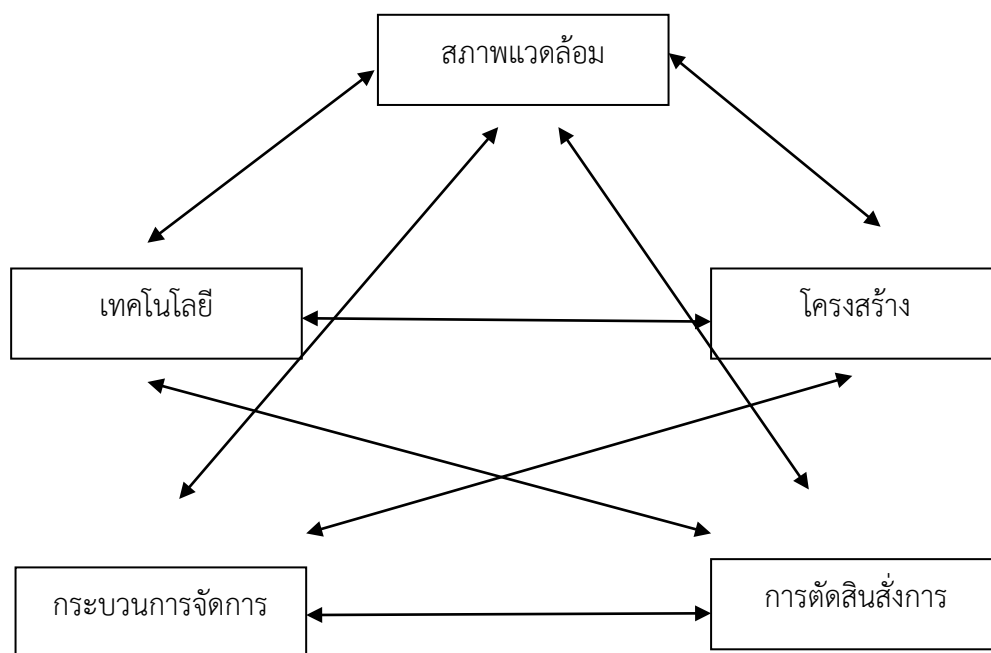
การวิจัยครั้งนี้ คุณลักษณะของรูปแบบ เป็นการสร้างมโนทัศน์ใหม่ โดยเป็นการสร้างมโนทัศน์ในการนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ไปใช้เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อพัฒนานักเรียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสมรรถนะการเรียนรู้ 4H 2) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) ด้านคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

1.2 องค์ประกอบของรูปแบบ

นักการศึกษาได้อธิบายถึงองค์ประกอบของรูปแบบได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ฮัสเซน และ โปสเล็ทเวท (Husen and Postlethwaite, 1994: 3865; ทิตินา แคมมณี, 2550: 220)

1. รูปแบบสามารถนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมา สามารถทดสอบ / สังเกตได้
2. มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุอธิบายปรากฏการณ์เรื่องนั้น / ปรากฏกลไกเชิงสาเหตุที่กำลังศึกษาและอธิบายเรื่องที่กำลังศึกษา
3. รูปแบบช่วยจินตนาการสร้างความคิดรวบยอดความสัมพันธ์ของสิ่งที่กำลังศึกษา / ช่วยสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยงจากการศึกษา ตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ พบว่า ไม่ปรากฏมีหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่า รูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบรูปแบบในการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหารจัดการ (The Model of Organization and Management) ตามความคิดของบราวน์และโมเบิร์กส์ Brown and Moberg (1980: 98) นั้น Brown และ Moberg ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตาม

สถานการณ์ (Contingency Approach) และองค์ประกอบตามรูปแบบของ Brown และ Moberg ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision making) รูปแบบการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การและการจัดการและการบริหารของ Brown and Moberg (1980: 17) มีลักษณะดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ (Systems/Contingency Model)
ของ Brown and Moberg

คีฟส์ (Keeves, 1988: 386-387) กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์/เรื่องนั้นได้
3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

4. รูปแบบควรจะประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationships) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative Relationship)

สำหรับองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการศึกษาเท่าที่พบจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงการจัดการบริหารหรือโครงสร้างระบบบริหารและแนวทางในการดำเนินงานในภาระหน้าที่ (Function) ที่สำคัญ ๆ ในการบริหารงานขององค์กรนั้น ๆ เช่น การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานการเงิน การบริหารงานวิชาการ เป็นต้น ซึ่งจะได้กล่าวถึงอีกครั้งหนึ่งในตอนที่ว่าด้วยการกำหนดองค์ประกอบในการกำหนดรูปแบบต่อไป โดยสรุปแล้วในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไรบ้าง จำนวนเท่าใดมีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่เรากำลังศึกษา หรือจะออกแบบแนวคิดทฤษฎีและหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ เป็นหลัก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบ จะต้องมีการแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างขององค์ประกอบและขั้นตอนการสร้างรูปแบบ โดยมีการอธิบายด้วยภาษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบนั้น ๆ

1.3 ประเภทของรูปแบบ

สมิท และคณะ (Smith & et al, 1980) จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็นดังนี้

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ได้แก่

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินหุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า เป็นต้น

1.2 รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนที่จะทำการลองบินจริง เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่องบินฝึกบิน เป็นต้น แบบจำลองชนิดนี้ใกล้เคียงความจริงกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbat Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) รูปแบบนี้พบมากที่สุด เป็นการใช้อธิบายความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

คีฟส์ (Keeves, 1988: 386-387) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบโดยยึดแนวทางของ Caplan & Tutsuoka และพัฒนาการของการใช้รูปแบบทางการศึกษา เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. รูปแบบเชิงเทียบเคียง/เชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) ลักษณะเป็นรูปแบบเชิงกายภาพ สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเทียบเคียงโครงสร้างรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และทำให้รูปแบบสอดคล้องกับข้อมูลที่มีอยู่ในขณะนั้น อีกทั้งรูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน เพื่อทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์และหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้ เช่น รูปแบบของจำนวนประชากรนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเทียบเคียงกับลักษณะของแท่งค้ำน้ำ ที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก กล่าวคือ ประกอบด้วยอัตราการเกิด การย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนจำนวนนักเรียนออกจากโรงเรียน ประกอบด้วยอัตราการออกเนื่องจากพ้นเกณฑ์อัตราการย้ายออก อัตราการออกโรงเรียนตามระบบ เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบก็เพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงประชากรนักเรียนของโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ/เชิงภาษา (Semantic Model) ลักษณะเป็นการแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในรูปแบบของข้อความ รูปแบบเชิงข้อความใช้หลักการเทียบเคียงเชิงแนวคิดปรากฏการณ์ และใช้ข้อความในการอธิบาย จึงทำให้เกิดความกระจ่างขึ้น แต่จุดอ่อนคือขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ รูปแบบนี้ถูกนำมาใช้ทางการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นต้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ลักษณะเป็นการแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรโดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดผลทางการศึกษา รูปแบบสามารถนำไปสู่การสร้างทฤษฎี ทั้งนี้เพราะสามารถนำไปทดสอบสมมุติฐานได้ และส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่นำมาจากเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ไปศึกษาเรื่องเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษา รูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดที่สำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรงแต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นทางที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียว โดยไม่มีการสัมพันธ์ย้อนกลับ

2. รูปแบบเชิงสาเหตุเส้นคู่ (Non-Recursive Model) คือ รูปแบบที่แสดงถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปร ภายในตัวแปรตัวหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงเหตุและผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางย้อนกลับได้

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบเชิงภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบาย ปรัชญาการศึกษาเพื่อให้เห็นมโนทัศน์ของการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งเป็นโครงสร้างทางความคิดในที่นี้ หมายถึง เป็นรูปแบบที่อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของนักเรียน 3 ด้าน คือ 1) ผลสมรรถนะการเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) การดำเนินการเพื่อให้เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.4 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

รูปแบบที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ (Keeves, 1988: 561)

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา
2. รูปแบบที่พัฒนาขึ้นควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ดี สามารถนำไปตรวจสอบได้ โดยการสังเกตและหาข้อมูลสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นกลไกเชิงผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นรูปแบบนอกจากจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้แล้ว ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และสามารถสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในสิ่งที่กำลังศึกษาด้วย

1.5 การสร้างและการพัฒนารูปแบบ

1.5.1 การสร้างรูปแบบมีผู้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

คีฟส์ (Keeves, 1988: 560) ได้สรุปถึงหลักการกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (ของตัวแปร) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงแบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้
3. รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นกลไก เชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอภิปรายปรากฏการณ์ได้ด้วย และนอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษา

จอยซ์ และเวียล (Joyce & Weil, 1986: 359-364) ได้แบ่งวิธีการสร้างรูปแบบออกเป็นส่วนตัวต่าง ๆ ได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบ ประกอบด้วยเป้าหมายของรูปแบบ ทฤษฎีและสมมติฐานที่รองรับรูปแบบ หลักการและมโนทัศน์ที่สำคัญจำเป็นพื้นฐานของรูปแบบ

ส่วนที่ 2 ลักษณะรูปแบบ เป็นการอธิบายด้วยรูปแบบซึ่งนำเสนอเป็นเรื่อง ๆ อย่างละเอียดและเน้นการปฏิบัติ แบ่งได้เป็น 4 ประเด็น คือ

1. ขั้นตอนของรูปแบบ เป็นรายละเอียดของรูปแบบนั้น ๆ ว่ามีกี่ขั้นตอนโดยจัดเรียงลำดับกิจกรรมที่สอนเป็นขั้น ๆ แต่ละรูปแบบมีจำนวนขั้นตอนไม่เท่ากัน

2. รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายบทบาทผู้นำ นักเรียนรู้และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในแต่ละรูปแบบ บทบาทของผู้นำจะแตกต่างกัน เช่น ผู้นำกิจกรรม ผู้อำนวยการผู้ให้คำแนะนำเป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3. หลักการแสดงการโต้ตอบ เป็นการบอกถึงวิธีการแสดงออกของผู้นำต่อนักเรียน การตอบสนองต่อสิ่งนักเรียนรู้กระทำ เช่น การปรับปรุงพฤติกรรมโดยการให้รางวัล หรือการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นอิสระ เป็นต้น

4. สิ่งสนับสนุน เป็นการบอกถึงเงื่อนไขหรือสิ่งจำเป็นต่อการใช้รูปแบบการสอนนั้น ๆ ให้เกิดผล เช่น รูปแบบการทดลองในห้องปฏิบัติการต้องใช้ผู้นำที่มีการฝึกฝนอย่างดีแล้ว เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ เป็นการแนะนำให้ข้อสังเกตในการนำรูปแบบนั้นไปใช้ เช่น การใช้กับเนื้อหาประเภทใดจึงจะเหมาะสม จะใช้กับนักเรียนระดับใด เป็นต้น

ส่วนที่ 4 ผลที่จะเกิดกับนักเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบแต่ละรูปแบบจะส่งผลต่อนักเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผลทางตรงเกิดจากกิจกรรมที่จัดตามลำดับขั้นตอน ของรูปแบบ ส่วนผลทางอ้อมเกิดจากสภาพแวดล้อม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่เกิดจากการสอนตามรูปแบบนั้นเป็นสิ่งที่คาดคะเนไว้ว่าจะเกิดแฝงไปกับผล สามารถใช้เป็นสิ่งพิจารณาในการเลือกรูปแบบที่ใช้ได้

1.5.2 การพัฒนารูปแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า การพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป มีผู้ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

เมสคอน แอลเบิร์ต และคูโดวรี (Mescon, Albert & Khedourri, 1985: 93) สรุปไว้ดังนี้ การพัฒนารูปแบบหรือการสร้างรูปแบบ สามารถเสนอได้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาแท้จริง

2) ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model Construction) ดำเนินการภายหลังจากที่ได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ แล้วในการพัฒนารูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้างและต้องรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิต ต้องรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ด้วย เพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูงและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ข้อมูลที่รวบรวมมาอาจมีโอกาสบกพร่องได้ในระหว่างการดำเนินงานขั้นต่าง ๆ จึงควรมีการประเมินค่าความแปรปรวนและควรพิจารณาอย่างระมัดระวังสมควรนำตัวแปรใดบ้างมาไว้ในรูปแบบที่จะสร้าง เมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ต้องพิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่ มีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง

3) การทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วควรทดสอบโดยพิจารณาถึง

3.1) ความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมาก เพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้น ไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้และควรพิจารณาถึงระดับของความสำเร็จจากการแก้ปัญหา

3.2) มีการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไรคือ การทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีตและการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน (Pretest)

3.3) การทำให้สำเร็จ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรสามารถนำไปใช้ให้สามารถเกิดความสำเร็จเพราะไม่มีรูปแบบใดที่จะเรียกว่าสำเร็จสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับที่ยอมรับและมีการนำไปใช้

3.4) การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้อย่างประสบความสำเร็จแต่ก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ขององค์กร และสถานการณ์ที่กระทบจากภายนอก และภายในองค์กรด้วย

จอยซ์ และเวียล (Joyce & Weil, 1986: 19-20) ได้สรุปสาระสำคัญของการพัฒนารูปแบบไว้ 4 ประการ ได้แก่ รูปแบบควรต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น เมื่อพัฒนารูปแบบแล้ว ก่อนนำไปใช้ควรทดลองมีวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ การพัฒนารูปแบบอาจจะออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวาง หรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้และการพัฒนารูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้

บุญชม ศรีสะอาด (2546: 1-3) ได้เสนอแนวคิดและหลักการในการวิจัยและพัฒนา รูปแบบ สรุปได้ว่าการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการประเมิน จำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยพัฒนารูปแบบ เพราะการวิจัยที่ใช้รูปแบบเป็นการวิจัยแนวใหม่ เป็นแนวทางทำให้ความรู้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาความรู้ให้มีความชัดเจนเป็นระบบ รูปแบบโครงสร้างที่แสดงถึง

ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ นั้นเอง

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548: 92-93) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งในการศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพทั้ง องค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นโครงการนำร่อง การวิจัยและการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพจริงจากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การโดยการ สังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นรูปแบบจำลองระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยการสร้างเป็นแบบ สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแบบเลือกตอบ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การโดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยการใช้อยู่แบบจำลองจาก ขั้นตอนที่ 2 นำมาศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำเสนอรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การและจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัยต่อไป

ชาญชัยณรงค์ ทรงคาศรี (2552: 17) ให้นิยามไว้ดังนี้ การพัฒนารูปแบบ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในรูปแบบของสื่อสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชน ซึ่งการสร้างแบบจำลองให้ความรู้ ต้องทำการศึกษาและการสร้างแบบแผนการให้ความรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมของท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้รูปแบบนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการพัฒนารูปแบบนั้นมีสาระสำคัญคือ รูปแบบควรมีทฤษฎีรองรับ เมื่อพัฒนารูปแบบแล้วก่อนนำไปใช้ต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบการพัฒนารูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

จากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การสร้างรูปแบบ (Model) นั้นต้องทำอะไรบ้างแต่ก็ไม่ได้กำหนดเฉพาะว่าต้องทำอะไรก่อนและอะไรหลัง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษา

องค์ความรู้ (Intensive Knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหา สมมุติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้นและนำ รูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมและหาคุณภาพของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบมี การดำเนินการเป็น 2 ตอนใหญ่ คือ การสร้างรูปแบบและการประเมินความเหมาะสมและการหา คุณภาพของรูปแบบ

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ในครั้งนี้ มีขั้นตอนและการพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมี ส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของ โรงเรียนไชยวานวิทยา และขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียที่มีต่อรูปแบบการจัด การศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ไชยวานวิทยา

1.6 การตรวจสอบรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วย ข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณ ใช้เทคนิคทางสถิติ ผลการตรวจสอบจะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธรูปแบบนั้นนำไปสู่การสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป การทดสอบ หรือการตรวจสอบรูปแบบสามารถจะกระทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมิน ซึ่ง Joint Committee on Standards for Education Evaluation ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบ รูปแบบ ซึ่งจัดเป็น 4 หมวด (Madaus, Scriven & Stufflebeam, 1983) ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมิน การสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุม ครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2. การทดสอบรูปแบบหรือการประเมินในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้ ด้วยข้อจำกัดของสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่ง Eisner (1976: 192-193) ได้เสนอแนวคิดการทดสอบหรือการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยเห็นว่า การวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าได้ตัวเลขแล้วสรุป จึงได้เสนอแนวคิดการประเมินหรือการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ไว้ดังนี้

2.1 การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบการประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการ การวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ตามวิถีสอนของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2.2 เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยพัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูง ในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

2.3 เป็นรูปแบบที่ใช้บุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความ เชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิตนเอง

2.4 เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตาม อรรถาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผลการวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ ทั้งนี้การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพ ประสบการณ์และการเป็นที่เชื่อถือ (High Credit) ของวิชาชีพ นั้นเป็นสำคัญ

ในการตรวจสอบรูปแบบจึงสามารถใช้ได้ทั้ง 2 วิธี คือ 1) การประเมินตามแนวคิดของ Joint Committee on Standards for Education Evaluation 2) นำเสนอและประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิตามแนวคิดของ Eisner เป็นวิธีที่แสดงถึงโครงสร้างความคิด โดยใช้หลักการเทียบเคียงจากแนวความคิดประสบการณ์และข้อมูลในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้วยมาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง และมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ที่จะนำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วม แนวคิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นที่ยอมรับว่าการศึกษาเป็นกระบวนการ ที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงในทุกขณะได้อย่างสันติสุข ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา จึงเน้นการพัฒนาบุคคลใน 4 ด้าน อย่างสมดุล คือ ด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม ได้มีนักวิชาการศึกษาหลายท่านเสนอแนวคิดในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

วิชิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ (วิชิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพินิจ. 2541: 6 อ้างถึงใน วิจิตร ทลิทธรณ์. 2548: 28) กล่าวว่า การจัดการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้ในทุก ๆ ด้านของประเทศ

พิณสุตา สิริธรงค์ศรี (2556: 55, 63, 73) กล่าวว่า การจัดการศึกษา มีความหลากหลายตามบริบทและสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษา นำเสนอแนวคิดการจัด

การศึกษาของต่างประเทศ ที่ได้มีการปฏิรูปการศึกษามาโดยตลอด เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงสังคมโลก ประกอบด้วย สาธารณรัฐฟินแลนด์ ได้บริหารจัดการศึกษาโดยการเปิดโอกาสให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลในการประเมินนักเรียน ส่งผลให้ผู้ปกครองให้ความสำคัญในการดูแลและส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดการศึกษาโดยการเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการร่วมเป็น กรรมการสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการติดตามประเมินผลการเรียน ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การศึกษาตอบสนองความต้องการได้มากที่สุด นอกจากนี้ ประเทศนิวซีแลนด์ ได้จัดการศึกษาโดยประชาชนมีส่วนร่วมทางการศึกษา ประชาชน ชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษา การเสนอความต้องการทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล แล้วแต่กรณี ในลักษณะของการร่วมวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนา ส่งผลให้การจัดการศึกษาตอบสนองความต้องการและเป็นที่พึงพอใจของท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ธงชัย ชิวปรีชา (2551 อ้างถึงใน พิณสุตา สิริธรงค์ศรี, 2556: 16) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลในกำกับของรัฐของต่างประเทศ พบว่า โรงเรียนเน้นการตอบสนองความต้องการของชุมชน โรงเรียนมีหลักสูตรของตนเอง สามารถจัดโปรแกรมการเรียนการสอนที่ตรงตามความต้องการของนักเรียน ออกแบบร่วมกันระหว่างครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

วรารกรณ์ สามโกเศศ และคณะ (2553 อ้างถึงใน พิณสุตา สิริธรงค์ศรี (2556: 16-17) ได้เสนอระบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสุขภาวะคนไทย ด้านรูปแบบการจัดการศึกษา ระบุว่า รูปแบบการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างหลากหลาย ไม่ใช่เพียงรูปแบบเดียวและหรือติดยึดกับระบบใดระบบหนึ่ง ที่ต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและไม่ว่าใครก็มีสิทธิ์ในการจัดการศึกษาที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เน้นความสอดคล้องและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน เป็นการจัดการศึกษาที่พึงเสียงของประชาชน ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริมของรัฐ

จากคำกล่าวทั้งหมด สรุปได้ว่า โรงเรียนอยู่ในฐานะเป็นแกนนำรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในระบบ ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่เรียกว่า การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) จัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นศูนย์กลางในการดำเนินการจัดการศึกษา และประสานงานกับครอบครัวและชุมชน การเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการติดตามประเมินผลการเรียน ทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่างสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำหน้าที่และมิบทบาทในการสนับสนุนปัจจัยนำเข้าที่ประกอบด้วย วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ปัจจัยแวดล้อมและปัจจัยอื่น ๆ

เสนอแนวทางการจัดการศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษานอกระบบ (Non Formal Education) ให้มีส่วนร่วมในการประกันโอกาสทางการศึกษาและการประกันประสิทธิผลทางการศึกษา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ในปัจจุบันนี้การมีส่วนร่วมเป็นกระแสที่ได้รับการยอมรับในทุกวงการว่า เป็นปัจจัยนำไปสู่ความสำเร็จในกิจการต่าง ๆ โดยเฉพาะในวงการศึกษาก็ว่าการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นชุมชนประชาชนและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รายละเอียดดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (มปป.: 28-30) ได้นำเสนอ นโยบายการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีมาตราที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่หลายมาตรา โดยบางมาตรามีเพียง บางวรรค หรือบางวงเล็บเท่านั้นที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม แต่เพื่อให้เห็นข้อความครบทั้งมาตรา ผู้เขียนจึงนำเสนอมาตราดังกล่าวครบทั้งมาตรา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการดังนี้ (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้ (1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและ ประเภทการศึกษา (4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุน หรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้ (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถ ในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ใน ความดูแลรับผิดชอบ (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่ กฎหมายกำหนด

มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของ ผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่าง ต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุล กัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และ อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้ง สามารถใช้การวิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดการกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชน มีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญาและ วิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและ ส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือก ประธานกรรมการและ กรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่

กำหนดใน กฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18 (1) และ (3)

มาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุก ระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและ ทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บ ภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและ ทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสม และความจำเป็น ทั้งนี้ ให้รับและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดม ทรัพยากรดังกล่าว โดย การสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและ ความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อพิจารณาถึงสาระในมาตราต่าง ๆ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ยกตัวอย่างข้างต้น จะพบว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ ให้ ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสังคมและชุมชนเป็นอย่างมาก โดยระบุไว้ทั้งใน ส่วนของความมุ่งหมายและหลักการ สิทธิหน้าที่ทางการศึกษา แนวการจัดการศึกษา การบริหารและจัด การศึกษา และทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของสังคมชุมชนเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นความจำเป็นที่ประเทศชาติจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดขึ้นอย่างจริงจังต่อไป

นอกจากนี้ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (มปป.: 33) ยังได้นำเสนอ นโยบายการให้ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) เกิดขึ้นตาม บทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 33 (1) ที่บัญญัติใหม่ การจัดทำแผนนี้ขึ้น ในความนำของแผน (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 3) ระบุข้อความที่แสดงถึงเจตนารมณ์ในการให้ชุมชนเข้า มา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่า “. . . พัฒนาโดยประชาชนด้วยระบบการบริหาร จัดการที่ดี ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมมี ร่วมใจ ในการกำหนดและ ตัดสินใจใน กิจกรรมสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับตนเองและชุมชนท้องถิ่น . . .”

ในแผนฉบับนี้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์หลัก 3 วัตถุประสงค์ 11 แผนนโยบาย ดังต่อไปนี้ วัตถุประสงค์ที่ 1) พัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา มีแผนนโยบายเพื่อดำเนินการ 4 แผนนโยบาย วัตถุประสงค์ที่ 2) สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มี แผนนโยบายเพื่อดำเนินการ 3 แผนนโยบาย วัตถุประสงค์ที่ 3) พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้าง สังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยแผนนโยบายที่สอดคล้องกับนักเรียน คือ แผนนโยบายเพื่อการดำเนินการ การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและ เติบโตตามศักยภาพ ในยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านสถานศึกษา ข้อ 3) ระบุว่า “สนับสนุนพ่อแม่ผู้ปกครอง คน ในชุมชน ประชาชนชาวบ้าน พระภิกษุ นักบวช ผู้นำทาง ศาสนา และผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ให้มี ส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็น สำคัญ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข”

นอกจากนี้ มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของ คำว่า การมีส่วนร่วม ไว้มากมายแตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายอย่างถูกต้องตรงกัน จึงควรทราบถึง ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้

เออร์วิน (Ervin, 1976: 138 อ้างถึงใน จิรนนท์ ฮังกาสิ, 2551) ได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมว่า คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน พัฒนาร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วม ใช้ ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหาร่วมกัน การใช้วิทยาการที่เหมาะสม ให้การสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen & Uphoff, 1977: 6 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์ แก้วหาวงษ์, 2550) กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วย การมีส่วนร่วม ของประชาชน 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร ทำด้วยวิธีการ ใด 2) มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและร่วมมือ กับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ 3) มีส่วนในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการ พัฒนา และ 4) มีส่วนในการประเมินผลโครงการ

ยาดาว (Yadav, 1980: 7 อ้างถึงใน โสภา มัดลิ่ง, 2551) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจโดยไม่ถูกบังคับ ซึ่งกระบวนการความร่วมมือ ต้องมีความรู้สึก ดังนี้ 1) การเข้าร่วมในการตัดสินใจ ตกลงใจ 2) การเข้าร่วมในการดำเนินการของแผน และโครงการพัฒนา 3) การเข้าร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการและแผนงานของการพัฒนา และ 4) การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

พงศ์พันธ์ แก้วหาวงษ์ (2550: 40) กล่าวถึง การมีส่วนร่วม ไว้ว่าหมายถึง การเข้า ร่วมของบุคคลต่าง ๆ ในการตัดสินใจ การดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจ

ปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไข้ปัญหาและ ร่วมประเมินผล ในกิจการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อพัฒนาความสามารถ ของตนเองและเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มบุคคลได้ร่วมกันกำหนดไว้

วัลภา พรหมฤทธิ์ (2550: 23) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม ไว้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เปิดโอกาส ส่งเสริม สนับสนุน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไข้ปัญหา ร่วมชื่นชมในผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือหลาย ๆ กิจกรรม โดยใช้ศักยภาพที่มีอยู่

จากความหมายของการมีส่วนร่วมที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคล เข้ามาเกี่ยวข้อง มีส่วนในการคิด การวางแผน การตัดสินใจ การแก้ไข้ปัญหา และมีส่วนในการปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุง วางแผน ประเมินผลงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือส่วนรวม เป็นการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมประเมิน ในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่ง ขององค์กร โดยเริ่มตั้งแต่ กำหนดปัญหา วางแผนดำเนินการ จัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการประเมินผล ซึ่งในที่นี้คือ การให้ บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะ

- 1) เป็นคณะกรรมการ ประกอบด้วย 1.1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ 1.2) คณะกรรมการเพื่อร่วม บริหารงาน 2) ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ 3) ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม และ
- 4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมใน การกำหนดเป้าหมาย 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมใน การสนับสนุน 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) มีส่วนร่วมใน การรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

2.2.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ บรานเนอร์ (Braners, 1995 อ้างถึงใน เย็นตา รุ่งสุวรรณ, 2557: 144) ได้สรุป ลักษณะการมีส่วนร่วม ในประเด็นสำคัญ 10 ประเด็น ได้แก่

1. ระยะเวลาและสถานที่ในการมีส่วนร่วมกับโครงการ
2. การมีส่วนร่วมนั้น มีมิติทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
3. จะให้การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายปลายทาง (An End) หรือจะให้เป็นแนวทาง (A Mean)
4. การมีส่วนร่วมนี้ตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอหรือตลอดเวลาก็ได้
5. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมและทางการศึกษา

6. สถานการณ์มีส่วนร่วมนั้น ต้องคำนึงว่า การมีส่วนร่วมที่เข้มข้น มิใช่เกิดขึ้นจากการออกคำสั่ง แต่จะต้องสร้างขึ้น

7. มีคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมพิจารณา เพื่อวางแผนการดำเนินการให้เหมาะสมว่าจะให้บุคคล กลุ่มใด เข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดและวิธีใด

8. การมีส่วนร่วมรับรู้สภาพปัญหาโดยมีส่วนร่วม จะทำให้คนในชุมชนได้รู้สภาพที่เป็นจริงมากขึ้น

9. คนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนส่วนใหญ่ มิได้ใช้ชุมชนเป็นเพียงที่รวมคนเท่านั้น แต่เป็นกลุ่มคนชุมชนหนึ่ง ๆ ซึ่งมีความผูกพัน เอื้ออาทรต่อกัน มีค่านิยมร่วมกัน

10. การทำให้การมีส่วนร่วมมีลักษณะปนออรณณ์ขึ้นประกอบไปบ้าง เพราะในสังคมไทยการมีออรณณ์ขึ้นจะช่วยให้บรรยากาศการมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้

โคเฮน และอัพฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff, 1980: 219-222 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์ แก้วหาวงษ์, 2550) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาไปว่าเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) อาร์นสไตน์ (Arnstien, 1969: 215-217 อ้างถึงใน ธร สุนทรายุทธ, 2551: 542) เห็นว่าการมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาดูว่า ผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมและมีบทบาทมากน้อยเท่าใด การมีส่วนร่วมสรุปเป็นบันได 8 ขั้น โดยอาร์นสไตน์ (Arnstien)

1. ขั้นจัดฉาก (Manipulate)
2. ขั้นบำบัดรักษา (Therapy)
3. ขั้นแจ้งข่าวสาร (Informing)
4. ขั้นการให้คำปรึกษา (Consultation)
5. ขั้นการปลอบใจ (Placation)
6. ขั้นการเป็นหุ้นส่วน (Partnership)
7. ขั้นมอบอำนาจ (Delegated Power)
8. ขั้นการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control)

จากบันได 8 ขั้นดังกล่าว Arnstien ได้จัดกลุ่มเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับของการไม่มีส่วนร่วม (Non-participation) ได้แก่ชั้นที่ 1-2 คือชั้นที่ 1 ชั้นถูกจัดกระทำ (Manipulate) ชั้นที่ 2 ชั้นการรักษา (Therapy) วัตถุประสงค์ที่แท้จริงทั้งสองชั้นนี้ ไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือการดำเนินโครงการ แต่เป็นการช่วยให้ผู้มีอำนาจให้การศึกษ (Education) หรือทำการรักษา (Cure)

2. ระดับการมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี (Level of Tokenism) ได้แก่ชั้นที่ 3-5 คือชั้นที่ 3 ชั้นการบอกกล่าว (Informing) ชั้นที่ 4 ชั้นการให้คำปรึกษา (Consultation) ได้ยอมให้ผู้มีส่วนร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็น แต่ไม่ได้ประกันว่าผู้มีอำนาจจะเอาใจใส่กับความคิดเห็นดังกล่าว ดังนั้น จึงไม่มีการประกันว่าการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้น ส่วนในชั้นที่ 5 ชั้นการปลอบโยน (Placation) การมีส่วนร่วมจะสูงขึ้นเพราะยอมให้แนะนำได้ แต่ผู้กุมอำนาจยังคงรักษาไว้ซึ่งสิทธิในการตัดสินใจ

3. ระดับอำนาจเป็นของประชาชน (Degree of Citizen Power) ได้แก่ ชั้นที่ 6-8 คือ ชั้นที่ 6 ชั้นการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) ซึ่งประชาชนสามารถเจรจาต่อรองและเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผลได้ผลเสีย (Trade-offs) กับผู้มีอำนาจอยู่ได้ ชั้นที่ 7 ชั้นการได้รับมอบอำนาจ (Delegated Power) และ ชั้นที่ 8 ชั้นการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control)

วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติ (2542: 25-26 อ้างถึงใน กิตติ กรทอง, 2552) กล่าวถึงขั้นตอนหรือลักษณะการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย การศึกษาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล ซึ่งสามารถแสดงในรูปการเป็นสมาชิก การเป็นผู้เข้าร่วมประชุม การเป็นผู้ให้เงินช่วยเหลือ การบริจาคสิ่งของและการเป็นกรรมการ

ไพฑูรย์ สิ้นลรัตน์ (2524: 73 อ้างถึงใน วิจิตร ทลิทรรณ, 2548: 20) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยสรุปว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินนโยบายของโรงเรียนนั้น อาจแยกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การมีส่วนร่วมอย่างไม่เป็นทางการ หมายถึง การให้ข้อมูล การพูดคุย การเสนอแนวคิดทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งสมาชิกของชุมชนอาจเสนอผ่านสื่อมวลชนในท้องถิ่น เสนอผ่านครูหรือผู้บริหารโรงเรียน เสนอผ่านสมาชิกของสมาคมครู ผู้ปกครอง หรือพูดในการประชุมของสมาคมครู ผู้ปกครอง โดยตรง เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ คือ การที่มีตัวแทนเข้าไปนั่งเป็นกรรมการบริหารโรงเรียน หรือเป็นกรรมการต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กรรมการด้านหลักสูตรและการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ เป็นต้น

2.2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้รับอิทธิพลแนวคิดเชิงมนุษย์สัมพันธ์ คือ การจัดองค์การและบริหารการศึกษาแบบประชาธิปไตย

จอห์น ดิวอี้ (John Dewey, 1975 อ้างถึงใน ศิริกาญจน์ โกสุม, 2542: 27) ได้ศึกษาพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนจอห์นดิวอี้ (John Dewey) เสนอทรรศนะว่าการให้ครูมีส่วนร่วมมากขึ้นจะช่วยเปลี่ยนลักษณะขององค์กรทางการศึกษา ก่อให้เกิดสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครู ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องผสมผสานงานการศึกษาให้เข้ากับแนวทางการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์และชุมชนสัมพันธ์ด้วยการให้บุคลากร ครูและตัวแทนของท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จากแนวคิดดังกล่าว นับเป็นจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อย่างไรก็ตาม มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนี้

วรูมและเยทตัน (Vroom and Yetton, 1973 อ้างอิงใน สุพจน์ เฉลยจิตร, 2545: 10) ได้เสนอแนวทางในการที่จะกำหนดว่า เมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไร ในการตัดสินใจ

ตัวแบบ (Model) ของวรูมและเยทตัน ได้เสนอแนะว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ ควรจะขึ้นกับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ ในการกำหนดรูปแบบและปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น วรูมและเยทตันได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่ม คือ

1. กฎกลุ่มแรก เป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ
2. กฎกลุ่มที่สอง เป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 5 วิธี ตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจเองคนเดียว (Unilateral) ไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ (Shared) ทางเลือกในการตัดสินใจ ทั้ง 5 วิธี มีดังนี้

1. ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ตัดสินใจเองตามลำพัง
2. ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่นและตัดสินใจเอง
3. ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดและข้อเสนอแนะแล้วตัดสินใจเอง

4. ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ

5. ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่ม เกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหา แล้วกลุ่มตัดสินใจ

รีดเดอร์ (Reeder, 1974: 39-53 อ้างถึงใน ประสาน ท่าข้าม, 2543: 22) ได้กล่าวว่า การกระทำทางสังคม (Social Action) ประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยหนึ่ง และได้อธิบายถึงเหตุผลในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ที่เรียกว่า ความเชื่อหรือความไม่เชื่อ (Believes or Disbelieves) มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง การกระทำของมนุษย์ในเรื่องใดก็ตาม ขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าวต่อไปนี้

1. เป้าหมาย (Goal)
2. ความเชื่อถือที่สืบทอดกันมา (Belief Orientation)

3. ค่านิยมมาตรฐาน (Standard Values)
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom)
5. ความคาดหวัง (Expectation)
6. ความผูกพัน (Commitments)
7. แรงเสริม (Reinforcement)
8. โอกาส (Opportunity)
9. ความสามารถ (Ability)
10. การสนับสนุน (Support)

แม็คเกรกอร์ (Mc Gregor. Douglas M, 1960: 33-48 อ้างถึงใน ประสาน ท่าข้าม, 2543: 24) ได้ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ พบว่า ปัญหาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการทำงานและชีวิตในองค์การของเรา จะมีทรรศนะเกี่ยวกับธรรมชาติของคน อันได้แก่ ทฤษฎี X และทฤษฎี Y แนวความคิดของทฤษฎี X เป็นสมมุติฐานที่มีทัศนคติต่อพฤติกรรมมนุษย์ไปในทางที่ไม่ดี สรุปได้ ดังนี้

1. โดยทั่วไป คนเราชอบสบาย มีความรู้สึกที่ไม่อยากทำงาน หากมีโอกาสเมื่อไร จะหลบหลีกทันที
  2. เมื่อคนเรามีความเกียจคร้านต่อการทำงาน ดังนั้น การที่จะให้คนทำงาน จึงต้องใช้วิธี บังคับ ควบคุม การสั่งการเด็ดขาด หรือข่มขู่ว่าจะลงโทษ คนจึงขยัน
  3. คนโดยเฉลี่ยชอบให้คนอื่นคอยบังคับ แนะนำ ชี้แจงจึงจะทำงาน ไม่มีความทะเยอทะยาน ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์ แต่ต้องการความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินมากที่สุด
- แนวความคิดของทฤษฎี Y เป็นสมมุติฐานที่ตรงกันข้ามกับทฤษฎี X ที่มีทัศนคติในด้านดีต่อธรรมชาติแห่งพฤติกรรมมนุษย์ กล่าวคือ

1. คนเรายังมีความเต็มใจที่จะทำงาน และถือว่าการทำงานเป็นการออกกำลังกาย เป็นการพักผ่อนที่มีคุณค่าไปในตัว
2. การควบคุมให้คนทำงาน ไม่ใช่วิธีที่จะได้ผลเสมอไป เพราะคนเรา มีความรับผิดชอบ และต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเองเสมอ และอยากจะทำสร้างสรรค์ผลงานให้ปรากฏไว้
3. คนในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ไม่มีโอกาสได้แสดงความสามารถดังที่ตนตั้งใจ
4. คนเราเมื่อทำงาน นอกจากจะต้องการผลสำเร็จแล้ว ยังต้องการรางวัลอีกด้วย

มาสโลว์ (Maslow, 1970: 370-396 อ้างถึงใน สุพจน์ เฉลยจิตร, 2545: 11) พฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งเชื่อว่า มนุษย์เป็นคนกำหนดตัณหาหรือความอยาก และจะพยายามขวนขวายให้ได้มา ซึ่งสิ่งที่ต้องการตอบสนองและความอยากนี้เกิดจากมนุษย์มีความจำเป็น (Need) ซึ่งแต่ละเผ่าพันธุ์จะแสดงออกถึงความต้องการไม่เหมือนกัน แต่อย่างน้อยที่สุด ก็มีขั้นพื้นฐานที่เหมือนกันเป็นลำดับไป แต่ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับว่า ได้รับการตอบสนองความต้องการระดับใด มากน้อยแค่ไหน ซึ่งมาสโลว์ สรุปว่า

1. มนุษย์เรามีความต้องการและความต้องการนี้อยู่ตลอดเวลาไม่มีสิ้นสุด
 2. ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้วย่อมสิ้นสุดลง และความต้องการใหม่ในระดับต่อไป ที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง ก็จะเกิดขึ้น

3. มนุษย์เราจะมีความต้องการ ตามลำดับชั้นของความสำเร็จ จากต่ำไปหาสูง และมาสโลว์ได้ตั้งสมมุติฐาน เรียกว่า “ลำดับชั้นแห่งความต้องการของมนุษย์” (Hierarchy of Needs) แบ่งได้ 5 ลำดับ ดังนี้

3.1 ความต้องการสิ่งจำเป็นทางร่างกาย (Physio Logical Needs)

3.2 ความต้องการในด้านความปลอดภัย (Safety Needs)

3.3 ความต้องการในด้านสังคม (Social Belongingness Needs)

3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องนับถือ (Esteem Needs)

3.5 ความต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จในชีวิต (Self-Realization or Self

Actualization Needs)

จากแนวคิดของมาสโลว์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมแล้ว จะเห็นว่าการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานกับทางราชการนั้น บางครั้ง ก็เพื่อต้องการมีชื่อเสียงเกียรติยศ หรือต้องการยอมรับ ยกย่องจากสังคม ซึ่งจะได้จากการที่นักธุรกิจหรือพ่อค้าที่มีฐานะร่ำรวยเมื่อมีทรัพย์สินสมบัติเพียงพอแล้ว แต่ก็ยังต้องการมีชื่อเสียง หรือต้องการได้รับการยกย่องจากสังคม โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางราชการในรูปแบบต่าง ๆ

พาร์สัน (Parsons, 1997: 279 อ้างถึงใน แอนนา หงส์สามสิบเจ็ด, 2546: 11) ได้สร้างทฤษฎีทางสังคม เขาได้อธิบายการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับ

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)

2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)

3. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ ความสนใจ และระบบค่านิยมของบุคคล

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม โดยความสมัครใจ ก็เพื่อที่จะกระทำการไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันตามบทบาท สถานภาพ ประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเพื่อต้องการรางวัล และการยอมรับยกย่องจากสังคม เพื่อต้องการรางวัล ดังนั้น การมีส่วนร่วม จึงเป็นกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลกระทำการไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน ซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมและแนวทางการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะและแนวทางการมีส่วนร่วมสามารถแบ่งออกได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ในการแบ่งว่า จะใช้เกณฑ์อะไร

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคคลที่มีส่วนร่วม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในลักษณะ 1) เป็นคณะกรรมการ ประกอบด้วย 1.1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ 1.2) คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน 2) ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ 3) ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม และ 4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ

2.2.4 กระบวนการมีส่วนร่วม

แก้วตา คณະวรรณ (2524: 174 อ้างถึงใน ดร.รชนี มหาชานิกะ, 2547) ได้กล่าวว่า ผู้ปกครองในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม มีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องช่วยร่วมพัฒนาสังคม ในส่วนที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ 1) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายแลเป้าหมายของการศึกษา 2) รายงานผลความเจริญก้าวหน้าของบุตรหลานให้โรงเรียนทราบ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลโรงเรียนประเมินผลต่อไป 3) แสดงความคิดเห็นในกรณีที่มีการขัดแย้งกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ 4) แสดงความคิดเห็นร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน ในด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่โรงเรียน

มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ (2540: 51 อ้างถึงใน กิตติ กรทอง, 2552) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนชาวบ้าน ใน 3 ลักษณะ ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมโดยการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมโดยการปฏิบัติงาน และ 3) การมีส่วนร่วมโดยการประเมินผล นอกจากนี้ รักชนก โสภภาพิต (2542 อ้างถึงใน ถาวร พวงมณี, 2547) ได้สรุป การมีส่วนร่วม โดยแบ่งได้ 4 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงและทางอ้อม ขณะที่ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540: 19 อ้างถึงใน ถาวร พวงมณี, 2547) ได้จำแนกลักษณะขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการขึ้นริเริ่มโครงการ 2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการโครงการ และ 4) การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ

วิจิต นันทสุวรรณ และจ่านง แรกพิณิจ (2541: 46-47 อ้างถึงใน วัลภา พรหมฤทธิ์, 2550) ได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ไว้ดังนี้ 1) การร่วมคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมปฏิบัติ 4) การร่วมประเมินผล และ 5) การร่วมรับประโยชน์

อุดม เหลืองสอด (2545 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์ แก้วหาวงษ์, 2550) ได้สรุปรูปแบบการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมคิดและตัดสินใจ หมายถึง การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ แล้วร่วมตัดสินใจทั้งในช่วงเริ่มต้น ช่วงวางแผนและช่วงปฏิบัติตามแผน
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การทำประโยชน์ให้กับงาน ทั้งช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงานหรือโดยการบริหารประสานงานและขอความช่วยเหลือ
  4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การประเมินว่า การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งการประเมินผลความก้าวหน้าและประเมินผลสรุปรวบยอด โดยสังเกตจากความชอบและความคาดหวัง ซึ่งมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลได้
  5. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การรับผลประโยชน์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มทั้งทางบวกและทางลบ
- เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541: 24-25) ได้สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นพิจารณาได้หลายมุมมอง ดังนี้

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร
  - 1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
  - 1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
  - 1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ
  - 1.4 การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
  - 1.5 การมีส่วนร่วมในการใช้อิทธิพล
  - 1.6 การมีส่วนร่วมในการประสานงาน
  - 1.7 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม
  - 2.1 การมีส่วนร่วมประชุม
  - 2.2 การมีส่วนร่วมในการออกเงิน
  - 2.3 การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
  - 2.4 การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
  - 2.5 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
  - 2.6 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
3. จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม
  - 3.1 ระดับของการมีส่วนร่วมเทียม
  - 3.2 ระดับของการมีส่วนร่วมบางส่วน
  - 3.3 ระดับของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง
4. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม
  - 4.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง
  - 4.2 การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

ประสาน ท่าข้าม (2543: 13) ได้ประมวลเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา สรุปได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการสนับสนุน เช่น
  - 1.1 ร่วมเป็นกรรมการ
  - 1.2 ร่วมประชุม
  - 1.3 ร่วมให้ความคิดเห็น
  - 1.4 ร่วมตัดสินใจ
  - 1.5 ร่วมแก้ปัญหา
  - 1.6 ประชาสัมพันธ์โรงเรียน
  - 1.7 ร่วมบริจาคเงิน
  - 1.8 ร่วมบริจาควัสดุอุปกรณ์
  - 1.9 ร่วมแรงงาน
  - 1.10 ร่วมเป็นวิทยากร
  - 1.11 ร่วมงานที่โรงเรียนจัดขึ้น
  - 1.12 ให้โรงเรียนใช้อาคารสถานที่
2. ลักษณะการมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับบริการจากโรงเรียน เช่น
  - 2.1 รับบริการเพื่อการอ่านออกเขียนได้
  - 2.2 ใช้บริการห้องสมุด
  - 2.3 รับบริการข่าวสารความรู้
  - 2.4 รับบริการส่งเสริมอาชีพ
  - 2.5 ยืมวัสดุสิ่งของ
  - 2.6 รับบริการเพื่อสุขภาพอนามัย
  - 2.7 ใช้อาคารสถานที่
  - 2.8 ร่วมกิจกรรมนันทนาการ
  - 2.9 ร่วมกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีศาสนา

จากความเห็นดังกล่าว ผู้วิจัย สรุปกระบวนการมีส่วนร่วม ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยสังเคราะห์จากหลักการ แนวคิดของ Ervin, 1976; Cohen & Uphoff, 1977; Yadav, 1980; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557; พงศ์พันธ์, 2550; วัลภา, 2550; รรวิทย์, 2542 และ มณฑนา, 2540 อ้างถึงใน กิตติ, 2552 ; แก้วตา, 2524 อ้างถึงใน ดรธรณี, 2547; รัชนกและจ่านง, 2541 อ้างถึงใน วัลภา, 2550; อุดม, 2545 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์, 2550 ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน

3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น รายละเอียดประกอบด้วย

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 3) ครู และ 4) ผู้ปกครอง ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนา คุณภาพนักเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คือ 1) การวิเคราะห์ สภาพปัญหาและความต้องการ 2) การศึกษานโยบายการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป้าหมายให้มีความสอดคล้อง สอดรับ เป้าหมายของหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถด้าน 1) สมรรถนะการเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) และ 4) เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา

2. มีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ร่วมกันพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าในการวิเคราะห์ที่มีเหตุผลในเชิงระบบ โดยวางแผน 1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ 3) การกำหนดกิจกรรม 4) การกำหนดแนว ทางการดำเนินงาน 5) การจัดทำคู่มือการจัดการกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ 6) การกำหนดปัจจัยในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความต้องการของ นักเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ยิ่งขึ้น

3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู มีส่วนร่วมเมื่อต้องตัดสินใจดำเนินงานในเรื่องสำคัญหรือที่เป็นเรื่องส่วนได้ส่วนเสียของ องค์กร ทุกฝ่ายจะมีการตัดสินใจร่วมกันของคณะทำงาน โดยเฉพาะการตัดสินใจพิจารณาในเรื่องที่ สำคัญ ดังนี้ 1) การระบุปัญหาและขอบเขต กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 2) การสร้างทางเลือกในการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อผลประโยชน์ขององค์กรหรือของนักเรียน อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ขององค์กรด้วย

4. มีส่วนร่วมในการสนับสนุน ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน ผู้สอน สามารถจัด

บรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสนับสนุนด้านทรัพยากร แนวคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนการให้ คำปรึกษาในการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และกิจกรรมทางการศึกษาอื่น ๆ

5. มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ “การลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้” โดยร่วมกัน 1) การประชุมชี้แจงคณะทำงาน 2) การมอบหมายหน้าที่การดำเนินงาน 3) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน 4) การปฏิบัติงานตามแผน 5) การนิเทศ ติดตามการดำเนินงาน และ 6) การสรุปผลการดำเนินงาน

6. มีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันติดตามผลงานที่ปฏิบัติและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง การทำงาน ร่วมคิด พัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น โดยร่วมกันรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ จัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่า ได้ผลตามที่กำหนดเพียงใด ซึ่งช่วยให้ครูผู้สอนรู้พื้นฐานของนักเรียน ช่วยให้ครูปรับปรุงเทคนิคการสอน ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนรู้ว่าตนเองเก่งหรืออ่อนเรื่องใด ความสามารถอยู่ใน ระดับใด ควรปรับปรุงข้อบกพร่องเรื่องใดช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดการศึกษาได้ ช่วยให้ ผู้ปกครองทราบว่า นักเรียนในปกครองของตนมีความเจริญงอกงามอย่างไรเพื่อเตรียมสนับสนุนต่อไป

7. มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันยอมรับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งแสดงความชื่นชมยินดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ 1) การร่วมรับรู้ผลการดำเนินงาน 2) การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การร่วมเป็นเจ้าของผลงาน 4) การร่วมจัดสรรผลประโยชน์ 5) การร่วมชื่นชมผลงาน และ 6) การร่วม รับผิดชอบในผลงาน เป็นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน ซึ่งทุกฝ่ายต้องได้รับประโยชน์ทั้ง ทางตรงและทางอ้อม เกิดความภาคภูมิใจในกระบวนการมีส่วนร่วมและผลงานที่เกิดขึ้นและต้องส่งผลไป ถึง นักเรียน สถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

2.3 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (มปป.: 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไว้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แยกออกเป็นคำสำคัญได้ 2 คำ คือ การมีส่วนร่วม กับ

การจัดการศึกษา ซึ่งความหมายของการมีส่วนร่วมได้สรุปไว้ข้างต้นแล้ว การจัดการศึกษา เป็นคำที่มาจากคำว่า การจัดการ กับ คำว่า การศึกษา ซึ่งเมื่อนำคำทั้งสองคำมารวมกัน จะมีความหมายว่า “การดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

จากความหมายข้างต้น การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงหมายถึง “การเปิดโอกาสให้ บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และรับผิดชอบในการดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และสามารถอยู่ ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมเป็นวิธีการกระจายอำนาจทางอ้อม ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบและร่วมชื่นชม พิณสุตา สิริธรงค์ศรี (2556: 29) ขณะเดียวกัน การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2557: 93-95) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า

1. การศึกษาเป็นเรื่องของทุกคน ที่ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อัตลักษณ์และวิถีชีวิตของชุมชนอย่างยั่งยืน

2. การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างรู้เท่าทัน ทันเหตุการณ์ นักเรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดี สามารถดำรงอยู่ในชุมชนและสังคม ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก ได้อย่างมีความสุข มีความรักเพื่อนมนุษย์ ท้องถิ่น ความเป็นไทยและประเทศชาติ มีสุขภาวะทั้งด้านกาย จิต สังคมและสติปัญญาเป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน

โดยมีวิธีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ร่วมคิด สถานศึกษาจัดทำประชาคม ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของนักเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน และกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาร่วมกัน เพื่อการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ

2. ร่วมตัดสินใจ เมื่อมีกิจกรรมใดที่ต้องฟังความเห็นและตัดสินใจร่วมกัน ที่มีผลกระทบต่อการบริหารจัดการและส่วนได้ส่วนเสียของนักเรียนและประชาชน ครู ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะมีการตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของข้อมูลของสถานศึกษาและชุมชน

3. ร่วมวางแผน โดยมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ตามการจัดทำประชาคม ทั้งแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการและมีการกำหนดโครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของนักเรียนและชุมชน ร่วมกัน

4. ร่วมดำเนินการ เมื่อมีการมอบหมายการดำเนินงานใด ๆ ของสถานศึกษาที่เกิดจาก การคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย มีการดำเนินงานในกิจกรรมนั้น ๆ ตามภารกิจหน้าที่ที่กำหนดร่วมกัน

5. ร่วมรับผิดชอบ เมื่อมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการและผลของการดำเนินงานทั้งด้านบวก และด้านลบ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะมีการ รับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยไม่ทอดทิ้งให้เป็นปัญหาของผู้ใดผู้หนึ่ง ความรับผิดชอบดังกล่าว เป็นไปตามระดับของความรับผิดชอบ เช่น ผู้บริหารมีหน้าที่บริหารงาน ครูมีหน้าที่สอน จัด ประสบการณ์เรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ ภูมิปัญญาช่วยสอน ชุมชนทำหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือ กิจกรรมการเรียนรู้ ระดมทรัพยากร เป็นต้น

6. ร่วมแก้ปัญหา เมื่อมีปัญหาอันเกิดจากการบริหารจัดการหรือดำเนินงาน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการหาทางแก้ปัญหาดังกล่าวร่วมกัน ให้ลุล่วงด้วยดี

7. ร่วมติดตามประเมินผล ระหว่างการดำเนินงานและหลังการดำเนินงาน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการติดตามและประเมินผล เพื่อปรับปรุง และพัฒนางานร่วมกัน ในกิจกรรมการประเมินผลการเรียน พ่อแม่ผู้ปกครองหรือภูมิปัญญา สามารถเข้า มามีส่วนในการประเมินนักเรียนด้วย

8. ร่วมชื่นชมผลสำเร็จ เมื่อเกิดผลผลิต ผลลัพธ์หรือความสำเร็จ อันเกิดจากการบริหาร จัดการร่วมกัน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความพึง พอใจและชื่นชมในผลสำเร็จนั้น ๆ ร่วมกัน เช่น การร่วมแสดงความยินดี การยกย่องให้เกียรติ การมอบ รางวัล ฯลฯ ตลอดจนการถอดบทเรียนร่วมกัน

กรมการพัฒนาชุมชน (2529: 16 อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตรร์ (มปป.: 18-19 <https://doc-0g-a0-apps-viewer.googleusercontent.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563.)

การจำแนกตามขั้นตอนของการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การค้นหา ปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนด ความ ต้องการของชุมชน และมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานและกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการ

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้แก่โครงการโดยการร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือ โดยการบริหารงานและประสานงานตลอดจนการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอกเป็นต้น

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้ามามีส่วนในการประเมินว่า โครงการที่พวกเขาดำเนินการนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลความ ความก้าวหน้าของโครงการที่กระทำกันเป็นระยะ ๆ หรือการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็น การประเมินผลสรุปรวบยอดของโครงการทั้งหมด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2555: 17) ได้เสนอรูปแบบสถานศึกษาที่เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน หรือชุมชนแล้วแต่กรณีในลักษณะของสหการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ทั้งด้านการพัฒนานโยบาย การวางแผน การดำเนินงานและการนิเทศ ติดตามและประเมินผล นอกจากนี้ ในการบริหารจัดการแต่ละรูปแบบ จำต้องคำนึงถึงการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนาและสถาบันสังคมอื่น ๆ รวมทั้งประชาชนด้วย เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันดำเนินงานเพื่อเด็กและเยาวชน หรือนักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา

การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา นั้น พบว่า เป็นการจัดการศึกษาที่เกิดจากการคิดร่วมกัน ดำเนินการร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกัน ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จทางการศึกษา หรือการได้รับประโยชน์ที่เกิดแก่นักเรียนหรือ เด็ก เยาวชนและชุมชนร่วมกัน นักเรียนและประชาชน สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างแท้จริง สามารถเสนอความต้องการทางการศึกษาของตนและชุมชน ก่อให้เกิดความพึงพอใจ นำไปสู่ประสิทธิผลของการศึกษา สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพจากการสนับสนุน ส่งเสริมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็น การกระจายอำนาจทางการศึกษาสู่ประชาชน ชุมชนและท้องถิ่น สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายทางการศึกษาของรัฐ และมีความเป็นสากลที่สอดคล้องกับท้องถิ่น โดยไม่จำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนากฎหมายแต่อย่างใด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557: 96) นอกจากนี้ พบว่า โรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูที่มีความรู้ ความสามารถ อุทิศตน มุ่งมั่น ตั้งใจและมีเครือข่ายความร่วมมือ และหรือการมีส่วนร่วมของชุมชน สามารถจัดและพัฒนาการศึกษาได้สอดคล้องความต้องการของชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด

ร่วมเสนอความต้องการ ร่วมดำเนินการ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมจัดการเรียนการสอนและร่วมติดตาม ประเมินผล โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลและเป็นที่ยังพอใจของชุมชน จนกลายเป็น การชื่นชมผลสำเร็จร่วมกัน (พิณสุตา สิริธรรังศรี, 2556: 36)

นวัตน์ ศรีพรหม (2544: 21-24) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตาม มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานวิชาการ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารวิชาการ ไปยังสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลายรูปแบบ ดังนี้

1.1 เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ การช่วยเหลือ และกระตุ้นพัฒนาด้านต่าง ๆ ในเด็ก เช่น การพัฒนาการด้านภาษา การรักการอ่าน การปลูกฝังคุณธรรม

1.2 การเป็นวิทยากร สถานศึกษาควรจัดให้มีการสำรวจคนในชุมชน เพื่อเก็บข้อมูล ความพร้อมในการช่วยเหลือด้านวิชาการ เช่น ใครมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญพิเศษในเรื่องใด เพื่อเชิญมาเป็นวิทยากรช่วยสอนทักษะความชำนาญเหล่านั้นในชั้นเรียน หรือเป็นคณะจัดทำหลักสูตร ท้องถิ่นเพื่อเป็นการขยายขอบเขตวิชาการจากหลักสูตรและเพิ่มความน่าสนใจของการเรียนรู้

1.3 การเป็นผู้ช่วยครู โรงเรียนควรเปิดโอกาสและสนับสนุนให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาเยี่ยมเยียนหรือสังเกตการณ์ในชั้นเรียน ซึ่งจะเข้าใจ การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดีขึ้น และเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนอาจทำโครงการอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือครูในฐานะครูพิเศษช่วยสอน ช่วยดูแลเด็กปฐมวัย ช่วยปฏิบัติงานในโรงอาหาร งานที่ห้องสมุด จัดทำสื่ออุปกรณ์การเรียน เป็นผู้ช่วย ในการจัดกิจกรรม และให้คำปรึกษาในด้านอื่น ๆ

1.4 เป็นแหล่งศึกษาการเรียนรู้ จากหลักการที่ว่า “นักเรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือนักเรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ซึ่งเป็นแนวทางจัดการศึกษา ดังนั้น จะต้องส่งเสริมนักเรียนให้ได้พัฒนาตนเองตามความถนัด ตามความสนใจ ฝึกประสบการณ์จริง จัดแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนการสอนจึงไม่ได้จำกัดอยู่เพียงภายในห้องเรียน โรงเรียนจำเป็นต้อง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เพื่อร่วมพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ติมากอย่างหนึ่ง มีสิ่งที่น่าสนใจ อย่างหลากหลาย เป็นแหล่งวิทยาการที่โรงเรียน ครู สามารถใช้ได้อย่างสะดวก นักเรียนสามารถเรียนรู้

สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมากมายจากชุมชน เช่น การนำประวัติความเป็นมาของชุมชน ศิลปวัฒนธรรม อาชีพ ป่าชุมชน แหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ในแต่ละชุมชนยังมีสถานประกอบการที่นักเรียนจะได้เรียนรู้และฝึกทักษะด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามความสนใจ เช่น การทอผ้า การแกะสลัก การเลี้ยงสัตว์ การซ่อมรถ

1.5 เป็นผู้ร่วมประเมิน ในปีการศึกษาแต่ละปี โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินการ โดยเชิญผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมเป็นคณะกรรมการ ประเมินผลการดำเนินงาน เช่น ประเมินแผนงานโครงการต่าง ๆ ว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไร และมีผลกระทบอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในปีต่อไป และสรุปรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียนให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ นอกจากนี้ ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งประเมินจากสภาพที่แท้จริง (Authentic Assessment) โรงเรียนควรให้อีกาสององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ร่วมประเมินผลงานและตรวจสอบ การพัฒนาการความก้าวหน้าของนักเรียนด้วย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและความต้องการของนักเรียนและ ชุมชนสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดระบบและดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานงบประมาณ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงบประมาณไปยัง สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนี้ ด้านงบประมาณในการดำเนินงานของรัฐ องค์กรธุรกิจ หรือหน่วยงานใด ๆ ก็ตาม การงบประมาณ ถือว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะมีความ เกี่ยวเนื่องกับการบริหารทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ การวางแผน การจัดดำเนินงาน ตลอดจนถึง การควบคุมเพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ตามแผนและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ งบประมาณจะ เป็นสิ่งที่บ่งชี้แนวความคิดในการบริหารงาน ตลอดจนวิธีการดำเนินงานในหน่วยการศึกษา งบประมาณ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน เนื่องจากโรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งในสังคมที่มีหน้าที่ใน การบริหารการศึกษา มีกิจกรรมหลายรูปแบบที่ต้องใช้เงิน จึงจำเป็นต้องอาศัยระบบ ระเบียบ ที่กำหนด ขึ้น สำหรับบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนได้รับ งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากเงินงบประมาณแผ่นดิน เงินบำรุงการศึกษา และเงินบริจาค จากแหล่งต่าง ๆ รวมทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่จะเข้ามา ช่วยเหลือจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ตลอดจนระเบียบข้อบังคับแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงิน และจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา การวางแผน และจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่น รับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

3. การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานบุคคล

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานบุคคลไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนี้ บุคคลในโรงเรียนตั้งแต่ครูผู้สอน ครูสนับสนุน ตลอดจนคณาจารย์ ภารโรงและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เป็นผู้มีส่วนที่ช่วยเหลือให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มองเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา และครูผู้สอนซึ่งนับว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งนั้นจะต้องเป็นผู้มีความรู้ มีทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างดี ตลอดทั้งเป็นผู้พร้อมที่จะอุทิศร่างกายและแรงใจ เพื่อนำเด็กไปสู่จุดหมายปลายทางที่ดีที่สุดอีกด้วย

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารทั่วไป

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารทั่วไปไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ดังนี้ การบริหารทั่วไปหรือการจัดการทั่วไป การเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหารจัดการทั่วไป ได้แก่ การที่เข้ามาให้คำปรึกษาในรูปคณะกรรมการ เป็นต้นว่าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารเสริม (นม) คณะกรรมการวางแผนนโยบายและเป้าหมายการจัดการศึกษาของโรงเรียน คณะกรรมการจัดหางบประมาณเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในรูปแบบอื่น ๆ หรืออาจเชิญมาโดยตรงก็ได้ การเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบนี้โรงเรียนจะมีผู้ร่วมให้คำปรึกษา ร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ช่วยสอดส่อง ดูแล และวางแผนการพัฒนาโรงเรียน ร่วมกำหนดเป้าหมาย เป็นต้น จัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนการพัฒนาโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดหาทุนการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก การจัดกิจกรรมด้านสุขภาพอนามัย การให้ภูมิคุ้มกันโรค การจัดอาหารเสริมการจัดอาหารกลางวัน

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชน ตลอดจนระดมทรัพยากรทางการศึกษา

รวมทั้งดูแลบำรุงรักษาและจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล ร่วมรับผิดชอบ และร่วมชื่นชมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไปในสถานศึกษาด้วย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวคิดการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดดังนี้

ความหมายของคำว่า “การจัดการเรียนรู้” (Learning Management) มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ฮูและดันแคน (Hough & Duncan, 1970: 144) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจ ในจุดประสงค์รายวิชาการตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาได้เหมาะสม สอดคล้องกับท้องถิ่น

2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีการสอนและเทคนิค การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้

3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้

4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

กู๊ด (Good, 1973: 588) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ การกระทำอันเป็นการอบรมสั่งสอนนักเรียนในสถาบันการศึกษา

ฮิลล์ (Hills, 1982: 266) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษากับนักเรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน การจัด

การเรียนรู้ เป็นการตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ตื้อย้อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้นักเรียนเรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ กระบวนการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้ หรือที่เรียกกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช (2542: 255) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีระบบระเบียบครอบคลุมการดำเนินงานตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้จนถึงการประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553: 1) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยวิธีการบอกให้จดจำและนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่า เป็นการจัดการเรียนรู้

สุนน อมรวีวัฒน์ (2553: 460) ได้อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ประกอบด้วย

1. มีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและผู้สอนกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ
3. นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

จากแนวคิดของนักการศึกษา ผู้วิจัยสรุปการจัดการเรียนรู้ได้ว่า เป็นการจัดสถานการณ์ สภาพการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถในการนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามมีพัฒนาการ ทั้งทางกายภาพ ทางสมอง อารมณ์และสังคมอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญเพราะการเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยการสร้างองค์ความรู้ จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทั้งบุคคล อุปกรณ์ เครื่องมือและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ที่ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการตรงตามศักยภาพของตนเอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษา						ผู้วิจัย สังเคราะห์ การจัดการ เรียนรู้
ซูและดันแคน (Hough & Duncan, 1970: 144)	กู๊ด (Good, 1973: 588)	ฮิลล์ (Hills, 1982: 266)	วิชัย ประสิทธิ์ วุฒิเวชช์ (2542: 255)	มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลย อลงกรณ์ ใน พระบรม ราชูปถัมภ์ (2553: 1)	สมน อมรวีวัฒน์ (2553: 460)	
การจัดกิจกรรม 4 ด้าน คือ 1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษา จุดมุ่งหมายของ การศึกษา ความเข้าใจใน จุดประสงค์ รายวิชา การตั้ง จุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ ชัดเจน ตลอดจน การเลือกเนื้อหา ได้เหมาะสม สอดคล้องกับ ท้องถิ่น	การกระทำอันเป็น การอบรมสั่งสอน นักเรียนใน สถานการศึกษา	กระบวนการให้ การศึกษาแก่ นักเรียน ซึ่งต้อง อาศัยปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้สอนกับ นักเรียน การจัด การเรียนรู้ เป็น การตั้งใจกระทำ ให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงทำให้เกิด การเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มี บทบาทสำคัญใน การทำให้เกิด การเรียนรู้ ผู้สอน ที่สอนอย่างมี หลักการมีความรู้ และมีทักษะ จะช่วยให้นักเรียน เรียนอย่างมี ความหมายและ มีคุณค่า	กระบวนการที่มี ระบบระเบียบ ครอบคลุม การดำเนินงาน ตั้งแต่การวาง แผนการจัด การเรียนรู้จนถึง การประเมินผล	การจัดการเรียนรู้ เป็นศาสตร์อย่าง หนึ่งซึ่งมี ความหมาย ที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการ ใดก็ตามที่ผู้สอน นำมาใช้เพื่อให้ นักเรียนเกิด การเรียนรู้	เป็นสถานการณ์ ที่ก่อให้เกิด 1. มีความสัมพันธ์ และมีปฏิสัมพันธ์ เกิดขึ้นระหว่าง ผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับ นักเรียน นักเรียน กับสิ่งแวดล้อม และผู้สอนกับ นักเรียนกับ สิ่งแวดล้อม 2. ความสัมพันธ์ และมีปฏิสัมพันธ์ นั้นก่อให้เกิด การเรียนรู้และ ประสบการณ์ใหม่ๆ 3. นักเรียน ประสบการณ์ใหม่ นั้นไปใช้ได้	เป็นกระบวนการที่ ผู้สอนนำมาใช้ให้ นักเรียนเกิดการ เรียนรู้ ซึ่งผู้สอน จะต้องสามารถ 1. มีความรู้ความ เข้าใจในหลักสูตร เข้าใจจุดมุ่งหมาย ของการศึกษา 2. ตั้งจุดประสงค์ รายวิชาได้ชัดเจน 3. เลือกเนื้อหาได้ เหมาะสม 4. เลือกวิธีสอน และเทคนิค การสอนที่ เหมาะสมกับ เนื้อหา ที่ก่อให้เกิด การเรียนรู้ 5. เปิดโอกาสให้ มีปฏิสัมพันธ์ทาง สังคม ระหว่าง ผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับ นักเรียน นักเรียน กับสิ่งแวดล้อมและ ครูกับนักเรียนกับ สิ่งแวดล้อม เพื่อ ช่วยให้นักเรียน สร้างความรู้ได้ด้วย ตนเอง ส่งผลให้ นักเรียนได้รับ ประสบการณ์ ใหม่ๆ

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

นักการศึกษา						ผู้วิจัย สังเคราะห์ การจัดการ เรียนรู้
ฮูและคันแดน (Hough & Duncan, 1970: 144)	กู๊ด (Good, 1973: 588)	ฮิลล์ (Hills, 1982: 266)	วิชัย ประสิทธิ์ วุฒิเวชช์ (2542: 255)	มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลย กรณ์ ในพระ บรมราชูปถัมภ์ (2553: 1)	สุนน อมรวิวัฒน์ (2553: 460)	
2. ด้านการจัดการ เรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีการ สอนและเทคนิค การจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียน บรรลุถึง จุดประสงค์ การเรียนรู้ที่วางไว้						6. เลือกวิธีการ วัดผลที่เหมาะสม สามารถวิเคราะห์ ผลได้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการ วัดผลที่เหมาะสม และสามารถ วิเคราะห์ผลได้						7. ประเมินผล การจัดการเรียนรู้ ทั้งหมดได้ โดย การประเมิน ความก้าวหน้า ของนักเรียนเป็น ระยะ ๆ ซึ่งเป็น การประเมินอย่าง ต่อเนื่องและเก็บ ร่องรอยหลักฐาน การเรียนรู้ เพื่อ นำไปใช้ใน สถานการณ์จริง ในชีวิตประจำวัน ต่อไป
4. ด้านการ ประเมินผล การจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถใน การประเมินผล ของการจัดการ เรียนรู้ทั้งหมดได้						

จากการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดสถานการณ์ สภาพการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้
มีประสบการณ์ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถในการนำความรู้ที่ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และ
ส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามมีพัฒนาการ ทั้งทางกายภาพ ทางสมอง อารมณ์และสังคม อยู่ใน

สังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำมาใช้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องสามารถ

1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. ตั้งจุดประสงค์รายวิชาได้ชัดเจน
3. เลือกเนื้อหาได้เหมาะสม
4. เลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้
5. เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียนนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ
6. เลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม สามารถวิเคราะห์ผลได้
7. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ โดยการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ซึ่งเป็นการประเมินอย่างต่อเนื่องและเก็บร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันต่อไป

4. นโยบายกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย หลักการ แนวคิด “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การขับเคลื่อนนโยบายการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แนวทางในการจัดกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ในระยะแรกเน้น 4 หมวด รายละเอียดดังนี้

4.1 ความหมาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

เพื่อให้การนำนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติมีความชัดเจน ตรงกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 (www.psp32.ac.th/15487398/ สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563) ได้กำหนดความหมายของคำสำคัญ ไว้ดังนี้

1. การลดเวลาเรียน หมายถึง การลดเวลาเรียนภาควิชาการและการลดเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การศึกษาไปความรู้ ให้น้อยลง

2. เพิ่มเวลาเรียนรู้ หมายถึง การเพิ่มเวลาและโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรงคิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีม และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขจากกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้น

3. การบริหารจัดการเวลาเรียน หมายถึง การจัดสรรส่วนเวลาของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ให้น้อยลง และเพิ่มเวลาของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาตามความสนใจ ความถนัดและความต้องการได้เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ความมีน้ำใจ การทำงานเป็นทีม และมีความสุขในการเรียนรู้

4.2 หลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียนรู้”

หลักการ ของกิจกรรมตามโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียนรู้” ประกอบด้วย

- 1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน
- 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักสูตร 4 แห่งการศึกษา ได้แก่
  - 2.1) ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษา และการเรียนรู้
  - 2.2) ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม
  - 2.3) ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน
  - 2.4) ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย
- 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองต่อความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

7) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ

8) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่าง การทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจ เดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

9) จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญ กับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่งของรัฐบาล คือ การลดเวลา เรียนภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรเรียนรู้ ซึ่งหมายความว่า ครูต้องใช้ ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ ครบถ้วน อย่างมีประสิทธิภาพมาก ขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติโดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาค วิชาการถึงเวลาบ่าย 2 โมงครึ่งหรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเล็กยังคงเหมือนเดิม ตามกำหนด ของแต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่าย 4 โมง หรือเวลา 16.00 น. ดังนั้น ช่วงระยะเวลาว่างหลัง เลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้าน ซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรม สร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะ การคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถพิเศษ มีความสามารถใน แบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกันหรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือ ดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่ง จะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558)

“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อาจจะไม่ใช่วิธีใหม่สำหรับการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน เพราะโรงเรียนหลายแห่งดำเนินการอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง มีความกังวลสงสัยว่าทำไมต้องการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในประเด็นนี้ ถ้าเราพิจารณาแล้วจะพบว่า ในปัจจุบันนี้การเรียนรู้ของเด็กนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจาก มีแหล่งเรียนรู้ สื่อ และเทคโนโลยี เช่น Internet Computer Tablet หรือ Smart Phone และอื่น ๆ อีกมากมาย ที่นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้อย่างกล่าวไม่จำเป็นต้องจำกัด เฉพาะในห้องเรียนตามเวลาที่ครูกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูผู้สอนต้องปรับวิธีการจัดการเรียนรู้

และนักเรียนต้องเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน (Project-Based Learning) เรียนรู้จากกิจกรรมการปฏิบัติจริงจากประสบการณ์ตรง ใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และสืบค้นข้อมูล นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีการจัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ครูจะเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ และนักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีม ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ภายใต้แนวคิด ประกอบด้วย 1) กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของนักเรียนอย่างหลากหลาย 2) เรียนรู้หลักการสร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content) 3) ลงมือปฏิบัติ และสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย 4) ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach & Mentor) และ 5) ครูผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง

4.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ คือ ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวนักเรียน เชื่อว่านักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น

กรอบแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

1. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนักเรียนแต่ละคนสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน รวมทั้งอาจแตกต่างกับแนวทางของผู้สอน

2. ประสบการณ์เดิมของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างความรู้ใหม่ และนักเรียนแต่ละคนมีความรู้และประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน

3. การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีประสบการณ์ตรง และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันของนักเรียน มีส่วนช่วยในการสร้างความรู้ใหม่

4. ครูมีบทบาทในการจัดบริบทการเรียนรู้ ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ กระตุ้นสนับสนุน ให้นักเรียนเกิดการสร้างความรู้ และให้ความช่วยเหลือนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

สมมติฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist)

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีสมมติฐานเกี่ยวกับการสร้างความรู้ของนักเรียน ดังนี้

1. มนุษย์สร้างความรู้ผ่านกิจกรรม การไตร่ตรอง การสื่อสาร และการอภิปราย ซึ่งทำให้พวกเขาสร้างประสบการณ์ในการแก้ปัญหา โดยมีแผนภาพโมเดลการเพิ่มพลังการเรียนรู้ของนักเรียนในการอธิบายความอยากรู้อยากเห็น การมีปฏิสัมพันธ์ ความขัดแย้ง การไตร่ตรอง การจัดโครงสร้างใหม่

การสร้างพลังกับเพื่อนทางปัญหาการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ความอยากรู้อยากเห็นและความขัดแย้ง เป็นกลไกสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียน
อยากเรียน

1.2 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา

1.3 ความขัดแย้งทางปัญญานำมาซึ่งการไตร่ตรอง

1.4 การไตร่ตรอง กระตุ้นให้เกิดการจัดโครงสร้างใหม่ทางปัญญา

1.5 จากข้อที่กล่าวข้างต้น เกิดเป็นวงจร โดยประสบการณ์ของนักเรียนมีผลต่อ

การเกิดของวงจร และวงจรนี้เองที่ทำให้นักเรียนสามารถสร้างพลังการเรียนรู้ให้กับตนเอง

1.6 การสร้างความรู้ของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน และต่างจากที่ผู้สอนคาดหวัง
ผู้สอนต้องยอมรับและจัดการที่จะสนับสนุนสิ่งที่นักเรียนคิด

องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

1.1 การรวบรวมสิ่งที่นักเรียนสร้างขึ้นให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง

1.2 การสร้างแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความรู้

1.3 การวิเคราะห์ความคิดของนักเรียนในกระบวนการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูผู้สอนต้องใช้เวลาสอน
เนื้อหาสาระให้น้อยลง แต่จัดเวลาส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูผู้สอนต้อง
กระตุ้นให้ นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาทการสอนของครูผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่
บทบาทที่ เพิ่มมากขึ้นของครูผู้สอน คือ ต้องมีการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน
เตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามคู่มือบริหาร
จัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559 จาก
www.truelookpanya.com/blog/content, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563)

4.4 การขับเคลื่อนนโยบายการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การขับเคลื่อนนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
นั้น มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลา
รู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. กำหนดตัวชี้วัดภาพความสำเร็จของการบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียนอย่างชัดเจนมีความเข้าใจตรงกัน

3. สร้างความตระหนักความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง
ในสถานศึกษา

4. จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการของนักเรียน เป็นรายบุคคล
5. วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียนความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการ
6. ปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่การลดเวลาเรียนและเพิ่มเวลารู้

4.5 แนวทางในการจัดกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

อนุสร หงษ์ขุนทด (2558 จาก <https://pitcforteach.blogspot.com/2015/11/blog-post.html>, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
  - 1.1 เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียนและการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - 1.2 อำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติ
  - 1.3 ประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียน การจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”
  - 1.4 นิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
  - 1.5 จัดเวทีเสวนาทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)
  - 1.6 นำผลการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) และผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ภาพที่ 3 สรุปแนวทางในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่มา : อนุสร หงษ์ขุนทด (2558) <https://pitcforteach.blogspot.com/2015/11/blog-post.html>, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563)

2. ผู้สอน

2.1 วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล

2.2 ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการและแนวทางการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3 จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

2.4 ร่วมเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.5 ประเมินและพัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

2.6 ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.7 รายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ภาพที่ 4 สรุปแนวทางในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้สอน
ที่มา : อนุสร หงษ์ขุนทด (2558) <https://pitcforteach.blogspot.com/2015/11/blog-post.html>, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563)

3. นักเรียน

3.1 สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียนและวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้นและสนองตอบต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง

3.2 สำรวจความสนใจ ความต้องการและศักยภาพของตนเอง เพื่อวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

3.3 ค้นหาความถนัด ความต้องการของตนเอง

3.4 ฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง

3.5 ประเมินและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.6 ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน

3.7 ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

ภาพที่ 5 สรุปแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของนักเรียน
ที่มา : อนุสร หงษ์ขุนทด (2558) [https://pitcforteach.blogspot.com/2015/11/blog-
post.html](https://pitcforteach.blogspot.com/2015/11/blog-post.html), สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563)

4. ผู้ปกครอง

4.1 ส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และให้
ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการดำเนินงานตามนโยบาย

4.2 ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปฏิบัติกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของนักเรียน

4.3 ประเมินความก้าวหน้าการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียน และร่วมชื่นชมผลงาน
ของนักเรียน

ภาพที่ 6 สรุปแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้ปกครอง
ที่มา : อนุสร หงษ์ขุนทด (2558) <https://pitcforteach.blogspot.com/2015/11/blog-post.html>, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563)

4.6 กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ในระยะแรกเน้น 4 หมวด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการตามนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระยะที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 นั้น กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ในระยะแรกเน้น 4 หมวด คือ หมวดที่ 1 กิจกรรมพัฒนานักเรียน (กิจกรรมบังคับตามหลักสูตร) หมวดที่ 2 สร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ หมวดที่ 3 สร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และหมวดที่ 4 สร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน กิจกรรมการพัฒนาเป็นไปตามความสนใจของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรม และมีความสุขกับกิจกรรม

ต่อมาได้มีการปรับเป้าหมายของกิจกรรมจาก 4 หมวด เป็นการพัฒนา 4H คือ

1. Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2. Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็น ลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

3. Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน ทักษะทางอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง

4. Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ นักเรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพ จนเป็นนิสัย

ซึ่งสอดคล้องกับองค์ 4 ของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และ พลศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ให้นักเรียนได้ค้นคว้า ถกแถลง สร้างความคิด เชิงเหตุผล และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผล เป็นการประเมินความสุขและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ผลจากการติดตาม ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระยะที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคุณภาพ 4H โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก นักเรียนมีความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรม มีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่ กำหนด กล้าแสดงออก กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม นอกจากนี้ ยังได้รับความร่วมมือจาก บุคลากรในท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน ส่วนราชการและเอกชน แต่กิจกรรมส่วนใหญ่เป็น Hand (กิจกรรม พัฒนาทักษะปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ส่วน Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) และ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) ไม่เข้มข้นเท่าที่ควร และยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับเป้าหมาย ของนโยบาย

5. การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และ แนวนโยบายกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำเสนอดังนี้

จากผลการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นการ จัดสถานการณ์ สภาพการณ์หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ มีประสบการณ์ อันก่อให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และส่งผลให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามมี พัฒนาการ ทั้งทางกายภาพ ทางสมอง อารมณ์และสังคม อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการ เรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ผู้สอนนำมาใช้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องมีความสามารถ ดังนี้

1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2. ตั้งจุดประสงค์รายวิชาได้ชัดเจน
3. เลือกเนื้อหาได้เหมาะสม
4. เลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้
5. เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียนนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ
6. เลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม สามารถวิเคราะห์ผลได้
7. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ โดยการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ซึ่งเป็นการประเมินอย่างต่อเนื่องและเก็บร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันต่อไป

นโยบาย รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึง แนวทางการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่าจะทำอย่างไรให้เด็ก ผู้ปกครอง และครูมีความสุขในการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กมีความสุขกับการเรียนรู้ ไม่มี ความเครียดและไม่มีการบ้านเพิ่ม ควรจัดกิจกรรมใด ให้เด็กมีความสุขในการเรียนมากขึ้น ซึ่งผลจากการที่เด็กมีความสุขก็จะส่งผลให้ผู้ปกครองมีความสุขเมื่อเห็นลูกมีความสุขไปด้วย (นวรรตน์ รามสุต และ บัลลังก์ โรหิตเสถียร, 2558)

จากกรอบแนวทางการจัดกิจกรรมสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นภายในโรงเรียน และในห้องเรียนจากผู้สอน ควรมีการจัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกัน ผู้สอนควร จะเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกเป็นที่ปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบ ผลสำเร็จและนักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการเรียนรู้เป็นทีมหรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ลักษณะนี้จะส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีการวางกรอบนโยบาย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) ดังนี้

1. กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของนักเรียนอย่างหลากหลาย
  2. เรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content)
  3. ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระและปลอดภัย
  4. ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach and Mentor)
  5. ผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์ คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น
- หลักการ ของกิจกรรมตามโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย
1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่
  - 2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษา และการเรียนรู้
  - 2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม
  - 2.3 ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน
  - 2.4 ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข
5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุป ความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม
7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ
8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรรย์ญาณร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
9. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

จากหลักการของกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และแนวทางการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดำเนินการโดยพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียน เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่

เหมาะสมกับกิจกรรม เพื่อให้นักเรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ เลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้ จากนั้นดำเนินการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้และหลักการของกิจกรรมตามโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำเสนอรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้และหลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

แนวคิดการจัดการเรียนรู้	หลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้วิจัย
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา 2. ตั้งจุดประสงค์รายวิชาได้ชัดเจน 3. เลือกเนื้อหาได้เหมาะสม 4. เลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ 5. เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับนักเรียนนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ 6. เลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม สามารถวิเคราะห์ผลได้ 7. ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ โดยการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ซึ่งเป็นการประเมินอย่างต่อเนื่องและเก็บร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันต่อไป 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะ การคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน 2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลัก องค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้ วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต การศึกษาและการเรียนรู้ 2.2 ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรม จรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และ มีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม 2.3 ด้านทัศนศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน 2.4 ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพ แข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขภาพไปด้วย 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนทุกคน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของชุมชน ท้องถิ่นและนักเรียน 2. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดประสงค์รายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตร 3. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการเลือกเนื้อหาสาระ/กิจกรรม ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน 4. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่ครอบคลุม ด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านทัศนศึกษา และด้านพลศึกษา 5. การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัดและความต้องการของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและนักเรียนกับครูและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ 6. การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้และหลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (ต่อ)

แนวคิดการจัดการเรียนรู้	หลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้วิจัย
	<p>4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข</p> <p>5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน ใช้ชุมชนภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้</p> <p>6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม</p> <p>7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ</p> <p>8. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรณ์ญาณร่วมกันตลอดเวลา ว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี</p> <p>9. จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)</p>	<p>7. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม รอบตัวนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้</p> <p>8. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ</p> <p>9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม</p> <p>10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรณ์ญาณร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี</p> <p>11. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการวัดผล การเรียนรู้ ใช้การประเมินผลการเรียนรู้ ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment)</p> <p>12. การจัดการเรียนรู้ ต้องใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)</p>

การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้และหลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาู้” ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ของชุมชน ท้องถิ่นและนักเรียน
2. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดประสงค์รายวิชา ให้สอดคล้องกับหลักสูตร
3. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการเลือกเนื้อหาสาระ/กิจกรรม ให้เหมาะสมและสอดคล้อง กับการเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริม คุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน
4. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่ครอบคลุม ด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้านพลศึกษา
5. การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัดและ ความต้องการของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและนักเรียนกับครู และสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้
6. การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความสุข
7. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้
8. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา นักเรียนตามศักยภาพ
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
11. การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ ใช้การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้น การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment)

12. การจัดการเรียนรู้ ต้องใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ต้องให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

6. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยมีเป้าหมายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วย ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายละเอียดดังนี้

6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กูด (Good. 1973: 1) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว โดยได้จากการทดสอบของครูผู้สอน

ภพ เลหาไพบุลย์ (2542: 329) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่ได้จากที่ไม่เคยกระทำได้ หรือกระทำได้น้อย ก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่วัดได้

กรมวิชาการ (2544: 13) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่ต้องอาศัยทักษะ หรือมีฉะนั้นก็ต้องอาศัยความรู้ในวิชาหนึ่งวิชาใดโดยเฉพาะ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546: 16) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่า เป็นการประเมินสมรรถภาพของนักเรียน จะต้องมีการประเมินที่มีประสิทธิภาพ ทั้งวิธีการประเมินกิจกรรม เกณฑ์การประเมิน และแบบประเมินเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือการประเมินที่ผู้สอนต้องให้ความสำคัญ และกำหนดสาระสำคัญของการประเมินไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการเตรียมความพร้อมไว้ก่อนการจัดการเรียนการสอน

สุวิมล ติรการนันท์ (2550: 81) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับ ความรู้ ความเข้าใจ ของกลุ่มเป้าหมายที่ได้จากการเรียนรู้ในชั้นเรียน

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2551: 16) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด

ชวาล แพร์ตกุล (2552: 13) ให้ความหมายว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของสมอง นั่นคือสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ควรจะประกอบด้วยสิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 สิ่ง คือ ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพของสมองด้านต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในด้านความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้กำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ผลสมรรถนะการเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)

6.2 แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มีผู้กล่าวถึงแนวทางในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้ คือ

Peter Senge (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2560 จาก <https://www.gotoknow.org/>, สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2560) กล่าวว่า การประยุกต์ใช้แนวคิด เรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) การสร้างสรรค์ให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ที่เข้มแข็งก็คือ การทำให้คนในองค์การรู้จักเรียนรู้การทำงานร่วมกัน เป็นทีมงานที่ดี จนสามารถยกระดับผลสำเร็จขององค์การให้สูงขึ้น ทั้งนี้กระบวนการพัฒนาทีมงานให้เป็นทีมงานชั้นยอด จนสามารถร่วมสร้างและร่วมขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ได้นั้น สมาชิกแต่ละคนของทีมงานจะได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ ๆ ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับผลงานให้สูงขึ้น และจากการมีโอกาสทำงานร่วมกันเช่นนี้ ทำให้สมาชิกของทีมงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมไปกับการเรียนรู้วิธีการทำงานของตนให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น โดย Senge หลักการ (หรือวินัย) 5 เพื่อสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (Learning School) ตามกรอบแนวคิดของ Senge ดังนี้

หลักการที่ 1 : ต้องพัฒนาความรอบรู้แห่งตน (Personal Mastery) ของสมาชิก ความรอบรู้แห่งตน หมายความว่า ทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนที่เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ จะต้องเข้าใจว่า ตนมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการสร้างผลงานหรือความสำเร็จของโรงเรียนโดยรวม ครูแต่ละคนจะต้องตระหนักว่า ตนต้องปฏิบัติงานในฐานะเป็นสมาชิกของทีมงานที่จะต้องร่วมกันนำพาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ตลอดจนความสำเร็จของผู้ปกครองและของชุมชนให้สูงขึ้น ความรอบรู้แห่งตน จึงหมายความว่า ครูทุกคนจะต้องมีพันธะผูกพันต่อการประกอบวิชาชีพครูของตนเยี่ยงมืออาชีพ และต้องเป็นสมาชิกที่ดี เพื่อช่วยเหลือให้ทีมงานของตนมีผลงานระดับสูงยิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้ ครูแต่ละคนจะต้องมีความผูกพันต่อเพื่อนร่วมงานด้วยการสร้างบรรยากาศที่ดีของที่ทำงาน และร่วมมือร่วมใจกันยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนของนักเรียนให้ดีที่สุด การสร้างความรอบรู้แห่งตนของครูก็คือ การร่วมการเรียนรู้ไปกับนักเรียน ครูจึงมีบทบาทต้องเป็นนักเรียน (Teachers as Learners) ในขณะที่ปฏิบัติงานสอนอีกด้วย

หลักการที่ 2 : ต้องมีแบบแผนความคิดอ่าน (Mental Model) แบบแผนความคิดอ่าน หมายถึง ความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ในบุคคล (Unconscious Assumptions) ที่มีต่อสิ่งต่างๆ จึงเป็น ปทัศฐานที่มีลักษณะไม่เป็นคำพูด (Unspoken Norms) แต่มีอิทธิพลในการกำหนดว่าโรงเรียนของตน จะดำเนินการต่อภารกิจต่าง ๆ อย่างไร เช่น แบบแผนความคิดอ่านของคนที่เป็นนักการศึกษา จะต้องตอบตนเองให้ได้ว่า ในฐานะที่เป็นมืออาชีพตนจะมีหลักคิดและวิธีการจัดกิจกรรมด้านการเรียนรู้ การสอน การบริหารพฤติกรรมบุคคลในโรงเรียน ตลอดจนการใช้ภาวะผู้นำได้อย่างไร เป็นต้น เนื่องจากแบบแผนความคิดอ่านเหล่านี้มักไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาว่ามีความเหมาะสมเพียงไร มีอะไรบ้างที่โรงเรียนได้ทำหรือมีอะไรบ้างที่ควรทำแต่ยังไม่ได้ทำ ดังนั้น ถ้าเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้แล้ว ประเด็นต่าง ๆ ที่เป็นแบบแผนความคิดอ่าน ดังกล่าวเหล่านี้จะถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาตรวจสอบร่วมกันของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) เช่น สิ่งที่โรงเรียนเชื่อและใช้เป็นแนวทางจัดการศึกษาอยู่นั้น สอดคล้องกับสิ่งที่เป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียนซึ่งทุกฝ่ายร่วมกำหนดขึ้นหรือไม่ หรือนักเรียนได้รับการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพหรือไม่ และสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครอง และชุมชนเพียงไร ตลอดจนกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ และวิธีการต่าง ๆ ที่โรงเรียนใช้ดำเนินการอยู่นั้น มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความเชื่อ วิถีชีวิต และวิสัยทัศน์ที่สังคมคาดหวังต่อโรงเรียนหรือไม่ เพียงไร เป็นต้น

หลักการที่ 3 : ต้องสร้างวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ของโรงเรียน วิสัยทัศน์ร่วม หมายถึง ภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ทุกคนร่วมกันวาดฝัน และปรารถนาที่จะให้เกิดขึ้นจริงกับโรงเรียนของตน วิสัยทัศน์ร่วมจึงทรงพลังที่ช่วยยึดเหนี่ยวทุกคนให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีความรู้สึกร่วมในเป้าหมายที่จะต้องก้าวไปให้ถึง ดังนั้น วิสัยทัศน์ร่วมจึงเป็นพลังขับเคลื่อนให้ภารกิจทุกอย่างของโรงเรียนมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน วิสัยทัศน์ร่วมมิได้เกิดขึ้นหรือเป็นของผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะ วิสัยทัศน์ร่วมที่ดีควรมีความชัดเจนทั้งเป้าหมายและแนวทางที่สามารถบรรลุได้จริง และไม่ควรเป็นเพียงแต่ข้อความสั้น ๆ ที่กระชับ ชัดเจน ดึงดูดใจ เท่านั้น แต่ควรมีพลังในการกำกับพฤติกรรมของบุคคลให้ปฏิบัติงานสอนได้ตรงกับความคาดหวังอย่างมีความหวังและมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติภารกิจทั้งของส่วนตนและของทีมงานอย่างเต็มความสามารถ โดยยึดหลักการทำเพื่อส่วนรวมร่วมกัน

หลักการที่ 4 : ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบทีม (Team Learning) การเรียนรู้แบบทีม เป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ได้โดยการใช้วิถีเสวนา (Dialogue) และวิธีอภิปรายถกปัญหา (Discussion) โดยทีมงานอาจประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง มาร่วมกันถกปัญหาในประเด็นต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ เช่น วิธีการจัดชั้นเรียน (Classroom Structure) การจัดตารางสอน เทคนิควิธีสอน วิธีวัดผลประเมินผล วิธีจูงใจให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตลอดจนการบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

หลักการที่ 5 : พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบ (System Thinking) การคิดอย่างเป็นระบบ หมายถึง ความสามารถของสมาชิกในองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่สามารถมองเห็นองค์การในลักษณะของภาพรวม ซึ่งประกอบขึ้นจากองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ (See the Forest for the Trees) กล่าวคือ ในโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ครูจะมีแนวโน้มที่เห็นว่า การปฏิบัติงานของแต่ละคนก็ดี หรือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นก็ดี ล้วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อการดำเนินภารกิจโดยรวมทั้งหมดของโรงเรียน การคิดอย่างเป็นระบบของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ก็คือ สมาชิกจะมีทักษะในการพิจารณาเห็นความสัมพันธ์ของส่วนย่อยที่มีต่อองค์รวมของโรงเรียน และให้การยอมรับว่าถ้าการดำเนินงาน ณ จุดใดจุดหนึ่ง เกิดปัญหาขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานของจุดอื่นด้วย ตัวอย่างเช่น ถ้าการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนหนึ่งเกิดปัญหา ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนตามมา หรือถ้าการเรียนการสอนให้นักเรียนมีทักษะคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษเกิดปัญหาก็ย่อมส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอนแบบ E-Learning ของนักเรียน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การคิดอย่างเป็นระบบ เป็นวิธีการคิดของบุคคลในการมองสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยกับส่วนรวม (Part-Whole Relationship) ทำให้แต่ละคนมองภาพรวมของโรงเรียนขณะปฏิบัติงานได้ชัดเจน

จันทมา นนทิกกร (<http://info.thaihealth.or.th/library/hot/12444>, สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2560) โดยโครงการพัฒนาโรงเรียนเข้มแข็งด้วยการจัดการความรู้ (Healthy School by Knowledge Management) มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (มสวร.) ได้สังเคราะห์วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จาก 16 โรงเรียนดีเด่นแล้วจำแนกเป็นประเด็นหลัก เพื่ออธิบายวิธีปฏิบัติ ดังนี้

1. การบริหารจัดการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้
  - 1.1 การจัดการความรู้เพื่อกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
  - 1.2 การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน
  - 1.3 การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 1.4 การนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร
  - 1.5 การประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อเฝ้าระวังและติดตามแก้ไขปัญห
2. วิธีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการได้ 3 รูปแบบ คือ
  - 2.1 รูปแบบที่ 1 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่คาดหวัง มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้
    - 1) การปรับเปลี่ยนท่าทีของครูในการจัดการเรียนรู้
    - 2) การกำหนดเกณฑ์ที่คาดหวังและเกณฑ์การประเมินผล

- 3) การจัดกลุ่มนักเรียนที่เหมาะสม
  - 4) การกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม
- 2.2 รูปแบบที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ
- 1) การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนพิเศษ
  - 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศ
- 2.3 รูปแบบที่ 3 การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร
- 1) การดูแลใกล้ชิดเพื่อปรับพฤติกรรมและให้โอกาสนักเรียน
  - 2) การเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์การจบหลักสูตร

Thomas J. Sergiovanni (1994) ได้กล่าวถึง ชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยแบ่งตามด้าน ได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาองค์กร (Developing the Organization) มีกระบวนการที่เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนั้น ผู้นำสถานศึกษาต้องสามารถทำให้โรงเรียนได้ทำหน้าที่เป็นชุมชนแห่งวิชาชีพด้านการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติภารกิจทางวิชาชีพของสมาชิกที่เกี่ยวข้อง ทั้งครูผู้สอนและนักเรียน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ผู้นำสถานศึกษาจึงมีบทบาทในประเด็นต่อไปนี้

1) เสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านวัฒนธรรมของโรงเรียน (Strengthening School Culture) โดยผู้นำสามารถพัฒนาวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ฝังรากลึกด้วยค่านิยม ปทัสถาน ความเชื่อ และทัศนคติร่วมกันของสมาชิกทุกคนในองค์กรที่นำไปสู่ความเอื้ออาทร (Caring) และความไว้วางใจ (Trust) ต่อกัน เพราะวัฒนธรรมของโรงเรียนจะเป็นตัวกำหนดแนวทางและบริบทต่าง ๆ

2) ทำการปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างองค์กรของโรงเรียน (Modifying Organization Structure) ผู้นำสถานศึกษา มีหน้าที่ต้องตรวจสอบ ดูแล และปรับปรุงโครงสร้างองค์กร เพื่อให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสอดคล้องกับคุณลักษณะของการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การจัดโครงสร้างงาน และการมอบหมายงาน ที่เน้นรูปแบบที่มงานมากขึ้น การจัดตารางเวลาของครูที่คิดให้เป็นภาระงานที่ประกอบด้วยชั่วโมงสอน ชั่วโมงครูพบปะเพื่อปรึกษาหารือเพื่อนร่วมงาน การวางแผนการสอน การประเมินผลการเรียน การแก้ปัญหา และการพัฒนานักเรียนเฉพาะราย เป็นต้น ครูควรมีภาระงานรับผิดชอบต่อวันต่อสัปดาห์ที่ไม่หนักจนเกินไป ผู้นำต้องปรับปรุงเกณฑ์การประเมินให้ความดีความชอบที่ยึดผลการทำงานแบบทีม และต้องเป็นไปเพื่อการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะกับวิธีการสร้างคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้น การปรับปรุงห้องเรียนให้เหมาะสมกับวิธีสอนของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน มีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ และทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างเพียงพอ ต้องพยายามหาทางลดงานเชิงธุรการของครูให้น้อยลง ต้องปรับปรุงกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ที่ไม่เอื้อต่อการจัด

การเรียนรู้สมัยใหม่ เป็นต้น โครงสร้างองค์การของโรงเรียน จึงเป็นกรอบหลักของการปฏิบัติงาน โดยโครงสร้างอาจช่วยส่งเสริมหรืออาจกลายเป็นอุปสรรคต่อการทำหน้าที่ของครูให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ก็ได้ ผู้นำที่ชาญฉลาด จึงพยายามปรับปรุงแก้ไขโครงสร้าง ให้มีลักษณะ และเงื่อนไขเชิงบวก ต่อการสอนและการเรียนรู้ ของครูและนักเรียน

3) สร้างกระบวนการให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ (Building Collaborative Process)

ผู้นำสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้การปฏิบัติการกิจของโรงเรียนเป็นไปในลักษณะที่ให้โอกาสแก่ครูอาจารย์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อตัวครูหรือต่อการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพของครูด้วย วิธีการมีส่วนร่วมเช่นนี้ ผู้นำสามารถที่จะนำพาโรงเรียนไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งส่วนบุคคลและโรงเรียนโดยรวมได้อย่างราบรื่น

4) การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม (Managing the Environment) ผู้นำสถานศึกษา

จำเป็นต้องทำงานร่วมกับตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง สมาชิกของชุมชน นักการเมือง ภาคธุรกิจเอกชน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐราชการทั้งหลาย ที่แวดล้อมโรงเรียน เพื่อให้คนเหล่านี้เข้าใจและมีภาพลักษณ์ที่เป็นบวกต่อวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน และให้การสนับสนุนปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้จากชุมชนต่อโรงเรียน การสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกันกับหน่วยงานและบุคคลดังกล่าว จึงเป็นบทบาทสำคัญสำหรับผู้นำ แต่ต้องคำนึงถึงการวางตำแหน่งแห่งที่ (Positioning) ของโรงเรียน ในท่ามกลางสภาพแวดล้อมดังกล่าว ได้อย่างเหมาะสม ไม่มากหรือน้อยเกินไป และต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า แนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้กับนักเรียนโรงเรียนไชยวานวิทยา

7. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

โยเดอร์ (Yoder, 1985: 6) อธิบายความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคล มีความพึงพอใจในงานและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ บุคคลที่มีความพึงพอใจในงานที่ทำเมื่อได้รับผลตอบแทน ประโยชน์ที่ตอบแทนทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจจากงานนั้น

ซิลเมอร์ (Silmer, 1984: 320 อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา, 2544: 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นระดับขั้นตอนความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบของคนที่มีลักษณะต่าง ๆ ของงาน รวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบงาน และความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

สเตรอัส (Strauss, 1980 อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี, 2544: 7) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้น ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ทั้งด้านวัตถุ และด้านจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้

Good (1973: 384) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะ สภาวะ หรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งผลมาจากการสนใจสิ่งต่าง ๆ และทัศนคติที่บุคคลมีต่องาน

พรรณี วงศ์มณีกิจ (2547: 47) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าเป็นความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงาน หรือความพึงพอใจต่อสภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น ๆ จนสามารถตอบสนองกับความ ต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547: 122) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกของ บุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับ ผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ และสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งส่งผล ต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

รจนา เตชะศรี (2551: 12) กล่าวว่า ความพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกชอบ พอใจ หรือเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์มีความสุขในการทำงาน รวมทั้งประโยชน์ที่ได้รับจาก การปฏิบัติงานนั้น

สุนทร เพ็ชรพราว (2551: 17) กล่าวว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึก ของ บุคคลที่มีต่องานและการทำงานนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกพร้อมจะเสียสละทุกอย่างอุทิศร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาให้แก่งาน และทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีความรู้สึกไม่พึงพอใจต่องาน ก็จะไม่กระตือรือร้น ในการทำงาน เพียงทำงานตามหน้าที่ให้เสร็จไปในแต่ละวันเท่านั้น ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็น ความรู้สึกรวมของบุคคลในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และได้รับ ผลตอบแทน ความพึงพอใจทำให้บุคคลกระตือรือร้นในการทำงาน ที่มีความมุ่งมั่นมีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการทำงาน และส่งผลต่อความสำเร็จเป็นไปตาม เป้าหมายขององค์กร

ภาวณิ เพชรสว่าง (2552 : 46) กล่าวว่า ทักษะคติในการทำงานที่มีความสำคัญสำหรับองค์กร คือ ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกหรืออารมณ์ทางบวกโดยเป็นผลจากประสบการณ์ในการทำงาน

จากความหมายของความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกที่เกิดจากทักษะคติ ความต้องการของบุคคลที่เป็นไปตามความคาดหวัง ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองก็เกิดความพึงพอใจขึ้น และถ้าไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการตามสิ่งที่คาดหวังความพึงพอใจก็จะหายไปทันที ดังนั้นความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการทราบว่าการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับที่จะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด

7.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551: 117-118) ชี้ให้เห็นว่า มนุษย์ถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองความต้องการเฉพาะอย่าง ซึ่งความต้องการนี้เขาได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของบุคคลไว้ ดังนี้

1) บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นก็จะเกิดขึ้นไม่มีวันจบสิ้น

2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจพฤติกรรมอื่น ๆ ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจึงเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของคนนั้น

3) ความต้องการของบุคคลจะเรียงเป็นลำดับขั้นตอนความสำคัญ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงต่อไป ลำดับขั้นความต้องการของบุคคลมี 5 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

3.1) ความต้องการทางร่างกาย เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่สุด เพื่อความมีชีวิตอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร เพศ เครื่องนุ่งห่ม

3.2) ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการแสวงหาความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อม และความคุ้มครองจากผู้อื่น

3.3) ความต้องการความรัก ความรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วม และการเข้าหมู่เข้าพวก

3.4) ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่องให้เกียรติ และเห็นความสำคัญของตน

5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการสูงสุดในชีวิตของคน เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับการทำงานที่ตนเองชอบ หรือต้องการที่จะเป็นมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริซเบิร์ก (เพ็ญแข ช่อมณี, 2544: 19) ได้ศึกษาทดลองเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานโดยการสัมภาษณ์วิศวกรในเมืองพิทส์เบิร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาทดลอง สรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้วิศวกรและนักบัญชีเกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการทำงานนั้นมีสององค์ประกอบ ได้แก่

1) องค์ประกอบกระตุ้น (Motivation Factors) หรือปัจจัยจูงใจ มีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของการงานโดยตรง เป็นสิ่งที่จูงใจบุคคลให้มีความตั้งใจในการทำงานและเกิดความพอใจในการทำงาน ปัจจัยนี้ได้แก่

- 1.1) ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จ
- 1.2) การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากกลุ่มเพื่อน ผู้บังคับบัญชา หรือจากกลุ่มบุคคลอื่น
- 1.3) ลักษณะของงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีของบุคคล ที่มีต่อลักษณะของงาน
- 1.4) ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ ๆ และมีอำนาจรับผิดชอบอย่างเต็มที่
- 1.5) ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในสถานะหรือตำแหน่งของบุคลากรในองค์กร

2) องค์ประกอบค้ำจุน (Hygiene Factors) หรือปัจจัยค้ำจุน เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานหรือส่วนประกอบของงาน ทำหน้าที่ป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน กล่าวคือ หากขาดปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน แต่แม้ว่าจะมีปัจจัยเหล่านี้อยู่ ก็ไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นสิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยนี้ได้แก่

- 2.1) เงินเดือน หมายถึง ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในเงินเดือนหรืออัตราการเพิ่มเงินเดือน
- 2.2) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต นอกจากจะหมายถึงการที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งภายในองค์กรแล้ว
- 2.3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
- 2.4) สถานะของอาชีพ หมายถึง ลักษณะของงานหรือสถานะที่เป็นองค์ประกอบทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกต่องาน เช่น การมีรถประจำตำแหน่ง เป็นต้น
- 2.5) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การติดต่อพบปะกันโดยกิริยาหรือวาจาแต่ไม่ได้รวมถึงการยอมรับนับถือ

2.6) นโยบายและการบริหารงานขององค์กร หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์กร

7.3 การวัดความพึงพอใจ

โยธิน แสงวงดี (2551) กล่าวว่า มาตรวัดความพึงพอใจ สามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ เช่น การบริหาร และการควบคุมงาน และเงื่อนไขต่างๆ
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดี จึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้
3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ว่าอยู่ในระดับที่จะทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด

8. สภาพทั่วไปของโรงเรียนไชยวานวิทยา

8.1 ประวัติโรงเรียนไชยวานวิทยา

โรงเรียนไชยวานวิทยา เดิมเป็นโรงเรียนราษฎร์ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2500 หมู่ที่ 2 ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี โดยนายเพ็ง ไชยวาน กำนันตำบลไชยวาน เป็นเจ้าของและผู้จัดการ ต่อมาได้โอนกิจการให้นายเพ่ง โปธิจินดา เป็นเจ้าของและผู้จัดการ จนกระทั่งถึงวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 พระครูสุทธิสมณวัตร เจ้าคณะอำเภอไชยวานและเจ้าอาวาสวัดไชยนาถวราราม ได้รับอนุญาตให้เป็นเจ้าของ โดยมีนายเพ่ง โปธิจินดา เป็นผู้จัดการเช่นเดิม จนถึงวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 เจ้าของและผู้จัดการได้ขอยุบกิจการ จึงได้โอนกิจการโรงเรียนให้เป็นของรัฐบาล เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 (ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ) และได้ทำการย้ายมาก่อตั้งอยู่สถานที่แห่งใหม่ ณ เลขที่ 7 หมู่ 11 บ้านค่ายเสรี ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี เนื้อที่ 33 ไร่ 2 งาน 70 ตารางวา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 โดยใช้ชื่อ ว่า “โรงเรียนไชยวานวิทยา” สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนไชยวานวิทยา จึงได้ถือเอาวันที่ 7 กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนาโรงเรียนสืบมา โดยโรงเรียนร่วมกับศิษย์เก่าและชุมชนบ้านค่ายเสรี ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร่วมทำบุญตักบาตร ร่วมถวายภัตตาหารเช้าแด่พระสงฆ์ เป็นต้น เป็นประจำทุกปี ต่อมาโรงเรียนได้เปลี่ยนมาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ ปี พ.ศ. 2521 ผ่านการรับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝันของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ ปี พ.ศ. 2549

ปัจจุบันโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะเป็นพหุสังคม มีประชากรประมาณ 617 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ บ้านค่ายเสรี วัดป่าสันติกาवास วัดไชยนาถวราราม วัดกู่แก้ว สถานีตำรวจไชยวาน ที่ว่าการอำเภอ เทศบาลตำบลไชยวาน สวนสาธารณะหนองไชยวาน อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม การค้าและรับราชการ ส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีสงกรานต์ (สงฆ์น้ำพระ) ที่วัดกู่แก้ว วิทยาราม ประเพณีบุญบั้งไฟของเทศบาลตำบลไชยวาน

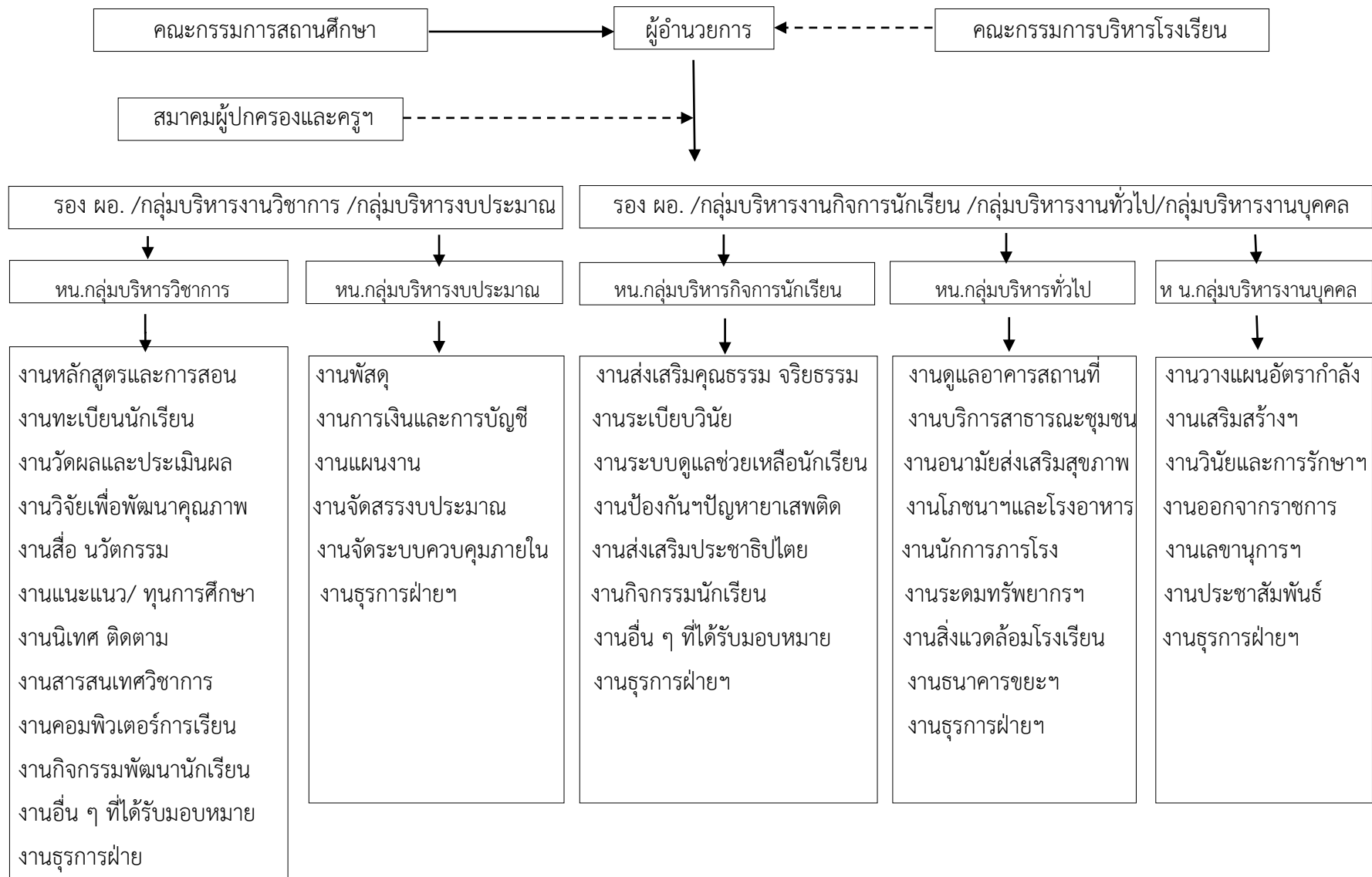
ในพื้นที่เขตบริการประกอบด้วย 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลไชยวาน ตำบลหนองหลัก ตำบลโพนสูง และตำบลคำละะ มีประชากรประมาณ 29,595 คน นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 90 ภาพรวมของชุมชนในพื้นที่การบริหารมีสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านต่าง ๆ ดังนี้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ การคมนาคมในเขตให้บริการทางการศึกษาไม่สะดวก มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและพาหนะ จึงไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการมาเรียนบ้างเป็นบางส่วน และสภาพเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ปกครองบางส่วนสนับสนุนบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นได้

ปัจจุบันโรงเรียนไชยวานวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 596 คน ข้าราชการครู 35 คน รองผู้อำนวยการ 2 คน เปิดทำการสอน 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรอบ 4 ปีการศึกษาที่ผ่านมา มีนักเรียนเฉลี่ยปีการศึกษาละ 745 คน และ คาดการณ์ ใน 4 ปีการศึกษาข้างหน้า จะมีนักเรียนเฉลี่ย ปีการศึกษาละ 640 คน

8.2 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไชยวานวิทยา

โรงเรียนไชยวานวิทยาจัดโครงสร้างการบริหารงาน ดังปรากฏในภาพที่ 7

ภาพที่ 7 โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไชยวานวิทยา

8.3 ทิศทางของโรงเรียน

8.3.1 วิสัยทัศน์

โรงเรียนไชยวานวิทยา มุ่งมั่นพัฒนานักเรียน ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีวินัยในตนเอง มีทักษะ ในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยี เพื่อแสวงหาความรู้ อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

8.3.2 พันธกิจ

- 1) พัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพกายที่แข็งแรงและสุขภาพจิตที่ดี มีวินัยในตนเอง
- 2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้สามารถสืบค้นและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์
- 3) พัฒนา ส่งเสริมศักยภาพครู ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและบูรณาการหลักปรัชญาของหลักเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงเน้นให้ นักเรียนร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 4) เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรภาครัฐและ เอกชน
- 5) พัฒนาสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้สะอาดสวยงาม ร่มรื่น น่าเรียน

8.3.3 เป้าประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาของชาติ ภายใต้บรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ สะอาด สวยงาม ร่มรื่น ตามมาตรฐานสากล

8.3.4 สัญลักษณ์ของโรงเรียน

อักษรย่อ ช.ว.

ต้นไม้ประจำโรงเรียน ราชพฤกษ์

สีประจำโรงเรียน ฟ้า ขาว

8.3.5 อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

“ยิ้มง่าย ไหว้สวย”

8.3.6 ปรัชญาและคติพจน์

ปรัชญาของโรงเรียนคือ “ปัญญา โลกสมิ ปชโชโต” ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก
คติพจน์ของโรงเรียน เน้นคุณธรรม นำภูมิรู้ คู่ภูมิฐาน

8.3.7 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะ
อันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะพลเมืองไทย
และพลโลก รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่น
ในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

9.1 งานวิจัยในประเทศ

ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ และ พัชรีวรรณ กิจมี (2559) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน
ที่มีต่อ โครงการการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของ
นักเรียนที่มีต่อโครงการการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง
ในด้านสิ่งที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และการจัดการการเรียนรู้ในโครงการ
การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่ม
เวลารู้ ทำให้นักเรียนได้ฝึกฝน และพัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้
นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และส่งเสริมให้นักเรียนเรียนร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนการจัดการ
การเรียนรู้ในโครงการการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า นักเรียนได้มีโอกาสใช้สื่อการเรียนรู้ที่
หลากหลาย ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งยอมรับว่ากล่าว
ตักเตือนและปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดของตนเองอย่างเหมาะสม

วิชัย ลิขิตพรักษ์ (2559) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมในช่วงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์โรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษาในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนเพื่อสร้างเสริมสมรรถนะ
และการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถด้านการคิดและการพัฒนากรอบความคิดแบบเปิดกว้าง
(Growth Mindset) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมในช่วงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
และ เปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมในช่วงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ที่มีเพศ ห้องเรียน เกรดเฉลี่ย
สะสมและทัศนคติต่อรายวิชาชีววิทยาแตกต่างกัน โดยใช้แบบประเมินกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน

ที่นักเรียนเป็นผู้ประเมินด้วยตนเองภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร จำนวน 920 คน กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนจำนวน จำนวน 73 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าทีสำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent-Sample T-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance-ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบค่าเฉลี่ยประชากร รายคู่โดยวิธีแอลเอสดี (LSD) และการจำแนกชนิดข้อมูลเชิงคุณภาพในระดับคุณภาพประเภทการ วิเคราะห์ค่าหลัก (Typological Analysis : Domain Analysis) จากข้อมูลแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการประเมินการจัดกิจกรรมในช่วง การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน ลำดับที่ 1 เอกสาร ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้โดยค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเดินทางเข้าร่วม กิจกรรม ลำดับที่ 2 องค์กรความรู้ที่ได้รับนอกห้องเรียน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความชัดเจน ของ เอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 การวัดและการประเมินผลบทเรียน โดยค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ เป็นการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่สนุกและไม่น่าเบื่อ ลำดับที่ 4 การวางแผนและเตรียมความพร้อม โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และลำดับที่ 5 กิจกรรม การเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เนื้อหาบทเรียน เรื่องวิวัฒนาการ 2) ผลเปรียบเทียบ การประเมินการจัดกิจกรรมในช่วงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัด การเรียนรู้นอกห้องเรียน พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียน วิทยาศาสตร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาที่มีเพศและเกรดเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันมีความคิดเห็นในทุกด้านและภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นัฐริยา ฉัตรรักษา (2559) ได้ศึกษา การบริหารจัดการงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของผู้เรียน แต่สภาพ การบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน ยังเป็นปัญหาสำคัญควรหารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม ความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประธานกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูในกรรมการสถานศึกษา จำนวน 285 คน

ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

การวิจัยมี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือในการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการในสถานศึกษา จาก 3 โรงเรียน จำนวน 15 คน ขั้นตอนที่ 4 ยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านวิชาการ จำนวน 9 คน โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ขั้นตอนที่ 5 สร้างรูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ขั้นตอนที่ 6 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จากผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ จำนวน 9 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบัน และปัญหาการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ส่งเสริม สนับสนุน การจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการรับประเมินจากภายนอก รองลงมาคือ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษาที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริม สนับสนุนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มี 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การร่วมค้นหา กระบวนการดำเนินงานคือ การร่วมส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาสาระหลักสูตรสถานศึกษาที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) การร่วมวางแผน กระบวนการดำเนินงานคือ ส่งเสริม สนับสนุนสถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3) การร่วมตัดสินใจ กระบวนการดำเนินงานคือ การส่งเสริม สนับสนุนการจัดบรรยากาศ

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

4) การร่วมปฏิบัติการ กระบวนการดำเนินงาน คือ การส่งเสริม สนับสนุนการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและการวิจัย 5) การร่วมติดตามและประเมินผลกระบวนการดำเนินงานคือ การส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรับประเมินจากภายนอก 6) การร่วมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กระบวนการดำเนินงานคือ การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคลและองค์กรต่างๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งทางชุมชน โดยใช้กระบวนการของการศึกษา

ศนิศา บุชบงค์ (มปป.) ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สร้างรูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และยืนยันรูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 858 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับขั้นตอนที่สอง

ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบรูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบ 79 ตัวแปร ตัวแปรในทุกองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.51 ถึง 0.88 เรียงตามลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบรวมคือ การบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ จำนวน 39 ตัวแปร การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม จำนวน 21 ตัวแปร และการวางแผนบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 19 ตัวแปร

2. รูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารงบประมาณที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม และการวางแผนบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อยู่ในรูปขององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับขั้นตอนที่สอง

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า รูปแบบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $=1387.56$, $df=2999$, $p=1.00$, $GFI=0.91$, $AGFI=0.91$, $RMSEA=0.00$, $SRMR=0.03$ เรียงองค์ประกอบตามความสำคัญจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารงบประมาณ

ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ การบริหารสถานศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม และการวางแผนบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกองค์ประกอบมีสัมพันธ์ การพยากรณ์ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของรูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้ทุกองค์ประกอบ

พินสุดา สิริธรงค์ศรี (2556) ได้ศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic School Management Model) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีขนาดและความพร้อมแตกต่างกัน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามขนาดและความพร้อม และ 3) จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดและความพร้อม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 395 โรง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง สถานศึกษาละ 4 คน รวมจำนวน 1,805 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามปลายเปิด แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกตและแบบสังเกตที่เอกสาร รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการศึกษากรณีสถานศึกษา 8 แห่ง ด้วยการศึกษาเอกสาร สังเกตและสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วย สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสังเกตที่เอกสาร จากนั้นจึงร่างรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำรูปแบบไปสนทนากลุ่ม ปรับปรุงและตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทยังไม่มีความพร้อมเพียงพอทั้งด้านครู งบประมาณ วิชาการ ความรู้และเทคโนโลยี 2) รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามขนาดและความพร้อม คือ รูปแบบการบริหารจัดการที่ใช้การมีส่วนร่วมเป็นฐาน 3) นโยบายสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขนาดและความพร้อม คือ นโยบายดำเนินการนำรูปแบบไปใช้ การขับเคลื่อนและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากฐานราก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เสนอข้อสรุปเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับ ปรัชญาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านรูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วม กระบวนการมีส่วนร่วม ระดับของการมีส่วนร่วม ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ปัจจัยเงื่อนไขในการมีส่วนร่วม ผลกระทบของ

การมีส่วนร่วม และบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก เลือกพื้นที่ศึกษาโดยวิธีการเลือกเชิงทฤษฎีที่มีลักษณะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ระดับลึก การสังเกตและจดบันทึก การวิเคราะห์เอกสาร และการจัดสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้บริหารและครูในศูนย์อำนวยการเครือข่าย กลุ่มผู้ให้การนิเทศ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้มาศึกษาดูงาน กลุ่มประชาชนผู้มีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอในการจัดการศึกษา กลุ่มประชาชนผู้มีส่วนร่วมไม่สม่ำเสมอในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มประชาชนผู้ไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวม 72 คน และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีแปลความ และตีความหมายข้อมูล แล้วสร้างมโนทัศน์ขึ้นจากความไวทางทฤษฎี และใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนสุดท้าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครอง 4) รูปแบบการมีส่วนร่วมของศิษย์เก่า 5) รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชนและผู้แทนกรรมการนักเรียน) 6) รูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรต่าง ๆ ในชุมชน 7) รูปแบบการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 8) รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปในชุมชน 9) รูปแบบการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 10) รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและสถานประกอบการ 11) รูปแบบการมีส่วนร่วมของศูนย์อำนวยการเครือข่าย และ 12) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการระดมทุน

2. กระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ขั้นที่ 3 การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ขั้นที่ 4 ขั้นการดำเนินการ ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินผล ขั้นที่ 6 ขั้นการร่วมรับผลประโยชน์

3. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ระดับคือ 1) ระดับร่วมวางแผนตัดสินใจ 2) ระดับปฏิบัติการ 3) ระดับการรับประโยชน์ 4) ระดับการประเมินผล

4. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ปัจจัยและเงื่อนไขภายในโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร มี 7 ด้าน ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มี 17 ด้าน ปัจจัยด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 ด้าน ปัจจัยด้านโรงเรียน มี 9 ด้าน ปัจจัยและเงื่อนไขภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านชุมชน มีทั้งหมด 19 ด้าน 2) ปัจจัยด้านการเมือง มี 4 ด้าน 3) ปัจจัยด้านงบประมาณ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม 5) ปัจจัย

ด้านทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในชุมชน 6) ปัจจัยด้าน สื่อและเทคโนโลยี 7) ปัจจัยที่เกิดจากข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

5. ยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย
1) ยุทธศาสตร์การศึกษาสภาพแวดล้อมชุมชน 2) ยุทธศาสตร์การศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพชุมชน 3) ยุทธศาสตร์การศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา 4) ยุทธศาสตร์การปรับบุคลิกภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา 5) ยุทธศาสตร์การปรับบุคลิกภาพการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 6) ยุทธศาสตร์การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

6. ผลกระทบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผลกระทบต่อนักเรียน ผลกระทบต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลกระทบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลกระทบต่อชุมชน และผลกระทบต่อโรงเรียน

7. บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครูและบุคลากรทางการศึกษา บทบาทของผู้เรียน บทบาท ของผู้ปกครอง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และ บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน

8. การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 4 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการร่วมคิดและตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและร่วมดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน 4) การมีส่วนร่วมในการรับบริการและรับความช่วยเหลือจากโรงเรียน

9. วิธีการในการเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย 2 วิธี คือ 1) การเข้ามามีส่วนร่วมโดยความสมัครใจหรืออาสาสมัคร 2) การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักจูงหรือชักชวน

10. อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 บริบท คือ บริบทจากโรงเรียนและผู้บริหาร บริบทด้านผู้ปกครอง และบริบทด้านชุมชน

วราภรณ์ สามโกเศศ และคณะ (2553) ได้เสนอระบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย ทั้งด้านแนวคิด หลักการ จุดมุ่งหมายและรูปแบบการจัดการศึกษา ดังนี้ ด้านแนวคิดการจัดการศึกษาต้องอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า คนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ เป็นการศึกษา ระบบเปิดที่เปลี่ยนจากการเน้นวิชาเป็นตัวตั้ง เป็นการเน้นคนเป็นตัวตั้ง เปลี่ยนจากการแข่งขันและเอาชนะมาเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน โดยยึดหลักการ การศึกษาเพื่อมวลชนและมวลชนเพื่อการศึกษา ที่ทุกคนควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการศึกษา การจัดการศึกษาควรเปลี่ยนจากรัฐรับผิดชอบเพียงผู้เดียวเป็นทุกส่วนร่วมรับผิดชอบ โดยการกระจายความรับผิดชอบไปยังครอบครัว

ชุมชน สังคม สถาบันศาสนา สถาบันสังคม สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ใกล้ชิด ประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ทั้งกาย จิต สังคมและสติปัญญา มีอิสระทางการคิด การเรียน มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและมีความเท่าเทียมกันในการได้รับโอกาสทางการศึกษา เป็นคนไทยที่สมบูรณ์บนพื้นฐานของความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น รูปแบบการศึกษาจะเป็นไปอย่างหลากหลาย ไม่ใช่เพียงรูปแบบเดียวและหรือติดยึดกับระบบใดระบบหนึ่ง ที่ต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและไม่ว่าใครก็มีสิทธิในการจัดการศึกษาที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐ

เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครุวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการวิจัยพัฒนาร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพและประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศการสอน 2) สังเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอน 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอน 4) ประเมินผลและ ปรับปรุงรูปแบบการนิเทศทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้แบบพรรณนาความ แบบประเมินและประเมินการสนทนากลุ่ม ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนครุ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เรียกว่า “APFIE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Providing Information: P) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ (Formation Plan: F) ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติการนิเทศ (Implementation: I) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการก่อนการสอนและการนิเทศ 2) ขั้นสังเกตการสอนในชั้นเรียน 3) ขั้นประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ หลังสังเกตการสอน 4) ประเมินผลการนิเทศ ติดตามดูแล และ ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการนิเทศตลอดภาคเรียน (Evaluating: E) ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศครุ วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ พบว่า รูปแบบ การนิเทศการสอน มีประสิทธิภาพ ครุวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครุวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มีความรู้ ทักษะทางสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ .05

วชิรา เครือคำอ้าย (2552) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียน ประถมศึกษา โดยใช้ กระบวนการสร้างและพัฒนารูปแบบที่ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ 1) ศึกษาสภาพและข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ กลุ่มตัวอย่างได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ อาจารย์ที่เลี้ยงจำนวน 5 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรูจำนวน 5 คน นักเรียนจำนวน 180 คน จาก 5 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินตนเองด้านสมรรถภาพ การสอนและสมรรถภาพการนิเทศ แบบสังเกตการสอน แบบพรรณนาความ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา มีชื่อว่า รูปแบบการนิเทศดับเบิลพีไอ (PPIE) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมความรู้ / เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ (Preparing: P) 2) ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning: P) 3) ขั้นดำเนินการนิเทศการสอน (Implementing: I) 4) ขั้นประเมินผลการนิเทศ (Evaluating: E) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพโดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ ผลการตรวจสอบพบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนที่ส่งเสริมการคิด หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด หลังการใช้รูปแบบ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ และนักเรียนมีความสามารถในการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปริญญา มีสุข (2552) ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทาง วิชาชีพ แบบมีส่วนร่วมของครู ผลการวิจัย พบว่า ครูส่วนใหญ่มีการใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ 8 รูปแบบ ดังนี้ 1) การฝึกอบรม 2) การศึกษาเป็นกลุ่ม 3) การให้มีส่วนร่วม 4) รูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง 5) รูปแบบ การเรียนรู้ด้วยตนเอง 6) การวิจัยปฏิบัติการ 7) การสังเกต 8) การศึกษาต่อในระดับ อุดมศึกษา และพบว่า 1) ครูใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดและใช้รูปแบบการศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษาน้อยที่สุด วิธีออกแบบโปรแกรมในปัจจุบันใช้รูปแบบโรงเรียนเป็นฐานและการออกแบบ ผสมผสานเป็นส่วนใหญ่และโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด มีความสำเร็จของโปรแกรมอยู่ในระดับปานกลาง 2) การออกแบบโปรแกรมใช้การประเมินความต้องการจำเป็น ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วน ร่วมในการออกแบบโปรแกรม มีความสำเร็จสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีส่วนร่วม

ธงชัย ชิวปรีชา (2551) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลในการกำกับของรัฐ ของต่างประเทศ พบว่า โดยทั่วไปแล้วโรงเรียนในลักษณะนี้ มีอำนาจในการบริหารวิชาการโดยเน้น การตอบสนองความต้องการของชุมชน โรงเรียนมีหลักสูตรเป็นของตนเอง สามารถจัดโปรแกรม

การเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของนักเรียนออกแบบร่วมกันระหว่างครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความอิสระจากกฎเกณฑ์และการควบคุมแบบโรงเรียนทั่วไป มีอิสระในการบริหารงานบุคคลที่สถานศึกษาสามารถคัดเลือกครูและกำหนดตำแหน่งมาตรฐานสถานศึกษาเป็นของตนเอง มีสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหาร สำหรับการบริหารจัดการสถานศึกษาในกำกับของไทย พบที่โรงเรียนมหิตลวิทย์ยานุสรณ์ (องค์การมหาชน) มีการออกแบบกฎหมายและข้อบังคับในการบริหารจัดการของตนเองเป็นการเฉพาะในลักษณะขององค์การมหาชน จึงมีอิสระในการบริหารจัดการที่ชัดเจนในฐานะที่เป็นองค์การมหาชน ขึ้นตรงต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพียงแต่การจัดการศึกษา ต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รัตนภรณ์ วามะสุรีย์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประธานกรรมการ เลขานุการ และกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร จำนวน 102 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร มีการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การดำเนินการและการประเมินผล 2) ปัญหาในการตั้งเกณฑ์การกำหนดนโยบายและจุดประสงค์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศ การสร้างเครื่องมือการนิเทศ การประเมินผลจากการควบคุมติดตาม และกำกับการปฏิบัติงาน

สายฝน วิบูลรังสรรค์ (2549) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมสำหรับประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม สำหรับประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 2) สร้างและนำรูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา 3) ประเมินการใช้รูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 2 แห่ง ส่วนใหญ่มีลักษณะการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับเบื้องต้น ได้แก่ ร่วมรับรู้ รับฟังและร่วมงาน แต่ในส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับสูง ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมประเมินผล ยังเกิดขึ้นน้อยมาก อีกทั้งการแสดงบทบาทของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ยังขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด แต่ในส่วนของความถี่ของการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น สถานศึกษาทั้ง 2 แห่ง มีความแตกต่างกัน

2. ผลการสร้างและนำรูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมไปใช้ประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมที่ได้ มีกระบวนการประเมิน 5 ขั้น คือ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนการประเมิน 3) การดำเนินการเก็บข้อมูล 4) การวิเคราะห์และสะท้อนกลับ 5) การนำเสนอผลและนำไปใช้ และเมื่อนำรูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมที่ได้ไปใช้ พบว่า ทำให้เกิดพัฒนาการการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้น นั่นคือ ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมประเมินผลมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งยังมีโอกาสได้มีส่วนร่วมเป็นผู้คิดริเริ่มเองแทนการถูกกำหนดบทบาทจากทางสถานศึกษาเท่านั้น

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมในระดับมาก เนื่องจากการกระตุ้นให้บุคลากรทั้งในสถานศึกษาและชุมชนได้เกิดความตระหนักในการประเมินและการพัฒนาการมีส่วนร่วมร่วมกัน

สุริย์มาศ สุขกลี (2549) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อการศึกษาและพัฒนา รูปแบบการนิเทศใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครู 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการ เสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บริตัน และแอนเดอร์สัน (Britton and Anderson, 2009) ได้ศึกษาเรื่อง การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนกับครูก่อนประจำการ: การทดสอบแนวคิด โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อทดสอบผลของการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อการฝึกประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูก่อนประจำการ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูก่อนประจำการ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 4 คน ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และเทคนิคของการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จับคู่สังเกตการจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน จดบันทึกข้อมูลและร่วมประชุมปรึกษาหารือ ผลการศึกษาพบว่า การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอน

ซวาร์ท และคณะ (Zwart et al., 2008) ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้ของครูที่เกิดจากการโค้ชแบบ เพื่อนช่วยเพื่อน การวิเคราะห์ผลจากกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 คน จับคู่ซึ่งกันและกัน จำนวน 4 คู่ เรียนรู้การจัดการเรียนการสอนด้วยการให้การโค้ชซึ่งกันและกันเป็นระยะเวลา 1 ปี เก็บรวบรวมข้อมูลกระบวนการเรียนรู้ด้วยการบันทึก

แบบพรรณนาความเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้และสัมพันธภาพระหว่างโค้ชแต่ละคู่ ผลการศึกษา พบว่า การเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ได้แก่ มีการเกิดความคิด มโนทัศน์ และ ความเชื่อใหม่ มีความคิดและตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ เกิดการยืนยันความคิด มโนทัศน์ และความเชื่อเดิม ปรับเปลี่ยนความคิดที่มีต่อตนเองรวมทั้งการเพิ่มความตระหนักในการจัดการเรียนรู้

แมธวูส์ (Mathues, 2003) ได้ศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผล ของกลยุทธ์ การอภิปราย ซึ่งชูปและไรต์ (Shoopu และ Wright) จัดขึ้นเพื่อการสอนและการดำเนินการ อภิปรายที่ เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ วิธีการศึกษาสุ่มเลือกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียน หนึ่งแล้วจัดให้ เข้าอยู่ในชั้นเรียนหนึ่งในสองชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ นักเรียนจำนวน 22 คน ในชั้นเรียน หนึ่งเรียน และประยุกต์ใช้กลยุทธ์การอภิปรายที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่วนชั้นเรียนที่สองซึ่งมีนักเรียน จำนวน 19 คน เรียนมโนทัศน์วิทยาศาสตร์เดียวกันจากครูที่ใช้วิธีการสอนแบบเดิมตามที่แคชเดน (Cazden) ได้อธิบายไว้ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองเพื่อทดสอบสมมุติฐาน ที่ว่า การมีส่วนร่วมในการอภิปรายที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จะทำให้เกิดผลความแตกต่างในความสามารถ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จะเข้าใจมโนทัศน์วิทยาศาสตร์ ผลการทดสอบกลุ่มตัวอย่างอิสระ พบว่า ในขณะที่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนความสามารถเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่ม ของผู้ถูกทดลอง ซึ่งวัดด้วยแบบทดสอบความสามารถทางจิตใจฉบับมาตรฐานนั้น คะแนนทดสอบเฉลี่ย ก่อนการทดลองของกลุ่มที่สอนแบบเดิมสูงกว่าคะแนนทดสอบเฉลี่ยก่อนการทดลองของกลุ่มที่สอนด้วย การอภิปรายที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญอย่างมีนัยสำคัญ ผลการดำเนินการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า คะแนนทดสอบเฉลี่ยหลังการทดลองกลุ่มที่อภิปรายที่เน้นนักเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบเฉลี่ย หลังการทดลองของกลุ่มที่สอนแบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่า ระเบียบวิธีการอภิปรายที่เน้น นักเรียนเป็นสำคัญช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจมโนทัศน์วิทยาศาสตร์

แม็กเคอร์นาน (McKernan, 1996) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาแผนปรับปรุงท้องถิ่น โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ วิธีการศึกษาใช้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 โรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนสหภาพออกซฟอร์ด โครงการยอดเยี่ยมนี้ได้นำครู ผู้ปกครองและผู้บริหาร โรงเรียนมารวมกันโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดประสิทธิภาพของแผนเหล่านี้ ในการระบุความต้องการทางวิชาการทั้งโรงเรียน และเพื่อระบุว่าโครงการนี้อาจจะได้รับการปรับปรุง อย่างไร ผลการศึกษาพบว่า แต่ละโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้กำหนดกรอบความคิดที่เหมือนกัน ทุกโรงเรียนจะต้องนำไปปฏิบัติก่อนที่จะกำหนดกระบวนการที่เป็นพื้นฐานของการปฏิรูปโรงเรียน ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมโรงเรียน เวลาที่เป็นอุปสรรค การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง การใช้ข้อมูลทาง วิชาการที่เหมาะสมและการนำแผนไปใช้ เมื่อใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแล้วมีการวางแผนปรับปรุง

ท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายก็เชื่อมโยงความต้องการของนักเรียน ในการเข้าร่วมอย่างเหมาะสมและเข้ากับทรัพยากรที่มีอยู่ จึงเป็นผลที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีวินัยในการประยุกต์ใช้บางประการ ผู้นำโรงเรียนต้องชี้แนะกระบวนการและส่งเสริมการร่วมมือกันปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น ครูและผู้บริหารต้องมีความรู้สึกว่าเป็นสิทธิและความรับผิดชอบในกระบวนการ และผลที่เกิดขึ้นต้องมองเห็นได้ เมื่อเสร็จสิ้นครบวงจรประจำปีของกระบวนการแล้ว ชั้นเรียน โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนก็สามารถจะวิวัฒนาการไปเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งก่อตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือปฏิบัติได้

มิงกุกซี (Mingucci, 2002) ได้ศึกษาการประเมินผลของโครงการวิจัยปฏิบัติการที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพของครูภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองระดับหลังมัธยมศึกษา จำนวน 8 คน ผู้ร่วมวิจัยที่ทำงานในโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในมหาวิทยาลัยวิทยาลัยชุมชน ได้อาสาดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน วิชาการเขียนภาษาเป็นเวลา 2 ภาคเรียน ติดต่อกัน ผู้ศึกษาได้สำรวจว่าผู้บริหารการศึกษาสามารถส่งเสริมการสร้างชุมชนการเรียนรู้ด้านการศึกษา โดยเข้าร่วมเกี่ยวข้องกับการวิจัยปฏิบัติการครั้งนี้ได้อย่างไร และได้ศึกษาปัญหาที่ว่า การวิจัยปฏิบัติการหรือการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูซึ่งเป็นนิยามง่ายกว่าเป็น “การสืบเสาะที่ครูดำเนินการเพื่อให้เข้าใจและปรับปรุงการปฏิบัติตนเอง” นั้น สามารถให้ประสบการณ์ในการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยรับรู้ว่ามีคามหมายต่อการสอนของตนมากกว่าหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้หลายวิธีได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และจดบันทึกสภาพ รวมทั้งบันทึกเรื่องสั้น ๆ ด้วย ผลการศึกษาพบว่าครูที่ร่วมวิจัยได้ประโยชน์หลายด้านจากการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นในตนเองและทางวิชาชีพอื่น ๆ อันเป็นผลมาจากการทำโครงการวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังมีหลักฐานยืนยันว่าการวิจัยปฏิบัติการสามารถช่วยสร้างชุมชนการเรียนรู้ด้านการศึกษาได้ ผู้ร่วมวิจัยมีการอภิปรายร่วมกันในโครงการวิจัยปฏิบัติการอื่น ทำให้มีส่วนร่วมแบ่งปันในปัญหา มีการเรียนรู้จากเพื่อนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในเชิงสร้างสรรค์ผลงาน

ฉิว (Chiu, 2004) ได้ศึกษาการรับรู้ของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพในไต้หวัน โดยศึกษาครูและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเมืองไทเป เพื่อศึกษาการรับรู้ของกลุ่มศึกษา (Study Groups) เป็นวิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาวิชาชีพของครูหรือไม่ การศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสำรวจในเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ ผลการวิจัย แสดงว่า

1. ทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในไต้หวันยอมรับว่า กลุ่มศึกษา (Study Groups) เป็นวิธีการพัฒนาวิชาชีพแบบเป็นทางการที่เหมาะสม เพราะสามารถเชื่อมโยงกับการสอนจริง และเพราะเปิดโอกาสให้ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนครู
2. เจตคติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพ มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการรับรู้ของครู
3. แรงจูงใจของครูมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพ

คูเปอร์ (Cooper, 2002) ได้ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนด้วยกระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยศึกษาครูใหญ่และผู้บริหารดีเด่นในชิคาโก โดยใช้ทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยแสดงว่า ภาวะผู้นำของครูใหญ่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาครู และนักเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ดังนี้ กลยุทธ์ในการบริหารชั้นเรียน ทักษะในการประเมินผลนักเรียน ความรู้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ทักษะที่เอื้อต่อการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

วาตามูระ (Watamura, 2000) ได้ศึกษาการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญเทียบกับการสอนแบบตรงในวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นเรียนชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะมีการโต้เถียงกันมากในวงการศึกษากลับเกี่ยวกับวิธีที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษาแก่เด็กบางคนสนับสนุนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ แต่บางคนยืนยันกันว่าเด็ก ๆ เรียนรู้ได้ดีที่สุดในสภาพแวดล้อมการสอนแบบตรง การวิจัยเรื่องสมองและวิธีการที่เด็กเรียนรู้ครั้งนี้ สรุปว่า เด็กได้รับสิ่งที่เกิดเป็นแนวคิดเกี่ยวกับความรู้มากขึ้นเมื่อได้รับการสอนในชั้นเรียนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญมากขึ้น ส่วนการสอนแบบตรงจะผลิตเด็กที่รู้ข้อเท็จจริงที่แยกออกจากกันต่างหาก แต่ไม่สามารถจะเชื่อมโยงข้อเท็จจริงเหล่านั้นเข้าด้วยกัน เป็นประเด็นที่ใหญ่ขึ้นและเป็นเด็กที่ไม่มีความคงทนของสารสนเทศนี้

คอร์เลย์ (Corley, 2000) ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรของครูวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐอาซามา โดยมุ่งศึกษาความต้องการในการพัฒนาบุคลากรและกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาบุคลากร ผลการศึกษาแสดงว่า 1) ครูที่มีประสบการณ์เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ลักษณะของโปรแกรมการพัฒนาบุคลากรมีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมโปรแกรม 2) ครูวิทยาศาสตร์เห็นพ้องกันว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล 3) แต่โรงเรียนต้องรับผิดชอบในการเปิดโอกาสให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร 4) ครูเชื่อว่าการพัฒนาบุคลากรจะต้องทำทุกปี ทั้งในด้านเนื้อหาและกลยุทธ์ในการสอน 5) การประชุมปฏิบัติการ (Workshops) เป็นแบบของการพัฒนาบุคลากรด้วยความสนใจที่มีประสิทธิภาพที่สุด

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้วิจัยแสดงขั้นตอนของการวิจัย วิธีดำเนินการและผลที่คาดหวังในแต่ละขั้นตอนเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา แสดงขั้นตอนของการวิจัย วิธีการดำเนินการ และผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละขั้นตอน เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ขั้นตอนการวิจัย วิธีการดำเนินการ และผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละขั้นตอนเกี่ยวกับการพัฒนาแบบแผนการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้อิง “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การศึกษาในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวคิด หลักการ วิธีการจัดการศึกษาที่จะเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อันจะนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมฉบับจริงที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยศึกษา ลักษณะสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ศึกษาจุดด้อยของการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ศึกษาแนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ศึกษาบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาและศึกษารูปแบบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2. กลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

2.1 กลุ่มที่ 1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

2.2 กลุ่มที่ 2 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.3 กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนไชยวานวิทยา (อดีตผู้บริหารสถานศึกษา) กรรมการผู้แทนครู และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (อดีตครูผู้สอน) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

2.3.1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน เป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านการจัดการศึกษาที่โรงเรียนไชยวานวิทยา เป็นเวลานานกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา

2.3.2 ตัวแทนครู 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ซึ่งทั้ง 3 ท่าน เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา และมีประสบการณ์ในการทำงาน ไม่น้อยกว่า 10 ปี

2.3.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 คน ประกอบด้วย 1) ประธาน คณะกรรมการขั้นพื้นฐาน (อดีตผู้บริหารสถานศึกษา) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 30 ปี 2) กรรมการผู้แทนครู และ 3) กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ (อดีตครูผู้สอน) ที่เคยปฏิบัติการสอนที่โรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งมีประสบการณ์การสอน และจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 30 ปี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยมีกระบวนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน หลักการแนวคิดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและแนวทาง การจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วม

3.2 ออกแบบข้อคำถาม เพื่อใช้ในการซักถามและสนทนากลุ่มเรื่องสภาพการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ไชยวานวิทยา ประกอบด้วย

3.2.1 สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีลักษณะอย่างไร

3.2.2 สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีอะไรบ้าง

3.2.3 จุดด้อยของสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ส่งผลกระทบต่อ คุณภาพการศึกษาอย่างไร และมีผลกระทบกับใครบ้าง

3.2.4 แนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรทำอย่างไร

3.2.5 ใครควรจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและควรจัดการศึกษาใน รูปแบบใด อย่างไร

3.3 นำร่างคำถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจแก้ไขภาษา สำนวนที่ใช้ และประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความครอบคลุมของเรื่องที่จะศึกษา

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่แสดงถึงสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาโดยใช้ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC: Index of item Objective Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 249) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ทุกข้อมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

4.1 เป็นนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา สาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

4.2 เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา วิद्यฐานะเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน

4.3 เป็นศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน

4.4 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเชี่ยวชาญ ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายนามดังต่อไปนี้

1) ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2) ดร.รุ่งทิวา จันทร์วัฒนวงษ์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย

ราชภัฏอุดรธานี

3) ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

4) นายธีระวุฒิ พิทักษ์ชน ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิद्यฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

5) นายสุจินต์ ขาวแก้ว ผู้อำนวยการโรงเรียน วิद्यฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเป็นผู้นำการสนทนากลุ่มตามข้อคำถามที่ตั้งไว้ และจดบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตัวแทนครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ดำเนินการสนทนากลุ่มบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการสนทนาและบันทึกเสียง ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการสนทนากลุ่ม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มของรองผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปประเด็นเป็นความเรียง จากการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ทราบสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลสภาพรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีวิธีดำเนินการพัฒนารูปแบบฯ เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทฤษฎีรวมทั้งแนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีวิธีดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการนำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม การเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มาสร้างเป็นข้อสรุป เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

1.2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบฯ เป็นการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ขอบข่ายองค์ประกอบของการพัฒนามากำหนดทางเลือกและกำหนดรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งมีองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2) ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบทั้งสามด้านนี้จะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน และมีความสัมพันธ์สนับสนุนซึ่งกันและกัน มีกระบวนการในการสร้างและออกแบบให้มีคุณภาพตามหลักการ แนวคิด ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ศึกษาและวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อหาแนวคิด หลักการ วิธีการจัดการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

1.2.2 ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นพื้นฐานในการกำหนดวิธีการหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้

1.2.3 ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรม หลักการ ขั้นตอนและการส่งเสริมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ เพื่อสร้างกรอบการสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

1.2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปประเด็นเป็นความเรียง เพื่อใช้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

1.3.1 กลุ่มที่ 1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน

1.3.2 กลุ่มที่ 2 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1.3.3 กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนศิษย์เก่าและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยมีกระบวนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ศึกษาเอกสารคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ศึกษาแบบการจัดการเวลาเรียน และแนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เรื่องรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีส่วนประกอบดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ได้แก่ วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์และรายละเอียดส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามปลายเปิด สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรมีลักษณะอย่างไร
- 2) ใครควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาบ้าง
- 3) การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ ควรเข้ามาในลักษณะใดบ้าง
- 4) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วม ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 5) การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการอย่างไร ใครมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

1.4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมกับขั้นตอนที่ 1 ข้อที่ 4 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาโดยใช้ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC: Index of item Objective Congruence) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 249) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ทุกข้อมีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

1.4.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความชัดเจนของภาษาและครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจสอบแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ขั้นตอนที่ 1 ข้อ 4 ดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเป็นผู้สัมภาษณ์ตามข้อคำถามที่ตั้งไว้ และจัดบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับรองผู้อำนวยการ

สถานศึกษา ตัวแทนครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนัดหมาย วันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการสัมภาษณ์และบันทึกเสียง ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการสัมภาษณ์

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รองผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปประเด็นเป็นความเรียง จากการสัมภาษณ์ เพื่อให้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในขั้นตอนที่ 1 และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่ 2 ข้อ 1.4.4 มาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีวิธีการดำเนินการดังนี้

2.1 นำข้อมูลพื้นฐาน สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มาเป็นฐานในการพัฒนารูปแบบจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.2 ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ โดยสังเคราะห์จากหลักการ แนวคิดของ Keeves, 1988 แนวคิดของ Joyce & Weil, 1986 และแนวคิดของ Mescon, Albert & Khedourri, 1985 แนวคิดของ Kaplan, 1964 แนวคิดของ Willer, 1968 แนวคิดของ Good, 1973 แนวคิดของ Bardo Hartman, 1982 แนวคิดของ Stoner & Wankle, 1986 และแนวคิดของ Raj, 1996 แนวคิดของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2548 แนวคิดของ ชาญชัยณรงค์ ทรงศาตรี, 2552 แนวความคิดของ ฉลาด จันทรมบัติ, 2550 และแนวคิดของ ทิศนา ขมมณี, 2553 ส่วนการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยสังเคราะห์จากหลักการ แนวคิดของ Ervin, 1976; Cohen & Uphoff, 1977; Yadav, 1980; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557; พงศ์พันธ์, 2550; วัลภา, 2550; วรวิทย์, 2542 และ มณฑนา, 2540 อ้างถึงใน กิตติ, 2552 ; แก้วตา, 2524 อ้างถึงใน ดรธรณี, 2547; รัชกและจ่านง, 2541 อ้างถึงใน วัลภา, 2550; อุดม, 2545 อ้างถึงใน พงศ์พันธ์, 2550 รายละเอียดดังนี้

2.2.1 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

1) ผู้บริหารสถานศึกษา

- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ครู
- 4) ผู้ปกครอง
- 5) นักเรียน

2.2.2 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะ ดังนี้

- 1) เป็นคณะกรรมการ ประกอบด้วย
  - 1.1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ
  - 1.2) คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน
- 2) ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ
- 3) ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม
- 4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ

2.2.3 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย
- 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน
- 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

รายละเอียดกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู และ 4) ผู้ปกครอง ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามหลักสูตรกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและ ความต้องการ 2) การศึกษานโยบายการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป้าหมายให้มีความสอดคล้อง สอดรับเป้าหมายของหลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถด้าน 1) สมรรถนะการเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนต้น 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) และ 4) เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษา

2) มีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ร่วมกันพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าในการวิเคราะห์ที่มีเหตุมีผลในเชิงระบบ โดยวางแผน

1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ 3) การกำหนดกิจกรรม 4) การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน 5) การจัดทำคู่มือการจัดการกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ 6) การกำหนดปัจจัยในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู มีส่วนร่วมเมื่อต้องตัดสินใจดำเนินงานในเรื่องสำคัญหรือที่เป็นเรื่องส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร ทุกฝ่ายจะมีการตัดสินใจร่วมกันของคณะทำงาน โดยเฉพาะการตัดสินใจพิจารณาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) การระบุปัญหาและขอบเขต กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของภารกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 2) การสร้างทางเลือกในการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อผลประโยชน์ขององค์กรหรือของนักเรียน อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำขององค์กรด้วย

4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสนับสนุนด้านทรัพยากร แนวคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และกิจกรรมทางการศึกษาอื่น ๆ

5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยร่วมกัน 1) การประชุมชี้แจงคณะทำงาน 2) การมอบหมายหน้าที่การดำเนินงาน 3) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน 4) การปฏิบัติงานตามแผน 5) การนิเทศ ติดตามการดำเนินงาน และ 6) การสรุปผลการดำเนินงาน

6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันติดตามผลงานที่ปฏิบัติและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมคิด พัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น โดยร่วมกันรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดเพียงใด ซึ่งช่วยให้ครูผู้สอนรู้พื้นฐานของนักเรียน ช่วยให้ครูปรับปรุงเทคนิคการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนรู้ว่าตนเองเก่งหรืออ่อนเรื่องใด ความสามารถอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงข้อบกพร่องเรื่องใดช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดการศึกษาได้ ช่วยให้ผู้ปกครองทราบว่า นักเรียนในปกครองของตนมีความเจริญงอกงามอย่างไรเพื่อเตรียมสนับสนุนต่อไป

7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น หมายถึง กระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันยอมรับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งแสดงความชื่นชมยินดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ 1) การร่วมรับรู้ผลการดำเนินงาน 2) การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การร่วมเป็นเจ้าของผลงาน 4) การร่วมจัดสรรผลประโยชน์ 5) การร่วมชื่นชมผลงาน และ 6) การร่วมรับผิดชอบในผลงาน เป็นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน ซึ่งทุกฝ่ายต้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เกิดความภาคภูมิใจในกระบวนการมีส่วนร่วมและผลงานที่เกิดขึ้นและต้องส่งผลไปถึง นักเรียน สถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

2.2.4 ผลการศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผลการศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้มาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย

- 1) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรมีลักษณะอย่างไร
- 2) ใครควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาบ้าง
- 3) การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ ควรเข้ามาในลักษณะใดบ้าง

4) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วม ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

5) การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการอย่างไร

ใครมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

2.2.5 ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้และหลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รายละเอียดดังนี้

1) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1.1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร เข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา

1.2) ตั้งจุดประสงค์รายวิชาได้ชัดเจน

1.3) เลือกเนื้อหาได้เหมาะสม

1.4) เลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ที่ก่อให้เกิด

การเรียนรู้

1.5) เปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียนนักเรียนกับ

นักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ

1.6) เลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสม สามารถวิเคราะห์ผลได้

1.7) ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ โดยการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ ๆ ซึ่งเป็นการประเมินอย่างต่อเนื่องและเก็บร่องรอยหลักฐานการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันต่อไป

2) หลักการ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย

2.1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต

ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน

2.2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักสูตร 4 แห่งการศึกษา ได้แก่

2.2.1) ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษาและการเรียนรู้

2.2.2) ด้านจริยศึกษา คือ การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบหน้าที่และมีสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม

2.2.3) ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน

2.2.4) ด้านพลศึกษา คือการมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหารที่ถูกต้อง และการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย

- 2.3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองต่อความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนทุกคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2.4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 2.5) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้
- 2.6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม
- 2.7) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ
- 2.8) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลา ว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
- 2.9) จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)
- จากนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์แนวความคิดการจัดการเรียนรู้และหลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ในลำดับต่อไป
- 2.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปประเด็นเป็นความเรียง เพื่อใช้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา สามารถสรุปประเด็นการสัมภาษณ์รายละเอียดดังนี้
- 2.3.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรมีลักษณะอย่างไร
- สรุปผลการสัมภาษณ์ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเกิดจากองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนมีการกำหนดบทบาท และรูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์และเหมาะสม

2.3.2 ใครควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาบ้าง

สรุปผลการสัมภาษณ์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งควรพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละเรื่อง ซึ่งมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ถูกสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู นักเรียน หน่วยงานราชการและเอกชนในท้องถิ่นผู้ปกครอง พระภิกษุสงฆ์ ผู้รู้ทางศาสนา คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

2.3.3 การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ ควรเข้ามาในลักษณะใดบ้าง

สรุปผลการสัมภาษณ์ ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 1) ลักษณะคณะกรรมการมี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1.1) ลักษณะคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ และ 1.2) ลักษณะคณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน 2) ลักษณะบุคคลเป็นลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ 3) ลักษณะการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม และ 4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ

2.3.4 กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วม ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

สรุปผลการสัมภาษณ์ กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วยกระบวนการขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน 3) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

2.3.5 การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการอย่างไร ใครมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

สรุปผลการสัมภาษณ์ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนได้รับ ทั้งโรงเรียน ตัวแทนชุมชน โดยยึดแนวทางการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่โรงเรียนพิจารณาเลือกซึ่งจะต้องสอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของโรงเรียน

3. ยกวางรูปแบบและร่างคู่มือประกอบการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ในขั้นตอนการยกวางรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และร่างคู่มือประกอบการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. นำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ มาพิจารณาใช้เพื่อยกวางรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม คู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ และคู่มือฯ

3. ปรับปรุงร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยการลดทอนและจัดองค์ประกอบต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดทำร่างคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ และคู่มือฯ

3.1 ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

จากภาพที่ 9 ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พบว่า มีกระบวนการดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
- 1.2 ศึกษา หลักการ แนวคิด การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”
- 1.3 ศึกษาแนวทางการพัฒนา 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ)
- 1.4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (O-NET)

1.5 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีความพึงพอใจ

2. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.2 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

2.2.1 ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ครู
- 4) ผู้ปกครอง
- 5) นักเรียน

2.2.2 ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ลักษณะเป็นคณะกรรมการ
  - 1.1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ
  - 1.2) คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน
- 2) ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ
- 3) ลักษณะร่วมทำงาน เป็นกลุ่มหรือทีม
- 4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ

2.2.3 ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย
- 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน
- 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ PDCA พัฒนาคุณภาพของวิธีการดำเนินการ ดำเนินงานเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างตามขั้นตอน PDCA ขั้นตอนการนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมไปใช้ มีรายละเอียด ดังนี้

1) Plan (วางแผน) การกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานวิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุเป้าหมายในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

2) DO (ปฏิบัติ) การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของวิธีการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” วิธีการและขั้นตอน ที่ได้กำหนดไว้และจะต้องเก็บรวบรวมที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

3) Check (ตรวจสอบ) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่า มีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการวิธีการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4) Act (การปรับปรุง) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หลังจากได้ทำการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้าหรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการ ทำงานที่ต่างจากเดิม ช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพ

2.2.4 วิธีการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

2.2.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย

- 1) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของชุมชน ท้องถิ่นและนักเรียน
- 2) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดประสงค์ รายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตร
- 3) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการเลือกเนื้อหาสาระ/กิจกรรม ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ การเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน
- 4) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการสอน ที่ครอบคลุม ด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้านพลศึกษา
- 5) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและนักเรียนกับครูและ สิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้
- 6) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 7) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายเชื่อมโยง กับชีวิตจริง ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนเป็น แหล่งเรียนรู้
- 8) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา นักเรียนตามศักยภาพ

9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

10) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรรย์ญาณร่วมกันตลอดเวลาว่า กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

11) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ ใช้การประเมินผลการเรียนรู้ ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment)

12) การจัดการเรียนรู้ ต้องใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ต้องให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

3. ด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย

3.1 ผลสมรรถนะการเรียนรู้ 4H

3.2 ผลสัมฤทธิ์ ขบวนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.3 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET)

3.4 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวาน

สำหรับข้อควรปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการปฏิบัติตนสำหรับ ครูผู้สอนและนักเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อให้ผลลัพธ์จากการดำเนิน กิจกรรมการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งทั้งครูผู้สอนและนักเรียนมีข้อควรปฏิบัติในระหว่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และร่วมกิจกรรมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่

1. ครูผู้สอน

1.1 วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ความสนใจความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียน และเป็นรายบุคคล

1.2 ออกแบบกิจกรรม เพิ่มเวลารู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล หลักการ และแนวทางการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1.3 จัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้าง แรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

1.4 ร่วมเสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ และนำผลมาพัฒนาการจัดการกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

1.5 ประเมินและพัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

1.6 ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

1.7 รายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียน

2. นักเรียน

2.1 สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมตามตารางเรียนและวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้นและสนองตอบต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง

2.2 สำรวจความสนใจ ความต้องการและศักยภาพของตนเอง เพื่อวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

2.3 ค้นหาความถนัด ความต้องการของตนเอง

2.4 ฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง

2.5 ประเมินและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.6 ให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน

2.7 ร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

3.2 ร่างคู่มือประกอบการดำเนินการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จัดทำ จำนวน 1 เล่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา โดยให้ฝึกตามกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

3.2.2 จัดทำคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

3.2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนไชยวานวิทยา

3.2.2.2 คณะกรรมการรับผิดชอบบริหารโครงการตามนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3.2.2.3 โครงสร้างเวลาเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.2.4 ตารางเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.2.5 จำนวนกลุ่มกิจกรรม 4H และดำเนินการคัดเลือกกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 2 ชั้นตอน ดังนี้

- 1) การจัดทำกิจกรรม ประกอบด้วย 3 แนวทาง ดังนี้
- แนวทางที่ 1 โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจรายบุคคล/รายกลุ่ม
- แนวทางที่ 2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรายบุคคล / รายกลุ่มเสนอกิจกรรม ครูเป็นที่ปรึกษาพิจารณาดูแล ช่วยเหลือรายบุคคล/รายกลุ่ม
- แนวทางที่ 3 โรงเรียนที่จัดการศึกษาหลายระดับใช้แนวทางที่ 1 ร่วมกับแนวทางที่ 2 ที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน ชุมชนรายบุคคล/รายกลุ่ม
- เมื่อดำเนินการตามแนวทางการจัดทำกิจกรรมข้างต้นแล้ว มีกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวน 21 กิจกรรม ดังนี้
1. ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
    - 1.1 กิจกรรม A-Math
    - 1.2 กิจกรรมภาษาจีน
    - 1.3 กิจกรรมนักวิทยาศาสตร์น้อย
    - 1.4 กิจกรรมคณิตกับชีวิตประจำวัน
    - 1.5 กิจกรรมวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
    - 1.6 กิจกรรม I love sport
    - 1.7 กิจกรรม E-sport
    - 1.8 กิจกรรมคณิตคิดเร็ว
    - 1.9 กิจกรรม How to make fruit juice
  2. ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
    - 2.1 กิจกรรมพญาภาษิต
    - 2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์งานพับกระดาษ
    - 2.3 กิจกรรมเพลงในวรรณคดี
    - 2.4 กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาโรงเรียน
  3. ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
    - 3.1 กิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต
    - 3.2 กิจกรรมประดิษฐ์ดอกไม้จากขวดน้ำพลาสติก
    - 3.3 กิจกรรมอาหารในวรรณคดีไทย
    - 3.4 กิจกรรมการผลิตไวน์ผลไม้
  4. ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
    - 4.1 กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล

4.2 กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล

4.3 กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาว่ายน้ำ

4.4 กิจกรรมขยับกายสบายชีวี

2) การคัดเลือกกิจกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1) กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

โดยมีความสอดคล้องกับหมวดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (4H) และแนวทางการจัดทำกิจกรรม

2.2) สร้างเครื่องมือตามเกณฑ์การคัดเลือกกิจกรรม มีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1) มีความสอดคล้องกับหมวดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 4H (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2559)

2.2.2) มีความสอดคล้องกับกับแนวทางการจัดทำกิจกรรม 3 แนวทาง (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2559)

2.3) นำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ชุดเดียวกับขั้นตอนที่ 1 ข้อที่ 4 พิจารณาความเหมาะสมและสอดคล้องกับเกณฑ์การคัดเลือกกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าเป็นกิจกรรมที่ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

พิจารณาเลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543: 249)

2.4) พิจารณาคัดเลือกกิจกรรมตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้อง จำนวน 18 กิจกรรม และนำไปจัดทำคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา กิจกรรมการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำนวน 18 กิจกรรม ประกอบด้วย

1. ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

1.1 กิจกรรม A-Math

1.2 กิจกรรมภาษาจีน

1.3 กิจกรรมนักวิทยาศาสตร์น้อย

1.4 กิจกรรมคณิตกับชีวิตประจำวัน

1.5 กิจกรรมวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

- 1.6 กิจกรรม I love sport
  - 1.7 กิจกรรมคณิตคิดเร็ว
  - 1.8 กิจกรรม How to make fruit juice
  2. ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
    - 2.1 กิจกรรมพญาภาษาชีวิต
    - 2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์งานพับกระดาษ
    - 2.3 กิจกรรมเพลงในวรรณคดี
    - 2.4 กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาโรงเรียน
  3. ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
    - 3.1 กิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต
    - 3.2 กิจกรรมประดิษฐ์ดอกไม้จากขวดน้ำพลาสติก
    - 3.3 กิจกรรมอาหารในวรรณคดีไทย
  4. ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้
    - 4.1 กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล
    - 4.2 กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล
    - 4.3 กิจกรรมขยับกายสบายชีวิ
- 3.4.2.6 แผนการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดผู้เรียนร่วมกิจกรรม
  - 3.4.2.7 ปฏิทินการดำเนินงานกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - 3.4.2.8 รูปแบบวิธีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม ๑
  - 3.4.2.9 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียน

3.3 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบและร่างคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

3.3.1 วิธีดำเนินการ

- 1) สร้างแบบสอบถามประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 2) นำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ร่างคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ ที่สร้างขึ้น ไปให้

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและการจัดการศึกษา จำนวน 5 คน ชุดเดิมกับขั้นตอนที่ 1 ข้อที่ 4 พิจารณา
 เนื้อหาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าเนื้อหาไม่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

พิจารณาเลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่มีค่า IOC มากกว่า
 0.50 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543: 249) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเนื้อหา
 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

3) นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุง
 ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน
 เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

4) นำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัด
 การเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และร่างคู่มือการจัดการศึกษา
 แบบมีส่วนร่วม ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในข้อที่ 3) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน
 วิชาการและการจัดการศึกษา จำนวน 8 คน ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ก่อนนำไปใช้จริง

3.3.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินความเหมาะสมและ
 ความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบฯ และร่างคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัด
 การเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิด้าน
 การบริหารการศึกษา จำนวน 8 คน ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1) เป็นนักวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา สาขาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน

2) เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ
 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก
 จำนวน 2 คน

3) เป็นศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำเร็จ
 การศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน

4) เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายชื่อดังต่อไปนี้

- 1) รศ.ดร.สุมาลี ชัยเจริญ อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 2) รศ.ดร.วณิช นิรันทรานนท์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร สถาบันการศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี
- 3) รศ.ดร.วาโร เฟิงส์สวัสดิ์ อาจารย์สาขาการบริหารและการพัฒนา การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- 4) ดร.จรรยารัตน์ สงศรี รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ
- 5) ดร.เจริญ ราชโสภา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
- 6) ดร.สุรพร พงษ์สุวรรณ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 23
- 7) ว่าที่ รต.ดร.สุกิจ ศรีพรหม ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสกลนคร
- 8) ดร.สมใจ อุดมศรี ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโคกสีวิทยาสรรค์ จังหวัดสกลนคร

3.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบฯ และคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

3.3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบฯ และคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และคู่มือรูปแบบฯ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

มากที่สุด	5 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
มาก	4 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ปานกลาง	3 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
น้อย	2 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้
น้อยที่สุด	1 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เป็นส่วนที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ

3.3.5 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบประเมินความเหมาะสม ด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบและคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2) สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบฯ และคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยสร้างเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ

3) การหาคุณภาพเครื่องมือ ใช้การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนิยามตัวแปรที่วัดด้วยแบบสอบถามให้เป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ แล้วดูข้อความให้สอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ จากนั้นนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ชุดเดิมกับขั้นตอนที่ 1 ข้อที่ 4 ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (ลัวน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543: 249) ได้ค่าดัชนี

ความสอดคล้อง เฉลี่ย 1.00 ทุกข้อ แสดงว่า แบบสอบถามเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบฯ และคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์

4) ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

5) นำแบบประเมินด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะครู จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 แสดงว่า คู่มือประกอบการดำเนินการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีความเชื่อมั่นที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

6) นำแบบประเมินที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและวิเคราะห์หาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบประเมินเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ผู้ทรงคุณวุฒิตามรายชื่อข้อ 3.3.2 เพื่อประเมินร่างรูปแบบฯ และร่างคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)

3.3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การพิจารณาด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ของร่างรูปแบบฯ และร่างคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยนำความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ
มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง รูปแบบฯ / คู่มือฯ
มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด

2) การพิจารณา ด้านความเหมาะสม (Propriety) และด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ของรูปแบบฯ และร่างคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา แต่ละข้อต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.68$, S.D.= 0.60) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.57$, S.D.= 0.71) และผลการตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของคู่มือฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.64$, S.D.= 0.63) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66$, S.D.= 0.51)

3) ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงร่างรูปแบบฯ และคู่มือการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากการประเมิน

4) จัดพิมพ์รูปแบบฯ และร่างคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

5) ได้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

6) ผู้วิจัยนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และคู่มือรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไชยวานวิทยา ในลำดับต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มาทดลองใช้จริง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 และภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 มีวิธีดำเนินการเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบฯ ดังนี้

1. วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ด้วยกระบวนการ PDCA พัฒนาคุณภาพของวิธีการดำเนินการ ดำเนินงานเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน PDCA รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการตามขั้นตอน PDCA

ขั้นตอน	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
1. ขั้น การวางแผน (Planning)	<p>การกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงาน บรรลุเป้าหมายในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับ เป้าหมายวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้</p> <p>1.1 วางแผนในการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการ การศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการ เรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา</p> <p>1.2 กำหนดผู้มีส่วนร่วม ลักษณะการมีส่วนร่วม กระบวนการการมีส่วนร่วม และวิธีการมีส่วนร่วม ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้</p>	-ผู้วิจัย

ตารางที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการตามขั้นตอน PDCA (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
2. ขั้นตอนการ (Doing)	<p>การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของวิธีการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” วิธีการและขั้นตอน ที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมที่เกี่ยวข้องไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้</p> <p>2.1 จัดทำคำสั่งและมอบหมายงานตามคำสั่ง</p> <p>2.2 ประชุมทำความเข้าใจและชี้แจงรายละเอียดให้กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย</p> <p>2.3 ดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวนวิทยา</p>	<p>-ผู้วิจัย</p> <p>-คณะกรรมการ ตามคำสั่ง</p>
3. ขั้นตรวจสอบ (Check)	<p>เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่า มีการปฏิบัติงานตามแผน หรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้าง</p> <p>การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของการวิธีการจัดการเรียนรู้</p> <p>“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้วิจัยดำเนินการติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานตามที่กำหนด</p>	<p>-ผู้วิจัย</p> <p>-คณะ กรรมการตาม คำสั่ง</p>

ตารางที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการตามขั้นตอน PDCA (ต่อ)

ขั้นตอน	วิธีดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
4. ขั้นปรับปรุงแก้ไข (Action)	<p>เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น หลังจากได้ทำการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้าหรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการ ทำงานที่ต่างจากเดิมช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้</p> <p>4.1 สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา</p> <p>4.2 ปรับปรุง แก้ไขรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ให้มีความเหมาะสมมากขึ้น</p>	-ผู้วิจัย -คณะ กรรมการ ตามคำสั่ง

2. กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 โรงเรียนเป้าหมาย คือ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี

2.2. ผลจากการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 692 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

2.2.1 รองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน

2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 35 คน

2.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

2.2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคน จำนวน 320 คน

2.2.5 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลจากการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของ

โรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลจากการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2558 และปีการศึกษา 2559

3.3 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET)

4. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ มีส่วนประกอบสำคัญ ดังนี้

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง	การจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด
4 หมายถึง	การจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ มีความเหมาะสมมาก
3 หมายถึง	การจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ มีความเหมาะสมปานกลาง
2 หมายถึง	การจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ มีความเหมาะสมน้อย
1 หมายถึง	การจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

5. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

5.1 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

5.2 สร้างแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

5.3 นำแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและการจัดการศึกษา จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตัดเดิมในขั้นตอนที่ 1 ข้อที่ 4 ประเมินตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้
ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้อง
ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ ไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและสิ่งที่ต้องการประเมิน เครื่องมือ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) หรือ IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543: 249) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

5.4 ปรับปรุงเนื้อหาตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้แบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

5.5 นำแบบประเมินด้านความเหมาะสม (Propriety) ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะครู จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพ หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 แสดงว่าแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีความเชื่อมั่นที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

5.6 นำแบบประเมินที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและวิเคราะห์หาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

6. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผลที่เกิดจากการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาดังนี้

6.1 ผลจากการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

6.2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2558 และปีการศึกษา 2559

6.3 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558 และปีการศึกษา 2559

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา หลังเสร็จสิ้นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ปีการศึกษา 2559 มีวิธีดำเนินการเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ดังนี้

1. วิธีดำเนินการ

1.1 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1.2 นำแบบประเมินความพึงพอใจไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ผลความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จากแบบสอบถาม

1.4 สรุปผลความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2. กลุ่มเป้าหมาย

2.1 โรงเรียนเป้าหมาย คือ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี

2.2 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการ รวมจำนวนทั้งสิ้น 692 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

2.2.1 รองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน

2.2.2 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 35 คน

2.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

2.2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน

2.2.5 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จำนวน 1 ฉบับ

5. การสร้างเครื่องมือ

5.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และเกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 66–80) และวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

5.2 วิเคราะห์สิ่งที่จะศึกษา เลือกรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน

5.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ การตรวจคะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งมีเกณฑ์แปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 68-76) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ซึ่งกำหนดแปลผลคะแนนตามระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 68-76) ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
- 3.51–4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก
- 2.51–3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
- 1.51–2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย
- 1.00–1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

6. การหาคุณภาพเครื่องมือ

6.1 นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน

ไชยวานวิทยา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการและ การจัดการศึกษา จำนวน 5 คน ชุดเดิมในขั้นตอนที่ 1 ข้อที่ 4 ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความเหมาะสมและสอดคล้อง

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความเหมาะสมและสอดคล้อง

พิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและสิ่งที่ต้องการประเมิน เครื่องมือ โดยใช้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency) หรือ IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543: 249) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

6.1 นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวาน วิทยา ที่ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียน จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์คุณภาพหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 แสดงว่า แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา มีความเชื่อมั่น ที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้

6.2 นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวาน วิทยา ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขและวิเคราะห์หาคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มเป้าหมาย

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ไชยวานวิทยา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือ และใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ตรวจสอบความเหมาะสมและสอดคล้องของแบบสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์ กิจกรรมการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แบบสอบถามประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ และแบบสอบถามประเมินตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือฯ แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และแบบประเมินความพึงพอใจจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543: 248-249) ดังสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจ ด้วยสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951 อ้างใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543: 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อของแบบประเมิน

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

S_t^2 = คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการบรรยายข้อมูล

สถิติพื้นฐานในการบรรยายข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows) ประกอบด้วย

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.4 ความถี่ (f)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีผลการวิจัย ดังนี้

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

รายละเอียดของแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้มาจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จากกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา จำนวน 2 คน ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนานักเรียน และ ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน (ได้มาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน) ประกอบด้วย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนไชยวานวิทยา (อดีตผู้บริหารสถานศึกษา) กรรมการผู้แทนครู และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ (อดีตครูผู้สอน) มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยามีลักษณะอย่างไร

1.1 สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยามีลักษณะอย่างไร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า สภาพการจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งผลให้การจัดการกระบวนการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า สภาพของระบบหรือรูปแบบการบริหารของโรงเรียนไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ขาดการมีส่วนร่วมให้การขับเคลื่อนและพัฒนาโรงเรียนจากผู้ปกครองและชุมชน

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขาดการร่วมกันวางแผนในการทำงาน ส่งผลให้องค์กรขาดประสิทธิภาพ

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า สภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขาดการมีส่วนร่วมจากภาคีเครือข่าย ชุมชนไม่มีโอกาสได้ร่วมวางแผนการจัดการศึกษา การพัฒนาโรงเรียนจึงอยู่ในวงจำกัด

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ครูมีหน้าที่แค่รับคำสั่ง การบริหารงานเป็นแบบบนลงล่าง ครูมีภาระงานจำนวนมาก ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนมีส่วนร่วมน้อย ขาดการประสานงานบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนไม่เห็นความสำคัญ

ในการพัฒนาโรงเรียน การระดมทรัพยากรทางการศึกษามีน้อย

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า สภาพการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน องค์การศาสนา หน่วยงานราชการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษามีน้อยมาก

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ประชาชน ผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิ ในท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทำให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น

สรุปได้ว่า สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขาดการมีส่วนร่วมจากทั้งหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมในท้องถิ่น ในการร่วมกันคิด วางแผน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การจัดการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

1.2 สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีอะไรบ้าง

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ระเบียบ กฎเกณฑ์ มีความซับซ้อน และไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา นโยบายสั่งการมีจำนวนมาก ทำให้การวางแผนการจัดการศึกษา ขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนขาดการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษา ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษา

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ภาระงานที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนมาก ไม่มีเวลาเตรียมการสอน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ขาดอิสระในการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากระบบโรงเรียนเป็นระบบราชการครูต้องปฏิบัติตามนโยบาย และต้องเสียเวลาในการเดินทางไปอบรม ประชุม สัมมนาต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐ

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่โรงเรียนมีไม่เพียงพอ โดยเฉพาะเรื่องสื่อการเรียนการสอน จึงเป็นปัญหาในการจัดการเรียนรู้

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า การมีวิสัยทัศน์ของบุคคลมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้การกำหนดแผนพัฒนาโรงเรียนชุมชน เป็นไปอย่างล่าช้า

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ขาดการประสานงานจากหน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน โรงเรียน ชุมชนความร่วมมือในการจัดการศึกษามีน้อย จึงไม่ตอบสนองความต้องการ และศักยภาพของท้องถิ่น

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า การขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ทำให้การจัดการศึกษาขาดความคล่องตัว ต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประสบปัญหา 4 ประการ ที่สำคัญ ดังนี้

1. การขาดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย
2. ระเบียบกฎเกณฑ์ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา
3. ภาระหน้าที่งานพิเศษที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนมาก
4. นโยบายของภาครัฐที่หลากหลาย

1.3 จุดด้อยของสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาอย่างไร และมีผลกระทบกับใครบ้าง

1.3.1 ผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า จุดด้อยของสภาพการจัดการศึกษาส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพระบบการศึกษาของโรงเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลง ผู้ปกครองและชุมชนขาดความไว้วางใจต่อการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อ จำนวนนักเรียนลดลง

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า คุณภาพของสถานศึกษา และการจัดการศึกษา ไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ ความสามารถในการแข่งขันกับโรงเรียนอื่นลดลง ความสนใจของนักเรียนลดลง นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ลดลง มาตรฐานและคุณภาพในการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้น่ากว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า การจัดการศึกษาที่ขาดประสิทธิผลย่อมส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเอาใจใส่ต่อการเรียน ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า องค์กรขาดความน่าเชื่อถือ ครูไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของหน่วยงาน ทุ่มเทกำลังความสารถในการพัฒนาการจัดการศึกษา ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีความผูกพันในการเป็นองค์กรร่วมกัน

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า นักเรียนขาดโอกาสในการพัฒนาด้านต่าง ๆ และการต่อยอดความรู้ ความสามารถของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนไม่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการศึกษาหาความรู้ และพัฒนาตนเองสู่ความก้าวหน้าในอนาคต

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า คุณภาพของโรงเรียนจะลดลงเรื่อยๆ ความไว้วางใจจากผู้ปกครองน้อยลง ชุมชนไม่เห็นความสำคัญต่อกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียน รู้สึกว่าโรงเรียนไม่มีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในสังคม

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า อาจเกิดความขัดแย้งขึ้นมาได้ ระหว่างผู้บริหารกับครู หรือผู้บริหารกับชุมชน ผู้ปกครอง จนอาจนำไปสู่การเรียกร้องข้อเสนอด่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใหม่ด้านใดด้านหนึ่ง

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองจะขาดความไว้วางใจ และนำบุตรหลานของตนย้ายไปศึกษาต่อโรงเรียนอื่นที่มีความพร้อมและมีคุณภาพการศึกษามากกว่า โรงเรียนที่เป็นอยู่ จนนำไปสู่การปิดตัวลงของโรงเรียนในที่สุด

สรุปได้ว่า จุดด้อยของสภาพการจัดการศึกษาส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพระบบ การศึกษาของโรงเรียน องค์กรขาดความน่าเชื่อถือการจัดการศึกษาไม่บรรลุจุดมุ่งหมายการดำเนินงาน ขาดประสิทธิภาพ อาจเกิดความขัดแย้งขึ้นมาได้ ระหว่างผู้บริหารกับครู หรือผู้บริหารกับชุมชน ผู้ปกครอง จนอาจนำไปสู่การเรียกร้องข้อเสนอด่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใหม่ในด้านใดด้านหนึ่งได้

1.3.2 ใครบ้างที่ได้รับผลกระทบ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ เช่น ตำรวจ หน่วยงานด้านสาธารณสุข

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู เจ้าหน้าที่ นักเรียนภายนอกโรงเรียน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ตำรวจ หมอ สาธารณสุข ตำบลอำเภอ หรือจังหวัด

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง สมาคมต่างๆ ในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระภิกษุสงฆ์ ผู้รู้ทางศาสนา ประชาชนชุมชน หน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ สาธารณสุข เป็นต้น

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล อบต. อบจ. เป็นต้น ตลอดทั้งหน่วยงานเอกชน บริษัทห้างร้านต่าง ๆ ในท้องถิ่น กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารครู นักเรียน ผู้ปกครอง สมาคมต่าง ๆ

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาครัฐ และเอกชนในท้องถิ่น

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารครู นักเรียน ผู้ปกครอง สมาคมต่าง ๆ ผู้นำชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ เช่น อบต. อบจ.

สรุปได้ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาในโรงเรียนซึ่งควรพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละเรื่อง จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณวุฒิที่สนทนากลุ่ม ได้แก่ รองผู้อำนวยการ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

1.4 แนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ควรทำอย่างไร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ควรยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร พัฒนาครูให้มีความพร้อมในการสอน และควรจัดอาคารสถานที่ให้เหมาะสมต่อการเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ควรได้รับความร่วมมือจาก ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารงานทุกฝ่าย ดูแลร่วมกันโดยตรง ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องร่วมกันจึงจะเกิดผลที่สมบูรณ์

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ต้องพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยพัฒนาครูให้มีรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล ที่มุ่งเน้นการพัฒนา นักเรียน ครูต้องสร้างสื่อ หรือนวัตกรรม การเรียนรู้ใหม่ ๆ

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ควรพัฒนาให้ครูและนักเรียนมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้และพร้อมในการเรียน การจัดการเรียนรู้ของครูต้องฝึกให้นักเรียนได้คิด และสามารถนำความคิดนั้นไปใช้ได้

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ครูต้องเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนเอาใจใส่ เข้าใจเนื้อหาได้อย่างชัดเจน

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ควรยกระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้บริหารต้องวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโรงเรียนให้ชัดเจนว่ามีจุดอ่อนที่ต้องแก้ไขอย่างไร มีจุดแข็ง ควรส่งเสริมอย่างไร

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ควรให้ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ ที่หลากหลาย มีความเข้าใจการวัดการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนา นักเรียน ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่อง และวางแผนอย่างเป็นระบบ

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า คณะผู้บริหาร ครู บุคลากร หน่วยงาน การศึกษาที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการศึกษา การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับชุมชน ศาสนาสถาบัน หน่วยงานต่าง ๆ เช่น โรงพยาบาล เพื่อให้โรงเรียนและสถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ร่วมมือกัน เพื่อความมีประสิทธิภาพทางการศึกษามากขึ้น

สรุปได้ว่า แนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ต้องมี ความร่วมมือกันทุกภาคส่วน เช่น ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู ฝายงานต่าง ๆ ในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ล้วนมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหา ร่วมกันเพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย การพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ วัดผล ประเมินผล การพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ และการพัฒนาอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ไชยวานวิทยา

การศึกษาในขั้นนี้ เป็นการนำข้อมูลพื้นฐานจากสภาพการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ที่ได้จากการสนทนากลุ่มในขั้นตอนที่ 1 นำมาสังเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบฯ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการใน 2 ส่วน ดังนี้ 1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ประกอบด้วย หัวหน้างานวิชาการ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนานักเรียนและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และกลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการผู้แทนศิษย์เก่าและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีผลการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและ การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

1.1 ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

1.1.1 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ครู
- 4) ผู้ปกครอง
- 5) นักเรียน

1.1.2 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม
ในลักษณะ ดังนี้

- 1) เป็นคณะกรรมการ ประกอบด้วย
  - 1.1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ
  - 1.2) คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน
- 2) ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ
- 3) ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม

4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ

1.1.3 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการให้บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประกอบด้วย

- 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย
- 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน
- 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน
- 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล
- 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

1.1.4 สรุปผลการศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ได้มาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรมีลักษณะอย่างไร
2. ใครควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาบ้าง
3. การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบ ควรเข้ามาในลักษณะใดบ้าง
4. ขั้นตอนการเข้ามามีส่วนร่วม ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง
5. การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการอย่างไร

1.2 ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สรุปได้ดังนี้

- 1) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของชุมชน ท้องถิ่นและนักเรียน
- 2) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดประสงค์ รายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตร

- 3) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการเลือกเนื้อหาสาระ/กิจกรรม ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน
- 4) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่ครอบคลุมด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้านพลศึกษา
- 5) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองต่อความสนใจ ความถนัดและความต้องการของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและนักเรียนกับครูและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้
- 6) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้อย่างมีความสุข
- 7) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้
- 8) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ
- 9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม
- 10) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาว่า กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี
- 11) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ ใช้การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment)
- 12) การจัดการเรียนรู้ ต้องใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ต้องให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

2. ผลการศึกษาการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จากการสัมภาษณ์

2.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.1.1 การพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรมีลักษณะอย่างไร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า จะต้องเป็นการจัดการศึกษาแบบร่วมมือจากทุกภาคส่วนโดยผู้ว่าการโรงเรียนจะต้องออกแบบว่าจะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีประสิทธิภาพ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ต้องเป็นรูปแบบที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามา มีบทบาทอย่างแท้จริง และสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน และชุมชน โดยนักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้ามาช่วยคิดช่วยวางแผนส่งผลให้เกิดพลวัตของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า จะต้องเกิดความร่วมมือทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ โดยผู้ว่าการต้องยอมรับฟังความคิดเห็นการกระจายอำนาจในการบริหาร และกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมอย่างไร ใครบ้างควรเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทต่อการมีส่วนร่วมอย่างไร

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการจัดการศึกษานับว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยควรกำหนดทิศทางและเป้าหมายต่อการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน และยึดนักเรียนเป็นสำคัญ

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนต้องออกแบบแนวทางการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับนักเรียนอย่างหลากหลายและรอบด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ผู้ว่าการต้องมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้ชัดเจน โดยทุกคนสามารถเสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเกิดจากองค์กรต่างๆ ได้แก่ ครอบครัวยุวมชน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยโรงเรียนมีการกำหนดบทบาท และรูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์และเหมาะสม

2.1.2 ใครควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาบ้าง

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนควรเข้ามามีส่วนร่วม อาจจะต้องแยกเป็นรายกรณีไป ที่สำคัญได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระสงฆ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือที่เรียกว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายควรเข้ามามีส่วนร่วมเช่นผู้บริหารครู นักเรียนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ เช่น ตำรวจ หน่วยงานด้านสาธารณสุข

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน เช่น ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู เจ้าหน้าที่ นักเรียนภายนอกโรงเรียน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ตำรวจ หมอ สาธารณสุข ตำบลอำเภอ หรือจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล อบต. อบจ. เป็นต้น ตลอดทั้งหน่วยงานเอกชน บริษัทห้างร้านต่าง ๆ ในท้องถิ่น

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง สมาคมต่าง ๆ ในโรงเรียน ผู้รู้ทางศาสนา ปราชญ์ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระภิกษุสงฆ์ หน่วยงานราชการอื่น ๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ สาธารณสุข เป็นต้น

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ควรเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งก็ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละงาน

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด เช่น ผู้บริหารครู นักเรียน ผู้ปกครอง สมาคมต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ทุกคนในสังคมควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน และการสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน เพื่อจะทำให้การพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนประสบความสำเร็จ

สรุปได้ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งควรพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละเรื่อง ซึ่งมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ถูกรับสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู นักเรียน หน่วยงานราชการและเอกชนในท้องถิ่นผู้ปกครอง พระภิกษุสงฆ์ ผู้รู้ทางศาสนา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.3 การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบฯ ควรเข้ามาในลักษณะใดบ้าง

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ลักษณะการเข้ามาร่วมเป็นส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สามารถทำได้หลายรูปแบบ ตามความเหมาะสม เช่น การเข้ามามีส่วนร่วม เป็นคณะกรรมการในการจัดการศึกษา การเข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการ การเข้ามาร่วมเสนอแนะเมื่อโรงเรียนร้องขอ

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำได้หลายลักษณะ เช่น เข้ามาร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา การร่วมเป็นทีมงานในการทำงาน การร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารงาน การให้ข้อเสนอแนะ

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง ซึ่งสามารถทำได้หลายลักษณะ เช่น การเข้ามาให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน การร่วมเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา การร่วมทำงานเป็นทีม

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำได้หลายลักษณะ เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการ การเข้ามาร่วมเป็นทีมงานในการดำเนินงาน การให้ข้อเสนอแนะ

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสามารถทำได้หลายลักษณะ เช่น ในลักษณะคณะกรรมการ และลักษณะผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะเรื่อง

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาผู้มีส่วนร่วม สามารถเข้ามาร่วมในหลายลักษณะ ได้แก่ ในลักษณะคณะกรรมการบริหารงานหรือคณะกรรมการที่ปรึกษา ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม และลักษณะการให้ข้อเสนอแนะ เช่น การประชุมรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมมีหลายลักษณะ เพื่อร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า ลักษณะการเข้ามาจัดการศึกษาควรจะมาในหลากหลายลักษณะ ทั้งการมีส่วนทางตรงและทางอ้อม และการเป็นคณะกรรมการด้านต่าง ๆ เพื่อให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า ลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ลักษณะคณะกรรมการมี 2 ลักษณะ ประกอบด้วย
  - 1.1 ลักษณะคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ
  - 1.2 ลักษณะคณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน
2. ลักษณะบุคคลเป็นลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ

3. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม

4. ลักษณะการร่วมเสนอแนะ

2.1.4 กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วม ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า กระบวนการในการเข้ามามีส่วนร่วมต้องเริ่มตั้งแต่ ร่วมตั้งเป้าหมายเพื่อให้ไปในทิศทางเดียวกันและมีความตั้งใจร่วมกัน เมื่อได้เป้าหมายแล้ว ก็ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ให้การสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ และร่วมกันประเมินผลการดำเนินงาน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมต้องเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย เมื่อได้เป้าหมายร่วมกันจึงวางแผนการดำเนินงาน การสนับสนุน และการประเมินร่วมกันและ เมื่อเกิดผลอย่างไรแล้วก็ต้องรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน เป้าหมายที่เกิดจากหลายฝ่ายรวมกันกำหนดจะสะท้อนความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจริงๆ หลังจากนั้นจึงร่วมกันวางแผน และออกแบบการดำเนินงานการสนับสนุนในเรื่องที่จะช่วยให้งานประสบผลสำเร็จในบางเรื่องต้องให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย เพราะอาจมีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ มากกว่า และที่สำคัญต้องร่วมกันประเมินผลด้วย

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล และร่วมกำกับติดตามการทำงาน ที่สำคัญเมื่อผลออกมาอย่างไร ต้องร่วมกันรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น หากมีข้อบกพร่องต้องร่วมกันแก้ไขด้วย

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า กระบวนการในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรเริ่มตั้งแต่กำหนดเป้าหมาย เมื่อได้เป้าหมายที่ชัดเจนก็ทำการวางแผนการดำเนินงาน ประเด็นที่สำคัญจะต้องให้ผู้มีส่วนร่วมได้ร่วมตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ เป็นการแสดงถึงการยอมรับ และการกระจายอำนาจการบริหาร จึงจะส่งผลให้ผู้มีส่วนร่วมให้การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเต็มที่และเกิดความรู้สึกที่จะร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารเริ่มตั้งแต่กำหนดเป้าหมายร่วมกัน วางแผนการดำเนินงาน สนับสนุน หรือร่วมดำเนินการ ประเมินผลและร่วมรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลจะต้องมีและเกิดขึ้นมาโดยตลอด ทั้งนี้เริ่มตั้งแต่กระบวนการวางแผนโครงการ การบริหารจัดการดำเนินงานตามแผน การเสียสละกำลังแรงงานของบุคคล ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ กำลังเงินหรือทรัพยากรที่มีอยู่

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า กระบวนการซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงการนำความคิดเห็น

ไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายตัดสินใจ และต้องเป็นการสื่อสารสองทาง คือทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

สรุปได้ว่า กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย กระบวนการเข้ามามีส่วนร่วม 7 กระบวนการ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย
2. มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. มีส่วนร่วมในการสนับสนุน
5. มีส่วนร่วมในการดำเนินการ
6. มีส่วนร่วมในการประเมินผล
7. มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

2.1.5 การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการอย่างไร ใครมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ผู้เกี่ยวข้องควรศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเอกสารกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัด ภาพความสำเร็จ ของการบริหารจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน อย่างชัดเจน และมีความเข้าใจตรงกัน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ผู้รับผิดชอบควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งวิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรระดับชั้นเรียน ความพร้อมของครูผู้สอน สื่อแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ และห้องปฏิบัติการ

ครูคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า ครูควรออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ กิจกรรมในเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

ครูคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อจะได้นำผลไปใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ครูคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรดำเนินการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ก่อนประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 1 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรเป็นผู้ประสานงานกับทุกฝ่ายเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่แนวปฏิบัติส่วนกลางกำหนด

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 2 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรศึกษารายละเอียดให้ชัดเจนก่อนประชุมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น การกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ การจัดทำคู่มือ หรือการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เป็นต้น

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 3 มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนควรดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ส่วนตัวแทนชุมชนจะคอยส่งเสริม สนับสนุนด้านอื่นๆ เช่น การสนับสนุนด้าน การระดมทรัพยากรต่างๆ สื่อการเรียนการสอน วิทยากรท้องถิ่น เป็นต้น

สรุปได้ว่า การดำเนินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนได้รับ ทั้งโรงเรียน ตัวแทนชุมชน โดยยึดแนวทางการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่โรงเรียนพิจารณาเลือกซึ่งจะต้องสอดคล้องกับบริบทและ ศักยภาพของโรงเรียน

2.2 ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากการสัมภาษณ์

2.2.1 กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะอย่างไร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 เป็นกิจกรรมทางเลือกที่สามารถตอบสนองความสนใจ ความถนัดของนักเรียนอย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสร้างองค์ความรู้ให้กับนักเรียนผ่านกระบวนการ หรือกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เลือกเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง

ครูคนที่ 1 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างเสรีและมีอิสระ โดยไม่ยึดติดกับตำราเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือทำ เพื่อให้เกิดประสบการณ์และเรียนรู้ อย่างมีความสุข

ครูคนที่ 2 เป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มีประสบการณ์ แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ก่อให้เกิดทักษะและกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ครูคนที่ 3 เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นปลูกฝังทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้นักเรียนรู้จักวางแผน แก้ไขปัญหาชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความสนใจ หรือความสามารถ มีทักษะการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเหมาะสม เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 เพื่อการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เห็นคุณค่าต่อการพัฒนาตนเองเข้าใจผู้อื่น และมีทักษะการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 3 นักเรียนได้เปิดโลกทัศน์แห่งการเรียนรู้ สามารถต่อยอดผลงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้น มีการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากประสบการณ์ และการลงมือปฏิบัติอย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นการเปิดโลกทัศน์ทางการศึกษาผ่านรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจนเกิดเป็นองค์ความรู้ และประสบการณ์ที่สำคัญในการเสริมสร้างทักษะชีวิตของนักเรียน

2.2.2 การจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ยึดหลักการสำคัญอย่างไร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 เพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่พึงงาม และความมีน้ำใจต่อกัน

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 ครอบคลุมหลักสูตร 4 การศึกษา ได้แก่ พุทธศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา และหัตถศึกษา

ครูคนที่ 1 ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนทุกคน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

ครูคนที่ 2 เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข

ครูคนที่ 3 มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปรายผล สรุปความรู้ นำเสนอจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่น เพื่อแสวงหาความรู้การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 เกิดการเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 3 ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาว่ากำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

สรุปได้ว่า จัดกิจกรรมควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง ใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลายให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ

2.2.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นอย่างไร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 การศึกษาโครงสร้างกิจกรรม วิเคราะห์สภาพ
บริบทสถานศึกษา กำหนดแนวทางกิจกรรม การวัดและประเมินผล

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 การวางโครงสร้างการวิเคราะห์สถานศึกษา
การประชุมภาคีเครือข่าย การจัดทำแผนงาน การดำเนินการ และการสรุปผลงาน

ครูคนที่ 1 การรับฟังความคิดเห็นจากทุกส่วนการวางแผนร่วมกันการวิเคราะห์
สถานศึกษา การวางแผนงาน การจัดทำแผนงาน การดำเนินการ และการสรุปผล

ครูคนที่ 2 การศึกษานโยบาย การรับฟังความคิดเห็น การวางโครงสร้างการจัดทำ
แผนปฏิบัติงาน การนิเทศติดตาม และการรายงานผล

ครูคนที่ 3 การศึกษาโครงสร้างกิจกรรมวิเคราะห์สภาพสถานศึกษาการวางแผน
ร่วมกันการจัดทำแผนงาน การขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา การนิเทศติดตาม
และการรายงานผล

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 จะต้องเป็นขั้นตอนที่มีความชัดเจน เหมาะสม
และสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ และการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 จะต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน
และต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 3 ขั้นตอนในการดำเนินการนั้นจะต้องสอดคล้องกับ
ทิศทางหรือแผนงานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับนักเรียน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการออกแบบกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มี 6 ขั้นตอน
ดังนี้

1. การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน
2. การวิเคราะห์สภาพความพร้อมของสถานศึกษา
3. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม
4. การนิเทศ กำกับ ติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติกิจกรรม
5. การจัดทำเสนอผลงานของนักเรียน และประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน
6. สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

2.2.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างไร

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีบทบาทในการอำนวยความสะดวก จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของครู และส่งเสริมกิจกรรมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

รองผู้อำนวยการโรงเรียนคนที่ 2 ผู้อำนวยการควรส่งเสริมในการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย คอยอำนวยความสะดวก นิเทศและติดตามการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และคอยแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

ครูคนที่ 1 ผู้อำนวยการต้องกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม ประชุมชี้แจงครูให้เข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ

ครูคนที่ 2 ผู้อำนวยการต้องสนับสนุนการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ให้ครอบคลุมหลักองค์ 4 การศึกษาได้แก่ พุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษาและหัตถศึกษา และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจโดยคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล

ครูคนที่ 3 ผู้อำนวยการต้องวางเป้าหมายการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้ชัดเจน มีการรับฟังความคิดเห็นจากครูผู้สอน มีการบริหารอย่างเป็นระบบ และจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 1 ผู้อำนวยการต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยเฉพาะกิจกรรมที่ต้องอาศัยปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความรู้ความชำนาญมาช่วยเป็นวิทยากรเพื่อให้การจัดกิจกรรมประสบความสำเร็จมากขึ้น

กรรมการสถานศึกษา คนที่ 2 ผู้อำนวยการต้องประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

กรรมการสถานศึกษาคนที่ 3 ผู้อำนวยการต้องส่งเสริมกิจกรรมทุกด้านที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็ก และตั้งภาคีเครือข่ายมาร่วมส่งเสริมและให้ความรู้ด้วย

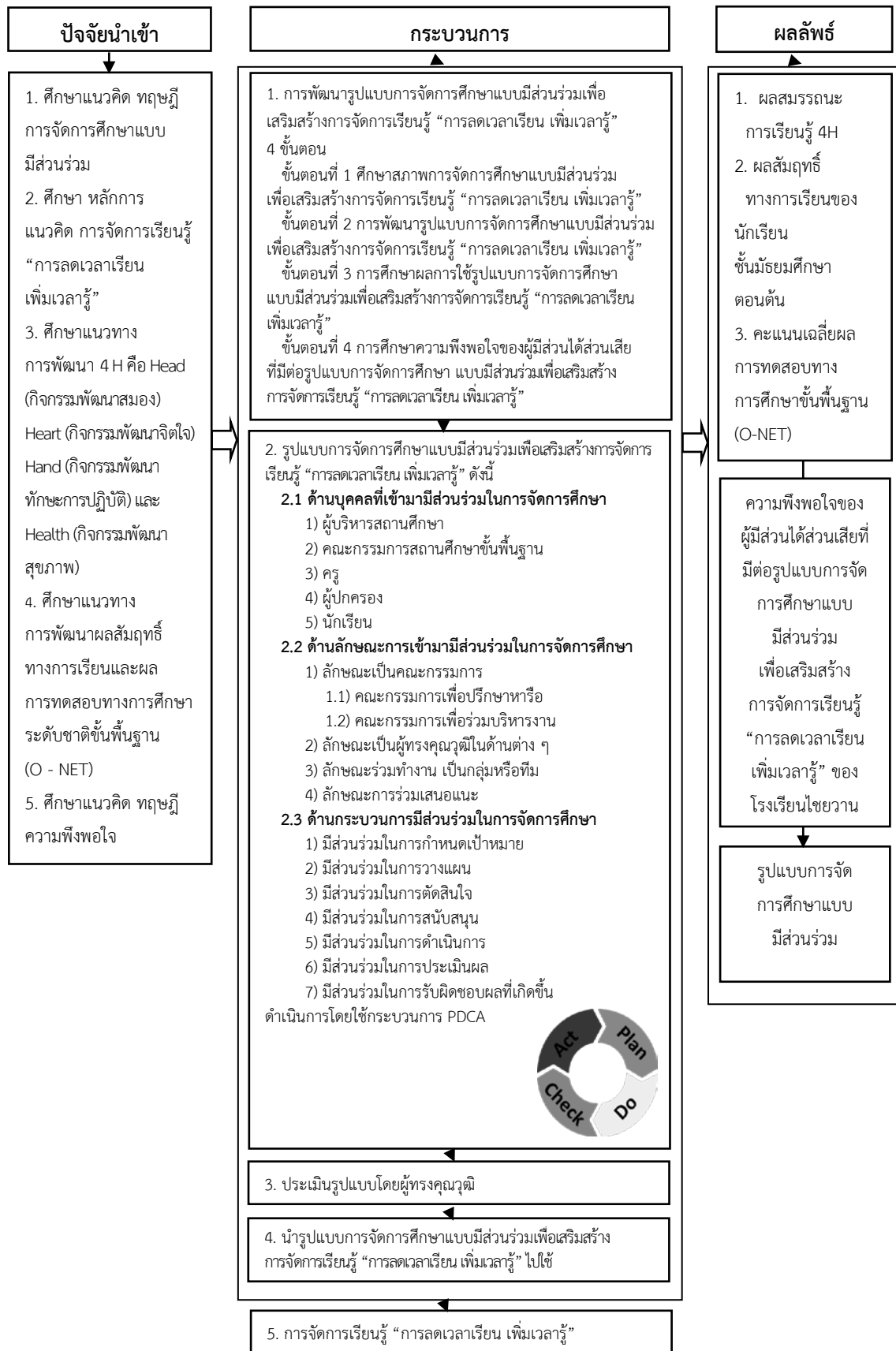
สรุปได้ว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ควรมีบทบาทในการวางเป้าหมายการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การรับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อย่างเหมาะสม

2.3 ยกร่างและตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.3.1 การจัดทำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การจัดทำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้วิจัยได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) อันเป็นที่มาขององค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลด

เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อหาความสอดคล้องของข้อมูลและทำการร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แล้วจึงสรุปผลเป็นร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวานวิทยา

จากภาพที่ 10 สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

1.2 ศึกษา หลักการ แนวคิด การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”

1.3 ศึกษาแนวทางการพัฒนา 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ)

1.4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

1.5 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีความพึงพอใจ

2. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย

2.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.2 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

2.2.1 ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

2.2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1) เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ระดับโรงเรียน สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการดำเนินการจัดกิจกรรม

2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3) ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่างๆ และความร่วมมือจากชุมชน

4) นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

5) จัดประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action

Review: AAR) และนำผลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

2.2.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1) มีส่วนร่วมในการประชุม วางแผนดำเนินกิจกรรม เสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2) มีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร สื่อการเรียนการสอน ให้แก่โรงเรียน

3) มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม กับ โรงเรียนในด้านการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4) มีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้อื่น

5) มีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแผนของสถานศึกษาที่วางไว้

6) มีส่วนร่วมในการวางแผนแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกโรงเรียน

2.2.1.3 ครู มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1) วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและรายบุคคล

2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดในรายวิชาที่รับผิดชอบและออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

3) จัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียน จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

4) ประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนรู้

5) ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรม

2.2.1.4 ผู้ปกครองนักเรียน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 3) ประเมินความก้าวหน้าและให้ข้อมูลย้อนกลับในการดำเนินกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 4) ร่วมชื่นชมผลงานของนักเรียนและสถานศึกษา

2.2.1.5 นักเรียน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) สำรวจความสนใจ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองเพื่อวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
- 2) เข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้น และสนองตอบต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง
- 3) สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนและร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ

2.2.2 ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

2.2.2.1 ลักษณะคณะกรรมการมี 2 ลักษณะ ได้แก่

- 1) ลักษณะคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ มีบทบาท หน้าที่ ให้คำปรึกษา ในการดำเนินการจัดการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ปรึกษาหารือเพื่อช่วย ตัดสินใจ คณะกรรมการที่ปรึกษาหารือเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำงานและ ร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จ
- 2) ลักษณะคณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน เป็นการเข้ามามีส่วนร่วม ดำเนินการจัดการศึกษา กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งการดำเนินการ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตั้งแต่การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน การวิเคราะห์ความพร้อมของ สถานศึกษา การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้า ในการปฏิบัติกิจกรรม การจัดทำเสนอผลงานของนักเรียน ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปรายงานผล การดำเนินงาน

2.2.2.2 ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมเฉพาะบุคคล ตามสมรรถนะเฉพาะทาง ทั้งด้านการบริหาร ด้านวิชาการ หรือด้านวิชาชีพ ในการจัดการศึกษา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.2.2.3 ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมคิด ร่วมทำโดยใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมหรือกลุ่มคุณภาพ

2.2.2.4 ลักษณะการร่วมเสนอแนะ เป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมโดยวิธีการจัด ประชุมรับฟังข้อเสนอแนะ การเสนอแนะในดำเนินการของการกระบวนการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลา เรียน เพิ่มเวลารู้” ตลอดจนการเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการจัดการศึกษา กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นในการประชุม ของผู้ปกครอง นักเรียน แสดงความคิดเห็นผ่านการตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเพื่อนำข้อมูลไป ประกอบการพิจารณากำหนด เป้าหมายการพัฒนา การเสนอแนะจากการมาให้คำปรึกษาหารือพูดคุย กับผู้บริหาร คณะครู

2.2.3 ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) การมีส่วนร่วมใน การรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย

2.2.3.1 มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย เป็นกระบวนการที่บุคคลที่เข้ามา มีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู และ 4) ผู้ปกครอง ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพนักเรียน ตามหลักสูตรกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” คือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและ ความต้องการ 2) การศึกษานโยบายการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดเป้าหมายให้มีความสอดคล้อง สอดรับเป้าหมายของ หลักสูตรของสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถ ด้าน 1) สมรรถนะ การเรียนรู้ 4H 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และ 4) เพื่อให้เกิด ความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา

2.2.3.2 มีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นกระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ร่วมกันพิจารณาตัดสินใจล่วงหน้าในการวิเคราะห์ที่มีเหตุมีผลในเชิงระบบ โดยวางแผน

1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ 3) การกำหนดกิจกรรม 4) การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน 5) การจัดทำคู่มือการจัดการกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ 6) การกำหนดปัจจัยในการดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ตอบสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2.2.3.3 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นกระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู มีส่วนร่วมเมื่อต้องตัดสินใจดำเนินงานในเรื่องสำคัญหรือที่เป็นเรื่องส่วนได้เสียขององค์กร ทุกฝ่ายจะมีการตัดสินใจร่วมกันของคณะทำงาน โดยเฉพาะการตัดสินใจพิจารณาในเรื่องที่สำคัญ ดังนี้ 1) การระบุปัญหาและขอบเขต กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 2) การสร้างทางเลือกในการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เพื่อผลประโยชน์ขององค์กรหรือของนักเรียน อย่างไรก็ตามการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำขององค์กรด้วย

2.2.3.4 มีส่วนร่วมในการสนับสนุน เป็นกระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน ผู้สอน สามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสนับสนุนด้านทรัพยากร แนวคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และกิจกรรมทางการศึกษาอื่นๆ

2.2.3.5 มีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นกระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 3) ครู ดำเนินการตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ตามขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยร่วมกัน 1) การประชุมชี้แจงคณะทำงาน 2) การมอบหมายหน้าที่การดำเนินงาน 3) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน 4) การปฏิบัติงานตามแผน 5) การนิเทศ ติดตามการดำเนินงาน และ 6) การสรุปผลการดำเนินงาน

2.2.3.6 มีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นกระบวนการที่บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันติดตามผลงานที่ปฏิบัติและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมคิด พัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น โดยร่วมกันรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องผลการดำเนินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่า ได้ผลตามที่กำหนดเพียงใด ซึ่งช่วยให้ครูผู้สอนรู้พื้นฐานของนักเรียน ช่วยให้ครูปรับปรุงเทคนิคการสอน

ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนรู้ว่าตนเองเก่งหรืออ่อนเรื่องใด ความสามารถอยู่ในระดับใด ควรปรับปรุงข้อบกพร่องเรื่องใดช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการจัดการศึกษาได้ ช่วยให้ผู้ปกครองทราบว่า นักเรียนในปกครองของตนมีความเจริญงอกงามอย่างไรเพื่อเตรียมสนับสนุนต่อไป

2.2.3.7 มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น เป็นกระบวนการที่บุคคลที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ครู 4) ผู้ปกครอง และ 5) นักเรียน ร่วมกันยอมรับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมในผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวมทั้งแสดงความชื่นชมยินดี รวมทั้งมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ คือ 1) การร่วมรับรู้ผลการดำเนินงาน 2) การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การร่วมเป็นเจ้าของผลงาน 4) การร่วมจัดสรรผลประโยชน์ 5) การร่วมชื่นชมผลงาน และ 6) การร่วมรับผิดชอบในผลงาน เป็นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่ยั่งยืน ซึ่งทุกฝ่ายต้องได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เกิดความภาคภูมิใจในกระบวนการมีส่วนร่วมและผลงานที่เกิดขึ้นและต้องส่งผลไปถึง นักเรียน สถานศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชน

2.2.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย

- 1) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของชุมชน ท้องถิ่นและนักเรียน
- 2) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดประสงค์รายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตร
- 3) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการเลือกเนื้อหาสาระ/กิจกรรม ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ การเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน
- 4) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการสอน ที่ครอบคลุม ด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้านพลศึกษา
- 5) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและนักเรียนกับครูและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้
- 6) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ด้วยความสุข
- 7) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้

8) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา นักเรียนตามศักยภาพ

9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้ นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหา ความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม

10) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจารณ์ญานร่วมกันตลอดเวลาว่า กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

11) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ ใช้การประเมินผลการเรียนรู้ ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment)

12) การจัดการเรียนรู้ ต้องใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ต้องให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

3. ด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย

3.1 ผลสมรรถนะการเรียนรู้ 4H

3.2 ผลสัมฤทธิ์ ขบวนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.3 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)

3.4 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวาน

2.4 การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ปรากฏผล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (n=8)

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม	4.63	0.52	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด
2. ด้านรูปแบบการมีส่วนร่วม	4.25	0.89	มาก	4.50	0.76	มาก
3. ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม	4.50	0.76	มาก	4.63	0.74	มากที่สุด
รวม	4.46	0.72	มาก	4.58	0.67	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมเท่ากับ ($\bar{x}=4.46$, S.D.=0.72) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้เท่ากับ ($\bar{x}=4.58$, S.D.=0.67) อยู่ในระดับมากที่สุด

การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา แยกเป็นรายด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 5-7

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม (n=8)

บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	4.88	0.35	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
2. ครู	4.38	0.74	มาก	4.50	0.93	มากที่สุด
3. คณะกรรมการสถานศึกษา	4.38	0.92	มาก	4.50	0.93	มากที่สุด
4. ผู้ปกครองนักเรียน	4.75	0.46	มากที่สุด	4.75	0.46	มากที่สุด
5. นักเรียน	4.63	0.52	มากที่สุด	4.75	0.46	มากที่สุด
รวม	4.60	0.60	มากที่สุด	4.88	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 พบว่า บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.60$, S.D.=0.60, $\bar{x}=4.88$, S.D.=0.26) และส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด รายการประเมินความเหมาะสมในลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35) รองลงมาคือ ผู้ปกครองนักเรียน ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.46) รายการประเมินความเป็นไปได้ในลำดับสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35) รองลงมาคือ ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.46)

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านลักษณะการมีส่วนร่วม (n=8)

รูปแบบการมีส่วนร่วม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ลักษณะคณะกรรมการ	4.25	0.71	มาก	4.50	0.76	มาก
1.1 คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ	4.88	0.35	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
1.2 คณะกรรมการเพื่อร่วม บริหารงาน	4.75	0.71	มากที่สุด	4.50	0.53	มาก
2. ลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านต่าง ๆ	4.63	0.52	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด
3. ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม	4.63	0.52	มากที่สุด	4.50	0.53	มาก
4. ลักษณะการร่วมเสนอแนะ	4.50	0.93	มาก	4.75	0.71	มากที่สุด
รวม	4.60	0.62	มากที่สุด	4.63	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.60$, S.D.=0.62, $\bar{x}=4.63$, S.D.=0.57) และส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด รายการประเมินความเหมาะสมในลำดับสูงสุด ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35) รองลงมาคือ คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน

($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.71) รายการประเมินความเป็นไปได้ในลำดับสูงสุด ได้แก่ คณะกรรมการเพื่อ
 ปรึกษาหารือ ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35) รองลงมาคือ ลักษณะการร่วมเสนอแนะ ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.71)

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบ
 การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน
 เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม (n=8)

กระบวนการมีส่วนร่วม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย	4.75	0.46	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด
2. มีส่วนร่วมในการวางแผน	4.38	0.74	มากที่สุด	4.75	0.71	มากที่สุด
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.75	0.46	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. มีส่วนร่วมในการสนับสนุน	4.75	0.46	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
5. มีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.63	0.52	มากที่สุด	4.75	0.46	มากที่สุด
6. มีส่วนร่วมในการประเมินผล	5.00	0.00	มาก	4.38	0.92	มาก
7. มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผล ที่เกิดขึ้น	4.63	0.74	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
รวม	4.70	0.48	มากที่สุด	4.75	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการจัด
 การเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่า มีค่าเฉลี่ย
 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.70$, S.D.=0.48, $\bar{x}=4.75$,
 S.D.=0.47) และส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด รายการประเมินความเหมาะสมในลำดับสูงสุด ได้แก่
 การประเมินผล ($\bar{x}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาคือ การกำหนดเป้าหมาย การตัดสินใจและการ
 สนับสนุน ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.46) รายการประเมินความเป็นไปได้ในลำดับสูงสุด ได้แก่ การตัดสินใจ
 ($\bar{x}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาคือ การรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35)

2.5 การจัดทำคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.5.1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.5.2 คณะกรรมการรับผิดชอบบริหารโครงการตามนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.5.3 โครงสร้างเวลาเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.5.4 ตารางเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2.5.5 จำนวนกลุ่มกิจกรรม 4H

2.5.6 แผนการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดนักเรียนร่วมกิจกรรม

2.5.7 ปฏิทินการดำเนินงานโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2.5.8 รูปแบบวิธีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม ๆ

2.5.9 ตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียน

การจัดทำและการคัดเลือกกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดทำกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาพิจารณาเลือกแนวทางการกำหนดกิจกรรม ดังภาพที่ 11

แนวทางที่ 1	แนวทางที่ 2	แนวทางที่ 3
โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายให้นักเรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจรายบุคคล/รายกลุ่ม	โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนรายบุคคล / รายกลุ่มเสนอกิจกรรม ครูเป็นที่ปรึกษาพิจารณาดูแลช่วยเหลือรายบุคคล/รายกลุ่ม	โรงเรียนที่จัดการศึกษาหลายระดับใช้แนวทางที่ 1 ร่วมกับแนวทางที่ 2 ที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน ชุมชนรายบุคคล/

ภาพที่ 11 แนวทางในการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

2. การคัดเลือกกิจกรรม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยมีความสอดคล้องกับหมวดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (4H) และแนวทางการทำกิจกรรม

2.2 สร้างเครื่องมือตามเกณฑ์การคัดเลือกกิจกรรม

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 การพิจารณาคัดเลือกกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
การจัดทำและการคัดเลือกกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในแต่ละหมวดกิจกรรมผู้ทรงคุณวุฒิ
จะพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องกับหมวดกิจกรรมที่คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน
“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2559) โดยสามารถ
คัดเลือกกิจกรรมตามสมรรถนะและการเรียนรู้ 4H ได้จำนวน 18 กิจกรรม ดังนี้

1. ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- 1.1 กิจกรรม A-Math
- 1.2 กิจกรรมภาษาจีน
- 1.3 กิจกรรมนักวิทยาศาสตร์น้อย
- 1.4 กิจกรรมคณิตกับชีวิตประจำวัน
- 1.5 กิจกรรมวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
- 1.6 กิจกรรม I love sport
- 1.7 กิจกรรมคณิตคิดเร็ว
- 1.8 กิจกรรม How to make fruit juice

2. ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- 2.1 กิจกรรมพญาภษิต
- 2.2 กิจกรรมสร้างสรรค์งานพับกระดาษ
- 2.3 กิจกรรมเพลงในวรรณคดี
- 2.4 กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาโรงเรียน

3. ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- 3.1 กิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต
- 3.2 กิจกรรมประดิษฐ์ดอกไม้จากขวดน้ำพลาสติก
- 3.3 กิจกรรมอาหารในวรรณคดีไทย

4. ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health) ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

- 4.1 กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล
- 4.2 กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอลล
- 4.3 กิจกรรมขยับกายสบายชีวี

2.6 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏผล ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (n=8)

กระบวนการมีส่วนร่วม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ความชัดเจนของหลักการและเหตุผล	4.75	0.46	มากที่สุด	4.50	0.76	มาก
2. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	4.38	0.74	มาก	4.75	0.71	มาก
3. ความชัดเจนของเป้าหมาย	4.75	0.46	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือ	4.75	0.46	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
5. ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.63	0.52	มากที่สุด	4.75	0.46	มากที่สุด
6. ความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด	4.38	0.92	มาก
7. ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	4.63	0.74	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
8. คู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.88	0.35	มากที่สุด	4.38	0.74	มาก
9. คู่มือสะดวกต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.63	0.74	มากที่สุด	4.38	0.52	มาก
10. คู่มือมีความเป็นประโยชน์	4.88	0.35	มากที่สุด	4.88	0.35	มากที่สุด
11. การจัดทำรูปแบบการพิมพ์	4.50	0.76	มาก	4.75	0.46	มากที่สุด
12. การจัดทำรูปเล่ม	4.50	0.53	มาก	4.38	0.52	มาก
รวม	4.69	0.51	มากที่สุด	4.66	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของคู่มือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.69$, S.D.=0.51) และส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด รายการประเมินความเหมาะสมในลำดับสูงสุดได้แก่ ความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา ($\bar{x}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาคือ คู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35) และคู่มือมีความเป็นประโยชน์ ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35)

ความชัดเจนของหลักการและเหตุผล ความชัดเจนของเป้าหมาย และความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือ ($\bar{x}=4.75$, S.D.=0.46) รายการที่มีผลการประเมินความเหมาะสมลำดับสุดท้าย คือ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.74) รายการประเมินความเป็นไปได้โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.66$, S.D.=0.51) รายการประเมินความเป็นไปได้ในลำดับสูงสุด ได้แก่ ความชัดเจนของเป้าหมาย ($\bar{x}=5.00$, S.D.=0.00) รองลงมาคือ ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือ ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้และคู่มือมีความเป็นประโยชน์ ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.35) รายการที่มีผลการประเมินความเหมาะสมลำดับสุดท้าย คือ ความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.92) คู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.74) คู่มือสะดวกต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.52) และการจัดทำรูปเล่ม ($\bar{x}=4.38$, S.D.=0.51)

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ในขั้นตอนที่ 3 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลจากการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

ตอนที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในคะแนนการทดสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

ตอนที่ 1 ผลจากการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากครูผู้สอนและนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบ
การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

สมรรถนะและการ เรียนรู้ 4H	การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	n = 692		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านคิดวิเคราะห์ เป็น (Head)	1. A-Math	4.56	0.47	มากที่สุด
	2. ภาษาจีน	4.74	0.41	มากที่สุด
	3. นักวิทยาศาสตร์น้อย	4.55	0.88	มากที่สุด
	4. คณิตกับชีวิตประจำวัน	4.63	0.44	มากที่สุด
	5. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	4.71	0.55	มากที่สุด
	6. I love sport	4.50	0.52	มาก
	7. คณิตคิดเร็ว	4.65	0.41	มากที่สุด
	8. How to make fruit juice	4.77	0.75	มากที่สุด
รวม		4.64	0.56	มากที่สุด
ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart)	1. ฃญาภาษิต	4.62	0.88	มากที่สุด
	2. สร้างสรรค์งานพับกระดาษ	4.68	0.47	มากที่สุด
	3. เพลงในวรรณคดี	4.51	0.34	มากที่สุด
	4. จิตอาสาพัฒนาโรงเรียน	4.52	0.75	มากที่สุด
รวม		4.58	0.61	มากที่สุด
ด้านพัฒนาทักษะ การทำงาน (Hands)	1. บันไดงู บันไดชีวิต	4.57	0.41	มากที่สุด
	2. ประดิษฐ์ดอกไม้จากขวดน้ำพลาสติก	4.66	0.66	มากที่สุด
	3. อาหารในวรรณคดีไทย	4.67	0.89	มากที่สุด
รวม		4.63	0.65	มากที่สุด
ด้านสุขภาพอนามัย ที่ดี (Health)	1. ฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล	4.72	0.58	มากที่สุด
	2. ฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล	4.88	0.14	มากที่สุด
	3. ขยับกายสบายชีวี	4.55	0.36	มากที่สุด
รวม		4.72	0.36	มากที่สุด
รวมทั้งสิ้น		4.64	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบ
การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.64,
S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” แล้ว พบว่า

กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.14) รองลงมาคือ กิจกรรม How to make fruit juice อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.77$, S.D.=0.75) และกิจกรรมภาษาจีน ($\bar{x}=4.74$, S.D.=0.41) ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้ายคือ I love sport ($\bar{x}=4.50$, S.D.=0.52)

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ปีการศึกษา 2558		ปีการศึกษา 2559		ผลต่าง	ร้อยละ
	คะแนน	เฉลี่ย	คะแนน	เฉลี่ย		
	เฉลี่ย	ร้อยละ	เฉลี่ย	ร้อยละ		
ภาษาไทย	2.26	56.54	2.31	57.83	0.05	1.29
คณิตศาสตร์	2.38	59.42	2.67	66.83	0.29	7.41
วิทยาศาสตร์	2.58	64.50	2.75	68.67	0.17	4.17
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	2.54	63.42	2.72	67.96	0.18	4.54
ภาษาต่างประเทศ	2.34	58.30	2.64	65.33	0.30	7.03
รวม	2.42	60.44	2.62	65.32	0.20	4.88

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาษาต่างประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.30 คิดเป็นร้อยละ 7.03 รองลงมาคือ คณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.29 คิดเป็นร้อยละ 7.41 และ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.18 คิดเป็นร้อยละ 4.54 วิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

เท่ากับ 0.17 คิดเป็นร้อยละ 4.17 และ ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.05 คิดเป็นร้อยละ 1.29 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.20 คิดเป็นร้อยละ 4.88

**ตอนที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2558
กับปีการศึกษา 2559**

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ ดังแสดงในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559

กลุ่มสาระการเรียนรู้	คะแนนการทดสอบ		
	ปีการศึกษา 2558	ปีการศึกษา 2559	ค่าพัฒนา
ภาษาไทย	40.06	44.47	4.41
คณิตศาสตร์	26.35	21.02	-5.33
วิทยาศาสตร์	32.20	31.30	-0.90
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	41.08	44.98	3.90
ภาษาอังกฤษ	26.92	26.76	-0.16
รวมเฉลี่ย	33.32	33.71	0.38

จากตารางที่ 11 พบว่า คะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ภาษาไทย เท่ากับ 4.41 รองลงมาคือ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เท่ากับ 3.90 และค่าเฉลี่ยรวมของปีการศึกษา 2559 มีค่าเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 เท่ากับ 0.38

**ขั้นตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษา
แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้**

“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้วิจัยศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จากแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ผล รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ประเด็นความพึงพอใจ	n=692		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีเอกลักษณ์ จุดเด่น ตลอดจนแสดงออกถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของโรงเรียน	4.67	0.52	มากที่สุด
2. มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดทำหลักสูตร ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	4.58	0.53	มากที่สุด
3. มีการออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม	4.68	0.66	มากที่สุด
4. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน	4.51	0.47	มากที่สุด
5. การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอ และเหมาะสม	4.70	0.43	มากที่สุด
6. การปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ให้เหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้	4.60	0.74	มากที่สุด
7. มีการออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม	4.87	0.39	มากที่สุด
8. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม ในการบริหารงาน	4.69	0.65	มากที่สุด
9. มีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน	4.71	0.44	มากที่สุด
10. โครงการมีกลยุทธ์เพียงพอและมีความเหมาะสม	4.53	0.65	มากที่สุด
11. มีกิจกรรมที่หลากหลาย และเข้าถึงนักเรียนทุกคน	4.73	0.88	มากที่สุด
12. งบประมาณในการดำเนินการเพียงพอ เหมาะสม และสะดวกในการบริหารจัดการ	4.66	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 12 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (ต่อ)

ประเด็นความพึงพอใจ	n=692		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
13.การดำเนินโครงการตรงกับความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครอง แก้ปัญหาและพัฒนาได้ตรงจุด	4.67	0.51	มากที่สุด
14. ผลของโครงการบรรลุผลตามที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์กับนักเรียน	4.74	0.54	มากที่สุด
15. ความต่อเนื่องและยั่งยืนของรูปแบบหรือกิจกรรมต่าง ๆ	4.54	0.60	มากที่สุด
16. ความคุ้มค่าในการดำเนินการ	4.52	0.55	มากที่สุด
รวม	4.65	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 12 พบว่า ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.65$, S.D.=0.57) มีความพึงพอใจรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.87$, S.D.=0.39) รองลงมา คือ ผลของโครงการบรรลุผลตามที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์กับนักเรียน ($\bar{x}=4.74$, S.D.=0.54) มีกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าถึงนักเรียนทุกคน ($\bar{x}=4.73$, S.D.=0.88) รายการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.51$, S.D.=0.47)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ซึ่งดำเนินการ โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องใช้เป็นฐานในการสังเคราะห์และกำหนด รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม การจัดการการเรียนรู้ตามกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

สมมุติฐานการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อ

เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา 3) การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาและ 4) การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา สามารถสรุปผลวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ข้อสรุปที่ได้มาจากการวิจัยนี้ เป็นข้อค้นพบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และขั้นตอนการวิจัย โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จากการสนทนากลุ่ม สรุปผลได้ดังนี้ 1) สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน ขาดการมีส่วนร่วมจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมในท้องถิ่น ในการร่วมกันคิด วางแผน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การจัดการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง 2) สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนพบว่า ประสพปัญหา มี 4 ประการ ที่สำคัญ ดังนี้ (1) การขาดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย (2) ระเบียบกฎเกณฑ์ไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษา (3) ภาระหน้าที่งานพิเศษที่ได้รับมอบหมายมีจำนวนมาก (4) นโยบายของภาครัฐที่หลากหลาย 3) จุดด้อยของสภาพการจัดการศึกษา ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพระบบการศึกษาของโรงเรียน องค์กรขาดความน่าเชื่อถือการจัดการศึกษาไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ อาจเกิดความขัดแย้งขึ้นมาได้ ระหว่างผู้บริหารกับครู หรือผู้บริหารกับชุมชน ผู้ปกครอง จนอาจนำไปสู่การเรียกร้องข้อเสนอด่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใหม่ด้านใดด้านหนึ่งได้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งควรพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละเรื่อง จากความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รองผู้อำนวยการ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พระภิกษุสงฆ์ ผู้รู้ทางศาสนา หน่วยงานราชการ และเอกชนในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ นักเรียนภายนอกโรงเรียน ตำรวจ หมอ สาธารณสุข ตำบลอำเภอ หรือจังหวัด และสมาคมต่าง ๆ 4) แนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ต้องมีความร่วมมือกันทุกภาคส่วน เช่น ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครูฝ่ายงานต่าง ๆ ในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนล้วนมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนา

หลักสูตรให้ทันสมัย การพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ วัดผลประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม แนวทางการจัดการเรียนรู้ คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำมาดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา ตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยผ่านการตรวจสอบ และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ก่อนที่จะนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และด้านกระบวนการมีส่วนร่วม

2.1 ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) คณะกรรมการสถานศึกษา 3) ครู 4) ผู้ปกครองนักเรียน 5) นักเรียน

2.2 ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
2.2.1 ลักษณะคณะกรรมการ มี 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ 2) คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน 2.2.2 ลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ 2.2.3 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม 2.2.4 ลักษณะการร่วมเสนอแนะ

2.3 ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $(\bar{x}=4.46, S.D.=0.72)$ และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $(\bar{x}=4.58, S.D.=0.67)$

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.64$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” แล้ว พบว่า กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.88$, S.D.=0.14) รองลงมาคือ กิจกรรม How to make fruit juice อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.77$, S.D.=0.75) และกิจกรรมภาษาจีน ($\bar{x}=4.74$, S.D.=0.41) ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้ายคือ I love sport ($\bar{x}=4.50$, S.D.=0.52)

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาษาต่างประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.30 คิดเป็นร้อยละ 7.03 รองลงมาคือคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.29 คิดเป็นร้อยละ 7.41 และ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.18 คิดเป็นร้อยละ 4.54 วิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.17 คิดเป็นร้อยละ 4.17 และ ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.05 คิดเป็นร้อยละ 1.29 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.20 คิดเป็นร้อยละ 4.88

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า คะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 รายวิชา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ วิชาภาษาไทย (4.41) วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (3.90) ตามลำดับ คะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 ลดลงจากปีการศึกษา 2558 จำนวน 3 รายวิชา โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ วิชาคณิตศาสตร์ (5.33) วิชาวิทยาศาสตร์ (0.90) และวิชาภาษาอังกฤษ (0.16) ตามลำดับ คะแนนรวมเฉลี่ย เพิ่มขึ้น 0.38

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.65$, S.D.=0.57) มีความพึงพอใจรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.87$, S.D.=0.39) รองลงมา คือ ผลของโครงการบรรลุผลตามที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์กับนักเรียน ($\bar{x}=4.74$, S.D.=0.54) มีกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าถึงนักเรียนทุกคน ($\bar{x}=4.73$, S.D.=0.88) รายการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.51$, S.D.=0.47)

อภิปรายผล

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. **ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา** จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นภาพรวม พบว่า สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขาดการมีส่วนร่วมจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ในท้องถิ่น ในการร่วมกันคิด วางแผน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การจัดการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพระบบการศึกษาของโรงเรียน องค์การขาดความน่าเชื่อถือการจัดการศึกษาไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นมาได้ระหว่างผู้บริหารกับครู หรือผู้บริหารกับชุมชน ผู้ปกครอง จนอาจนำไปสู่การเรียกร้องข้อเสนอด่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงใหม่ด้านใดด้านหนึ่งได้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพิจารณาตามความเหมาะสมในแต่ละเรื่อง เนื่องจาก ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู ฝ่ายงานต่าง ๆ ในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชนล้วนมีความสำคัญในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การพัฒนาครูผู้สอน ให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ ประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการจัดการเรียน

การสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชัย ครามสูงเนิน (2556: 124-125) ที่ศึกษาสภาพและปัญหา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำไพ แสงจำรัส (2555: 78) ที่ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 1 (สดาวร) สังกัดเทศบาลบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของนักเรียนได้ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเรือง คงสิม (2552: 110) เรื่องการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โรงเรียนควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเข้าเยี่ยมชมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครู ชมการแสดงของนักเรียน ตลอดจนการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

2. ผลการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้

“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญ ข้อมูล เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการศึกษา แนวนโยบาย เป้าหมายการพัฒนา นักเรียนจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มุ่งพัฒนาสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (The Green and Happiness of Society) มีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนเป็นเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน ให้มีความสมบูรณ์ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา ในมาตรา 22 ที่กำหนดการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่านักเรียนสำคัญที่สุด โดยกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 8) และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2544) เน้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางพัฒนา สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 4) ซึ่งพบว่า มีจุดเน้นพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการจัดการศึกษาหรือจัดการเรียน การสอน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ให้นักเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนปลูกฝังให้มีความรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักเชื่อมโยงความรู้ทักษะและค่านิยมที่ดีเพื่อการดำรงชีวิตสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) การจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ได้กำหนดเป้าหมายของกิจกรรมจาก 4 หมวด เป็นการพัฒนา 4 H คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ซึ่งสอดคล้อง กับองค์ 4 ของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ให้นักเรียนได้ค้นคว้า ถกแถลง สร้างความคิดเชิงเหตุผลและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผลเป็นการประเมินความสุขและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ให้ความสำคัญทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ โดยมุ่งเน้นลดเวลาเรียนในลักษณะการรับการถ่ายทอดความรู้ด้วยการบรรยาย/สาธิต เพิ่มเวลาและโอกาสในการสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือปฏิบัติ มีความสุขกับการเรียนรู้ ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนมาเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างหลากหลายตามสภาพจริง และเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถในการเสาะแสวงหาและนำสารสนเทศต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาและสามารถถ่ายทอดความรู้ ไปใช้ในการแก้ปัญหาที่อยู่รอบตัวได้ ภายใต้กระแสอิทธิพลของยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงของสารสนเทศอย่างรวดเร็ว แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนจึงเปลี่ยนกระบวนทัศน์มาเป็น “การเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง” ที่ให้ความสำคัญกับนักเรียน ในการปฏิบัติลงมือกระทำด้วยตนเอง การพัฒนาศักยภาพการคิด ตลอดจนการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการปฏิสัมพันธ์กับแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาสู่การสร้างความรู้ (สุมาลี ชัยเจริญ และอิสรา ก้านจักร, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า นักเรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่านักเรียนมีความสำคัญที่สุดและในการจัดกระบวนการเรียนรู้ จะต้องเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา เกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) การศึกษาในลักษณะดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะสามารถช่วยพัฒนาการคิดอย่างมีระบบ (High-order thinking skills) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าว จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาหรือเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อจะนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และผู้วิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม สามารถเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้แก่ครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ เนื่องจาก แนวคิดการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งเกี่ยวข้องกับคณะบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือคณะบุคคล เข้ามาเกี่ยวข้อง มีส่วนในการคิด การวางแผน การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และมีส่วนในการปฏิบัติการ เพื่อปรับปรุง วางแผน ประเมินผลงาน ช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือส่วนรวม เป็นการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำและร่วมประเมิน ในกระบวนการใดกระบวนการหนึ่ง ขององค์กร โดยเริ่มตั้งแต่ กำหนดปัญหา วางแผนดำเนินการ จัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการประเมินผล

2.2 ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น มาประกอบการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบฯ จากนั้นนำข้อมูลทั้งสองด้านมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้หลักการและแนวทางการกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมต่อการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ รายละเอียดดังนี้

การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า จากสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ทำให้มองเห็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นตัวบุคลากรทางการศึกษา รูปแบบที่ใช้ในการจัดการศึกษา ตลอดจนกระบวนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ทำให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการศึกษาที่อาศัยความร่วมมือร่วมใจจากหลายภาคส่วน ผสมผสานกับรูปแบบที่มีความเป็นระบบระเบียบ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็น

ตรงกันว่า รูปแบบประกอบด้วย คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5 คณะ ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งคณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 4 ลักษณะ ได้แก่

- 1) ลักษณะคณะกรรมการมี 2 ลักษณะ คือ คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ และคณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน
- 2) ลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ
- 3) ลักษณะการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม
- 4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ และกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ขั้นตอน ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น ซึ่งรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบที่เหมาะสม เนื่องจากได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความคิดเห็นเพื่อนำมาสร้างรูปแบบ ล้วนแต่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารและมีประสบการณ์ในการทำงานในด้านที่เกี่ยวข้อง ทำให้ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาที่เหมาะสมและใช้ได้จริง รูปแบบที่ค้นพบสอดคล้องกับ Keeves (1988) ที่ได้กล่าวถึง คุณลักษณะที่ดีของรูปแบบ ว่าควรเป็นไปในลักษณะของความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปร สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ วราภรณ์ สามโกเศศ และคณะ (2553) ที่ได้เสนอระบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสุขภาวะคนไทย ทั้งด้านแนวคิด หลักการ จุดมุ่งหมายและรูปแบบการจัดการศึกษา ดังนี้ ด้านแนวคิดการจัดการศึกษาต้องอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า คนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ เป็นการศึกษาระบบเปิดที่เปลี่ยนจากการเน้นวิชาเป็นตัวตั้ง เป็นการเน้นคนเป็นตัวตั้ง เปลี่ยนจากการแข่งขันและเอาชนะมาเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน โดยยึดหลักการ การศึกษาเพื่อมวลชนและมวลชนเพื่อการศึกษา ที่ทุกคนควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการศึกษา การจัดการศึกษาควรเปลี่ยนจากรัฐรับผิดชอบเพียงผู้เดียวเป็นทุกส่วนร่วมรับผิดชอบ โดยการกระจายความรับผิดชอบไปยังครอบครัว ชุมชน สังคม สถาบันศาสนา สถาบันสังคม สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ใกล้ชิดประชาชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ทั้งกาย จิต สังคมและสติปัญญา มีอิสระทางการคิด การเรียน มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีและมีความเท่าเทียมกันในการได้รับโอกาสทางการศึกษา เป็นคนไทยที่สมบูรณ์บนพื้นฐานของความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ดังนั้น รูปแบบการศึกษาจะเป็นไปอย่างหลากหลาย ไม่ใช่เพียงรูปแบบเดียวและหรือติดอยู่กับระบบใดระบบหนึ่ง ที่ต้องเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและไม่ว่าใครก็มีสิทธิในการจัดการศึกษาที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ภายใต้การสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย ลิขิตพรรักษ์ (2559) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ ที่เน้นการพัฒนา

ความสามารถด้านการคิดและการพัฒนากรอบความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมในช่วง “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมในช่วง “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินการจัดกิจกรรมในช่วงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน ลำดับที่ 1 เอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้โดยค่าเฉลี่ย มากที่สุด คือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเดิน ทางเข้าร่วมกิจกรรม ลำดับที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้รับนอกห้องเรียน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความชัดเจน ของเอกสารประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 การวัดและการประเมินผลบทเรียน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เป็นการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนที่สนุก และไม่น่าเบื่อ ลำดับที่ 4 การวางแผนและเตรียมความพร้อม โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ ลำดับที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เนื้อหาบทเรียน เรื่อง วิวัฒนาการ

2) ผลเปรียบเทียบการประเมินการจัดกิจกรรมในช่วงลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในรายวิชาชีววิทยาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียน พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ที่มีเพศและเกรดเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันมีความคิดเห็นในทุกด้าน และภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา มีสุข (2552) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู ผลการวิจัยพบว่า 1. ครูส่วนใหญ่มีการใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพทั้งหมด 8 รูปแบบดังนี้ 1) การฝึกอบรม 2) การศึกษาเป็นกลุ่ม 3) การให้มีส่วนร่วม 4) รูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง 5) รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6) การวิจัยปฏิบัติการ 7) การสังเกต 8) การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา พบว่า 1. ครูใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุดและใช้รูปแบบการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาน้อยสุด วิธีออกแบบโปรแกรมในปัจจุบันใช้รูปแบบโรงเรียนเป็นฐานและการออกแบบผสมผสานเป็นส่วนใหญ่ และโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด มีความสำเร็จของโปรแกรมอยู่ในระดับปานกลาง 2. การออกแบบโปรแกรมใช้การประเมินความต้องการจำเป็น 3. ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการออกแบบโปรแกรมมีความสำเร็จสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฝน วิบูลรังสรรค์ (2549) ที่ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาารูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม สำหรับประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม สำหรับประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้ง 2 แห่ง ส่วนใหญ่มีลักษณะการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับเบื้องต้น ได้แก่ ร่วมรับรู้ รับฟัง

และร่วมงาน แต่ในส่วนของการมีส่วนร่วมในระดับสูง ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมประเมินผล ยังเกิดขึ้นน้อยมาก อีกทั้งการแสดงบทบาทของชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างยิ่งขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด แต่ในส่วนความถี่ของการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น สถานศึกษาทั้ง 2 แห่งมีความแตกต่างกัน 2) ผลการสร้างและนำรูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมไปใช้ประเมินและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา พบว่า รูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมที่ได้มีกระบวนการประเมิน 5 ขั้น คือ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนการประเมิน 3) การดำเนินการเก็บข้อมูล 4) การวิเคราะห์และสะท้อนกลับ 5) การนำเสนอผลและนำไปใช้ และเมื่อนำรูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมที่ได้ไปใช้ พบว่า ทำให้เกิดพัฒนาการมีส่วนร่วมที่สูงขึ้น นั่นคือ ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและ ร่วมประเมินผลมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งยังมีโอกาสได้มีส่วนร่วมเป็นผู้คิดริเริ่มเองแทนการถูกกำหนดบทบาทจากทางสถานศึกษาเท่านั้น 3) ผลการประเมินการใช้รูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประเมิน ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วมในระดับมาก เนื่องจากเป็นการกระตุ้นให้บุคลากรทั้งในสถานศึกษาและชุมชนได้เกิดความตระหนักในการประเมิน และการพัฒนาการมีส่วนร่วมร่วมกัน

2.3 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม กระบวนการของการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบฯ ใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษา การสังเคราะห์การมีส่วนร่วมและการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์สร้างเป็นข้อสรุปและนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบและองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยกระบวนการของการดำเนินการกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการภายใต้การกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้การกำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่นำมาสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

2.3.2 การร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในขั้นตอนนี้ หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมและแนวทางการจัดการเรียนรู้แล้ว จึงนำข้อมูลจากการสังเคราะห์มาจัดทำร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ที่มีองค์ประกอบของรูปแบบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และจัดทำคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม พร้อมทั้งสร้างแบบประเมิน

ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปให้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่จะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

2.3.3 การตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการ การศึกษาแบบมีส่วนร่วมและคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 8 ท่าน ซึ่งมีผลการตรวจสอบประเมินรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วม ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ภาพรวมของรูปแบบการจัดการ การศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมมีการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบและผ่านการ ตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ การพัฒนารูปแบบและการมีส่วนร่วม อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของ ฮิลล์ (Hills, 1982: 266) ที่กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษแก่นักเรียน ซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับ นักเรียน การจัดการเรียนรู้ เป็นการตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมทำให้เกิด การเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้เกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมี ความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้นักเรียนเรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน นี้ กระบวนการเรียนรู้มีได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้หรือ ที่เรียกกันว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและ นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับ คูเปอร์ (Cooper, 2002) ได้ศึกษาอิทธิพลของ ภาวะผู้นำที่มีต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนด้วยกระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยศึกษา ครูใหญ่และผู้บริหารดีเด่นในชิคาโก โดยใช้ทั้ง แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยแสดงว่า ภาวะผู้นำของครูใหญ่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาครู และนักเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนาวิชาชีพในด้าน ต่าง ๆ ดังนี้ กลยุทธ์ในการบริหารชั้นเรียน ทักษะในการประเมินผลนักเรียน ความรู้ในกระบวนการ เปลี่ยนแปลง ทักษะที่เอื้อต่อการสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน สอดคล้องกับ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2553: 460) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัด การเรียนรู้ประกอบด้วย 1) การมีความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและผู้สอนกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม 2) ความสัมพันธ์และมีปฏิสัมพันธ์นั้นก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ และ 3) นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ ใหม่ นั้นไปใช้ได้ นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) ได้กำหนดแนวนโยบาย เกี่ยวกับกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไว้ว่า 1) เป็นกิจกรรมที่เป็นทางเลือก สนองตอบ

ความสนใจความถนัดของนักเรียนอย่างหลากหลาย 2) เรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการ และกิจกรรม (Process and Content) 3) ลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระ และปลอดภัย 4) ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach and Mentor) และ 5) ผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์ คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

3. ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา จากการวิจัยชั้นตอนที่ 3

3.1 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา จากการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตร ครอบคลุมกิจกรรม 4H กิจกรรมพัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hand) และพัฒนาสุขภาพ (Health) ส่งผลให้การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามสมรรถนะการเรียนรู้(4H) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร่วมกันประเมินผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” พบว่า โดยภาพรวมการจัดการเรียนรู้ตามกิจกรรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แล้ว พบว่า กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.88$, S.D.=0.14) รองลงมาคือ กิจกรรม How to make fruit juice อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$, S.D.=0.75) และกิจกรรมภาษาจีน ($\bar{X}=4.74$, S.D.=0.41) ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับสุดท้ายคือ I love sport ($\bar{X}=4.50$, S.D.=0.52) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ ดำเนินการสังเคราะห์รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผ่านกระบวนการพัฒนารูปแบบฯ ยืนยันจาก ผู้ทรงคุณวุฒิว่า รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ที่จะนำไปเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวาน ได้ อีกทั้งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ของ ฮูและดันแคน (Hough & Duncan, 1970: 144) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุม ต่าง ๆ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจ ในจุดประสงค์รายวิชาการตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ตลอดจนการเลือก เนื้อหาได้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือก

วิธีการสอนและเทคนิค การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ 3) ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้ และ 4) ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553: 1) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยวิธีการบอกให้จดจำ และนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของทิตานา แชมมณี (2553: 26-27) ที่กล่าวถึง การเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือทำ นักเรียนได้รับอิสระริเริ่มความคิดและลงมือทำตามความคิด การให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญที่จะสืบค้นหาความรู้ จะทำให้นักเรียนจะได้รับประสบการณ์และใช้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับ แม็กเคอร์แนน (McKernan, 1996) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาแผนปรับปรุงท้องถิ่นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ วิธีการศึกษาใช้โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 2 โรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนสหภาพออกซฟอร์ด โครงการยอดเยี่ยมนี้ได้นำครู ผู้ปกครอง และผู้บริหารโรงเรียนมารวมกันโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดประสิทธิภาพของแผนเหล่านี้ ในการระบุความต้องการทางวิชาการทั้งโรงเรียน และเพื่อระบุว่าโครงการนี้อาจจะได้รับการปรับปรุงอย่างไร ผลการศึกษาพบว่า แต่ละโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ได้กำหนดกรอบความคิดที่เหมือนกันทุกโรงเรียนจะต้องนำไปปฏิบัติก่อนที่จะกำหนดกระบวนการที่เป็นพื้นฐานของการปฏิรูปโรงเรียน ซึ่งได้แก่ วัฒนธรรมโรงเรียน เวลาที่เป็นอุปสรรค การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครอง การใช้ข้อมูลทางวิชาการที่เหมาะสมและการนำแผนไปใช้ เมื่อใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแล้วมีการวางแผนปรับปรุงท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายก็เชื่อมโยงความต้องการของนักเรียน ในการเข้าร่วมอย่างเหมาะสมและเข้ากับทรัพยากรที่มีอยู่ จึงเป็นผลที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องมีวินัยในการประยุกต์ใช้บางประการ ผู้นำโรงเรียนต้องชี้แจงกระบวนการและส่งเสริมการร่วมมือกันปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น ครูและผู้ปกครองต้องมีความรู้สึกว่าเป็นสิทธิและความรับผิดชอบในกระบวนการ และผลที่เกิดขึ้นต้องมองเห็นได้ เมื่อเสร็จสิ้นครบวงจรประจำปีของกระบวนการแล้ว ชั้นเรียน โรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนก็สามารถจะวิวัฒนาการไปเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งก่อตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของภารกิจกรมตามโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ให้หลักการไว้ว่า กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จะต้องดำเนินการ ประกอบด้วย 1) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเพิ่มพูนทักษะการคิด วิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่ 2.1) ด้านพุทธิศึกษา คือ ความรอบรู้วิชาการที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตการศึกษาและการเรียนรู้ 2.2) ด้านจริยศึกษา คือ

การมีศีลธรรมจรรยาที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีสำนึกที่ดี ต่อส่วนรวม 2.3) ด้านหัตถศึกษา คือ ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี ต่องาน และเห็นคุณค่าของการทำงาน 2.4) ด้านพลศึกษา คือ การมีสุขภาพแข็งแรง การกินอาหาร ที่ถูกต้องและการออกกำลังกายให้เหมาะสม รวมทั้งความสะอาดและสุขาภิบาลด้วย 3) จัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียนทุกคน โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล 4) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริงมีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ด้วยความสุข 5) จัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงของนักเรียน ใช้ชุมชน ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศรอบตัวเป็นแหล่งเรียนรู้ 6) จัดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้าง ความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม 7) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน ทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ 8) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน เป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรณ์ญาณร่วมกัน ตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือ เกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี และ 9) จัดกิจกรรมเรียนรู้ควบคู่กับ การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยใช้เทคนิควิธีการ ประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment)

3.2 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุก กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาษาต่างประเทศ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.30 คิดเป็นร้อยละ 7.03 รองลงมาคือคณิตศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.29 คิดเป็น ร้อยละ 7.41 และ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.18 คิดเป็น ร้อยละ 4.54 วิทยาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.17 คิดเป็นร้อยละ 4.17 และ ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.05 คิดเป็นร้อยละ 1.29 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.20 คิดเป็นร้อยละ 4.88 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม สามารถเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่หนึ่ง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาครู” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการจัดกิจกรรมที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้บริหารสถานศึกษา ได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และเลือกกิจกรรมในการเรียนรู้ตามที่นักเรียนต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) ที่กำหนดให้การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจความถนัดของนักเรียนอย่างหลากหลาย นักเรียนเรียนรู้หลักการ สร้างความรู้ผ่านกระบวนการและกิจกรรม (Process and Content) นักเรียนลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่น อิสระและปลอดภัย ปรับบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ (Coach and Mentor) และผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายและเป็นการประเมินตามสภาพจริง วิเคราะห์คุณภาพและพัฒนาการของนักเรียน มากกว่าการประเมินนักเรียนจากการสอบเท่านั้น

ปัจจัยที่สอง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาครู” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ผ่านการยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักการที่ว่า

- 1) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของชุมชน ท้องถิ่นและนักเรียน
- 2) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจุดประสงค์ รายวิชาให้สอดคล้องกับหลักสูตร
- 3) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการเลือกเนื้อหาสาระ/กิจกรรม ให้เหมาะสม และสอดคล้องกับ การเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต ทักษะการแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม สร้างเสริมคุณลักษณะ ค่านิยมที่ดีงามและความมีน้ำใจต่อกัน
- 4) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่ครอบคลุมด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษา และด้านพลศึกษา
- 5) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนองตอบความสนใจ ความถนัด และความต้องการของนักเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อมและนักเรียนกับครูและสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้
- 6) การจัดการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ตรง สร้างความรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ อย่างมีความสุข
- 7) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้
- 8) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนา นักเรียนตามศักยภาพ
- 9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วางแผน คิดวิเคราะห์ อภิปราย สรุปความรู้นำเสนอ จุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความมุ่งมั่นเพื่อแสวงหาความรู้ การแก้ปัญหาและสร้างสรรค์นวัตกรรม
- 10) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเปิดโอกาสให้

นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม เป็นการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานที่ทุกคนในทีมเน้นความเป็นระบบ มีวิจรรย์ญาณร่วมกันตลอดเวลาที่กำลังทำอะไร จะทำให้ดีขึ้นอย่างไร แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี 11) การจัดการเรียนรู้ ต้องมีการวัดผลการเรียนรู้ ใช้การประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) และ 12) การจัดการเรียนรู้ ต้องใช้เทคนิควิธีการประเมินตามสภาพจริงที่หลากหลาย ต้องให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) ซึ่งส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ และส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ของโรงเรียนไชยวานวิทยาปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กล่าวคือ คะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ที่ลึกซึ้ง กว้างขวาง เนื่องจากก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ จนถึงได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้กระบวนการคิดได้เชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ จันทมา นนทิกกร (<http://info.thaihealth.or.th/library/hot/12444>) ที่จัดทำโครงการพัฒนาโรงเรียนเข้มแข็งด้วยการจัดการความรู้ (Healthy School by Knowledge Management) มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (มสวร.) ได้สังเคราะห์วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จาก 16 โรงเรียนดีเด่น ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้ 1.1) การจัดการความรู้เพื่อกำหนดนโยบายและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน 1.2) การวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน 1.3) การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนากระบวนการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.4) การนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร 1.5) การประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อเฝ้าระวังและติดตามแก้ไขปัญหา 2) วิธีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการได้ 3 รูปแบบ คือ 2.1) รูปแบบที่ 1 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่คาดหวัง มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้ (1) การปรับเปลี่ยนท่าทีของครูในการจัดการเรียนรู้ (2) การกำหนดเกณฑ์ที่คาดหวังและเกณฑ์การประเมินผล (3) การจัดกลุ่มนักเรียนที่เหมาะสม และ (4) การกำหนดรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม 2.2) รูปแบบที่ 2 การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อยกระดับสู่ความเป็นเลิศ (1) การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนพิเศษ (2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศ และ 2.3) รูปแบบที่ 3 การช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การจบหลักสูตร (1) การดูแลใกล้ชิดเพื่อปรับพฤติกรรมและให้โอกาสนักเรียน (2) การเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์การจบหลักสูตร สอดคล้องกับแนวคิดของ เยาวดี วิบูลย์ศรี (2551: 16) ที่กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นคุณลักษณะและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน จึงเป็นการตรวจสอบ

ความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่าเรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด สอดคล้องกับ สลิตา รินสิริ (2558: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญของ โรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับ พรพนา บัวอินทร์ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3.3 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวานวิทยาระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 พบว่า คะแนนการทดสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยวานวิทยา ปีการศึกษา 2559 เพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ ภาษาไทย เท่ากับ 4.41 รองลงมาคือ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เท่ากับ 3.90 และค่าเฉลี่ยรวมของปีการศึกษา 2559 มีค่าเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2558 เท่ากับ 0.38 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่มีความหลากหลายและสามารถส่งเสริมสมรรถนะของนักเรียน โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์เป็น (Head) สัมพันธ์กับตัวชี้วัดของแบบทดสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติ ที่เป็นลักษณะของแบบทดสอบแนวความคิดวิเคราะห์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการวิจัยพัฒนาร่วมกับแนวคิด การออกแบบการสอนเชิงระบบ ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการสอนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน หลัก คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพและประเมินความต้องการจำเป็นของการนิเทศการสอน 2) สังเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอน 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอน 4) ประเมินผลและ ปรับปรุงรูปแบบการนิเทศทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้แบบพรรณนาความ แบบประเมิน และประเด็นการสนทนากลุ่ม ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เรียกว่า “APFIE Model” ประกอบด้วย กระบวนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 จัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Providing Information: P) ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนการนิเทศ (Formation Plan: F) ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติการนิเทศ (Implementation: I) ซึ่งประกอบด้วย

กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการก่อนการสอนและการนิเทศ 2) ขั้นสังเกตการสอน ในชั้นเรียน 3) ขั้นประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังสังเกตการสอน 4) ประเมินผลการนิเทศ ติดตามดูแล และขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลการนิเทศตลอด ภาคเรียน (Evaluating: E) ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศครุวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ ครุวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครุวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มีความรู้ ทักษะทางสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.65$, S.D.=0.57) มีความพึงพอใจรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีการออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.87$, S.D.=0.39) รองลงมา คือ ผลของโครงการบรรลุผลตามที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์กับนักเรียน ($\bar{x}=4.74$, S.D.=0.54) มีกิจกรรมที่หลากหลายและเข้าถึงนักเรียนทุกคน ($\bar{x}=4.73$, S.D.=0.88) รายการประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x}=4.51$ S.D.=0.47) ทั้งนี้เนื่องจาก รูปแบบการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บุคคลที่เกี่ยวข้องผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 7 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน 5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น โดยผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังนี้ 1) เป็นผู้นำการขับเคลื่อนนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับโรงเรียน สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ อำนวยความสะดวก และให้คำแนะนำในการดำเนินงานการจัดกิจกรรม 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูพัฒนานวัตกรรมการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” 3) ประสานและแสวงหาแหล่งเรียนรู้ นอกสถานศึกษา ภูมิปัญญาต่างๆ และความร่วมมือจากชุมชน 4) นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรม

“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ 5) จัดประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) และนำผลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) มีส่วนร่วมในการประชุม วางแผนดำเนินกิจกรรม เสนอแนะในเรื่องต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 2) มีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากร สื่อการเรียนการสอน ให้แก่โรงเรียน
- 3) มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วม กับ โรงเรียนในด้านการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 4) มีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือด้านวิชาการกับสถานศึกษาหรือแหล่งเรียนรู้อื่น
- 5) มีส่วนร่วมในการกำกับและติดตามการดำเนินกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแผนของสถานศึกษาที่วางไว้ และ
- 6) มีส่วนร่วมในการวางแผนแหล่งเรียนรู้ภายในและนอกโรงเรียน

ครู มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) วิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ ความสนใจ ความถนัด ความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและรายบุคคล
- 2) วิเคราะห์หลักสูตร สถานศึกษา กำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดในรายวิชาที่รับผิดชอบและออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 3) จัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียน จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 4) ประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้มีการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนรู้ และ
- 5) ประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำผล มาพัฒนาการจัดกิจกรรม ผู้ปกครองนักเรียน มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา ดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนในการปฏิบัติ กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
- 3) ประเมินความก้าวหน้าและให้ข้อมูลย้อนกลับในการดำเนิน กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และ
- 4) ร่วมชื่นชมผลงานของนักเรียนและสถานศึกษา และนักเรียน

มีบทบาทหน้าที่ดังนี้

- 1) สำรวจความสนใจ ความต้องการ และศักยภาพของตนเองเพื่อวางแผนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง
- 2) เข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามตารางเรียน และวิธีการเรียนรู้ที่กำหนดอย่างกระตือรือร้น และสนองต่อกิจกรรมเต็มตามศักยภาพและขีดความสามารถของตนเอง
- 3) สรุปเป็นองค์ความรู้ของตนและร่วมนำเสนอผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างภาคภูมิใจ จากบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ส่งผลด้านบวกกับผลการเรียนรู้ตามสมรรถนะ 4H ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลคะแนนการทดสอบขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2547: 122) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ และสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์การ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกครอง บัณฑิตน์เลิศ และ พัชรวิวรรณ กิจมี (2559) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

โรงเรียนในสังกัดอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งในด้านสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และพัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนการจัดการการเรียนรู้ในโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและอยากเรียนรู้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งยอมรับการว่ากล่าวตักเตือนและปรับปรุงแก้ไขความผิดพลาดของตนเองอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การจัดกิจกรรมส่งเสริม นโยบาย “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อครูและผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนด แผนงาน การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อีกทั้งทำให้ทราบ สภาพ ปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริม นโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งเป็นประโยชน์กับผู้บริหารโรงเรียนในการรับรู้สภาพปัจจุบันในภาพรวม สภาพที่พึงประสงค์และวิธีการพัฒนากิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และทราบถึงแนวโน้มของวิธีการพัฒนาพัฒนากิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในอนาคต ดังนั้น ผลการวิจัยนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้ต่อไป

1.2 รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ตอบสนองนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ที่อยู่ในพื้นที่วิจัยจึงทราบถึงปัญหาและข้อจำกัด และสามารถนำการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ลงสู่การปฏิบัติได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งในการดำเนินการครั้งนี้ ได้คำนึงถึงความสำคัญของกระบวนการเป็นสำคัญ ในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อดำเนินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนครู นักเรียน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนา กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 สถานศึกษาที่จะนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ไปใช้ ควรศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน

เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนให้ชัดเจน และจัดกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน และควรมีการประเมินผล พร้อมทั้งปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บางกิจกรรมเหมาะสมกับนักเรียนต่างเพศกัน ดังนั้น จึงควรมีการทดลองนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมนี้ไปใช้จัดการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบผลสมรรถนะ 4H ระหว่างเพศหญิง เพศชายและเพศทางเลือก

2.2 จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาที่อาศัยความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้วิธีในการพัฒนาที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาและหาวิธีการที่ทำให้เกิดการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2.3 จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบาย กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนั้น ควรมีการวิจัยโดยนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม นี้ ไปเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ รายวิชาอื่น ของหน่วยงานการศึกษาอื่น เช่น วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาฯลฯ

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2544). **การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- _____. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2559). **คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**. จาก www.truelookpanya.com/blog/content สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563.
- กิตติ กรทอง. (2552). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2552). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขุภีบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แก้วตา คณาวรรณ. (2524). **พัฒนาการสอน**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จันทมา นนทิก. (2560). **การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**. จาก <http://info.thaihealth.or.th/library/hot/12444> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2560
- จิรนนท์ อังกาสี. (2551). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาและคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนศิริราชภัฏวิทยาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ฉลาด จันทสมบัติ. (2550). **การพัฒนาแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวาล แพร่ตกุล. (2552). **เทคนิคการวัดผล**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญชัยณรงค์ ทรงศาศรี. (2552). **การพัฒนาแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้หลักการทางสิ่งแวดล้อมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (มปป.: 28-30) **สถานศึกษากับชุมชน**. <https://doc-0g-a0-apps-viewer.googleusercontent.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563.
- ไชยวานวิทยา, โรงเรียน. (2558). **รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา (SAR) โรงเรียนไชยวานวิทยา**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อุตรธานี.
- ดรรชนี มหาชานิกะ. (2547). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กน่ายุติเตน ระดับเขต ปีการศึกษา 2547**. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ถาวร พวงมณี. (2547). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพฯ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทศนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ธงชัย ชิวปรีชา. (2551). **แนวทางการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลในการกับของรัฐ**. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- นวรรตน์ ศรีพรหม. (2544). **โรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชน**. วารสารข้าราชการครู, 21(2), 21-24.
- นวรรตน์ รามสูต และบัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2558). **"การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" และ "การปรับระดับวิชาให้ใหม่และมีสี่สสเสสมอ"**. (Online): <http://www.moe.go.th/websm/2015/>, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563.
- นัฐริยา ฉัตรรักษา. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บัลลังก์ โรหิตเสถียร และนวรรตน์ รามสูต. (2558). **ส่งเสริมพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ: นโยบายและ ยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงต่อเด็ก (24 มีนาคม2558)**. ศูนย์เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php> สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. โครงการตำรา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรือง คงสิม. (2552). **การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปกครอง บั้ววิรัตน์เลิศ และพัชรวิวรรณ กิจมี. (2559). **ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการลดเวลา เรียนเพิ่มเวลารู้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- ปริญญา มีสุข. (2552). **การวิจัยและพัฒนาวิธีการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพของครู โดยใช้การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจวบ หนูเลี้ยง และคณะ. (2559). **การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัด พัทลุง**. วารสารปารีชาติ, 28(2).
- ประภาภรณ์ สุรปภา. (2544). **ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ภาครัฐ (PMQA111)**. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ประสาน ท่าข้าม. (2543). **ความต้องการการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากฐานราก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- _____. (2547). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.
- พรรณี วงศ์มณีกิจ. (2547). **การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูเอกชน ประเภทสามัญ ศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพนา บัวอินทร์. (2553). **สภาพและแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พงศ์พันธ์ แก้วหาวงศ์. (2550). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอหนองสองห้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิณสุตา สิริธรรังศรี. (2556). **รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- เพ็ญแข ช่อมณี. (2544). **ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน.** กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์มณีโพธิ์เสน.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2524). **ปรัชญาและจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : แผนกวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภพ เลหาไพบูลย์. (2542). **แนวการสอนวิทยาศาสตร์.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิณี เพชรสว่าง. (2552). **พฤติกรรมองค์กร.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ซีวีแอล การพิมพ์.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. (2540). **การมีส่วนร่วมและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสอนดนตรีพื้นบ้าน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและวิธีการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2553). **คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอน ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เทียนวัฒนา.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2547). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ.** กรุงเทพฯ : บัคพอยท์.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). **การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เย็นดา รุ่งสุวรรณ. (2557). **การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- โยธิน แสงวดี. (2551). **การวิจัยเชิงคุณภาพ.** กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.

- รจนา เตชะศรี. (2551). **ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน**
กลุ่มเครือข่ายหนองหว้าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนภรณ์ วามะสุรีย์. (2550). **การศึกษาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตร**
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2548). **การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษา**
ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เรืองอุไร โกสุม (2545) **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของคณะกรรมการ**
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาที่ 1 (อำเภอหนองแขง) จังหวัดสระบุรี.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :**
 สุวีริยาสาส์น.
- วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติรี. (2542). **การมีส่วนร่วมผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชนต้องการป้องกันการ**
การเสพยาบ้าของนักเรียนชั้น ป.5-6 ในเขตตลิ่งชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู**
เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
 มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรภรณ์ สามโกเศศ และคณะ. (2555). **รายงานข้อเสนอทางเลือกที่เหมาะสมกับสภาวะคนไทย.**
 กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- วันชัย ครามสูงเนิน. (2556). **การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ**
คณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). **ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง. กรุงเทพฯ : เอส.อาร์.พรินติ้งแมสโปรดักส์.**

- วิจิตร ทลิทรรณ์. (2548). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนง แรกพิณิจ. (2541). บทบาทของชุมชนกับการศึกษา. รายงานการศึกษา
วิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- วิชัย ลิขิตพรัักษ์. (2556). การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โปรแกรมการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
โรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ.
- _____. (2559). ความต้องการจำเป็นของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสู่การเป็น
ประชาคมอาเซียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร. คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรฐานต่อที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์ลิฟ เพรส.
- วัลภา พรหมฤทธิ. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาในการดำเนินงาน
โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช. การศึกษาอิสระ
สาธิตสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศนิศา บุขบงค์. (มปป.) รูปแบบการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ปีที่ 16 ฉบับที่ 30 มกราคม-มิถุนายน 2562. [http://ejournals.swu.ac.th/index.php/](http://ejournals.swu.ac.th/index.php/สืบค้นเมื่อวันที่)
สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563.
- ศิริกาญจน์ โกสุม. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุชฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2546). การจัดการการเรียนรู้กลุ่มวิทยาศาสตร์
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี.

- สายฝน วิบูลรังสรรค์. (2549). **การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบมีส่วนร่วม สำหรับประเมินและ พัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. (2563). **หลักสูตรเพิ่มเวลารู้-ลดเวลาเรียน.** (www.psp32.ac.th/15487398/ สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **การออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้.** (ออนไลน์). : <https://nadee.thai.ac/client-upload/nadee/download/>. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2559.
- _____. (2551). **แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). **คุณภาพของครูสู่คุณภาพการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2545). **แผนการศึกษาชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559):** ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554).** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559).** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2558). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564).** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). **แนวทางการจัดกิจกรรมเรียนรู้ "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2559). **คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). **การประชุมวิชาการ การวิจัยทางการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพฯ : เจริญผลกราฟิก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). **การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ 14.** กรุงเทพฯ : เจริญผลกราฟิก.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **รายงานการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการบริหาร จัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิก.

- สุนทร เพ็ชรพราว. (2551). **ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุมล อมรวิวัฒน์. (2533). **สมบัติพิพธ์ของการศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี ชัยเจริญและ อิศรา ก้านจักร. (2549). เทคโนโลยีการศึกษา : จากเทคโนโลยี ถ่ายทอดมาสู่เทคโนโลยีทางปัญญา. **วารสารเทคโนโลยีทางปัญญา.** 1(1), 3-7.
- สุรีย์มาศ สุขกลี. (2549). **รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2560). **องค์ประกอบของโรงเรียนที่ดี.** [ออนไลน์]. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/277731> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2560).
- สุวิมล ตีรگانันท์. (2550). **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนทร พรหมวงศา. (2553). **พฤติกรรมการใช้และการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจังหวัดหนองบัวลำภู.** วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการสื่อสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุพจน์ เฉลยจิตร. (2545). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดลพบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- โสภา มัดลิ่ง. (2551). **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนเอื้ออารีย์ สังกัดกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อนุสร หงส์ขุนทด. (2558). **กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้.** <https://pitcforteach.blogspot.com/2015/11/blog-post.html>, สืบค้นเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563.
- อุดม เหลืองสด. (2545). **การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและคุณภาพนักเรียน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนบ้านเก่าวิทยา จังหวัดกาญจนบุรี.** สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อำไพ แสงจำรัส. (2555). **ความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

- แอนนา หงส์สามสิบเจ็ด. (2546). **การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดแพร่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. **Journal of the American Planning Association**, 35, (4), pp. 216-224.
- Bardo, J. W., & Hartman, J. J. (1982). **Urban Sociology : A systematic introduction**. New York : F.E. Peacock Publishers, Inc.
- Barnes, R. A. (1995). African American parents involvement in their children schooling. **Dissertation Abstracts International**, 55(5), pp. 3152 - A.
- Brace & World. Tyler, R. W. (1989). **Basic Principle of Curriculum and Instruction**. Chicago : University of Chicago Press.
- Britton, L. R., and Anderson A. K. (2009). **Peer Coaching and Pre-service Teachers: Examining an Underutilized Concept**. [online]. Accessed 1 January 2009. Available From <http://www.sciencedirect.com/science?>
- Brown, W., & Moberg, D. (1980). **Organization theory and management : A macro approach**. New York : n.d.
- Chiu, K. S. (2004). **The linkage of job performance to goal setting, work motivation, team building, and organizational commitment in the high-tech industry in Taiwan**. Doctoral dissertation, Nova Southeastern University.
- Cohen & Uphoff. (1980). **Effective Behavior in Organizations**. New York : Richard D. Irwin Inc.
- Cooper, J. P. (2002). The Influence of Outstanding Leadership in Improving the Quality of Teaching and Learning through Staff Development. **Dissertation Abstracts International**. 62 - 11A.
- Corley, T. R. (2000). **Staff Development and Secondary Science Teachers**. n.p.
- Cronbach, L. J. (1951). **Essentials of Psychology Testing**. 5th ed. New York : Harper Collins Publishers Inc.
- Dewey, J. (1975). **Moral Principles in Education**. London : Fever & Simons.
- Eisner, E. (1976). "Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Educational Evaluation." **Journal of Aesthetic Education**. 1976, pp. 192-193.

- Ervin, W. (1976). **Participation Management : Concept Theory and Implementation.** Atlanta : Ga : Georgia State University.
- Berkley, G. E. (1975). **The Craft of Public Administration.** Boston : Allyn and Bacon.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education.** (3rd ed). New York : McGraw-Hill.
- Hills, P. J. A. (1982). **Dictionary of education.** London : Routledge & Kegan .
- Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). **Teaching description and analysis.** Boston : Addison-westlu.
- Husen, T., & Postlethwaite, T. N. (1994). **Self-Directed Learning : A Guide for Learners and Teacher.** New York : Association Press.
- Joyce, R. and Weil, J. M. (1986). **Model of Teaching.** New York : Prentic-Hall.
- Kaplan, A. (1964). **The conduct of inquiry: Methodology for behavioral science.** San Francisco : Chandler Publishing.
- Keeves, J. P. (1988). Model and Model Building. **Educational Research Methodology Any Measurement : An International Handbook.** Oxford : Pergamon.
- Krathwohl, D. R. (2002). **A Revision of Bloom's Taxonomy.** (Online) Available: [http://www. Depauw.edu /files/resources/krathwohl.pdf](http://www.Depauw.edu/files/resources/krathwohl.pdf). Accessed [30/5/2016].
- Madaus, G. F., Scriven, M.S., & Stufflebeam, D. L. (1983). **Evaluation models viewpoints on education and human services evaluation.** (8th ed.) Boston : Kluwer-Nijhoff Publishing.
- Maslow, A. H. (1970). **Motivation and Personality.** New York : Harper and Row.
- Mathues, P. K. (2003). "The Relationship Between Participation in Student – Centered Discussions and the Academic Achievement of Fifth - Grade Science Students," **Dissertation Abstracts International.** 64(4): 1208-A ; October.
- McGregor, D. (1960). **The Human Side of Enterprise.** New York : McGraw-Hill Book Company, Inc.
- McKernan, J. (1996). **Curriculum Action Research.** London : Kogan.
- Mescon, M. H., Albert, M. & Khedouri, F. (1985). **Management: Individual and Organizational Effectiveness.** New York : Harper & Row.

- Mingucci, M. M. (2002, August). "Action Research as ESL Teacher Professional b Development." **Dissertation Abstracts International**. 63 (2) : 451-A.
- Parson. R. (1997). **Definition of the Web-based instruction**. Retrieved March 20, 2008. From <http://www.oise.on.ca/person/difinitn.htm>.
- Raj, M. (1996). **Encyclopedia Dictionary of Psychology and Education**. New Delhi : Anmol Publications PVT.
- Reeder, W. W. (1974). **Some Aspects of the Informal Social Participation of Farm Familiers in New York State Cornell University**. Unpublished Ph.D. Dissertation.
- Sergiovanni, T. J. (1994). **Building community in schools**. San Francisco : CA : Jossey Bass.
- Smith, R. H., & et al. (1980). **Management : making organizations perform**. New York : Macmillan.
- Stoner, A. F., & Wankel, C. (1986). **Management**. 3rd ed. New Delhi : Prentice-Hill.
- Strauss, G., & Sayles, L. R. (1980). **Personnel : The Human Problems of Management**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Vroom, V., & Yetton, P.W. (1973). **Leadership and Decision-Making**. Pittsburgh : University of Pittsburgh Press.
- Watamura, K. P. (2000). **Child-Centered Learning Versus Instruction in the Elementary Classroom**. Master's Thesis California : California State University, Fresno.
- Willer, D. (1968). **Scientific sociology : Theory and method**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall.
- Willer, R. H. (1967). **Leader and leadership process**. Boston : Irwin / McGraw-Hill.
- Yadav, A. (1980). **Local level Planning and Rural Development Alternatives Strategy**. New Delhi : Concept Publishing Company.
- Yoder, J. & Proctor, W. (1985). **The Self-confident Child**. New York : Facts on File Publications.
- Zwart, R. C. & et al. (2008) "Teacher learning through reciprocal peer coaching: An analysis activity sequences" **Teaching and Teacher Education**, no. 24 (2008): 981-1002.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

**รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

1. ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
2. นายธีรวุฒิ พิทักษ์ชน	ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะเชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20
3. นายสุจินต์ ขาวแก้ว	ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะเชี่ยวชาญ โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จ.อุดรธานี
4. ดร.รุ่งทิภา จันทน์วัฒนวงษ์	อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ	รองคณบดีฝ่ายบริหารและแผน คณะ ศึกษาศาสตร์ อาจารย์สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้
“การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา
และของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

1. รศ.ดร.สุมาลี ชัยเจริญ	อาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รศ.ดร.วณิช นิรันทรานนท์	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี
3. รศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์	อาจารย์สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. ดร.จรรยารัตน์ ส่งศรี	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ
5. ดร.เจริญ ราชโสภา	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
6. ว่าที่ รต.ดร.สุกิจ ศรีพรหม	ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.สกลนคร
7. ดร.สุรพร พงษ์สุวรรณ	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23
8. ดร.สมใจ อุดมศรี	ผู้อำนวยการโรงเรียน ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโคกสีวิทยาสรรค์ จ.สกลนคร

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน นายอดิศักดิ์ มุ่งชู

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน นายธีรวุฒิ พิทักษ์ชน

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน นายสุจินต์ ขาวแก้ว

ข้าพเจ้านายนันทศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันทศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ดร.รุ่งทิภา จันทน์วัฒนวงษ์

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

ข้าพเจ้านายนันทศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวาน

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันทศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน รศ.ดร.สุมาลี ชัยเจริญ

ข้าพเจ้านายนันทศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวาน

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันทศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน รศ.ดร.วณิช นิรันทรานนท์

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน รศ.ดร.วโร เฟ็งสวัสดิ์

ข้าพเจ้านายนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ดร.จรรุญรัตน์ ส่งศรี

ข้าพเจ้านายนันทศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวาน

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันทศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ดร.เจริญ ราชโสภา

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวาน

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-26539

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ว่าที่ รต.ดร.สุกิจ ศรีพรหม

ข้าพเจ้านายนันทศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวาน

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันทศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-26539

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ดร.สุรพร พงษ์สุวรรณ

ข้าพเจ้านายนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวาน

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ที่ ศธ 0425.10/ว267

โรงเรียนไชยวานวิทยา
ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน
จังหวัดอุดรธานี 41290

10 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แต่งตั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
เรียน ดร.สมใจ อุดมศรี

ข้าพเจ้านายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะผู้อำนวยการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวาน

เพื่อให้การจัดทำผลงานทางวิชาการสำเร็จได้ด้วยดี ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์ แต่งตั้งให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำผลงาน ทางวิชาการ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารวิชาการ

โทรศัพท์/โทรสาร. 042-265392

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม
สำหรับการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ลำดับ ที่	ข้อความ	บันทึกการสนทนากลุ่ม ของผู้เข้าร่วม	หมายเหตุ
1	สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนไชยวานวิทยามีลักษณะอย่างไร		
2	สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนไชยวานวิทยามีอะไรบ้าง		
3	จุดด้อยของสภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนไชยวานวิทยา ส่งผลกระทบต่อ คุณภาพการศึกษาอย่างไร และมี ผลกระทบกับใครบ้าง		
4	แนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัด การศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรทำอย่างไร		

บันทึกเพิ่มเติม.....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
 (.....)

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
สำหรับการวิจัยขั้นตอนที่ 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษา
  - 2.1 ปริญญาตรี.....สาขา.....
สถาบัน.....
  - 2.2 ปริญญาโท.....สาขา.....
สถาบัน.....
  - 2.3 ปริญญาเอก.....สาขา.....
สถาบัน.....
3. หน่วยงาน/สถานศึกษาที่สังกัด.....
4. ตำแหน่ง.....
5. ประสบการณ์ทำงานด้านกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” .....
6. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรมีลักษณะอย่างไร
.....
.....
2. ใครควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาบ้าง
.....
.....

3. การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรเข้ามาในรูปแบบใดบ้าง

.....
.....

4. ขั้นตอนการเข้ามามีส่วนร่วม ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....
.....

5. การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการอย่างไร ใครมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง

.....
.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้
 “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
 เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 สำหรับการวิจัยชั้นตอนที่ 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษา
  - 2.1 ปริญญาตรี.....สาขา.....
 สถาบัน.....
  - 2.2 ปริญญาโท.....สาขา.....
 สถาบัน.....
  - 2.3 ปริญญาเอก.....สาขา.....
 สถาบัน.....
3. หน่วยงาน/สถานศึกษาที่สังกัด.....
4. ตำแหน่ง.....
5. ประสบการณ์ทำงานด้านกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” .....
6. วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

1. กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะอย่างไร
 .....
2. การจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ยึดหลักการสำคัญอย่างไร
 .....
3. ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นอย่างไร
 .....
4. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ควรส่งเสริมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างไร
 .....

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้
“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีสาระดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษา
  - 2.1 ปริญญาตรี.....สาขา.....
 สถาบัน.....
  - 2.2 ปริญญาโท.....สาขา.....
 สถาบัน.....
  - 2.3 ปริญญาเอก.....สาขา.....
 สถาบัน.....
3. หน่วยงาน/สถานศึกษาที่สังกัด.....
4. ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ขอความกรุณาจากท่านพิจารณาตรวจสอบ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องความคิดเห็นของท่านตามระดับต่าง ๆ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง รูปแบบฯ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม											
1. ผู้บริหารสถานศึกษา											
2. ครู											
3. คณะกรรมการสถานศึกษา											
4. ผู้ปกครองนักเรียน											
5. นักเรียน											
รวม											
ด้านลักษณะการมีส่วนร่วม											
1. ลักษณะคณะกรรมการ											
1.1 คณะกรรมการเพื่อ ปรึกษาหารือ											
1.2 คณะกรรมการเพื่อร่วม บริหารงาน											
2. ลักษณะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านต่าง ๆ											
3. ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม											
4. ลักษณะการร่วมเสนอแนะ											
รวม											
ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม											
1. มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย											
2. มีส่วนร่วมในการวางแผน											
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ											
4. มีส่วนร่วมในการสนับสนุน											
5. มีส่วนร่วมในการดำเนินการ											
6. มีส่วนร่วมในการประเมินผล											
7. มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่ เกิดขึ้น											
รวม											

ข้อเสนอแนะ.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษา
  - 2.1 ปริญญาตรี.....สาขา.....
 สถาบัน.....
  - 2.2 ปริญญาโท.....สาขา.....
 สถาบัน.....
  - 2.3 ปริญญาเอก.....สาขา.....
 สถาบัน.....
3. หน่วยงาน/สถานศึกษาที่สังกัด.....
4. ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ขอความกรุณาจากท่านพิจารณาตรวจสอบ คู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องความคิดเห็นของท่าน ตามระดับต่าง ๆ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
1. ความชัดเจนของหลักการและเหตุผล											
2. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์											
3. ความชัดเจนของเป้าหมาย											
4. ความชัดเจนของเนื้อหาที่นำเสนอในคู่มือ											
5. ความครอบคลุมของเนื้อหาที่นำเสนอ											
6. ความเหมาะสมของการเรียงลำดับของเนื้อหา											
7. ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้											
8. คู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย											
9. คู่มือสะดวกต่อการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง											
10. คู่มือมีความเป็นประโยชน์											
11. การจัดทำรูปแบบการพิมพ์											
12. การจัดทำรูปเล่ม											

ข้อเสนอแนะ.....

.....

**แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษา
แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนไชยวานวิทยา**

คำชี้แจง

ขอความกรุณาจากท่านพิจารณาตรวจสอบ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยการประเมินการจัดการเรียนรู้ฯ ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย / ในช่องความคิดเห็นของท่าน ตามระดับต่าง ๆ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head)					
1. A-Math					
2. ภาษาจีน					
3. นวัตกรรมน้อย					
4. คณิตกับชีวิตประจำวัน					
5. วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน					
6. I love sport					
7. คณิตคิดเร็ว					
8. How to make fruit juice					
ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart)					
9. ภูเขาชาติ					
10. สร้างสรรค์งานพับกระดาษ					
11. เพลงในวรรณคดี					
12. จิตอาสาพัฒนาโรงเรียน					

การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands)					
13. บ้านโดงู บ้านโดชีวิต					
14. ประดิษฐ์ดอกไม้จากขวดน้ำพลาสติก					
15. อาหารในวรรณคดีไทย					
ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health)					
16. ฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล					
17. ฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล					
18. ขยับกายสบายชีวี					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

แบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบประเมิน

- 1) เพศ ชาย หญิง อายุ.....ปี
- 2) ประเภท นักเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง
การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความพึงพอใจของท่านเพียงระดับเดียว

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีเอกลักษณ์ จุดเด่น ตลอดจนแสดงออกถึงคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของโรงเรียน					
2. มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดทำ หลักสูตรที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์					
3. มีการออกแบบกิจกรรม“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม					
4. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการ เรียนการสอน					
5. การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่าง เพียงพอและเหมาะสม					
6. การปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่ให้ เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้					
7. มีการออกแบบกิจกรรม“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม					

8. เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการบริหารงาน					
9. มีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน					
10. โครงการในกลยุทธ์เพียงพอและมีความเหมาะสม					
11. มีกิจกรรมที่หลากหลาย และเข้าถึงนักเรียนทุกคน					
12. งบประมาณในการดำเนินการเพียงพอเหมาะสม และสะดวกในการบริหารจัดการ					
13. การดำเนินโครงการตรงกับความต้องการของนักเรียน และผู้ปกครอง แก้ปัญหาและพัฒนาได้ตรงจุด					
14. ผลของโครงการบรรลุผลตามที่ตั้งไว้ และเป็นประโยชน์กับนักเรียน					
15. ความต่อเนื่องและยั่งยืนของรูปแบบหรือกิจกรรมต่าง ๆ					
16. ความคุ้มค่าในการดำเนินการ					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อคำถาม เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม
เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้
“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					คะแนน รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ไชยวานวิทยาเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไชย วานวิทยามีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	จุดด้อยของสภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนไชยวานวิทยา ส่งผลกระทบต่อ คุณภาพการศึกษาอย่างไร และมี ผลกระทบกับใครบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	แนวทางในการปรับปรุงสภาพการจัด การศึกษาของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรทำอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อความ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์

เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	รายการ/ข้อความ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					คะแนนรวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	การจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ยึดหลักการสำคัญอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	ขั้นตอนการจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อความ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์
เกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					คะแนนรวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรมีลักษณะอย่างไร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ใครควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยาบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ควรเข้ามาในรูปแบบใดบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	ขั้นตอนการเข้ามามีส่วนร่วม ควรประกอบด้วยอะไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ควรดำเนินการอย่างไร ใครมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและสอดคล้องของการจัดทำและการคัดเลือกกิจกรรม
 “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	รายชื่อกิจกรรม	ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน					คะแนน รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head)								
1	A-Math	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ภาษาจีน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	นักวิทยาศาสตร์น้อย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	คณิตกับชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	I love sport	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	E-sport	-1	-1	+1	+1	-1	1	0.20
8	คณิตคิดเร็ว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	How to make fruit juice	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart)								
10	พญาภาษิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	สร้างสรรค์งานพับกระดาษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	เพลงในวรรณคดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	จิตอาสาพัฒนาโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands)								
14	บันไดงู บันไดชีวิต	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	ประดิษฐ์ตุ๊กตอกไม้จากขวดน้ำ พลาสติก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	อาหารในวรรณคดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
17	การผลิตไวน์ผลไม้	-1	-1	+1	+1	+1	1	0.20
ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health)								
18	ฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
19	ฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
20	ฝึกทักษะกีฬาว่ายน้ำ	-1	-1	+1	+1	+1	1	0.20
21	ขยับกายสบายชีวี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง
การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	รายการ	ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน					คะแนน รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม							
	1. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
	2. เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
	3. เนื้อหาครอบคลุมกับเรื่องที่จะศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ด้านลักษณะการมีส่วนร่วม							
	1. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
	2. เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
	3. เนื้อหาครอบคลุมกับเรื่องที่จะศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม							
	1. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
	2. เนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
	3. เนื้อหาครอบคลุมกับเรื่องที่จะศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
 ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง
 การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					คะแนน รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	ความชัดเจนของหลักการ และเหตุผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ความชัดเจนของวัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ความชัดเจนของเป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	ความชัดเจนของเนื้อหาที่ นำเสนอในคู่มือ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	ความครอบคลุมของเนื้อหา ที่นำเสนอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	ความเหมาะสมของ การเรียงลำดับของเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	คู่มืออ่านแล้วเข้าใจง่าย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	คู่มือสะดวกต่อการนำไปใช้ ในสถานการณ์จริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	คู่มือมีความเป็นประโยชน์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
11	การจัดทำรูปแบบการพิมพ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	การจัดทำรูปเล่ม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน
เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัด
การเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					คะแนน รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	ด้านคิดวิเคราะห์เป็น (Head)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	ด้านจิตใจ ค่านิยม (Heart)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	ด้านพัฒนาทักษะการทำงาน (Hands)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี (Health)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 ต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้
 “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวนวิทยา

ที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					คะแนน รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	การจัดการศึกษาของโรงเรียน มีเอกลักษณ์ จุดเด่น ตลอดจน แสดงออกถึงคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	มีการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา โดยจัดทำ หลักสูตรที่สอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	มีการออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	การสร้างและพัฒนาแหล่ง เรียนรู้อย่างเพียงพอและ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	การปรับปรุงและพัฒนาอาคาร สถานที่ให้เหมาะสมใน การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	มีการออกแบบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียมมีส่วนร่วมใน การบริหารงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	มีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วม ในการบริหารงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	โครงการในกลยุทธ์เพียงพอ และมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้
“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (ต่อ)

ที่	รายการ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					คะแนน รวม	IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
11	มีกิจกรรมที่หลากหลาย และ เข้าถึงนักเรียนทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12	งบประมาณในการดำเนินการ เพียงพอ เหมาะสม และ สะดวกในการบริหารจัดการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
13	การดำเนินโครงการตรงกับ ความต้องการของนักเรียน และผู้ปกครอง แก้ปัญหา และพัฒนาได้ตรงจุด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14	ผลของโครงการบรรลุผลตาม ที่ตั้งไว้ และเป็นประโยชน์กับ นักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15	ความต่อเนื่องและยั่งยืนของ รูปแบบหรือกิจกรรมต่าง ๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
16	ความคุ้มค่าในการดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตารางที่ 21 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้
ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวนวิทยา

คนที่	รายการ												x	x ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
1	4	5	4	4	5	4	3	5	3	5	5	5	52	2704
2	5	4	5	5	4	5	5	4	5	4	5	3	54	2916
3	5	5	5	5	5	5	4	4	5	4	5	4	56	3136
4	4	4	5	4	5	5	3	5	5	5	4	5	54	2916
5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	3	4	56	3136
6	4	5	4	5	5	5	4	5	4	4	5	5	55	3025
7	5	4	5	5	4	4	5	4	4	3	4	5	52	2704
8	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5	5	4	53	2809
9	4	5	4	5	5	5	3	4	5	3	5	5	53	2809
10	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	5	4	54	2916
11	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	3	4	56	3136
12	5	4	5	5	4	4	5	4	4	3	4	5	52	2704
13	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5	5	4	53	2809
14	5	4	5	5	4	4	5	4	4	3	4	5	52	2704
15	4	5	4	4	5	4	4	5	4	5	5	4	53	2809
Sxi	68	69	69	69	69	67	64	68	66	63	67	66	805	43233
Sxi²	312	321	321	321	321	303	282	312	296	275	307	296	43233	
Si²	4.25	4.37	4.37	4.37	4.37	4.13	4.06	4.25	4.12	4.03	4.34	4.12	570.09	50.77

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.99

ตารางที่ 22 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้
 “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

คนที่	กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”																		x	x ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18		
1	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4	77	5929
2	5	4	4	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5	4	4	5	4	4	79	6241
3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	90	8100
4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5	5	4	84	7056
5	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	73	5329
6	5	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5	4	5	5	5	5	4	4	84	7056
7	5	4	5	5	4	4	5	4	4	3	4	5	5	4	5	5	4	4	79	6241
8	4	5	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4	4	5	4	77	5929
9	5	4	4	5	4	5	4	5	4	4	5	5	5	4	4	5	4	5	81	6561
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	90	8100
11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	90	8100
12	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	4	4	5	5	5	5	5	4	85	7225
13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	90	8100
14	4	5	4	4	5	4	5	4	4	5	5	4	4	5	4	4	5	4	79	6241
15	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	74	5476
16	5	4	4	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	4	5	4	5	82	6724
17	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	90	8100
18	5	5	4	5	5	4	5	4	4	4	4	5	5	5	4	5	5	4	82	6724
19	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	4	5	5	4	5	5	4	84	7056
20	4	4	5	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	5	4	77	5929
S _{xi}	95	92	89	95	92	87	95	93	89	89	91	90	95	92	89	95	92	87	1647	136217
S _{xi} ²	455	428	401	455	428	383	455	437	401	403	419	410	455	428	401	455	428	383	136217	
S _i ²	0.20	0.25	0.26	0.20	0.25	0.24	0.20	0.24	0.26	0.37	0.26	0.26	0.20	0.25	0.26	0.20	0.25	0.24	30.87	4.39

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.91

ตารางที่ 23 การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการศึกษา
แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

คนที่	ประเด็นความพึงพอใจข้อที่																x	x ²
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
1	5	4	4	5	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	68	4624
2	5	4	4	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5	4	4	5	71	5041
3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	80	6400
4	5	5	4	5	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5	75	5625
5	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5	66	4356
6	5	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5	4	5	4	4	5	74	5476
7	5	4	5	5	4	4	5	4	4	3	4	5	5	4	4	5	70	4900
8	4	5	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4	4	68	4624
9	5	4	4	5	4	5	4	5	4	4	5	5	5	4	5	4	72	5184
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	80	6400
11	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	80	6400
12	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	4	4	5	5	4	5	75	5625
13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	80	6400
14	4	5	4	4	5	4	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5	71	5041
15	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	5	4	4	4	4	4	66	4356
16	5	4	4	5	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	5	5	74	5476
17	5	4	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	76	5776
18	5	5	4	5	5	4	5	4	4	4	4	5	5	5	4	5	73	5329
19	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	4	4	5	5	4	5	75	5625
20	4	4	5	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4	4	68	4624
Sx _i	95	91	89	95	92	86	95	93	89	89	91	89	95	92	86	95	1462	107282
Sx _i ²	455	419	401	455	428	374	455	437	401	403	419	401	455	428	374	455	107282	
Sf ²	0.20	0.26	0.26	0.20	0.25	0.22	0.20	0.24	0.26	0.37	0.26	0.26	0.20	0.25	0.22	0.20	21.57	3.84

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.88

ภาคผนวก จ

คู่มือจัดการเรียนรู้

ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้

“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

คู่มือการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ปีการศึกษา 2559

โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ปีการศึกษา 2559

โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

นโยบายของรัฐบาลในการสนับสนุนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นโยบายหนึ่ง คือ การปรับการลดเวลาเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนปกติให้น้อยลง เพิ่มเวลารู้ ด้วยวิธีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตามความถนัด ความสนใจของนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในรูปแบบการเรียนรู้รายบุคคล คู่และกลุ่มหรือเรียนรู้เป็นทีม โดยโรงเรียนไชยวานวิทยา พิจารณาปรับลดชั่วโมงเรียนของบางวิชาให้น้อยลง และไม่กระทบเนื้อหาหลักที่นักเรียนควรเรียนรู้ บทบาทของครูคือ ผู้ต้องใช้ความสามารถในการอธิบายและบูรณาการให้ครบถ้วนในกิจกรรมหลัก 4H อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และครูต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ให้นักเรียนเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เพื่อเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม กระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหา ศักยภาพและความชอบของตนเอง

โรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติให้เกิดรูปธรรมตามเอกสารรายงานกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และเอกสารดังกล่าวเป็นคู่มือหรือแนวทางในการศึกษาประกอบการปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเอกสารที่จัดทำขึ้น เป็นคู่มือแนวทางการดำเนินงานโครงการ การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

โรงเรียนไชยวานวิทยา ขอขอบคุณ คณะทำงาน ทีมงานกลุ่มบริหารวิชาการและบุคลากร ครูในโรงเรียนทุกคนที่ได้นำความรู้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์มาร่วมแลกเปลี่ยนและได้รวบรวมจัดทำเป็นเอกสารและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนการนำนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อนักเรียนตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทนำ	1
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน	3
โครงสร้างเวลาเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	7
ตารางเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	11
ข้อมูลนักเรียน	12
ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากร	12
จำนวนกลุ่มกิจกรรม 4 H	13
แผนการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดนักเรียนร่วมกิจกรรม	14
ปฏิทินการดำเนินงานโครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	52
รูปแบบวิธีการวัดและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมๆ	53
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียน	56
ภาคผนวก	57
คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ ขับเคลื่อนกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ปีการศึกษา 2559	58

บทนำ

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ "การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" เป็นแนวทางดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อต้องการจะตอบโจทย์ว่าจะทำอย่างไรให้เด็ก ผู้ปกครอง และครู มีความสุขในการเรียนการสอน สอดคล้องกับนโยบายของนายกรัฐมนตรีที่ต้องการให้พิจารณา เรื่องเวลาเรียนของเด็กในปัจจุบัน โดยแต่เดิมเด็กจะต้องเลิกเรียนเวลา 16.00 น. ก็จะเปลี่ยนเป็นเลิกเรียนในชั้นเรียนเวลา 14.00 น. เพื่อนำเวลา 2 ชั่วโมงนั้นไปจัดกิจกรรมเพิ่มเติมความรู้ให้แก่เด็ก เพื่อให้เด็กมีความสุขกับการเรียนรู้ ไม่มีความเครียด และไม่มีการบ้านเพิ่ม ซึ่งมั่นใจว่าจะทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนมากขึ้น และผู้ปกครองก็มีความสุขเมื่อเห็นลูกมีความสุข และเชื่อว่าคุณครูก็มีความสุข ทั้งนี้ เมื่อเลิกเรียนแล้ว ครูจะต้องดูแลเด็กในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย แต่หากผู้ปกครองทำไม่ได้ต้องการให้เด็กกลับไปบ้านในช่วงเวลาดังกล่าว เช่น อาจจะไปช่วยเลี้ยงน้องหรือช่วยทำงานบ้านผู้ปกครองก็สามารถพาเด็กกลับบ้านได้ (นวัตน์ งามสุต : ออนไลน์, 2558)

การลดเวลาเรียน คือ การลดภาควิชาการลง แต่ต้องไม่กระทบกับเนื้อหาหลักที่เด็ก ๆ ควรจะรู้ซึ่งหมายความว่าครูต้องใช้ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ ให้นักเรียนได้สาระที่ต้องรู้ครบถ้วน อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากนโยบายการลดเวลาเรียนดังกล่าว จึงนำมาสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดให้โรงเรียนเรียนภาควิชาการ ถึงเวลาบ่าย 2 โมงครึ่ง หรือเวลา 14.30 น. แต่เวลาที่โรงเรียนเลิกยังคงเหมือนเดิม ตามกำหนดของแต่ละโรงเรียนซึ่งมักจะเป็นช่วงบ่าย 4 โมง หรือเวลา 16.00 น. ดังนั้น ช่วงระยะเวลาระหว่างหลังเลิกเรียนจนกว่านักเรียนจะกลับบ้าน ซึ่งนักเรียนยังคงอยู่ที่โรงเรียน โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมั่นใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพ และความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็ก ๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือ ดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป

การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา เพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทยนั้น สอดคล้องกับหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐาน การประกอบ สัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริง (กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ) โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา นอกจากนั้น จากผลการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่าง ๆ พบว่าผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้งผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และ ผลการสอบ PISA ทั้งที่โรงเรียนใช้ เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้น เป็นเวลา 7 หรือ 8 ชั่วโมงต่อวัน อัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีภาระงาน หรือ การบ้านมาก หรือต้องนำการบ้านไปทำที่บ้านเกิดความเครียด เด็กคิดไม่เป็น วิเคราะห์ไม่ได้ ขาดทักษะชีวิต เป็นต้น

จากที่กล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้น้อมนำพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการบริหารจัดการเวลาเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การปฏิบัติในโรงเรียน อย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ ให้เริ่มปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ส่งผลให้โรงเรียนต้องบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สถานศึกษาที่เข้าโครงการนำร่องควรมีการตรวจสอบ หรือทบทวนการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา ตามหลักสูตรสถานศึกษา ในประเด็นโครงสร้างเวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน การจัดการเรียนรู้ของครู และศึกษาทำความเข้าใจนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นอกจากนี้สถานศึกษาควรปรับกิจกรรม ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงควรจัดให้มีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้มีความชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมนโยบาย “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน จัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และนักเรียนได้รับการพัฒนา เต็มตามศักยภาพตามความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคล และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

โรงเรียนไชยวานวิทยา เดิมเป็นโรงเรียนราษฎร์ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2500 ที่วัดไชยนาถวราราม หมู่ที่ 2 ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี โดย นายเพ็ง ไชยวาน กำนันตำบลไชยวาน เป็นเจ้าของและผู้จัดการ ต่อมาได้โอนกิจการให้ นายเพ็ง โพธิจินดา เป็นเจ้าของ และผู้จัดการ จนกระทั่งถึงวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2509 พระครูสุทธิสมณวัตร เจ้าคณะอำเภอไชยวาน และเจ้าอาวาสวัดไชยนาถวราราม ได้รับอนุญาตให้เป็นเจ้าของ โดยมี นายเพ็ง โพธิจินดา เป็นผู้จัดการ เช่นเดิม จนถึงวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 เจ้าของและผู้จัดการได้ขอยุบกิจการ จึงได้โอนกิจการโรงเรียนให้เป็นของรัฐบาล เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2520 (ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ) และได้ทำการย้ายมาก่อตั้งอยู่สถานที่แห่งใหม่ ณ เลขที่ 7 หมู่ 11 บ้านค่ายเสรี ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี เนื้อที่ 33 ไร่ 2 งาน 40 ตารางวา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 โดยใช้ชื่อเดิมว่า “โรงเรียนไชยวานวิทยา” สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นับรวมถึงปี การศึกษา 2556 เป็นเวลา 39 ปี

โรงเรียนไชยวานวิทยา จึงได้ถือเอาวันที่ 7 กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันสถาปนาโรงเรียนสืบมา โดยโรงเรียนร่วมกับศิษย์เก่าและชุมชนบ้านค่ายเสรี ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การทำบุญตักบาตร เลี้ยงภัตตาหารเช้าพระสงฆ์ เป็นต้น เป็นประจำทุกปี ต่อมาโรงเรียนได้เปลี่ยนมาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ ปี 2549 ผ่านการรับรองเป็น โรงเรียนต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) กระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบันโรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 20 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้หลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551

สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนมีลักษณะ เป็นพหุสังคม มีประชากรประมาณ 617 คน บริเวณใกล้เคียงโดยรอบโรงเรียน ได้แก่ บ้านค่ายเสรี วัดป่าสันติกาวาส วัดไชยนาถวราราม วัดกุแก้ววิทยาราม สถานีตำรวจไชยวาน ที่ว่าการอำเภอ เทศบาลตำบลไชยวาน สวนสาธารณะหนองไชยวาน อาชีพหลักของชุมชน คือ เกษตรกรรม การค้าและรับราชการ ส่วนใหญ่นับถือศาสนา พุทธ ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป คือ ประเพณีสงกรานต์ ที่วัดกุแก้ววิทยาราม ประเพณีบุญบั้งไฟ ในพื้นที่เขตบริการประกอบด้วย 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลไชยวาน ตำบลหนองหลัก ตำบลโพนสูง และตำบลคำเลาะ มีประชากรประมาณ 29,605 คน นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99 ภาพรวมของชุมชนในพื้นที่การบริหาร มีสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านต่าง ๆ ดังนี้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ การคมนาคมในเขตให้บริการ

ทางการศึกษาไม่สะดวก มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและพาหนะ จึงไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการมาเรียนบ้างเป็นบางส่วน และสภาพเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ปกครองบางส่วน สนับสนุนบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นได้

ปัจจุบันโรงเรียนไชยวานวิทยา เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 596 คน เปิดทำการสอน 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรอบ 4 ปีการศึกษาที่ผ่านมา มีนักเรียนเฉลี่ยปีการศึกษาละ 745 คน และคาดการณ์ใน 4 ปีการศึกษาข้างหน้าจะมีนักเรียนเฉลี่ยปีการศึกษาละ 640 คน

1.1 ที่ตั้งสถานศึกษา

โรงเรียนไชยวานวิทยา ที่ตั้ง เลขที่ 7 หมู่ 11 ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ระยะห่างจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ประมาณ 70 กิโลเมตร

1.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับอำเภอหนองหาน

ทิศใต้ ติดกับ อำเภอศรีธาตุ

ทิศตะวันออก ติดกับ อำเภอส่องดาวและอำเภอวังสามหมอ

ทิศตะวันตก ติดกับ อำเภอกุ้งแก้ว

1.3 การติดต่อสื่อสาร

โทรศัพท์ หมายเลข 0-4226-5392

Website : www.chaiwanwittaya.com

1.4 สภาพทั่วไปของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ

เขตพื้นที่บริการของโรงเรียนไชยวานวิทยา ประกอบไปด้วย 4 ตำบล ได้แก่

1. ตำบลไชยวาน
2. ตำบลหนองหลัก
3. ตำบลโพนสูง
4. ตำบลคำเลาะ

เขตพื้นที่บริการของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีประชากรประมาณ 29,605 คน นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 99 ภาพรวมของชุมชนในพื้นที่การบริหาร มีสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านต่าง ๆ ดังนี้ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา และเลี้ยงสัตว์ การคมนาคมในเขตให้บริการทางการศึกษาไม่สะดวก มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเวลาและพาหนะ จึงไม่เอื้ออำนวยความสะดวก ต่อการมาเรียนบ้างเป็นบางส่วนและสภาพเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อรายได้ของผู้ปกครองบางส่วน สนับสนุนบุตรหลาน ให้ได้รับการศึกษาสูงขึ้นได้

ตราประจำโรงเรียน

อักษรย่อของโรงเรียน

ช.ว.

ปรัชญาของโรงเรียน

“ปัญญา โลกสมั ปชโชโต”

ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก

คติพจน์ของโรงเรียน

เน้นคุณธรรม นำภูมิรู้ คู่ภูมิฐาน

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนไชยวานวิทยา มุ่งมั่นพัฒนานักเรียน ให้มีสุขภาพแข็งแรง มีวินัยในตนเอง มีทักษะในการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยี เพื่อแสวงหาความรู้ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

ต้นไม้ประจำโรงเรียน

ต้นราชพฤกษ์

สีประจำโรงเรียน

สีฟ้า กับ สีขาว

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน		
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		
	ม. 1	ม. 2	ม. 3
● รายวิชาพื้นฐาน			
ภาษาไทย	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
คณิตศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
วิทยาศาสตร์	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	160 (4นก.)	160 (4นก.)	160 (4นก.)
- ประวัติศาสตร์	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)	40 (1 นก.)
- ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
- หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการ ดำเนินชีวิตในสังคม			
- ภูมิศาสตร์			
- เศรษฐศาสตร์			
สุขศึกษาและพลศึกษา	80 (2นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ศิลปะ	80 (2นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	80 (2นก.)	80 (2 นก.)	80 (2 นก.)
ภาษาต่างประเทศ	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)
รวมรายวิชาพื้นฐาน	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)	880 (22 นก.)
● รายวิชาเพิ่มเติม	ปีละ 200 ชั่วโมง		
● กิจกรรมพัฒนานักเรียน	120	120	120
- กิจกรรมแนะแนว			
- กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ ยุวกาชาดฯ			
- ชุมนุม ชมรม			
- กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์			
รวมเวลากิจกรรมพัฒนานักเรียน	120	120	120
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี		

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ภาคเรียนที่ 1)			
รหัสวิชา	รายวิชาพื้นฐาน	นก.	ชม.
ท 21101	ภาษาไทย	1.5	60
ค 21101	คณิตศาสตร์	1.5	60
ว 21101	วิทยาศาสตร์	1.5	60.
ส 21101	สังคมศึกษา ฯ	1.5	60
ส 21102	ประวัติศาสตร์	0.5	20
พ 21101	สุขศึกษา	0.5	20
พ 21102	พลศึกษา	0.5	20
ศ 21101	ศิลปะ	1.0	40
ง 21101	การงานอาชีพฯ	1.0	40
อ 21101	ภาษาอังกฤษ	1.5	60
รวม		11	440
รหัสวิชา	รายวิชาเพิ่มเติม		
ค 20201	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	0.5	20
ง 20201	คอมพิวเตอร์	1.0	40
IS 120201	การศึกษาค้นคว้าฯ	0.5	20
ส 20231	หน้าที่พลเมือง	0.5	20
รวม		2.5	100
กิจกรรมพัฒนานักเรียน / กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		60	
● กิจกรรมแนะแนว		20	
● กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ เนตรนารี		20	
- ชุมนุม / ชมรม		10	
● กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์		10	
รวมเวลาทั้งสิ้น		600	

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ภาคเรียนที่ 2)			
รหัสวิชา	รายวิชาพื้นฐาน	นก.	ชม.
ท 21102	ภาษาไทย	1.5	60
ค 21102	คณิตศาสตร์	1.5	60
ว 21102	วิทยาศาสตร์	1.5	60.
ส 21102	สังคมศึกษา ฯ	1.5	60
ส 21103	ประวัติศาสตร์	0.5	20
พ 21102	สุขศึกษา	0.5	20
พ 21102	พลศึกษา	0.5	20
ศ 21102	ศิลปะ	1.0	40
ง 21102	การงานอาชีพฯ	1.0	40
อ 21102	ภาษาอังกฤษ	1.5	60
รวม		11	440
รหัสวิชา	รายวิชาเพิ่มเติม		
ค 20202	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	0.5	20
ง 20202	คอมพิวเตอร์	1.0	40
IS 120202	การศึกษาค้นคว้าฯ	0.5	20
ส 20232	หน้าที่พลเมือง	0.5	20
รวม		2.5	100
กิจกรรมพัฒนานักเรียน / กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		60	
● กิจกรรมแนะแนว		20	
● กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ เนตรนารี		20	
- ชุมนุม / ชมรม		10	
● กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์		10	
รวมเวลาทั้งสิ้น		600	

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ภาคเรียนที่ 1)			
รหัสวิชา	รายวิชาพื้นฐาน	นก.	ชม.
ท 22101	ภาษาไทย	1.5	60
ค 22101	คณิตศาสตร์	1.5	60
ว 22101	วิทยาศาสตร์	1.5	60.
ส 22101	สังคมศึกษา ฯ	1.5	60
ส 22102	ประวัติศาสตร์	0.5	20
พ 22101	สุขศึกษา	0.5	20
พ 22102	พลศึกษา	0.5	20
ศ 22101	ศิลปะ	1.0	40
ง 22101	การงานอาชีพฯ	1.0	40
อ 22101	ภาษาอังกฤษ	1.5	60
รวม		11	440
รหัสวิชา	รายวิชาเพิ่มเติม		
ค 20203	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	0.5	20
ง 20203	คอมพิวเตอร์	1.0	40
IS 320203	การศึกษาค้นคว้าฯ	0.5	20
ส 20233	หน้าที่พลเมือง	0.5	20
รวม		2.5	100
กิจกรรมพัฒนานักเรียน / กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		60	
● กิจกรรมแนะแนว		20	
● กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ เนตรนารี		20	
- ชุมนุ่ม / ชมรม		10	
● กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์		10	
รวมเวลาทั้งสิ้น		600	

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ภาคเรียนที่ 2)			
รหัสวิชา	รายวิชาพื้นฐาน	นก.	ชม.
ท 22102	ภาษาไทย	1.5	60
ค 22102	คณิตศาสตร์	1.5	60
ว 22102	วิทยาศาสตร์	1.5	60.
ส 22102	สังคมศึกษา ฯ	1.5	60
ส 22103	ประวัติศาสตร์	0.5	20
พ 22102	สุขศึกษา	0.5	20
พ 22102	พลศึกษา	0.5	20
ศ 22102	ศิลปะ	1.0	40
ง 22102	การงานอาชีพฯ	1.0	40
อ 22102	ภาษาอังกฤษ	1.5	60
รวม		11	440
รหัสวิชา	รายวิชาเพิ่มเติม		
ค 20204	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	0.5	20
ง 20204	คอมพิวเตอร์	1.0	40
IS 420204	การศึกษาค้นคว้าฯ	0.5	20
ส 20234	หน้าที่พลเมือง	0.5	20
รวม		2.5	100
กิจกรรมพัฒนานักเรียน / กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		60	
● กิจกรรมแนะแนว		20	
● กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ เนตรนารี		20	
- ชุมนุ่ม / ชมรม		10	
● กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์		10	
รวมเวลาทั้งสิ้น		600	

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โครงการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ภาคเรียนที่ 1)			
รหัสวิชา	รายวิชาพื้นฐาน	นก.	ชม.
ท 23101	ภาษาไทย	1.5	60
ค 23101	คณิตศาสตร์	1.5	60
ว 23101	วิทยาศาสตร์	1.5	60.
ส 23101	สังคมศึกษา ฯ	1.5	60
ส 23102	ประวัติศาสตร์	0.5	20
พ 23101	สุขศึกษา	0.5	20
พ 23102	พลศึกษา	0.5	20
ศ 23101	ศิลปะ	1.0	40
ง 23101	การงานอาชีพฯ	1.0	40
อ 23101	ภาษาอังกฤษ	1.5	60
รวม		11	440
รหัสวิชา	รายวิชาเพิ่มเติม		
ค 20205	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	0.5	20
ง 20205	คอมพิวเตอร์	1.0	40
IS 520205	การศึกษาค้นคว้าฯ	0.5	20
ส 20235	หน้าที่พลเมือง	0.5	20
รวม		2.5	100
กิจกรรมพัฒนานักเรียน / กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		60	
● กิจกรรมแนะแนว		20	
● กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ เนตรนารี		20	
- ชุมนุม / ชมรม		10	
● กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์		10	
รวมเวลาทั้งสิ้น		600	

ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ภาคเรียนที่ 2)			
รหัสวิชา	รายวิชาพื้นฐาน	นก.	ชม.
ท 23102	ภาษาไทย	1.5	60
ค 23102	คณิตศาสตร์	1.5	60
ว 23102	วิทยาศาสตร์	1.5	60.
ส 23102	สังคมศึกษา ฯ	1.5	60
ส 23103	ประวัติศาสตร์	0.5	20
พ 23102	สุขศึกษา	0.5	20
พ 23102	พลศึกษา	0.5	20
ศ 23102	ศิลปะ	1.0	40
ง 23102	การงานอาชีพฯ	1.0	40
อ 23102	ภาษาอังกฤษ	1.5	60
รวม		11	440
รหัสวิชา	รายวิชาเพิ่มเติม		
ค 20206	คณิตศาสตร์เพิ่มเติม	0.5	20
ง 20206	คอมพิวเตอร์	1.0	40
IS 620206	การศึกษาค้นคว้าฯ	0.5	20
ส 20236	หน้าที่พลเมือง	0.5	20
รวม		2.5	100
กิจกรรมพัฒนานักเรียน / กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้		60	
● กิจกรรมแนะแนว		20	
● กิจกรรมนักเรียน			
- ลูกเสือ เนตรนารี		20	
- ชุมนุม / ชมรม		10	
● กิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์		10	
รวมเวลาทั้งสิ้น		600	

ตารางเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 ตารางเรียน “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไชยวานวิทยา

วัน/เวลา	07.50 - 08.20	08.30 - 09.20	09.20 - 10.10	10.10 - 11.00	11.00 - 11.50	11.50 - 12.50	12.50 - 13.40	13.40 - 14.30	14.30 - 15.20
จันทร์	กิจกรรมหน้าเสาธง	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ - จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด กิจกรรมเพื่อสังคม และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 							การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ม. 1 – 3
อังคาร									
พุธ									
พฤหัสบดี									
ศุกร์									

ข้อมูลนักเรียน ปีการศึกษา 2559

ระดับชั้น	จำนวนห้อง	เพศ		รวม	เฉลี่ย/ ห้อง
		ชาย	หญิง		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3	57	46	103	35
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	49	55	104	35
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3	52	66	118	40
มัธยมศึกษาปีที่ 4	2	38	44	82	41
มัธยมศึกษาปีที่ 5	2	47	60	107	38
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3	48	24	72	39
รวมทั้งสิ้น	16	301	295	596	38

ข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรในโรงเรียน

ที่	ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน
1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	คศ. 3	1
2	รองผู้อำนวยการโรงเรียน	คศ. 3	2
3	ครู	คศ. 3	22
4	ครู	คศ. 2	5
5	ครู	คศ. 1	3
6	ครู	ครูผู้ช่วย	2
7	พนักงานราชการ		2
8	ครู (อัตราจ้าง)		1
9	ครูต่างประเทศ		1
10	ครูธุรการ		1
11	แม่บ้าน		1
12	นักการภารโรง (พนักงานจ้างตามภารกิจ)		1
รวม			42

จำนวนกลุ่มกิจกรรม 4 H
กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ลำดับที่	ครูผู้ดูแล	กลุ่มกิจกรรม			
		Head	Heart	Hand	Heath
1	นางวัชรินทร์ ประสมศรี	ม.1			
2	นางสาววิศรา อุทัยศรี	ม.1			
3	นางสาวกรวรรณ ดอนปราบ			ม.3	
4	นางปราณี บุตรศาสตร์		ม.1		
5	นายทวีศักดิ์ ชันธิชัย				ม.1
6	นางละอองศรี สมบูรณ์พร้อม			ม.1	
7	นายวิวัฒน์ ศรีทำบุญ		ม.3		
8	นายทองศักดิ์ ศาสนสุพันธ์	ม.1			
9	นางญดา เวียนเตียง	ม.2			
10	นางสาวดาวศิริ สมบูรณ์พร้อม	ม.2			
11	นายศุภกิจ สมบูรณ์พร้อม				ม.2
12	นางสาวประหยัด ฤชากุล	ม.2			
13	นางปานใจ หมู่สูงเนิน		ม.2		
14	นางมินตรา โตเวอร์			ม.3	
15	นายประวิทย์ ทวีทรัพย์	ม.3			
16	นางวัชรารมณ์ อุ่นวิเศษ		ม. 2		
17	Mrs. Enow Myrelle Ngwai	ม.3			
18	นางสาวเสาวนีย์ เพ็ชรนาดี		ม.3		
19	นางอภิญา ดิเรกศรี				ม.3

แผนการจัดกิจกรรม แนวทางการจัดนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม รูปแบบของกิจกรรม
การจัดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จะจัดในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของแต่ละวัน ดังนี้
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. วันและเวลาจัดกิจกรรม คาบที่ 7 เวลา 14.30 - 15.20 น. ของทุกวัน

2. การแบ่งกลุ่มนักเรียน แบ่งนักเรียนเป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ห้อง 1/1
- กลุ่มที่ 2 ห้อง 1/2
- กลุ่มที่ 3 ห้อง 1/3
- กลุ่มที่ 4 ห้อง 2/1
- กลุ่มที่ 5 ห้อง 2/2
- กลุ่มที่ 6 ห้อง 2/3
- กลุ่มที่ 7 ห้อง 3/1
- กลุ่มที่ 8 ห้อง 3/2
- กลุ่มที่ 9 ห้อง 3/3

3. ครูผู้รับผิดชอบ

นางวัชรินทร์ ประสมศรี	รับผิดชอบกิจกรรม Head
นางสาววิศรา อุทัยศรี	รับผิดชอบกิจกรรม Head
นางสาวกรวรรณ ดอนปราบ	รับผิดชอบกิจกรรม Hand
นางปราณี บุตรศาสตร์	รับผิดชอบกิจกรรม Heart
นางละอองศรี สมบูรณ์พร้อม	รับผิดชอบกิจกรรม Hand
นายทนต์ศักดิ์ ศาสนสุทินธ์	รับผิดชอบกิจกรรม Head
นายทวิศักดิ์ ชันธิชัย	รับผิดชอบกิจกรรม Health
นางอภิญญา ดิเรกศรี	รับผิดชอบกิจกรรม Health

4. การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน นักเรียนจะหมุนเวียนเข้าทำกิจกรรมให้ครบตาม
 ตารางสอนที่ทางกลุ่มกำหนด

รายชื่อกิจกรรมและผู้รับผิดชอบ
(แผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”)

ลำดับที่	กิจกรรม	ระดับชั้น	ครูผู้รับผิดชอบ
1	กิจกรรม A-Math	ม. 1	นางวัชรินทร์ ประสมศรี
2	กิจกรรมเพลงในวรรณคดีไทย	ม. 1	นางปราณี บุตรศาสตร์
3	กิจกรรมประดิษฐ์ดอกไม้จากขวดน้ำพลาสติก	ม. 1	นางละอองศรี สมบูรณ์พร้อม
4	กิจกรรมภาษาจีน	ม. 1	นางสาววิศรา อุทัยศรี
5	กิจกรรมนักวิทยาศาสตร์น้อย	ม. 1	นายทงศักดิ์ ศาสนสุพันธ์
6	กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล	ม. 1	นายทวีศักดิ์ ชันธวิชัย
7	กิจกรรมพญานาฬิกา	ม. 2	นางปานใจ หมู่สูงเนิน
8	กิจกรรมวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	ม. 2	นางสาวดาวศิริ สมบูรณ์
9	กิจกรรมฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล	ม. 2	นายศุภกิจ สมบูรณ์พร้อม
10	กิจกรรมสร้างสรรค์งานพับกระดาษ	ม. 2	นางวัชรารัตน์ อุ่นวิเศษ
11	กิจกรรม I love sport	ม. 2	นางสาวประหยัด ฤาชากุล
12	กิจกรรมคณิตคิดเร็ว	ม. 2	นางญาดา เวียนเตียง
13	กิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต	ม. 3	นางสาวกรรวรรณ ตอนปราบ
14	กิจกรรมอาหารในวรรณคดี	ม. 3	นางมินตรา โดเวอร์
15	กิจกรรมคณิตกับชีวิตประจำวัน	ม. 3	นายประวิทย์ ทวีทรัพย์
16	กิจกรรม How to make fruit juice	ม. 3	Mrs. Enow Myrelle Ngwai
17	กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาโรงเรียน	ม. 3	นางสาวเสาวนีย์ เพ็ชรนาดี นายวิทวัส ศรีทำบุญ
18	กิจกรรมขยับกายสบายชีวี	ม. 3	นางอภิญญา ติเรกศรี

ภาคผนวก ฉ
แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบกิจกรรม
“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา คณิตศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง (A-MATH)

เวลา 6 ชั่วโมง

ผู้สอน นางวัชรินทร์ ประสมศรี

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผลการสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์ และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ในการสื่อสารการสื่อความหมาย และการนำเสนอได้อย่างถูกต้องและชัดเจน (ค 6.1 ม.1/2)

สาระสำคัญ

เอแม็ท (A-MATH) เป็นเกมต่อเลขค่านวน ทักษะของการเล่นนั้นคือการต่อตัวเลขตามหลักการค่านวนทางคณิตศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการบวก ลบ คูณ หาร ลงบนช่องตารางให้เกิดผลดีที่สุด เมื่อจบการแข่งขันผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ คะแนนจะเกิดจากค่าประจำตัวเบี้ยแต่ละตัวในการลงเล่นแต่ละครั้งร่วมกับช่องตารางต่างๆ ที่มีค่าแตกต่างกันไป ผู้เล่นอาจจะเล่นแบบฝ่ายละ 1 คนหรือจับคู่เป็นทีมแข่งกันก็ได้กิจกรรมชุมนุม A-MATH จึงได้ให้นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎกติกา วิธีเล่นเกม และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น เกม ตลอดจนให้นักเรียนได้ฝึกการเล่น เกม จัดการแข่งขันเกมระหว่างสมาชิกด้วยกันภายในกลุ่มและส่งแข่งขันในระดับต่าง ๆ ต่อไป

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. สามารถบอกกฎกติกาและวิธีในการเล่น A-MATH เกมต่อเลขค่านวน

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. มีทักษะการคิดค่านวนทางคณิตศาสตร์โดยใช้ A-MATH เกมต่อเลขค่านวน
3. มีทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

4. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีวินัย รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

ทักษะการคิดอย่างมีระบบ A-math

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเปิดวิดีโอการเล่น A-math ให้นักเรียนดูแล้วให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับวิดีโอ

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนรับฟังคำชี้แจงกติกาการเล่นเกมจากครู
3. นักเรียน 2 คนจับคู่เพื่อแข่งขันเล่นเกม มีการลงคะแนนตามกติกา

กติกาการเล่น A-math

- 1) ผู้เล่นจะต้องจับเบี้ยขึ้นมาฝ่ายละ 1 ตัว เพื่อดูว่าฝ่ายใดจะได้เล่นก่อน โดยมีหลักคือเรียงตามตัวเลขจากมากไปหาน้อย เครื่องหมายทั้งหลายถือว่าต่ำกว่า 0 ทั้งหมดและตัวเลขที่ใกล้ 20 มากกว่า จะได้เริ่มเล่นก่อน และถ้าฝ่ายใดจับได้ Blank จะได้เริ่มก่อน (หากอีกฝ่ายจับไม่ได้เบี้ยที่เป็นเลข 20)
- 2) ผู้เล่นจับตัวเบี้ยขึ้นมาฝ่ายละ 8 ตัววางบนแป้นโดยที่ผู้เริ่มเล่นก่อนจับก่อน
- 3) ผู้เล่นที่ได้เริ่มเล่นก่อนจะต้องจัดตัวเลขเป็นสมการในลักษณะหนึ่งลักษณะใดวางลงบนกระดานในแนวนอนหรือแนวตั้งเท่านั้น โดยต้องมีตัวเบี้ยตัวใดตัวหนึ่งที่ทับบนช่องดาวกลางกระดาน ตัวเบี้ยที่ทับบนช่องดาวจะได้คะแนนเป็น 3 เท่าเพราะช่องดาวกลางกระดานเป็นช่องสี่ฟ้า

การลงสมการแรก

- 4) ผู้เล่นคนแรกจะต้องจับตัวเบี้ยในถุงขึ้นมาใหม่เท่ากับจำนวนตัวเบี้ยที่ใช้ไป จากนั้นจะเป็นตาเล่นของผู้เล่นคนที่สองซึ่งจะต้องต่อสมการตัวเบี้ยที่มีอยู่ให้เป็นสมการ โดยมีตัวเบี้ยที่ลงไปใหม่อย่างน้อยหนึ่งตัวสัมผัสกับตัวเบี้ยที่มีอยู่แล้วในกระดานแล้ว อาจจะเป็นการเพิ่มตัวเลขลงบนสมการเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วนักเรียนเล่นเกมกับเพื่อนต่างกลุ่มไปเรื่อยๆจนได้ชัยชนะ

ขั้นสรุป

4. นักเรียนรับฟังการตัดสินจากครูและรับรางวัล

ชั่วโมงที่ 3-4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในคาบที่แล้วเกี่ยวกับ A-math พร้อมกับเกริ่นนำเกี่ยวกับการเล่นที่คล้ายกัน คือ SUDOKU

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน เพื่อให้นักเรียนศึกษากติกาการเล่นพร้อมกับบอกความแตกต่างระหว่างการเล่น A-math และ Sudoku

กติกาการเล่น Sudoku

- ทุกแถวในแนวนอนต้องมีตัวเลข 1 – 9 และต้องไม่ซ้ำกัน
- ทุกแถวในแนวตั้งต้องมีตัวเลข 1 – 9 และต้องไม่ซ้ำกัน
- ทุกตารางย่อย 3×3 ต้องมีตัวเลข 1 – 9 และต้องไม่ซ้ำกัน

การคิดคะแนน

- เวลาที่เหลือคิดเป็น 1 คะแนนต่อ 1 วินาที
- การเล่นเกมจนจบจะได้รับคะแนนโบนัสตามระดับความยาก
- ได้รับคะแนนโบนัสหากตอบถูกต้องในครั้งแรก

- การทดเลขไม่มีผลกับคะแนน

3. นักเรียนจับคู่และเล่นกันกับคู่ของตนเองตามกติกาการเล่นแล้วรวมคะแนนระหว่างการเล่น ให้เล่นไปเรื่อย ๆ จนได้คู่ชิงชนะเลิศและผู้ชนะเลิศ

ขั้นสรุป

4. ครูมอบรางวัลให้กับคนที่ชนะการแข่งขัน sudoku

ชั่วโมงที่ 5-6

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนร่วมกันวางแผนการจัดการแข่งขัน A-math และ Sudoku ภายในโรงเรียน เพื่อชิงรางวัล

2. นักเรียนเปิดรับสมัครการแข่งขัน A-math พร้อมกับประชาสัมพันธ์หน้าเสาธงให้นักเรียนที่สนใจทราบ คนที่ไม่รู้กติกาก็สามารถเข้ามาศึกษาและเยี่ยมชมได้ พร้อมทั้งรับความรู้จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ทำกิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ A-math และ Sudoku

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. นักเรียนร่วมแข่งขันและเยี่ยมชมการแข่งขัน A-math และ Sudoku เพื่อหาผู้ชนะ

4. นักเรียนสรุปผลการแข่งขันทั้งหมด ส่งครูผู้สอนพร้อมกับเขียนความประทับใจ

ในการแข่งขันครั้งนี้

ขั้นสรุป

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปปัญหาการแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการแข่งขัน ความรู้ที่เป็นประโยชน์ที่ได้จากการเล่น A-math และ Sudoku

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของแบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา การงานอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กิจกรรมประดิษฐ์ดอกไม้จากขวดพลาสติก

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางละอองศรี สมบูรณ์พร้อม

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ง 1.1 เข้าใจการทำงานมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการ แก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

1. อภิปรายขั้นตอนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (ง 1.1 ม.1/1)

สาระสำคัญ

งานประดิษฐ์เป็นงานที่เกิดขึ้นจากการมีความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล โดยงานประดิษฐ์เกิดขึ้นเพราะมนุษย์เป็นผู้สร้าง ผู้พัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงรูปแบบผลงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งได้รับการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเราจึงควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานประดิษฐ์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างผลงานด้วยตนเองต่อไป

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. สามารถบอกประโยชน์ของวัสดุที่ใช้ในงานประดิษฐ์

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. มีทักษะการประดิษฐ์ออกแบบงานประดิษฐ์

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
4. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน

มีวินัย รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน ทักษะทางอาชีพที่หลากหลายเพื่อให้นักเรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและศักยภาพของตนเอง

สาระการเรียนรู้

ทักษะการประดิษฐ์

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำตัวอย่างผลงานที่เกิดจากการปั้นด้วยรูปทรงต่างๆ มาให้นักเรียนดูจากผลงานจริง
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์การปั้นของการปั้น

ที่ผ่านมาว่าปั้นรูปอะไรได้บ้าง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปั้นรูปทรงต่าง ๆ โดยการศึกษาจากสื่อต่างๆทั้งของไทยและของญี่ปุ่น
4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกปั้นรูปทรงที่นักเรียนชอบตามความสนใจกลุ่มละ 1 ชิ้น ไม่ให้ซ้ำกัน
5. นักเรียนบันทึกผลการอุปสรรค ขั้นตอนการปั้นของตนเอง โดยแยกเป็นส่วน ๆ อย่างละเอียด

6. นักเรียนนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดนิทรรศการผลงานการปั้นให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ จัดหมวดหมู่งานปั้นของแต่ละกลุ่ม

ขั้นสรุป

7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้จากการเรียนรู้จากกิจกรรมการปั้นของนักเรียนเป็นแผนผังความคิด

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง เพลงในวรรณคดีไทย

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางปราณี บุตรศาสตร์

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณและพูดแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึก ในโอกาสต่างๆอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

1. แสดงความคิดเห็นและประเมินเรื่องจากการฟังและการดู (ค 3.1 ม.1/2)
2. วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูเพื่อนำข้อคิดมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

(ท 3.1 ม.1/2)

สาระสำคัญ

การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความเป็นการอ่านที่ต้องมีสมมติในการอ่าน อ่านอย่างพินิจ พิจารณา คิดวิเคราะห์เรื่องที่อ่านให้เข้าใจ จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้และสามารถเขียนเรื่องราว หรือเขียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นหรือผลิตขึ้น เพื่อใช้ในการ สื่อสาร ความคิดและอุดมการณ์ของตนบทเพลงนั้น ๆ โดยได้รับอิทธิพลในการแต่งเพลงจากบริบท แวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจการเมือง ผลการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจและการเมืองอย่างเป็น พลวัต ทำให้กระบวนการสร้างหรือการผลิตเพลงต้องปรับเปลี่ยนตามช่วงเวลาต่าง ๆ ด้วย

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. สามารถอธิบายหลักการวิเคราะห์เพลง

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. สามารถวิเคราะห์เพลงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวรรณคดีได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. เห็นคุณค่าของเพลงในวรรณคดีไทย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   อยู่อย่างพอเพียง   ซื่อสัตย์สุจริต   มุ่งมั่นในการทำงาน
 มีวินัย   รักความเป็นไทย   ใฝ่เรียนรู้   มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
 การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน
 การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
 ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
 ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และ
 ปลุกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึง
 ประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัยและมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

วิเคราะห์วรรณคดีที่ปรากฏในบทเพลง

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเปิด Web youtube แล้วค้นหาเพลงในวรรณคดีที่นักเรียนชื่นชอบ เช่น ผู้ชนะสิบทิศ
 บุชบาเสียงเทียน แล้วเปิดให้นักเรียนฟัง

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 5-6 คน โดยแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียน เก่ง ปานกลางและอ่อน
 เพื่อคละความสามารถ

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกเพลงในวรรณคดีไทย แล้วค้นหาคำโบราณและคำศัพท์ยากที่ปรากฏ
 ในบทเพลง

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนความหมายของเพลงและใจความสำคัญของเพลงว่ามาจากวรรณคดีเรื่องอะไร มีตัวละครตัวไหนบ้าง ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่และอย่างไร

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มวิเคราะห์ตัวละครที่อยู่ในบทเพลงวรรณคดีเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของตัวละคร สามารถนำข้อคิดจากตัวละครไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร จากนั้นให้สรุปเป็นแผนผังความคิด

ขั้นสรุป

6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวละครในวรรณคดีไทยแล้วให้เตรียมการแสดงบทเพลงกลุ่มของตนเอง

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ภาษาจีน

เวลา 6 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาววิศรา อุทัยศรี

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทยและนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ตัวชี้วัด

เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างเทศกาลงานฉลองวันสำคัญและชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษากับของไทย (ต 2.2 ม.1/1, ม.1/2)

สาระสำคัญ

จีนเป็นประเทศที่เก่าแก่มีประวัติยาวนานถึง 4,000-5,000 ปี มีวัฒนธรรมซึ่งเป็นฐานของวัฒนธรรมและอารยธรรมที่สำคัญของโลกในระดับเดียวกับวัฒนธรรมตะวันตกของอินเดียและวัฒนธรรมอิสลาม ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีการใช้ในการสื่อสารของคนประมาณ 1,300 ล้านคน คนที่มีเชื้อสายจีนและวัฒนธรรมจีนมีอยู่ทั่วโลก จนเป็นประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่มีประชากรเป็นอันดับ 1 ของโลก ในขณะนี้จีนได้ก้าวตัวสู่ยุคใหม่อันได้แก่ยุคโลกาภิวัตน์ ศตวรรษที่ 21 จะเป็นศตวรรษที่จีนมีบทบาทในฐานะมหาอำนาจในทางเศรษฐกิจ การเมือง รวมทั้งมหาอำนาจทางทหารในภูมิภาค

ดังนั้น การเรียนรู้เกี่ยวกับประเทศจีนจึงมีความสำคัญกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้เรื่องราวของประเทศจีนได้และปรับตัวปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. อธิบายเรื่องราวของประเทศจีนได้พอสังเขป

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. ร่วมกิจกรรม “ตอบโต้ให้รางวัล”

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
4. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   อยู่อย่างพอเพียง   ซื่อสัตย์สุจริต   มุ่งมั่นในการทำงาน
 มีวินัย   รักความเป็นไทย   ใฝ่เรียนรู้   มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
 การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน
 การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
 ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
 ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตร้อยอย่างเป็นประโยชน์
 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

เรื่องราวของประเทศไทย

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูทักทายนักเรียนด้วยภาษาจีน “หนีห่าว” แปลว่า สวัสดี
2. ครูทดสอบความรู้พื้นฐานนักเรียนเกี่ยวกับประเทศจีน โดยใช้คำถามดังนี้
  - สัตว์ประจำชาติของประเทศจีนคือ (หมีแพนด้า)
  - เมืองหลวงของประเทศจีน (ปักกิ่ง)
  - สถานที่ท่องเที่ยวในประเทศจีนที่นักเรียนรู้จักมีอะไรบ้าง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูเล่าประวัติความเป็นมาของประเทศจีนพร้อมมีภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน

ขั้นสรุป

4. ครูสุ่มถามคำถามนักเรียนเพื่อทดสอบความเข้าใจ

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในคาบที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน เพื่อเล่นเกม “ตอบโต้ให้รางวัล”

กติกาเกม

1. ครูจะอ่านคำถามให้นักเรียนฟัง
2. กลุ่มไหนรู้คำตอบให้ส่งตัวแทนออกมาเขียนคำตอบที่หน้ากระดาน
3. กลุ่มไหนที่ตอบคำถามถูกมากที่สุดจะรับรางวัล

ขั้นสรุป

3. ครูมอบรางวัลให้กับกลุ่มที่ตอบคำถามถูกมากที่สุด

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในคาบที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูอธิบายคำถามที่ใช้ในการเล่นเกมน “ตอบโต้ให้รางวัล” ในชั่วโมงที่แล้ว ครูอธิบายรายละเอียดคำตอบให้นักเรียนเข้าใจ

ขั้นสรุป

3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย
4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง “รู้เรื่องประเทศจีน”

ชั่วโมงที่ 5-6

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนทำแผนผังความคิด เรื่องรู้เรื่องประเทศจีนตามความเข้าใจของนักเรียน
3. นักเรียนออกมานำเสนอแผนผังความคิดของตนเองหน้าชั้นเรียนทีละคน

ขั้นสรุป

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง “รู้เรื่องประเทศจีน” พร้อมเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
กิจกรรม.....

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ปฏิบัติ ตามกฎ กติกาของ กลุ่ม	ยอมรับ ความ คิดเห็น ของผู้อื่น	มีส่วน ร่วมใน กิจกรรม หรืองาน กลุ่ม	หมายเหตุ

หมายเหตุ ให้บันทึกโดยใช้เครื่องหมาย

✓ = แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวัง

× = ไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวัง

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวังตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของแบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา วิทยาศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง นักวิทยาศาสตร์น้อย

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นายทงศักดิ์ ศาสนสุพันธ์

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสารความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับโครงสร้างและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เรารู้ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

- อธิบายสมบัติและการเปลี่ยนแปลงสถานะของสารโดยใช้แบบจำลองการจัดเรียงอนุภาคของสาร (ว 3.1 ม. 1/3)

สาระสำคัญ

อุณหภูมิของเกล็ดจะอยู่ในสถานะของแข็งส่วนน้ำอัดลมจะอยู่ในสถานะของเหลว หากนำมาอยู่ใกล้ขีดกันจะมีการถ่ายโอนพลังงานจากน้ำอัดลมไปยังเกล็ด เพราะอนุภาคของเหลวจะมีพลังงานจลน์สูงกว่าอนุภาคของแข็งเนื่องจากมันเคลื่อนที่ได้ และถ้าเราแกว่งหลอดโลหะให้ผ่านน้ำแข็งผสมเกล็ดอย่างรวดเร็วก็จะยิ่งเพิ่มอัตราการถ่ายโอนพลังงานจากน้ำอัดลมไปยังเกล็ดได้มากขึ้นจนกระทั่งน้ำอัดลมลดอุณหภูมิลงเข้าใกล้จุดเยือกแข็งจนกลายเป็นไอศกรีมหลอด

ด้านความรู้ (Knowledge)

- การถ่ายโอนพลังงาน

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

- ทักษะการทดลองและการสังเกต

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

- นักเรียนมีวินัย
- นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีวินัย รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การประเมินค่า และตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

การทดลองเกี่ยวกับการถ่ายโอนพลังงานของแข็งเป็นของเหลว

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. สาธิตกิจกรรมทดลองเรื่อง “น้ำหวานเย็นทันใจ” ดังนี้
  - 1.1 ใส่ น้ำแข็งในกะละมัง 2 ใบ ใบละ 2 กิโลกรัม
  - 1.2 แช่น้ำหวานลงในกะละมังใบที่ 1 และ 2 พร้อม ๆ กัน
  - 1.3 โรยเกลือในกะละมังใบที่ 2 จำนวน 1 ช้อนโต๊ะ

1.4 จุ่มเทอร์โมมิเตอร์ในกะละมังทั้ง 2 ใบเป็นเวลา 5 นาที แล้วอ่านค่าอุณหภูมิ (กะละมังใบที่ 1 อุณหภูมิสูงกว่ากะละมังใบที่ 2)

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนช่วยกันอธิบายผลที่เกิดขึ้นว่าน่าจะมีสาเหตุมาจากอะไร
3. ครูอธิบายผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากน้ำบริสุทธิ์จะกลายเป็นน้ำแข็งเมื่ออุณหภูมิต่ำกว่า 0 องศา แต่เมื่อโรยเกลือลงบนผิวน้ำแข็งเกล็ดจะทำให้น้ำแข็งบริเวณนั้นค่อยๆ ละลายและมีอุณหภูมิต่ำลงกว่า 0 องศาหรืออุณหภูมิตดลบนั่นเอง
4. นักเรียนทำการทดลองตามใบงาน
5. ครูและนักเรียนร่วมกันบอกประโยชน์ที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น
  - 5.1 ใช้ทำไอศกรีมหลอด (คนขายจะเทน้ำหวานหลากสีในหลอดโลหะแล้ววางหลอดน้ำหวานในถังที่มีน้ำแข็ง จากนั้นหมุนไปมาซักพักน้ำหวานจะแข็งตัวเป็นไอศกรีมแสนอร่อย เค็ลล์ลับคือจะต้องผสมเกลือลงในน้ำแข็งที่แช่ไอศกรีม)
  - 5.2 ในประเทศที่หนาวเย็นถนนจะลื่นมากเจ้าหน้าที่จะโรยเกลือบนถนนเพื่อละลายหิมะและน้ำแข็งที่ทับถมกันอยู่

ขั้นสรุป

6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการทดลองและความรู้ที่ได้จากการทดลอง

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด

3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นายทวีศักดิ์ ชันธิชัย

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

ตัวชี้วัด

เล่นกีฬาไทยและกีฬาสากล ทั้งประเภทบุคคลและทีมได้อย่างละ 1 ชนิด (พ 3.1 ม.1/3)

สาระสำคัญ

เมื่อปี พ.ศ. 2554-2558 ครูเทพ หรือ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ท่านได้ดำรงตำแหน่งเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการครั้งแรก เมื่อท่านได้นำฟุตบอลเข้ามาเล่นในประเทศไทยได้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ มากมาย โดยหลายคนกล่าวว่า ฟุตบอลเป็นกีฬาที่ไม่เหมาะสมกับประเทศที่มีอากาศร้อน เหมาะสมกับประเทศที่มีอากาศหนาวมากกว่าและเป็นเกมที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้เล่นและผู้ชมได้ง่าย ซึ่งข้อวิจารณ์ดังกล่าวถ้ามองอย่างผิวเผินอาจล้อยตามได้ แต่ภายหลังข้อกล่าวหาดังกล่าวก็ได้ค่อยหมดไปจนกระทั่งกลายเป็น กีฬายอดนิยมที่สุดของประชาชนชาวไทยและชาวโลกทั่วทุกมุมโลก

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. ความรู้ความเข้าใจในกีฬาฟุตบอล

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

1. ทักษะเบื้องต้นในการเล่นกีฬาฟุตบอล
2. ทักษะในการแข่งกีฬาฟุตบอล

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

1. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
2. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   อยู่อย่างพอเพียง   ซื่อสัตย์สุจริต   มุ่งมั่นในการทำงาน
 มีวินัย   รักความเป็นไทย   ใฝ่เรียนรู้   มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
 การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน
 การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
 ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
 ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้ความเข้าใจในกีฬาฟุตบอล
2. กติกาการเล่นกีฬาฟุตบอล

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล ประวัติความเป็นมา ความสำคัญของกีฬาฟุตบอล

ในประเทศไทยและต่างประเทศรวมถึงกติกาการเล่นกีฬาฟุตบอล

3. นักเรียนคู่วิดีทัศน์ การซ้อมกีฬาเบื้องต้น
4. นักเรียนซ้อมกีฬาฟุตบอลขั้นพื้นฐานการส่งลูก การรับลูก การยิงประตูและการเล่นเป็นทีม

ขั้นสรุป

5. นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับทักษะกีฬาฟุตบอล

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้เรื่อง ทักษะกีฬาฟุตบอล
2. นักเรียนอบอุ่นร่างกายก่อนเล่นฟุตบอล

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. นักเรียนแข่งขันกีฬาฟุตบอลตามกติกา โดยเน้นความปลอดภัย มีน้ำใจนักกีฬาและแข่งด้วยความสนุกสนาน

ความสนุกสนาน

ขั้นสรุป

4. นักเรียนและครูสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียนเรื่อง ทักษะกีฬาฟุตบอล

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. สังเกตการเล่นฟุตบอล
3. สังเกตการแข่งขันกีฬาฟุตบอล

แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
กิจกรรม.....

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ปฏิบัติ ตามกฎ กติกาของ กลุ่ม	ยอมรับ ความ คิดเห็น ของผู้อื่น	มีส่วน ร่วมใน กิจกรรม หรืองาน กลุ่ม	หมายเหตุ

หมายเหตุ ให้บันทึกโดยใช้เครื่องหมาย

√ = แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวัง

× = ไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวัง

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวังตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ผนวกราชิต

เวลา 5 ชั่วโมง

ผู้สอน นางปานใจ หมู่สูงเนิน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

จำแนกและใช้สำนวนที่เป็นคำพังเพยและสุภาษิต (ท 4.1 ม. 2/1)

สาระสำคัญ

คนอีสาน มีคำคม สุภาษิตที่ใช้สอนลูกหลานให้ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมไม่ออกนอกกลุ่มนอกรทาง คำคมเหล่านี้รู้จักกันทั่วไปในชื่อ “ผญา” หมายถึง ปัญญาความฉลาด เป็นลักษณะแห่งความคิดที่แสดงออกมาทางคำพูด เป็นการพูดที่ต้องใช้ไหวพริบ สติปัญญา มีเขวามัน มีคารมคมคาย พูดสั้นแต่กินใจ ทำให้ผู้ฟังได้ทั้งความรู้และความคิดสติปัญญา ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. ความหมายของผญา

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. ทักษะการพูดผญา สามารถพูดผญาได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
4. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ มีวินัย	☐ รักความเป็นไทย	☐ ใฝ่เรียนรู้	☐ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัยและมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

ความหมายของผลญา ทักษะการพูดผลญา การฟังผลญา

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนสนทนากันเรื่อง คำผลญา โดยครูถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักผลญาหรือไม่

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนฟังครูอธิบายความหมายและที่มาของผลญา
3. ครูแจกใบความรู้เรื่อง ผลญา ให้นักเรียนศึกษา

ขั้นสรุป

4. นักเรียนซักถาม หากมีข้อสงสัย

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนสืบค้นหา ผญา คนละ 1 ส่วนวน เพื่อนจะได้นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผญา กับเพื่อน ๆ

ขั้นสรุป

3. นักเรียนนำผญาที่ตนเองศึกษามาให้ครูตรวจสอบเพื่อเตรียมนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนนำผญาที่ตนเองศึกษา แลกเปลี่ยนกับเพื่อน โดยการนำเสนอผญาหน้าชั้นเรียน เป็นรายบุคคล เพื่อน ๆ ก็บันทึกผญาเพื่อจะได้ผญาของเพื่อนคนอื่น ๆ

ขั้นสรุป

3. นักเรียนซักถามข้อสงสัยจากคุณครู

ชั่วโมงที่ 4

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนร่วมกิจกรรม “จับคู่ผญาพาเพลิน” โดยครูมีแผ่นป้าย ผญา และแผ่นป้าย ความหมายของผญา โดยให้นักเรียนเลือกแผ่นป้ายที่มีความหมายตรงกับผญานั้น ๆ ให้ถูกต้อง หลังจากนั้นให้นำแผ่นป้ายไปติดที่กระดาน เพื่อให้เพื่อน ๆ และคุณครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นสรุป

3. คุณครูอธิบายความหมายของผญาตามแผ่นป้ายที่นักเรียนร่วมกิจกรรม “จับคู่ผญาพาเพลิน”

ชั่วโมงที่ 5

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนช่วยกันตอบคำถามที่ครูเตรียมไว้ให้เพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจเรื่อง ผญา
3. ครูให้รางวัลนักเรียนที่ตอบคำถามถูกต้อง

ขั้นสรุป

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง ผญา และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา วิทยาศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง วิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

เวลา 10 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวดาวศิริ สมบูรณ์พร้อม

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การเปลี่ยนรูปพลังงาน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม

มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และ นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

ตัวชี้วัด

ทดลองและอธิบายการสะท้อนของแสงการหักเหของแสง และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

(ว 5.1, ม.2/1)

สาระสำคัญ

วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตของทุกคนทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในงานอาชีพต่าง ๆ เครื่องมือเครื่องใช้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ ความรู้วิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างมากพร้อมกันนั้นเทคโนโลยีก็มีส่วนสำคัญมากที่จะให้การศึกษาค้นคว้าความรู้ทางวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นสังคมแห่งความรู้ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจโลกธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นและนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์ มีคุณธรรม

ความรู้วิทยาศาสตร์ไม่เพียงแต่นำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี แต่ยังช่วยให้คนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ การดูแลรักษาตลอดจนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืนและที่สำคัญยิ่งคือ ความรู้วิทยาศาสตร์ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถแข่งขันกับนานาประเทศและดำเนินชีวิตร่วมกันในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

2. การจัดทำโครงการงานวิทยาศาสตร์

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

3. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ
4. เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ๆ ได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

5. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
6. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ มีวินัย	☐ รักความเป็นไทย	☐ ใฝ่เรียนรู้	☐ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

1. ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
2. ความรู้เกี่ยวกับโครงงานวิทยาศาสตร์

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในบ้าน และใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ครูถามคำถามนักเรียน “ถ้าอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ชำรุดเสียหายไม่ทำงาน นักเรียนจะแก้ปัญหาเบื้องต้นอย่างไร”
3. ครูสุ่มนักเรียนตอบคำถาม 5 คน
4. ครูและนักเรียนปรบมือให้นักเรียนที่ตอบคำถาม

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

5. ครูให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในบ้าน ให้นักเรียนเข้าใจ
6. นักเรียนฝึกทักษะการแก้ปัญหาจากเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านและอุปกรณ์ต่าง ๆ

ขั้นสรุป

7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการเรียน
8. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

ชั่วโมงที่ 4-6

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้ที่ผ่านมาในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้ความรู้นักเรียนเรื่อง โครงงานวิทยาศาสตร์ ในรูปแบบต่าง ๆ
3. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 8 คน เพื่อทำโครงงานวิทยาศาสตร์
4. นักเรียนแต่ละกลุ่ม วางแผนการทำโครงงาน และเตรียมอุปกรณ์ในการทำโครงงาน

วิทยาศาสตร์

ขั้นสรุป

5. นักเรียนซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับโครงงานวิทยาศาสตร์

ชั่วโมงที่ 7-9

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมทบทวนความรู้ที่เรียนมา

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนลงมือทำโครงงานวิทยาศาสตร์โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำโครงงาน

ขั้นสรุป

3. ครูและนักเรียนตรวจความเรียบร้อยและความสมบูรณ์ของโครงงาน

ชั่วโมงที่ 10

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมทบทวนความรู้ที่เรียนมา

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนเตรียมตัวนำเสนอโครงงาน ครูใช้เวลา 10 นาที ในการเตรียมตัว
3. นักเรียนนำเสนอโครงงานทีละกลุ่ม หน้าชั้นเรียน นำเสนอกลุ่มละ 15 นาที

ขั้นสรุป

4. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับจากการเรียนรู้จากกิจกรรมวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรมหรือการนำเสนอกิจกรรม
2. สังเกตการการทำโครงงาน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรม การเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

แบบประเมินโครงการ

1. ชื่อโครงการ.....

2. กลุ่มที่.....

ชื่อ.....

การประเมินโครงการ มีหลักเกณฑ์การประเมินดังนี้

รายการประเมิน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
1. รายงานโครงการ	(5)		
1.1 รูปเล่มรายงานมีส่วนประกอบครบถ้วน	3	.....	
1.2 เสร็จตามเวลาที่กำหนด	2	.....	
2. ความสำคัญของโครงการ	(5)		
2.1 ความน่าสนใจ	2	.....	
2.2 ประโยชน์ การนำไปใช้	3	.....	
3. การดำเนินการ	(10)		
3.1 การวางแผน/เตรียมการ	2	.....	
3.2 สอดคล้องกับบทเรียน	2	.....	
3.3 เหมาะสมกับวัยของนักเรียน	2	.....	
3.4 สอดคล้องกับจุดประสงค์โครงการ	2	.....	
3.5 ความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม	2	.....	
4. เนื้อหา	(10)		
4.1 การรวบรวมข้อมูล	5	.....	
4.2 การสรุปข้อมูลเป็นองค์ความรู้	5	.....	
5. การนำเสนอ	(5)		
5.1 การใช้ภาษาในการนำเสนอ	5	.....	
5.2 การสื่อความหมายให้เข้าใจ	5	.....	
รวม	40	.....	

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การฝึกทักษะกีฬาฟุตบอล

เวลา 5 ชั่วโมง

ผู้สอน นายศุภกิจ สมบูรณ์พร้อม

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

ตัวชี้วัด

อธิบายความสำคัญของการออกกำลังกายและเล่นกีฬาจนเป็นวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี ออกกำลังกาย และเลือกเข้าร่วมเล่นกีฬาตามความถนัดความสนใจอย่างเต็มความสามารถ พร้อมทั้งมีการประเมินการเล่นของตนและผู้อื่น (พ 3.2 ม.2/1, ม.2/2)

สาระสำคัญ

ปัจจุบันเด็กและเยาวชนได้เห็นความสำคัญของการออกกำลังกายมากขึ้น โดยจะเน้นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและมีการออกกำลังกายในกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา การจัดการเรียนการสอน การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์เพื่อให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

กีฬาที่กำลังได้รับความนิยมคือ กีฬาฟุตบอล มีการจัดการแข่งขันอย่างแพร่หลายในประเทศไทย ปัจจุบันกีฬาฟุตบอลในประเทศไทยได้ถูกผลักดันขึ้นเป็นกีฬาอาชีพเป็นที่เรียบริ้อยและเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของอาชีพสำหรับคนที่เล่นกีฬาฟุตบอลได้

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอล

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. ทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอล

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง

4. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   อยู่อย่างพอเพียง   ซื่อสัตย์สุจริต   มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีวินัย   รักความเป็นไทย   ใฝ่เรียนรู้   มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

สาระการเรียนรู้

ทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอล

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนสนทนากันเรื่องกีฬาที่กำลังได้รับความนิยมในประเทศไทย

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลรวมทั้งทักษะในการเล่นฟุตบอล

3. ครูสุ่มถามคำถามเกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลจากที่ครูอธิบายข้างต้น
4. ครูและเพื่อน ๆ ปรบมือให้นักเรียนที่ตอบคำถามถูก

ขั้นสรุป

5. นักเรียนซักถาม หากมีข้อสงสัย

ชั่วโมงที่ 3-5

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์ของกิจกรรมทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอลให้นักเรียนฟัง

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนอบอุ่นร่างกายก่อนเริ่มกิจกรรม
3. นักเรียนแยกไปทดลองปฏิบัติทักษะการเล่นกีฬาฟุตบอลตามกลุ่มของตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ

ผู้คอยแนะนำ

4. นักเรียนร่วมกิจกรรมทักษะกีฬาฟุตบอลอย่างสนุกสนานเน้นความปลอดภัย ความมีน้ำใจ

เป็นนักกีฬา

5. ครูนัดหมายชี้แจงกิจกรรมในครั้งต่อไป

ขั้นสรุป

6. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้กิจกรรม ทักษะกีฬาฟุตบอล
7. นักเรียนซักถามข้อสงสัย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด

3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรม การเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา การงานอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง สร้างสรรค์งานพับกระดาษ

เวลา 4 ชั่วโมง

ผู้สอน นางวัชรภรณ์ อุ่ณวิเศษ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ง 1.2 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อดำรงชีวิต และครอบครัว

ตัวชี้วัด

มีจิตสำนึกในการทำงานและใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า (ง 1.1 ม.2/3)

สาระสำคัญ

การพับกระดาษ คือ การแปรสภาพวัสดุกระดาษให้มีรูปร่าง มิติและรูปทรง เป็นไปตามจินตนาการของผู้ประดิษฐ์ ทั้งนี้โดยมากมักเป็นการพับที่เลียนแบบวัตถุ หรือสิ่งมีชีวิต อย่างเช่น การพับเครื่องบิน ตก เต่า กบ ฯลฯ ที่โดยมากแล้วใกล้เคียงกับของจริง ปัจจุบันการพับกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ มีความซับซ้อนและมีแบบแผนมากขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะได้รับเอาศิลปะการพับกระดาษจากประเทศญี่ปุ่นที่เรียกว่า "โอริงามิ" เข้ามาและนำมาผสมผสานจนกลายเป็นงานอดิเรกอย่างหนึ่งที่มีคนให้ความสนใจไม่น้อย การพับกระดาษในยุคสมัยใหม่ คือ การพับที่ไม่ยึดติดกับความเชื่อเก่า ๆ และพร้อมที่จะรับเอาแนวความคิดใหม่ ๆ จนถึงขั้นที่จะพับเป็นอะไรก็ได้ตามใจนึก

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้เรขาคณิต

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
4. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีวินัย รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายสำคัญของการพับกระดาษ
2. ความรู้เกี่ยวกับเรขาคณิต

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับการพับกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ
2. ครูนำกระดาษเปล่า ให้นักเรียนดู พร้อมกับคำถาม “ถ้านักเรียนสามารถพับกระดาษให้เป็นรูปต่าง ๆ ได้ นักเรียนจะพับเป็นรูปอะไร”

3. ครูสุ่มถามนักเรียน 5 คน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนเกี่ยวกับการพับกระดาษและประโยชน์ของการพับกระดาษ
5. จากนั้นนักเรียนเข้าสู่เนื้อหาเรื่อง เรขาคณิต
6. นักเรียนและครูร่วมกันศึกษาเรื่อง เรขาคณิต

ขั้นสรุป

7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง เรขาคณิต
8. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

ชั่วโมงที่ 2-3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้ที่ผ่านมาในชั่วโมงที่แล้ว
2. ครูทดสอบความรู้นักเรียน โดยการสุ่มถามคำถามนักเรียน จำนวน 5 คน คำถาม ให้นักเรียน

ยกตัวอย่างรูปทรงเรขาคณิต

3. ครูและนักเรียนประมอให้กับนักเรียนที่ตอบคำถาม

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

4. ครูนำตัวอย่างผลงานที่เกิดจากการพับกระดาษ กล่องทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสและรูปทรงหกเหลี่ยมมาให้ให้นักเรียนดูจากผลงานจริง

5. นักเรียนพับกระดาษ เป็นทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสและทรงหกเหลี่ยม หรือนักเรียนจะพับรูปทรงต่าง ๆ ทางเรขาคณิตตามความสนใจของนักเรียน

ขั้นสรุป

6. นักเรียนนำผลงานที่ตนเองพับ มาให้ครูตรวจสอบ
7. นักเรียนรวบรวมผลงานส่งครู

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมทบทวนความรู้ที่เรียนมา

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนและครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่องการพับกระดาษเป็นรูปอะไรได้บ้างนอกจาก

รูปทรงเรขาคณิต

3. นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมวิธีการพับกระดาษในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งของไทยและแบบญี่ปุ่น จากเอกสาร รูปภาพ วิดีทัศน์ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต

4. นักเรียนเลือกพับกระดาษที่นักเรียนชอบตามความสนใจ เมื่อเสร็จแล้วให้นักเรียนออกมา นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับจากการเรียนรู้จากกิจกรรม สร้างสรรค์งานพับกระดาษ

6. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา ภาษาอังกฤษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง I love sport

เวลา 5 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวประหยัด ฤาชากุล

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสารความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

ตัวชี้วัด

พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัวและประสบการณ์พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้น ๆ ประกอบ (ต 1.3 ม.2/3)

สาระสำคัญ

คำศัพท์คือ กลุ่มเสียง กลุ่มคำ เสียงพูดที่มีความหมายทั้งในการพูดและการเขียน ซึ่งคำศัพท์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของภาษาทุกภาษา เพราะเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้เพื่อสื่อความหมายถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการหรือความรู้ต่าง ๆ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การมีความรู้และความสามารถในการใช้คำศัพท์ของบุคคล ๆ หนึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่จะบ่งบอกว่าบุคคลผู้นั้นสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด คำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนต้องเรียนรู้และเพิ่มพูนอยู่เสมอ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. ความรู้เกี่ยวกับทักษะคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
4. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีวินัย รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

1. คำศัพท์เกี่ยวกับกีฬาในภาษาอังกฤษ

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนากันเรื่อง กีฬาที่นักเรียนชื่นชอบ
2. ครูสุ่มถามนักเรียน 5 คน เกี่ยวกับกีฬาที่นักเรียนชื่นชอบ

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. ครูเขียนคำว่า SPORTS หน้ากระดาน ให้นักเรียนอ่านคำที่ครูเขียนหน้ากระดาน

4. ครูและนักเรียนสนทนากันเรื่อง SPORTS
5. นักเรียนอ่านคำว่า SPORTS ตามคุณครูอีกรอบ
6. ครูให้นักเรียนแต่ละคนไปศึกษา SPORTS ว่ามีอะไรบ้าง

ขั้นสรุป

7. นักเรียนซักถามข้อสงสัยจากคุณครู

ชั่วโมงที่ 2-3

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้ที่ผ่านมาในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 6 คน
3. ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองเกี่ยวกับกีฬา เมื่อกีฬาส่ง SPORTS นักเรียนคิดว่ามีกีฬาอะไรบ้าง ทำเป็นบัตรคำ SPORTS พร้อมตกแต่งให้สวยงาม แต่ละกลุ่มต้องมีบัตร กลุ่มละ 10 บัตรคำ

ขั้นสรุป

5. นักเรียนซักถามข้อสงสัยจากกิจกรรม

ชั่วโมงที่ 4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมทบทวนความรู้ที่เรียนมา

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมตัวนำเสนอคำศัพท์ SPORTS บัตรคำ หน้าชั้นเรียน
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอคำศัพท์ SPORTS กลุ่มละ 10 นาที
4. ครูและนักเรียนร่วมกันประเมิน ครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษ

ขั้นสรุป

5. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้จากกิจกรรม I love sports

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา คณิตศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง คณิตคิดเร็ว

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางญดา เวียนเที่ยง

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน (ค 6.1 ม.2/2)

สาระสำคัญ

หลักการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในทุกระดับชั้นจะเริ่มจากรูปธรรมคือ สิ่งที่เป็นรูปร่างจับต้องได้แล้วพัฒนาไปสู่สิ่งนามธรรมที่ต้องใช้ความนึกคิดหรือจินตนาการในการคิดหรือสรุปหาคำตอบจากปัญหาทางคณิตศาสตร์ เทคนิคการคิดเลขเร็วเป็นหลักการคิดวิธีลัด ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของวิธีการสรุปหาคำตอบ ทำให้คิดหาคำตอบได้รวดเร็วกว่าวิธีอื่น ก่อนใช้วิธีลัดควรมีความเข้าใจวิธีคิดตามปกติก่อน

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. สามารถบอกวิธีการคิดคำนวณต่าง ๆ ได้

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. มีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ได้
3. มีทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

4. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   อยู่อย่างพอเพียง   ซื่อสัตย์สุจริต   มุ่งมั่นในการทำงาน
 มีวินัย   รักความเป็นไทย   ใฝ่เรียนรู้   มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
 การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน
 การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
 ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
 ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

ทักษะการคิดคำนวณ

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเตรียมบัตรประโยคสัญลักษณ์ การบวก การลบ ที่ตรงตามบทเรียนเพื่อฝึกทักษะการคิดคำนวณโดยเริ่มต้นจากง่ายไปหายาก

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนร่วมเล่นเกม โดยให้นักเรียนส่งตัวแทนที่คิดเลขได้เร็วและถูกต้องที่สุดออกมาทำหน้าที่เป็นครู แล้วนักเรียนคนอื่นเข้าแถวออกมาคิดคำตอบจากบัตรประโยคสัญลักษณ์ การบวก การลบ ทั้งหมด 10 ชุด ชุดละ 5 ข้อ โดยจะมีทั้งหมด 2 รอบ คือ

รอบที่ 1 คิดคำนวณคำตอบจากบัตรประโยคสัญลักษณ์ การบวก การลบ 5 ข้อ ไม่มีการจับเวลา

รอบที่ 2 คิดคำนวณคำตอบจากบัตรประโยคสัญลักษณ์ การบวก การลบ 5 ข้อ โดยจับเวลา

1 นาที

3. เมื่อนักเรียนคำนวณคำตอบถูกต้องทั้งหมด 5 ข้อ ภายในเวลา 1 นาที นักเรียนจะได้ปั๊มแสตมป์เขียนคณิตคิดเร็ว เพื่อเป็นการสะสมเมื่อสิ้นสุดให้นำมาแลกของรางวัลกับครู

ขั้นสรุป

4. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเกมฯ ดังกล่าว

5. ในครั้งต่อไปจะเพิ่มความยากของประโยคสัญลักษณ์โดยทำกิจกรรมตามข้อ 2-3

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา สุขศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง บันไดงู บันไดชีวิต

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกรวรรณ ดอนปราบ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบคลุม เพศศึกษาและทักษะในการดำเนินชีวิต

ตัวชี้วัด

อธิบายวิธีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และการพัฒนาการทางเพศ อย่างเหมาะสม (พ 2.1 ม.3/1)

สาระสำคัญ

ทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล เนื่องจากทักษะชีวิตเป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นในการใช้เผชิญกับปัญหาที่พบและผ่านเข้ามาในชีวิตประจำวัน เช่น ปัญหาการเรียน การทำงาน สุขภาพ การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม การปรับตัว ความเครียด ครอบครัแตกแยกและเป็นความสามารถที่มีความจำเป็นสำหรับการเผชิญปัญหาเฉพาะ

ดังนั้น การอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ต้องมีการเตรียมความพร้อมทักษะการดำรงชีวิตที่ดี เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้อย่างมีความสุขในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยปัญหาและความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. รู้จักทักษะการดำรงชีวิต

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. นักเรียนมีความกล้าแสดงออก และร่วมกิจกรรม บันไดงู บันไดชีวิต

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
4. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่อย่างพอเพียง ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมั่นในการทำงาน
- มีวินัย รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริม

ทักษะการทำงาน ทักษะทางอาชีพที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และศักยภาพของตนเอง

สาระการเรียนรู้

ทักษะการดำรงชีวิต

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนทักทายกัน
2. ครูสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการใช้ชีวิตในแต่ละวัน

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. นักเรียนรับกระดาษไปคนละ 1 แผ่น แล้วจับฉลากเพื่อกำหนดหมายเลขและคำสั่งที่ได้รับ
4. นักเรียนวาดภาพพระบายสี เขียนหมายเลขและคำสั่งลงในกระดาษตกแต่งให้สวยงาม

5. นักเรียนเก็บอุปกรณ์กิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยเมื่อเสร็จกิจกรรม

ขั้นสรุป

6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต
7. นักเรียนซักถาม หากมีข้อสงสัย

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในคาบที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. ให้นักเรียนนำหมายเลขมาเรียงกันที่พื้นตามลำดับแล้วแบ่งกลุ่มเล่นครั้งละ 5 คน โยนลูกเต๋ายักษ์และเดินตามหมายเลขเมื่อตกหมายเลขใดก็ทำตามคำสั่งที่อยู่ในหมายเลขนั้น
3. แสดงความยินดีกับผู้ชนะเกมทุกคน พร้อมทั้งช่วยกันสรุปว่า กิจกรรมนี้ให้แง่คิดเปรียบเทียบกับการใช้ชีวิตจริงอย่างไร
4. มอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ชนะการแข่งขัน
5. นักเรียนเก็บอุปกรณ์กิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยเมื่อเสร็จกิจกรรมทุกครั้ง

ครั้ง

ขั้นสรุป

6. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปกิจกรรมบันไดงู บันไดชีวิต
7. นักเรียนซักถาม หากมีข้อสงสัย

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของแบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา ภาษาไทย

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง อาหารไทยในวรรณคดี

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางมินตรา โตเวอร์

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านในระดับที่ยากขึ้น วรรณคดีและวรรณกรรมเกี่ยวกับ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม สุภาษิต คำสอน เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ บันเทิงคดี บันทึกการเดินทาง (ท 5.1 ม.3/1)

สาระสำคัญ

อาหารไทย เป็นอาหารที่ประกอบด้วยรสเข้มข้นมีเครื่องปรุงหลายอย่าง รสชาติอาหารแต่ละอย่าง มีรสเฉพาะตัวการใช้เครื่องปรุงรสต่าง ๆ ก็ไม่เหมือนกัน ผู้ประกอบอาหารไทยต้องศึกษาจากตำราอาหารไทยและผู้เชี่ยวชาญ การทำอาหารไทยให้อร่อยต้องใช้ความชำนาญและประสบการณ์ตลอดจนกรรมวิธี ในการประกอบอาหารไทยผู้ทำจะต้องพิถีพิถันประณีตมีขั้นตอน เพื่อให้อาหารน่ารับประทานอาหารไทยขึ้นชื่อได้ว่ามีประวัติมาช้านาน ผู้คนส่วนใหญ่ทั้งในและต่างประเทศต่างนิยมชมชอบในอาหารไทยกันมากมาย โดยเฉพาะชื่อเสียงในด้านความเข้มข้นและจัดจ้านของรสอาหารที่ติดปากติดใจผู้คนมานับศตวรรษ

ในวรรณคดีไทยมีการนำอาหารไทยเข้ามาในบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกับอาหารไทยมากยิ่งขึ้นเรื่องกาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน นักเรียนจะได้ศึกษาอาหารในวรรณคดีและได้รู้จักอาหารไทยมากยิ่งขึ้น

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. รายชื่ออาหารที่ปรากฏในวรรณคดีไทย
2. ความเป็นมาของอาหารไทยในวรรณคดี

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

3. ประกอบอาหารในวรรณคดีไทยที่น่าสนใจ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

4. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
5. นักเรียนมีวินัยต่อผู้อื่น

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ มีวินัย	☐ รักความเป็นไทย	☐ ใฝ่เรียนรู้	☐ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

☐ การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
☐ การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน
☐ การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

☐ ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
☐ ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของอาหารไทยในวรรณคดี
2. การประกอบอาหารไทยในวรรณคดีที่น่าสนใจ

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับอาหารในวรรณคดีไทย ที่นักเรียนศึกษามาจาก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง “กาพย์เห่ชมเครื่องคาวหวาน” ซึ่งเป็นบทอาขยานที่นักเรียนท่องจำด้วยว่ามีอาหารชนิดใดที่นักเรียนทราบหรือรู้จักบ้าง แล้วไปช่วยกันระดมความคิด อาจแข่งขันเป็นกลุ่มภายในเวลา 5 นาที กลุ่มที่ได้มากที่สุดและถูกต้อง ครูและเพื่อนให้คำชมเชย

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3-5 คน ค้นคว้าความเป็นมาของอาหารไทยในวรรณคดีที่นักเรียนสนใจ โดยสืบค้นจากอินเทอร์เน็ต (ครูอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์มือถือในการค้นหาได้) แล้วส่งตัวแทน นำเสนอกลุ่มละ 1-2 คน

3. ครูและนักเรียนร่วมกันวิจารณ์การนำเสนอครูประเมินผล

4. ให้นักเรียนเลือกอาหารที่สนใจจากการฟังนำเสนอ เพื่อประกอบอาหารในชั่วโมงหน้า

1 ประเภท

5. ให้นักเรียนร่วมกันวางแผนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

6. นักเรียนซักถามข้อสงสัยจากคุณครู

ชั่วโมงที่ 2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันทบทวนความรู้ที่ผ่านมาในชั่วโมงที่แล้ว

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนประกอบอาหารจากที่เตรียมไว้ในชั่วโมงที่แล้ว

3. ครูประเมินผลการประกอบอาหาร

ขั้นสรุป

4. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความรู้และความคิดเห็นที่ได้จากกิจกรรม อาหารไทยในวรรณคดี

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม

2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด

3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา คณิตศาสตร์

กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง คณิตกับชีวิตประจำวัน

เวลา 6 ชั่วโมง

ผู้สอน นายประวิทย์ ทวีทรัพย์

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ค 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ในการสื่อสาร การสื่อความหมายและการนำเสนอ ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจน (ค 6.1 ม.3/2)

สาระสำคัญ

เอแม็ท (A-MATH) เป็นเกมต่อเลขค่านวน ทักษะของการเล่นนั้น คือ การต่อตัวเลขตามหลักการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการบวก ลบ คูณ หาร ลงบนช่องตารางให้เกิดผลดีที่สุด เมื่อจบการแข่งขัน ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ชนะ คะแนนจะเกิดจากค่าประจำตัวเบี้ยแต่ละตัวในการลงเล่นแต่ละครั้งร่วมกับช่องตารางต่างๆ ที่มีค่าแตกต่างกันไป ผู้เล่นอาจจะเล่นแบบฝ่ายละ 1 คน หรือจับคู่เป็นทีมแข่งกันก็ได้ กิจกรรมชุมนุม A-MATH จึงได้ให้นักเรียนศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎกติกา วิธีเล่นเกมและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่น เกม ตลอดจนให้นักเรียนได้ฝึกการเล่น เกม จัดการแข่งขันเกมระหว่างสมาชิกด้วยกันภายในกลุ่มและส่งแข่งขันในระดับต่าง ๆ ต่อไป

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. สามารถบอกกฎกติกา และวิธีในการเล่น A-MATH เกมต่อเลขค่านวน

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. มีทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์โดยใช้ A-MATH เกมต่อเลขค่านวน
3. มีทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

4. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   อยู่อย่างพอเพียง   ซื่อสัตย์สุจริต   มุ่งมั่นในการทำงาน
 มีวินัย   รักความเป็นไทย   ใฝ่เรียนรู้   มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
 การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน
 การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
 ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
 ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้ นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

ทักษะการคิดอย่างมีระบบ A-math

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเปิดวิดีโอการเล่น A-math ให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับวิดีโอ

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนรับฟังคำชี้แจงกติกาการเล่นจากครู
3. นักเรียน 2 คน จับคู่เพื่อแข่งขันเล่นเกม มีการลงคะแนนตามกติกา

กติกาการเล่น A-math

1) ผู้เล่นจะต้องจับเบี้ยขึ้นมาฝ่าย ละ 1 ตัวเพื่อดูว่าฝ่ายใดจะได้เล่นก่อน โดยมีหลักคือเรียงตามตัวเลขจากมากไปหาน้อย เครื่องหมายทั้งหลายถือว่าต่ำกว่า 0 ทั้งหมด และตัวเลขที่ใกล้ 20 มากกว่าจะได้เริ่มเล่นก่อน และถ้าฝ่ายใดจับได้ Blank จะได้เริ่มก่อน (หากอีกฝ่ายจับไม่ได้เบี้ยที่เป็นเลข 20)

2) ผู้เล่นจับตัวเบี้ยขึ้นมาฝ่ายละ 8 ตัววางบนแป้น โดยที่ผู้เริ่มเล่นก่อนจับก่อน

3) ผู้เล่นที่ได้เริ่มเล่นก่อนจะต้องจัดตัวเลขเป็นสมการในลักษณะหนึ่งลักษณะใด วางลงบนกระดานในแนวนอนหรือแนวตั้งเท่านั้นโดยต้องมีตัวเบี้ยตัวใดตัวหนึ่งที่ทับบนช่องดาวกลางกระดาน ตัวเบี้ยที่ทับบนช่องดาวจะได้คะแนนเป็น 3 เท่า เพราะช่องดาวกลางกระดานเป็นช่องสี่ฟ้า

การลงสมการแรก

4) ผู้เล่นคนแรกจะต้องจับตัวเบี้ยในถุงขึ้นมาใหม่เท่ากับจำนวนตัวเบี้ยที่ใช้ไป จากนั้นจะเป็นตาเล่นของผู้เล่นคนที่สอง ซึ่งจะต้องต่อสมการตัวเบี้ยที่มีอยู่ให้เป็นสมการโดยมีตัวเบี้ยที่ลงไปใหม่อย่างน้อยหนึ่งตัวสัมผัสกับตัวเบี้ยที่มีอยู่แล้วในกระดาน แล้วอาจจะเป็นการเพิ่มตัวเลขลงบนสมการเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วนักเรียนเล่นเกมกับเพื่อนต่างกลุ่มไปเรื่อยๆจนได้ชิงชัยชนะ

ขั้นสรุป

4. นักเรียนรับฟังการตัดสินจากครูและรับรางวัล

ชั่วโมงที่ 3-4

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้ที่เรียนในคาบที่แล้ว เกี่ยวกับ A-math พร้อมกับเกริ่นนำเกี่ยวกับการเล่นที่คล้ายกัน คือ SUDOKU

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3-4 คน เพื่อให้นักเรียนศึกษากติกาการเล่น พร้อมกับบอกความแตกต่างระหว่างการเล่น A-math และ Sudoku

กติกาการเล่น Sudoku

- ทุกแถวในแนวนอน ต้องมีตัวเลข 1 – 9 และต้องไม่ซ้ำกัน
- ทุกแถวในแนวตั้ง ต้องมีตัวเลข 1 – 9 และต้องไม่ซ้ำกัน
- ทุกตารางย่อย 3×3 ต้องมีตัวเลข 1 – 9 และต้องไม่ซ้ำกัน

การคิดคะแนน

- เวลาที่เหลือ คิดเป็น 1 คะแนน ต่อ 1 วินาที
- การเล่นเกมจนจบ จะได้รับคะแนนโบนัสตามระดับความยาก
- ได้รับคะแนนโบนัส หากตอบถูกต้องในครั้งแรก

- การทบทวน ไม่มีผลกับคะแนน

3. นักเรียนจับคู่ และแข่งขันกันกับคู่ตนเอง รวมคะแนนตามกติกาการเล่น เล่นไปเรื่อยๆจนได้คู่ชิงชนะเลิศ จนได้ผู้ชนะ

ขั้นสรุป

4. ครูมอบรางวัลให้กับคนที่ชนะการแข่งขัน Sudoku

ชั่วโมงที่ 5-6

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนร่วมกันวางแผนการจัดการแข่งขัน A-math และ Sudoku ภายในโรงเรียน เพื่อชิงรางวัล

2. นักเรียนเปิดรับสมัครการแข่งขัน A-math พร้อมกับประชาสัมพันธ์หน้าเสาธงให้นักเรียนที่สนใจทราบ คนที่ไม่รู้กติกา ก็สามารถเข้ามาศึกษาและเยี่ยมชมได้ พร้อมทั้งรับความรู้จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ทำกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ A-math และ Sudoku

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

3. นักเรียนร่วมแข่งขันและเยี่ยมชมการแข่งขัน A-math และ Sudoku เพื่อหาผู้ชนะ

4. นักเรียนสรุปผลการแข่งขันทั้งหมด ส่งครูผู้สอน พร้อมทั้งเขียนความประทับใจในการแข่งขันครั้งนี้

ขั้นสรุป

5. นักเรียนและครูร่วมกับสรุปปัญหาการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการแข่งขัน ความรู้ที่เป็นประโยชน์ที่ได้จากการเล่น A-math และ Sudoku

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม

1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม

2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

แบบสังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม

กิจกรรม.....

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ร่องรอยและ ผลงาน การเข้าร่วม กิจกรรม	การ นำเสนอ ความรู้ที่ได้ จาก การร่วม กิจกรรม	การสรุป ความรู้ที่ได้	หมายเหตุ

หมายเหตุ ให้บันทึกโดยใช้เครื่องหมาย

✓ = แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวัง

× = ไม่แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวัง

เกณฑ์การประเมิน

นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคาดหวังตั้งแต่ 2 รายการขึ้นไปผ่านเกณฑ์การประเมิน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง How to make fruit juice

เวลา 5 ชั่วโมง

ผู้สอน Mrs.Enow Myrelle Ngwai

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแสวงหาความรู้และเปิดโลกทัศน์ของตน

ตัวชี้วัด

1. ค้นคว้า รวบรวมและสรุปข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น จากแหล่งเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน (ต 3.1 ม.3/1)

สาระสำคัญ

การทำน้ำผลไม้เพื่อสุขภาพสำเร็จรูปที่ขายในปัจจุบัน มีกระบวนการทำที่ยากและลงทุนมาก ใช้ส่วนผสมเยอะ ถ้าซื้อก็ราคาแพงมากและอาจจะเทียบกับการนำมาทำเอง การทำเองจะช่วยให้เราได้ส่วนผสมและประโยชน์ตามที่เราต้องการ เช่น การลดน้ำหนัก บำรุงร่างกาย บำรุงสายตาและเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายและยังใช้ผลไม้ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ท่าง่ายรับประทานแล้วเกิดประโยชน์แก่ร่างกายเป็นอย่างมาก

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. สามารถแปลคำศัพท์เกี่ยวกับอุปกรณ์ส่วนประกอบของน้ำผลไม้ที่ตนสนใจได้

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. สามารถเขียนขั้นตอนการทำน้ำผลไม้เป็นภาษาอังกฤษได้

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ มีวินัย	☐ รักความเป็นไทย	☐ ใฝ่เรียนรู้	☐ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิด เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

สาระการเรียนรู้

การทำน้ำผลไม้และการออกแบบตกแต่งแก้วน้ำผลไม้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-3

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนชมวิดีโอการทำน้ำผลไม้ภาคภาษาอังกฤษ (Soundtrack) และบันทึกคำศัพท์พร้อมคำแปลคำแปล

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน ช่วยกันหาคำศัพท์และแปลคำศัพท์จากวิดีโอ อย่างน้อยกลุ่มละ 20 คำ

3. ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอคำศัพท์ที่ได้แปลความหมายจากวิดีโอที่ครูเปิดให้ชมและให้เพื่อนบันทึกคำศัพท์ที่ตนเองยังไม่แปลความหมายเพิ่มเติม

4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกน้ำผลไม้และเลือกวิดีโอภาษาอังกฤษ เสร็จแล้วบันทึกคำศัพท์เกี่ยวกับส่วนประกอบ อุปกรณ์ ขั้นตอนวิธีการทำ ประโยชน์ของน้ำผลไม้และเรียนรู้การออกแบบต่าง แก้วน้ำผลไม้เป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทย

5. นักเรียนนำผลการค้นคว้าวิธีการทำน้ำผลไม้มาตรวจสอบความถูกต้องกับครู รับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนาและเตรียมอุปกรณ์เพื่อนำเสนอ

ขั้นสรุป

6. นักเรียนและครูสรุปความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์การทำ เตรียมอุปกรณ์ในการถ่ายทำคลิป นำเสนอการทำน้ำผลไม้ในชั่วโมงต่อไป

ชั่วโมงที่ 4-6

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนเตรียมอุปกรณ์การทำน้ำผลไม้และถ่ายวิดีโอนำเสนอ

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนลงมือทำน้ำผลไม้ตามขั้นตอนที่ตนเองวางแผนพร้อมก็นำเสนอถ่ายทำวิดีโอ
3. เพื่อนกลุ่มอื่นบันทึกคำศัพท์จากการนำเสนอของเพื่อนพร้อมกับประเมินผลการดำเนินงาน

ขั้นสรุป

4. ครูตรวจสอบความถูกต้องของคำศัพท์พร้อมกับสรุปผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุง

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง จิตอาสาเพื่อพัฒนาโรงเรียน

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวเสาวนีย์ เพ็ชรนาดี และ นายวิหวัศ ศรีทำบุญ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

1. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย (ส 2.1 ม 3.2, ม.3/3)

สาระสำคัญ

คุณสมบัติที่สำคัญอย่างหนึ่งของคนที่มีจิตสาธารณะคือ มีความเสียสละมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หมายถึง การแสดงออกด้วยใจจริงถึงความไม่เห็นแก่ตัว การสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อช่วยเหลือและหรือทำประโยชน์ให้แก่บุคคลอื่นหรือสังคม โดยการสละกำลังกาย ทรัพย์สินของ สติปัญญา เวลาและความสุขสบายส่วนตัว

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. รู้วิธีการทำความสะอาดอย่างมีระบบ

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. ทักษะการทำความสะอาด

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัยต่อตนเอง
4. มีจิตสาธารณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์   อยู่อย่างพอเพียง   ซื่อสัตย์สุจริต   มุ่งมั่นในการทำงาน
 มีวินัย   รักความเป็นไทย   ใฝ่เรียนรู้   มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
 การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
 ชีวิตประจำวัน
 การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
 ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
 ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ) หมายถึง กิจกรรมส่งเสริม พัฒนา และปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม การทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์จนเป็นลักษณะนิสัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและส่วนรวม

สาระการเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนฟังครูบรรยายการทำความสะดวกโรงเรียน ดูภาพความสะดวกและภาพ

ความสกปรก ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนร่วมกันบอกสถานที่ ที่ต้องการแบ่งให้เพื่อนร่วมกันทำความสะอาด เช่น หน้าห้อง โต๊ะ เก้าอี้ หลังห้องเรียน เป็นต้น

3. ครูร่วมกับนักเรียนแบ่งบริเวณการทำความสะดวก เริ่มจากห้องของตนเอง แบ่งได้ดังนี้

- 1) บริเวณโต๊ะที่ตนเองนั่ง
- 2) บริเวณหน้าห้อง
- 3) บริเวณหลังห้อง
- 4) บริเวณโต๊ะครู
- 5) บริเวณระเบียงห้อง
- 6) กระดานหน้าชั้นเรียน

4. นักเรียนลงมือทำความสะอาด โต๊ะ เก้าอี้ บริเวณห้องเรียนของตนเอง

5. นักเรียนถ่ายภาพถ่ายก่อนและหลังการทำความสะอาดมาเปรียบเทียบความแตกต่าง จัดป้ายนิเทศในโรงเรียน เพื่อรณรงค์ให้นักเรียนคนอื่นตระหนักรู้

ขั้นสรุป

6. นักเรียนและครูร่วมกันชื่นชมป้ายนิเทศที่ตนเองจัดและสรุปประโยชน์ที่ได้จากกิจกรรม

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

แผนการจัดการเรียนรู้

ชื่อวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ปีการศึกษา 2559

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่องขยับกายสบายชีวิต

เวลา 8 ชั่วโมง

ผู้สอน นางอภิญญา ทิเรกศรี

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน พ3.1 เข้าใจมีทักษะในการเคลื่อนไหวกิจกรรมทางกายการเล่นเกมและกีฬา

ตัวชี้วัด

นำหลักการความรู้และทักษะในการเคลื่อนไหวกิจกรรมทางกายการเล่นเกมและการเล่นกีฬาไปใช้สร้างเสริมสุขภาพอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ (พ 3.1 ม. 3/2)

สาระสำคัญ

การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ให้เป็นประโยชน์ต่อร่างกายช่วยให้ได้กัมพัฒนาการทางด้านสมองและร่างกาย มีสุขภาพจิตที่ดี สุขศึกษาเป็นวิชาที่สร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพการดูแลตนเองที่ถูกต้องและการใช้ทักษะชีวิต ซึ่งส่งผลเกื้อหนุนต่อสุขภาพของนักเรียน ซึ่งเด็กทุกคนควรจะได้เรียนรู้เรื่องสุขภาพเพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติคุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมตามวัย รวมทั้งมีทักษะปฏิบัติด้านสุขบัญญัติจนเป็นกิจนิสัย อันจะส่งผลให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดีมีการเจริญเติบโตของร่างกายที่สมบูรณ์และแข็งแรง

ด้านความรู้ (Knowledge)

1. ความรู้การออกกำลังกายท่าต่าง ๆ ที่ช่วยบริหารร่างกายแต่ละส่วน

ด้านทักษะกระบวนการ (Process)

2. ทักษะการออกกำลังกาย

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

3. นักเรียนมีวินัย

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ ซื่อสัตย์สุจริต	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ มีวินัย	☐ รักความเป็นไทย	☐ ใฝ่เรียนรู้	☐ มีจิตสาธารณะ

ด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

- การอ่าน : การอ่านหนังสือ ใบงาน การสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม
- การคิดวิเคราะห์ : การคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์และการนำความรู้ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน
- การเขียน : การเขียนรายงานผล การทำแบบฝึกหัดและการสรุปความรู้ที่ได้

ด้านสมรรถนะสำคัญของนักเรียน

- ความสามารถในการสื่อสาร : การสนทนา พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การติดต่อสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด : การใช้กระบวนการคิดในการเรียนรู้และการทำงาน
- ความสามารถในการแก้ปัญหา : การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนด
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต : การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตอย่างเป็นประโยชน์
- ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี : การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านสมรรถนะ 4 ด้าน (4H) คือ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) หมายถึง กิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนมีสมรรถนะทางกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีเจตคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพ และมีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพจนเป็นนิสัย

สาระการเรียนรู้

การออกแบบท่าออกกำลังกาย

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนและครูร่วมกันชมวิดีโอการเต้นแอโรบิค 3-4 คลิป โดยครูไม่บอกว่าเป็นวิดีโอเกี่ยวกับอะไร แล้วแสดงความคิดเห็นว่า วิดีโอที่นักเรียนกำลังชมว่าเขาทำอะไร แต่งกายอย่างไรและทำเพื่ออะไร

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

2. นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 ทีม แล้วให้นักเรียนแต่ละทีมเลือกเพลงที่จะเต้นแอโรบิค พร้อมออกแบบท่าเต้น โดยเริ่มจาก การวอร์ม เริ่มออกกำลังกายและผ่อนคลายในช่วงท้าย

3. นักเรียนออกแบบท่าเต้น พร้อมบอกประโยชน์ของท่าเต้นแต่ละท่า

4. นักเรียนฝึกซ้อมสมาชิกในกลุ่มเต้นแอโรบิคเพื่อความพร้อมเพรียงในการออกมาแข่งขัน

5. นักเรียนทั้งสองทีมแข่งกันเต้นแอโรบิคเพื่อชิงชัยชนะมาเป็นของทีมตนเอง โดยให้ครูและนักเรียนทีมตรงข้ามลงคะแนน พร้อมกับให้เหตุผลการลงคะแนน

ขั้นสรุป

6. นักเรียนฟังผลการตัดสิน พร้อมกับรับรางวัลกล่าวความภาคภูมิใจในกิจกรรมครั้งนี้

การวัดและประเมินผล

2. สังเกตพฤติกรรมนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้
  - 1.1 สังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรม
  - 1.2 สังเกตผลงานความสำเร็จของกิจกรรม
2. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน

ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ชื่อกิจกรรม.....

คำชี้แจง :- แบบประเมินฉบับนี้เป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

1. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม
2. ให้นักเรียนอ่านข้อความให้เข้าใจแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ ความพึงพอใจของนักเรียนมากที่สุด
3. เครื่องหมายและตัวเลขในแต่ละระดับความพึงพอใจของนักเรียนทางด้านขวามือของ แบบสอบถามความพึงพอใจ มีความหมายดังนี้
  - ระดับ 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
  - ระดับ 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - ระดับ 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - ระดับ 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - ระดับ 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบกิจกรรมตอบสนองความต้องการของนักเรียน					
2	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เข้าใจง่าย					
3	สื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน					
6	กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร การคิด และการแก้ปัญหา					
7	นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและทักษะตามเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้					
8	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหา					
9	นักเรียนมีความสุขสนุกสนานในการทำกิจกรรม					
10	นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					

บันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้

.....
.....
.....
.....
.....

2. ปัญหาอุปสรรค

.....
.....
.....
.....
.....

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)

ภาคผนวก ช
เอกสารการเผยแพร่ผลงาน

ใบรับรองการเผยแพร่ผลงานวิชาการผ่านเว็บไซต์ทางการศึกษา

19 มิถุนายน 2560

เรื่อง แจ้งรับรองการเผยแพร่ผลงานวิชาการผ่านเว็บไซต์ทางการศึกษา

เรียน **นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน** ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

ตามที่ท่านได้เผยแพร่ผลงานวิชาการผ่านเว็บไซต์ทางการศึกษา ครูพันธุ์ใหม่ดอทคอม www.krupunmai.com ในรูปแบบ บทคัดย่อ “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2560 ที่ผ่านมาแล้วนั้น

ผู้จัดทำและพัฒนาเว็บไซต์ครูพันธุ์ใหม่ดอทคอม ขอรับรองว่า ผลงานวิชาการนี้ได้รับการเผยแพร่จริง ซึ่งมีที่อยู่ในการเผยแพร่ผลงานดังนี้

<http://www.krupunmai.com/5673/>

ผลงานวิชาการดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ให้เกิดกับนักเรียน ได้เรียนรู้ผ่านสื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องและเหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อการ จัดการศึกษาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายยุทธนา อัจฉา)

ตำแหน่ง ครู วิทฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดทำเว็บไซต์ ครูพันธุ์ใหม่ดอทคอม

ที่ ศธ ๐๔๒๕๐.๑๐/ว๑๔๓

โรงเรียนไชยวานวิทยา
อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี ๔๑๒๙๐

๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บทคัดย่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ จำนวน ๑ เล่ม
๒. คู่มือการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ จำนวน ๑ เล่ม
๓. บทคัดย่อ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมฯ จำนวน ๑ เล่ม
๔. แบบตอบรับเผยแพร่ผลงานวิชาการ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๐ ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ จำนวน ๒ รายการ ดังนี้

๑. บทคัดย่อ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
๒. บทคัดย่อ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้จัดทำได้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้ รูปแบบฯ โครงการฯ ดังกล่าวแล้ว ผลปรากฏว่าบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน นักเรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นและสามารถนำมาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ ดังนั้นจึงขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการเพื่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

กลุ่มบริหารบุคคล โรงเรียนไชยวานวิทยา

โทร/โทรสาร.๐๔๒-๒๖๕๓๔๒

วารสาร การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
Journal of Educational Management for Local Development

ที่ ๖/กศพ.๐๐๑๑/๒๕๖๑

กองบรรณาธิการ

วารสาร การจัดการศึกษา
เพื่อพัฒนาท้องถิ่น คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม
อ. เมือง จ. มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาตอบรับการตีพิมพ์บทความวิชาการ/วิจัย ในวารสาร
การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

เรียน นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิชาการ/วิจัยเรื่อง “การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน การเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา” เพื่อขอรับการตีพิมพ์ ลงในวารสาร การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น นั้น

บัดนี้ บทความของท่าน ได้ผ่านการประเมินจาก ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาประเมินบทความ (Peer Review) แล้ว ทางคณะกรรมการตรวจสอบ และกองบรรณาธิการของ วารสาร การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น จึงได้พิจารณา มีมติรับบทความวิจัย (การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน การเพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา) ลงตีพิมพ์ ในวารสาร การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๖๑)

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ พิเศษ ดร.พรชัย เจดามาน)

ผู้ช่วยบรรณาธิการวารสาร

รับรองแทน (ดร.อุตร อรกุล)

บรรณาธิการวารสาร

สำนักงาน: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

หมายเลขโทรศัพท์: ๐-๔๓๐๒๐๔๔๖, ๐๙ ๔๙๙๐ ๒๐๒๗, ๐๘ ๑-๓๙๑ ๓๑๒๑, ๐๙ ๓ ๙๓๕๐๐๖๒

E-mail: numnim.dorn@hotmail.com /p.jedaman@gmail.com

กลุ่มบริหารวิชาการ
กลุ่มบริหารงบประมาณ
กลุ่มบริหารงานบุคคล
กลุ่มบริหารทั่วไป
กลุ่มบริหารกิจกรรมนักเรียน

ที่ ศธ ๐๔๒๕๑.๒๓/๒๑๗

โรงเรียนไชยวานวิทยา

เลขที่รับ..... ๓๖๖

วันที่ ๑๓ / ๖ / ๖๐

เวลา.....

โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์
ตำบลวังหลวง อำเภอเฝ้าไร่
จังหวัดหนองคาย ๔๓๑๒๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๐

เรื่อง ตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา
อ้างถึง หนังสือโรงเรียนไชยวานวิทยา ที่ ศธ๐๔๒๕๑.๑๐/ว๑๔๓
ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
วิทยฐานะ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนไชยวานวิทยา ขอความอนุเคราะห์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
จำนวน ๒ รายการ ดังนี้

๑. บทความ การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง
การจัดการเรียนรู้ "การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้" ของโรงเรียนไชยวานวิทยา
๒. บทความ รายงานการประเมิน โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเบญจภาคี ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

บัดนี้ โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์ ได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว
เพื่อเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

<p>เรียน ผู้อำนวยการ</p> <p>๑) เพื่อโปรดทราบ</p> <p>๒) ส่งเอกสารเรื่องดังกล่าวให้ท่าน ส่งไปยังกลุ่มงาน แผนกบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา คุณอนันต์ ภูพลผัน ๓) เห็นควร ให้ไปลงความเห็นส่งสำนักบริหาร</p> <p>๑๓ / ๖ / ๒๕๖๐</p>	<p>ขอแสดงความนับถือ</p> <p><i>นายประจักษ์ ประจิมทิศ</i></p> <p>(นายประจักษ์ ประจิมทิศ)</p> <p>ผู้อำนวยการโรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์</p>
---	--

โรงเรียนวังหลวงพิทยาสรรพ์

โทร/โทรสาร : ๐-๔๒๕๑-๔๕๖๐

อีเมลล์ : wangluang@hotmail.co.th

-๗๖๗

-๑๑๖๖๖

๑๓/๖/๒๐

แบบบันทึกการเผยแพร่ผลงาน

เจ้าของผลงาน นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

ชื่อผลงาน การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้

“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

วันที่ 31 มีนาคม 2560

ที่	ชื่อ-สกุล	ลายมือชื่อ	โรงเรียน	ความคิดเห็น
1	นายประจักษ์ ภูวรรณคง		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
2	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. มหามงคลวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
3	นายพิทักษ์ คุ้มศรี		รร. กอปรวิทยาร่วมใจ สพม. 21 นครพนม	ดีมาก
4	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
5	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ สพม. 21 พม. 4	ดีมาก
6	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
7	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
8	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
9	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
10	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
11	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
12	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
13	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
14	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
15	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
16	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
17	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
18	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
19	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
20	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
21	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก
22	นายสุวิทย์ คุ้มศรี		รร. ภูพานวิทยาร่วมใจ	ดีมาก

แบบบันทึกการเผยแพร่ผลงาน

เจ้าของผลงาน นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน ผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา

ชื่อผลงาน การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้

“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

โรงเรียนไชยวานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

วันที่ 30 มิถุนายน 2560 ณ หอประชุมพุทธรักษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20

ที่	ชื่อ-สกุล	ลายมือชื่อ	โรงเรียน	ความคิดเห็น
1	นางอภิญญา อิ่มขำ		ภูกกักตัญญา	ดีมาก
2	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
3	นางสาวกัญฉิณี เอมะฮาม		โพนสูงโพธิ์ทอง	ดีมาก
4	นายธีรวิทย์ ธีรวิเศษ			ดีมาก
5	นางนงนุช ธรรมวงษ์		บ้านดอนคำ	ดีมาก
6	นางวิไลวรรณ ธรรมวงษ์		บ้านดอนคำ	ดีมาก
7	นางกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
8	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
9	นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน		บ้านดอนคำ	ดีมาก
10	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
11	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
12	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
13	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
14	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
15	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
16	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก
17	นางสาวกมลชนก บุญอิน		บ้านแก่งหิน	ดีมาก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน
วันเกิด	วันที่ 28 มีนาคม 2507
สถานที่เกิด	อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 302/5 หมู่ 3 ถนน อุดรฯ-หนองบัวลำภู ตำบลหมากหญ้า อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41300 โทรศัพท์มือถือ 065-5193593
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยนานาชาติผู้ช่วยราชการชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนไชยวานวิทยา ตำบลไชยวาน อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2535	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการงานก่อสร้าง จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2550	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”
ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน
ตำแหน่งผู้อำนวยการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนไชยวานวิทยา อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยเรื่อง: การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้
“การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา

ผู้วิจัย: อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน

สถานศึกษา: โรงเรียนไชยวานวิทยา

ปีที่วิจัย: 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา 2) พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พัฒนารูปแบบฯ โดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ พัฒนารูปแบบและตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็น รองผู้อำนวยการ จำนวน 2 คน ครูผู้สอน จำนวน 35 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 320 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 692 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และ ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 692 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ ดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมฯ ด้วยกระบวนการ PDCA เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า ขาดการมีส่วนร่วมจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมในท้องถิ่น ในการร่วมกันคิด วางแผน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การจัดการศึกษาไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา 1.2) คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน 1.3) ครู 1.4) ผู้ปกครอง และ 1.5) นักเรียน 2) ด้านลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 2.1) ลักษณะเป็นคณะกรรมการ ได้แก่ 2.1.1) คณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ 2.1.2) คณะกรรมการเพื่อร่วมบริหารงาน 2.2) ลักษณะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ 2.3) ลักษณะร่วมทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม และ 2.4) ลักษณะการร่วมเสนอแนะ 3) ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 3.1) มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย 3.2) มีส่วนร่วมในการวางแผน 3.3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3.4) มีส่วนร่วมในการสนับสนุน 3.5) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3.6) มีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 3.7) มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น และการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.46$, S.D.=0.72) และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.58$, S.D.=0.67)

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม พบว่า

3.1 ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.64$, S.D.= 0.51)

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.20 คิดเป็นร้อยละ 4.88

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559 ของโรงเรียนไชยวานวิทยา พบว่า คะแนนรวมเฉลี่ย เพิ่มขึ้น 0.38

4. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.65$, S.D.= 0.57)

The Title: The Development of the Participatory Educational Management Model to Enhance “Moderate Class, More Knowledge” Learning Management of Chaiwanwittaya School

Researcher: Anasak Phoopolpun

School: Chaiwanwittaya School

Academic Year: 2016

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the conditions and problems of the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School, 2) to develop the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School, 3) to study the results of using the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School, and 4) to study the satisfaction of stakeholders toward the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School. The research process included 4 steps: step 1) studying the conditions and problems of the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School through the related concepts, theories, and documents as well as the expert interview, step 2) developing the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School by synthesizing the related concepts, theories, documents, and the expert interview, then approved by the experts, step 3) studying the results of using the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School by trying the model out with the target group from the purposive sampling technique totaling 692 participants consisting of 2 deputy directors, 35 teachers, 15 school board members, all lower secondary students (320 students), and 320 parents, and step 4) studying the satisfaction of stakeholders toward the participatory educational management model to enhance

“Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School of the target group of 692 participants. The research instruments were 1) interview form, 2) questionnaire, 3) assessment form, and 4) satisfaction questionnaire. The research method was PDCA. The collected quantitative data were analysed by mean, standard deviation (S.D.), and percentile while qualitative data were analysed by descriptive statistics.

The research results were:

1. The conditions and problems of the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School were lacking in cooperation among government agencies, private sectors, and locals making educational management not to meet the local needs.

2. The development of the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School consisted of 3 components: 1) personnel involved in educational management including 1.1) administrators, 1.2) school board, 1.3) teachers, 1.4) parents, and 1.5) students, 2) the aspects of participation in educational management including 2.1) committee: 2.1.1) advisory committee, 2.1.2) administrative committee, 2.2) experts in various fields 2.3) working groups or teams and 2.4) participants in suggestion 3) process of participation in educational management including 3.1) participation in setting goals 3.2) participation in planning 3.3) participation in decisions 3.4) participation in support 3.5) participation in action 3.6) participation in evaluation and 3.7) participation in taking responsibilities for the results. The suitability of the development of the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School was at a high level ($\bar{x}=4.46$, S.D.=0.72) and the feasibility of the research was at the highest level ($\bar{x}=4.58$, S.D.=0.67)

3. The results of using the participatory educational management model found that

3.1 The overall results of the evaluation of using “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School were at the highest level ($\bar{x} = 4.64$, S.D. = 0.51).

3.2 The learning achievement of lower secondary students (Mattayomsuksa 1-3) of Chaiwanwittaya School between the academic year 2015 and the academic year 2016 found that the average scores were higher in every subject group. The overall average score was 0.20 higher (4.88%).

3.3 The learning achievement in the Ordinary National Educational Test (O-NET) of Mattayomsuksa 3 of Chaiwanwittaya School between the academic year 2015 and the academic year 2016 found that the average score was 0.38 higher.

4. The satisfaction of the stakeholders of the participatory educational management model to enhance “Moderate Class, More Knowledge” learning management of Chaiwanwittaya School was at the highest level ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.57)

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ดังนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พิจารณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และเอาใจใส่อย่างดี ยิ่งมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ดร.อดิศักดิ์ มุ่งชู นายธีรวุฒิ พิทักษ์ชน นายสุจินต์ ขาวแก้ว ดร.รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์ ผศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ รศ.ดร.สุมาลี ชัยเจริญ รศ.ดร.วณิช นิรันทรานนท์ รศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์ ดร.จรรยารัตน์ ส่งศรี ดร.เจริญ ราชโสภา ว่าที่ รต.ดร.สุกิจ ศรีพรหม ดร.สุรพร พงษ์สุวรรณ และ ดร.สมใจ อุดมศรี ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณรองผู้อำนวยการโรงเรียนไชยวานวิทยา คณะครู เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนไชยวานวิทยา ผู้ปกครองนักเรียนทุกท่านและนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยและให้กำลังใจในการวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ทุกฝ่าย ที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และขอขอบคุณกำลังใจที่มีค่าจากทุกคนในครอบครัว

อนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	10
วัตถุประสงค์การวิจัย	10
สมมติฐานการวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย	11
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวนวิทยา	11
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวนวิทยา	12
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อ เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวนวิทยา	14
ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อรูปแบบการจัด การศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไผทวนวิทยา	15
กรอบแนวคิดการวิจัย	16

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
นิยามศัพท์เฉพาะ	18
ประโยชน์ที่ได้รับ	22
2 เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
1. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	23
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม	35
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้	58
4. นโยบายกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	62
5. การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	72
6. การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	78
7. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	83
8. สภาพทั่วไปของโรงเรียนไชยวานวิทยา	87
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	91
9.1 งานวิจัยในประเทศ	91
9.2 งานวิจัยต่างประเทศ	101
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	105
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	107
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	110
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อ เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	135

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
<p>ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อรูปแบบการจัด การศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา .....</p>	140
<p>สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....</p>	143
<p>4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....</p>	145
<p> ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา .....</p>	146
<p> ขั้นตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา .....</p>	151
<p> ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อ เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา .....</p>	178
<p> ขั้นตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียต่อรูปแบบการจัด การศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา .....</p>	181
<p>5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....</p>	184
วัตถุประสงค์การวิจัย	184
สมมติฐานการวิจัย	184
วิธีดำเนินการวิจัย	184
สรุปผลการวิจัย	185
อภิปรายผล	188
ข้อเสนอแนะ	204
บรรณานุกรม	206
ภาคผนวก	217
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	218

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	221
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	235
ภาคผนวก ง การวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	248
ภาคผนวก จ คู่มือจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	261
ภาคผนวก ฉ แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	281
ภาคผนวก ช เอกสารเผยแพร่ผลงาน	414
ประวัติผู้วิจัย	422

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้	60
2	การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้และหลักการ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	75
3	ขั้นตอนการดำเนินการตามขั้นตอน PDCA	135
4	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (n=8)	172
5	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วม (n=8)	172
6	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านลักษณะการมีส่วนร่วม (n=8)	173
7	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ด้านกระบวนการมีส่วนร่วม (n=8)	174
8	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา (n=8)	177
9	ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	179

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ของโรงเรียนไชยวานวิทยา ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559	180
11	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในคะแนนการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2558 กับปีการศึกษา 2559	181
12	ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	182
13	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อความ เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	253
14	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อความ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	254
15	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อความ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	255
16	การวิเคราะห์ความเหมาะสมและสอดคล้องของการจัดทำและการคัดเลือก กิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	256
17	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	257

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	258
19	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	259
20	การวิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	260
21	การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไป ได้ ของคู่มือประกอบการดำเนินการตามรูปแบบการจัดการศึกษาแบบ มีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	262
22	การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	263
23	การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	264

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนไชยวานวิทยา	17
2	รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ (Systems/Contingency Model) ของ Brown and Moberg	26
3	สรุปแนวทางในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้บริหาร สถานศึกษา	68
4	สรุปแนวทางในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ผู้สอน	69
5	สรุปแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของนักเรียน ...	70
6	สรุปแนวทางในการเข้าร่วมกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของผู้ปกครอง	71
7	โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนไชยวานวิทยา	89
8	ขั้นตอนการวิจัย วิธีการดำเนินการ และผลลัพธ์ที่ได้ในแต่ละขั้นตอน เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้อ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	106
9	ร่างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	121
10	รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้อ “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนไชยวานวิทยา	164
11	แนวทางในการกำหนดกิจกรรม “การลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”	175